

Úřad práce ČR

Úřad práce České republiky, Krajská pobočka v Brně

Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2022 a strategie APZ pro rok 2023

Obsah

1	Zaměstnanost	5
1.1	Celková situace v zaměstnanosti kraje	5
1.2	Zaměstnanost u nejvýznamnějších zaměstnavatelů kraje a u zaměstnavatelů, kteří zaznamenali nejvýraznější personální pohyb	9
1.3	Stručná charakteristika stavu a vývoje poptávky zaměstnavatelů po pracovní síle (volná pracovní místa)	12
2	Nezaměstnanost	17
2.1	Vývoj nezaměstnanosti v kraji v roce 2022	18
2.2	Hlavní příčiny nezaměstnanosti v kraji	27
2.3	Územní rozložení registrované nezaměstnanosti v kraji	29
3	Charakteristika problémových skupin na krajském trhu práce a problémových regionů kraje z hlediska rozvoje zaměstnanosti	54
4	Cizinci na trhu práce	67
5	Prognóza vývoje trhu práce na rok 2023	80
6	Realizace aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2022	82
6.1	Realizace jednotlivých nástrojů APZ v roce 2022	85
6.2	Rekvalifikace (RK zabezpečované ÚP ČR, zvolené, zaměstnanecké), poradenství a pracovní rehabilitace	95
6.3	Projekty ESF	109
6.4	Vyhodnocení cílů APZ stanovených na rok 2022	125
7	Cíle APZ pro rok 2023	127
8	PŘÍLOHY	129

Charakteristika kraje

Jihomoravský kraj se rozkládá v jihovýchodní části České republiky při hranicích s Rakouskem a Slovenskem. Kraj je vymezen sedmi okresy (Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo). Poloha kraje je z geografického hlediska strategická, nachází se na křižovatce transevropských silničních a železničních dálnkových tras, v Brně je také mezinárodní letiště. Severní část Jihomoravského kraje má historicky rozvinutou industriální infrastrukturu, jižní část je tradiční zemědělský region. Zemědělská půda se na celkové výměře území podílí šedesáti procenty. Jihomoravský kraj je regionem s bohatými kulturně-historickými kořeny a taktéž s významným množstvím chráněných přírodních území, které pozitivně přispívají k rozvoji cestovního ruchu (architektonické a přírodní památky UNESCO, NP Podyjí, CHKO, folklór, vinařská a cykloturistika).

Obr. 1 Administrativní členění Jihomoravského kraje

Pramen: www.czso.cz

Sídlní strukturu Jihomoravského kraje tvoří celkem 673 obcí, přirozeným spádovým centrem je Brno se zhruba 380 tis. obyvateli, které má značný nadregionální význam. Zhruba tři čtvrtiny obcí mají méně než tisíc obyvatel. K 30.9.2022 žilo na území kraje 1,186 tis. osob s převažujícím podílem žen (50,8 %). Z hlediska věkové struktury obyvatelstva pokračuje pokles počtu obyvatel ve věkové skupině 15–64 let, naopak nárůst byl zaznamenán ve skupině

Úřad práce České republiky, Krajská pobočka v Brně

65letých a starších, a i skupině dětí ve věku 0–14 let. Podíl cizinců na obyvatelích Jihomoravského kraje dosahuje 5,4 %, každoročně dochází k mírnému nárůstu.

Jihomoravský kraj patří k regionům s výrazným ekonomickým potenciálem. Vytvořený hrubý domácí produkt kraje představuje 11 % hrubého domácího produktu České republiky. Vzhledem k průmyslové tradici Brna a jeho okolí má stále významné postavení v ekonomice kraje průmysl, který se na celkové hrubé přidané hodnotě kraje v roce 2022 podílel 25,2 %, na stavebnictví připadalo 6,4 %, na zemědělství pouze 2,6 %. Nejvýraznější podíl připadá na rozvíjející se služby, a to 65,8 %.

Úroveň vzdělanosti se obyvatelé Jihomoravského kraje zařazují na druhé místo v ČR. Síť středních škol převážně pokrývá požadavky na umístění dětí, důraz je kladem na zabezpečení provázanosti nabídky s potřebami trhu práce. Na nadprůměrné vzdělanostní úrovni obyvatel v kraji má podíl kvalitní systém vysokého školství.

Průměrná hrubá měsíční mzda v Jihomoravském kraji ve 3. čtvrtletí 2022 dosahovala 38 502 Kč, a byla tak mírně pod průměrem ČR (39 858 Kč).

1 Zaměstnanost

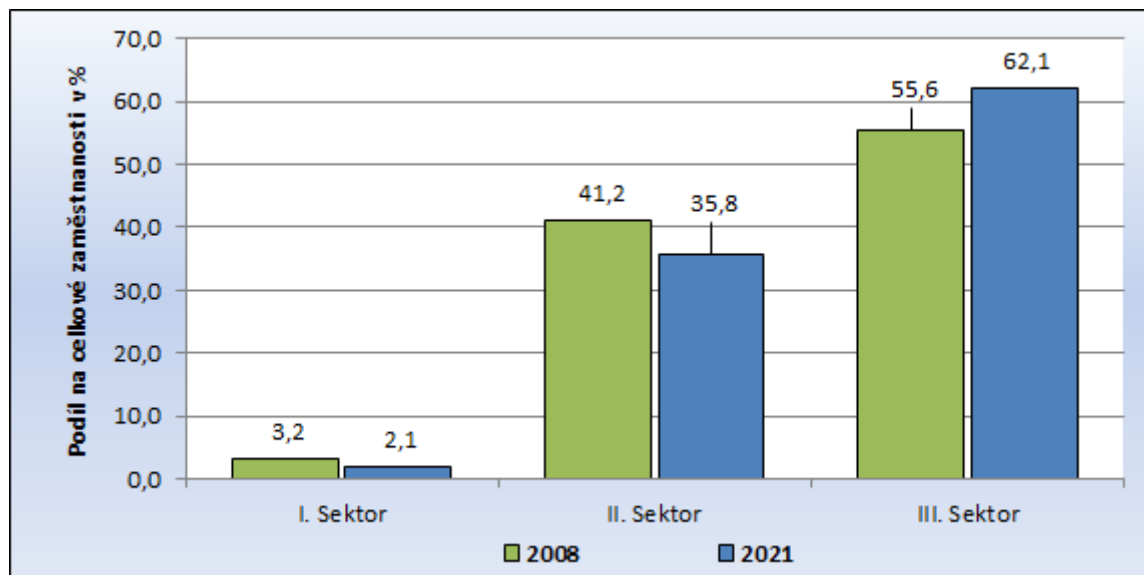
1.1 Celková situace v zaměstnanosti kraje

Počet ekonomických subjektů v kraji k 31.12.2022 dosahoval **335 762**, z toho téměř 65 % tvořily osoby podnikající podle živnostenského zákona a 19,8 % byly obchodní společnosti.

Podle údajů z Výběrového šetření pracovních sil bylo v roce 2021 (průměrné celoroční stavy; za rok 2022 roční průměry nejsou zatím k dispozici) v Jihomoravském kraji 1 000,8 tis. osob ve věku 15 a více let, z toho **594,7 tis. ekonomicky aktivních**. **Míra ekonomické aktivity** dosáhla **59,4 %** (u mužů 68,2 %, u žen 51,1 %) a míra zaměstnanosti 57,9 % (muži 66,9 %, ženy 49,4 %). Oba ukazatele se pohybují dlouhodobě zhruba na úrovni průměru ČR.

Zaměstnáno bylo celkem 579,6 tis. osob, z toho 56,3 % byli muži (326,4 tis.). Podle postavení v zaměstnání **85,9 %** pracujících osob představovali **zaměstnanci** a 14,1 % osoby podnikající (včetně pomáhajících rodinných příslušníků). Podíl pracujících osob v postavení zaměstnanců je dlouhodobě mírně nad průměrem ČR, ještě vyšší podíl mají kraje Pardubický, Plzeňský, Moravskoslezský, Olomoucký a Karlovarský.

Obr. 2 Struktura zaměstnanosti v Jihomoravském kraji v roce 2008–2020 podle hlavních sektorů ekonomiky

Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – roční průměry - 2008, 2021 ČSÚ Praha, 2009, 2022

Sektorová skladba zaměstnanosti v kraji byla v roce 2021 následující: primární sféra ekonomiky se na úhrnné zaměstnanosti v kraji podílela 2,1 %, sekundární sféra 35,8 %, t

zastoupení terciární sféry dosahovalo 62,1 %. Vzhledem k celostátnímu průměru je míra zaměstnanosti v kraji mírně nižší v sekundární sféře ekonomiky (ČR – 36,8 %), zatímco v terciární sféře je naopak zaměstnanost mírně vyšší (ČR - 60,6 %).

Tab. 1 Vývoj v sektorové skladbě zaměstnanosti v národním hospodářství Jihomoravského kraje v letech 2008–2022

Sektor NH	Počet pracovníků			Změna počtu 2008–2021 (v tis.)	Index změny 2021/2008
	2008	2021	2022*		
I. sektor (zemědělství, lesnictví)	17,3	12,2	11,8	-5,5	68,2
II. sektor (průmysl, stavebnictví)	221,1	207,4	203,1	-18,0	91,9
III. sektor (ostatní odvětví NH)	298,6	360,0	366,7	68,1	122,8
Celkem	537,0	579,6	581,6	44,6	108,3

Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – roční průměry - 2008, 2021 ČSÚ Praha, 2009, 2022

Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – čtvrtletní údaje – 3. čtvrtletí 2022, ČSÚ Praha, 2022

* údaje za 3. čtvrtletí

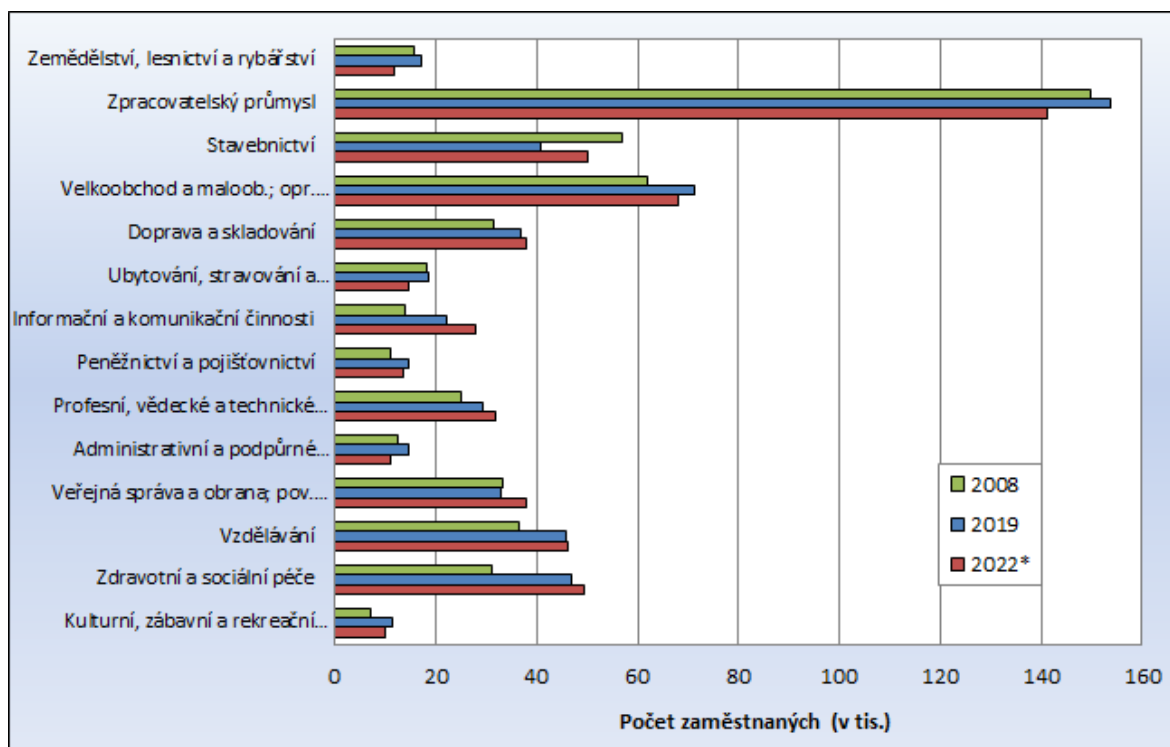
**bazický index (stav 2008 = 100 %)

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že **počet zaměstnaných v Jihomoravském kraji se mezi lety 2008 a 2021 zvýšil o téměř 45 tis. osob**. Nešlo však o pozvolný mírný nárůst, ale o poměrně dynamický vývoj. V důsledku ekonomické krize v letech 2008 až 2009, která zasáhla hlavně sektor průmyslu, počet zaměstnaných nejprve klesl o 13,5 tis. osob, poté stagnoval a od roku 2012 každoročně mírně rostl až do počátku roku 2020, kdy situaci na trhu práce ovlivnila pandemie Covid 19, která postihla hlavně zaměstnanost ve službách. Aktuální situace na trhu práce v jednotlivých sektorech NH se vrátila k trendům z předcovidového období, kdy jednotlivé segmenty služeb opět rostou stejně jako odvětví stavebnictví, do kterého se vrátila zahraniční pracovní síla.

Ve struktuře zaměstnanosti Jihomoravského kraje, členěné podle jednotlivých odvětví národního hospodářství, stále dominuje zpracovatelský průmysl, jehož zastoupení na celokrajské zaměstnanosti ve 3. čtvrtletí 2022 dosahovalo 24,3 %. Další v pořadí, avšak s výrazně nižším podílem, je odvětví obchodu (11,7 %), vysoké je stále také zastoupení stavebnictví (8,6 %). Na významných pozicích se dále v kraji umisťují již výhradně odvětví terciární sféry: zdravotnictví (8,5 %), vzdělávání (8,0 %), veřejná správa a obrana (6,5 %), doprava a skladování (6,5 %) a profesní, vědecké a technické činnosti (5,5 %).

Obr. 3 Počty zaměstnaných ve vybraných odvětvích NH v Jihomoravském kraji v letech 2008–2022

*... rok 2022 údaje za 3. čtvrtletí (za roky 2008 a 2019 průměrné celoroční stavy)

Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – roční průměry - 2008, 2019 ČSÚ Praha, 2009, 2020

Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – čtvrtletní údaje – 3. čtvrtletí 2022, ČSÚ Praha, 2022

V kraji jsou výrazné rozdíly v sektorové skladbě zaměstnanosti mužů a žen. V odvětvích terciární sféry bylo ve 3. čtvrtletí 2022 zaměstnáno 76,5 % žen a 48,8 % mužů, v sekundárním sektoru ekonomiky 21,9 % žen a 47,9 % mužů.

Tab. 2 Zaměstnanost v národním hospodářství Jihomoravského kraje a České republiky podle stupně vzdělání (KKOV) ve 3. čtvrtletí 2022

Stupeň vzdělání	Jihomoravský kraj		ČR	
	počet (v tis.)	%	počet (v tis.)	%
Základní (včetně nedokončeného)	18,5	3,2	222,3	4,3
Střední bez maturity	185,8	31,9	1676,3	32,3
Střední s maturitou	207,0	35,6	1892,1	36,5
Vysokoškolské	170,4	29,3	1397,0	26,9
Celkem	581,7	100,0	5187,7	100,0

Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – čtvrtletní údaje – 3. čtvrtletí 2022, ČSÚ Praha, 2022

V hospodářské struktuře Jihomoravského kraje bylo ve 3. čtvrtletí 2022 zaměstnáno 170,4 tis. pracovníků s vysokoškolskou kvalifikací (tj. 29,3 % z celkového úhrnu), dále 207,0 tis. pracovníků se vzděláním úplným středním s maturitou (35,6 %), 185,8 tis. zaměstnanců (tj. 31,9 %) má výuční list a 18,5 tis. pracovníků (3,2 %) vykazuje pouze základní vzdělání. Maturitní a vyšší vzdělání má tak cca 64 % z celkového úhrnu pracovních sil kraje.

Celkovou vzdělanostní úroveň pracovní síly v Jihomoravském kraji pozitivním způsobem formuje krajské město Brno, jehož pracovní síla je v České republice úrovní kvalifikace po Praze druhá nejlepší.

Podobně jako kvalifikační struktura i zaměstnanecká skladba pracovních sil v Jihomoravském kraji je oproti celostátnímu průměru příznivější díky postavení Brna, které je druhým nejvýznamnějším centrem vysokého školství a soudnictví v zemi. Do Brna také lokalizovaly svá centra některé velké nadnárodní společnosti poskytující služby v oblasti IT technologií. Kategorie „vědečtí a odborní duševní pracovníci“ (neboli specialisté) se tak na úhrnné zaměstnanosti v kraji podílí téměř jednou pětinou (119,9 tis. osob), což je nejvíce ze všech tříd v kraji.

Tab. 3 Zaměstnanost v národním hospodářství Jihomoravského kraje a České republiky podle hlavních tříd kategorie zaměstnání ve 3. čtvrtletí 2022

Kategorie zaměstnání	Hlavní třída CZ-ISCO	Jihomoravský kraj		ČR	
		počet	%	počet	%
Zákonodárci, vedoucí a řídící pracovníci	1	32,6	5,6	267,7	5,2
Vědečtí a odborní duševní pracovníci	2	119,9	20,6	954,4	18,4
Techn., zdravot. a pedagog. pracovníci	3	94,6	16,3	842,7	16,2
Nižší administrativní pracovníci (úředníci)	4	54,4	9,3	461,4	8,9
Provozní pracovníci ve službách a obchodě	5	80,7	13,9	801,3	15,4
Kvalifikovaní dělníci v zemědělství a lesnictví	6	4,0	0,7	55,9	1,1
Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci	7	91,8	15,8	805,8	15,5
Obsluha strojů a zařízení	8	61,0	10,5	689,0	13,3
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	9	40,4	6,9	295,7	5,7
Příslušníci armády	0	2,1	0,4	13,6	0,3
Celkem		581,6	100,0	5 187,6	100,0

Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – čtvrtletní údaje – 3. čtvrtletí 2022, ČSÚ Praha, 2022

V oblasti řemeslných profesí je situace v Jihomoravském kraji v zásadě obdobná jako v celé ČR, v méně kvalifikačně náročné hlavní třídě 8 CZ-ISCO tj. „obsluha strojů a zařízení“ (vč. montérů) je v Jihomoravském kraji zaměstnáno o 2,8 p.b. méně osob, naopak je v JMK o něco více pomocných a nekvalifikovaných osob, než je tomu na celorepublikové úrovni. Podíl pracovníků nekvalifikovaných se v kraji v devadesátých letech 20. století prudce snižoval, po roce 2000 ale už spíše jen stagnuje na nízké úrovni. V souboru mužů je podíl nekvalifikovaných nižší (5,5 %) než v souboru žen (8,7 %).

1.2 Zaměstnanost u nejvýznamnějších zaměstnavatelů kraje a u zaměstnavatelů, kteří zaznamenali nejvýraznější personální pohyb

Vzhledem k tomu, že v současné době je řada zaměstnavatelů nucena využívat agenturní pracovníky, je kategorie počtu pracovníků uvedena včetně těchto zaměstnanců.

Tab. 4 TOP 20 největších zaměstnavatelů (nevýrobní sféra) v Jihomoravském kraji k 31.12.2022

Pořadí	Název zaměstnavatele	Předmět činnosti CZ-NACE		Kategorie počtu zaměstnanců v kraji	Hlavní provoz v okrese
1	Masarykova univerzita	85	vzdělávání	6000 - 6999	Brno-město
2	Fakultní nemocnice Brno	86	zdravotní péče	6000 - 6999	Brno-město
3	Kyndryl Client Center, s.r.o. (= IBM)	62	IT	4000 - 4999	Brno-město
4	Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje	84	veřejná správa	4000 - 4999	Brno-město
5	Vysoké učení technické v Brně	85	vzdělávání	3000 - 3999	Brno-město
6	Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	86	zdravotní péče	3000 - 3999	Brno-město
7	Statutární město Brno	84	veřejná správa	3000 - 3999	Brno-město
8	Česká pošta, s.p.	53	poštovní a kurýrní činnosti	2000 - 2499	Brno-město
9	Dopravní podnik města Brna, a.s.	49	osobní přeprava	2000 - 2499	Brno-město
10	Mendelova univerzita v Brně	85	vzdělávání	2000 - 2499	Brno-město
11	Generální finanční ředitelství	84	veřejná správa	1500 - 1999	Brno-město
12	České dráhy, a.s.	49	pozemní a potrubní doprava	1500 - 1999	Brno-město
13	Infosys (Czech Republic) Limited s.r.o.	82	podpůrné čin. pro podnikání	1500 - 1999	Brno-město
14	Notino, s.r.o.	47	maloobchod	1000 - 1499	Brno-město
15	Red Hat Czech s.r.o.	62	IT	1000 - 1499	Brno-město
16	Správa železnic, státní organizace	52	vedlejší čin. v dopravě	1000 - 1499	Brno-město
17	Ministerstvo obrany	84	veřejná správa a obrana	1000 - 1499	Brno-město
18	Nemocnice Kyjov, příspěvková organizace	86	zdravotní péče	1000 - 1499	Hodonín
19	Albert Česká republika, s.r.o.	47	maloobchod	1000 - 1499	Brno-město
20	Úřad práce České republiky	84	veřejná správa	1000 - 1499	Brno-město

Tab. 5 TOP 20 největších zaměstnavatelů (výrobní sféra) v Jihomoravském kraji k 31.12.2022

Pořadí	Název zaměstnavatele	Předmět činnosti CZ-NACE		Kategorie počtu pracovníků v kraji	Hlavní provoz v okrese
1	TE Connectivity Czech s.r.o.	27	výroba elektrosoučástek	2500 - 2999	Brno-venkov
2	ABB s.r.o.	27	výroba el. zařízení	1500 - 2000	Brno-město
3	Thermo Fisher Scientific Brno s.r.o.	27	výroba el. zařízení	1500 - 2000	Brno-město
4	Daikin Device Czech Republic s.r.o.	28	Výroba strojů a zařízení	1000 - 1499	Brno-město
5	CommScope Czech Republic s.r.o.	26	Výroba optických kabelů	1000 - 1499	Brno-venkov
6	Gebauer a Griller Kabeltechnik, spol. s r.o.	27	výroba kabelů, elektrosoučástek	1000 - 1499	Břeclav
7	DHL Supply Chain s.r.o.	52	skladování, distribuce, přep.	500 - 999	Brno-venkov
8	HARTMANN - RICO a.s.	21	výroba textil. výrobků pro zdrav.	500 - 999	Brno-venkov
9	Vodňanská drůbež, a.s.	10	výroba potravin	500 - 999	Brno-venkov
10	Nová Mosilana, a.s.	13	výroba textílií	500 - 999	Brno-město
11	SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o.	23	výroba skleněných vláken	500 - 999	Znojmo
13	OHLA ŽS, a.s.	42	stavebnictví	500 - 999	Brno-město
14	Atlas Copco Services s.r.o.	33	Opravy a instalace strojů a zařízení	500 - 999	Brno-město
15	EG.D, a.s. (pův. E.ON Distribuce)	35	výroba a rozvod elektřiny, plynu	500 - 999	Brno-město
16	Ademco CZ s.r.o.	27	výroba el. zařízení	500 - 999	Brno-město
17	IMI International, s.r.o. (divize IMI Norgren CZ, Modřice)	28	Výroba ostatních potrubních armatur	500 - 999	Brno-venkov
18	Siemens Large Drives s.r.o. (dříve Siemens Electric Machines s.r.o)	27	výroba el. zařízení	500 - 999	Brno-venkov
19	EGSTON SYSTEM ELECTRONIC, spol. s r.o.	27	Výroba elektrických zařízení	500 - 999	Znojmo
20	Kompan Czech Republic s.r.o.	32	ostatní zpracovatelský průmysl	501 - 999	Brno-město

Tab. 6 TOP 5 největších zaměstnavatelů v okresech Jihomoravského kraje k 31.12.2022

Název zaměstnavatele		Předmět činnosti CZ-NACE	Kategorie počtu pracovníků v okrese
okres Blansko			
MINERVA BOSKOVICE, a.s.	28	výroba průmyslových šicích strojů	500 - 999
ALPS Electric Czech, s.r.o.	27	výroba elektrosoučástek	500 - 999
Nemocnice Boskovice s.r.o.	86	zdravotní péče	500 - 999
Novibra Boskovice s.r.o.	28	strojírenská výroba	500 - 999
Nemocnice Blansko	86	zdravotní péče	500 - 999
okres Brno-město			
Masarykova univerzita	85	vzdělávání	6000 - 6999
Fakultní nemocnice Brno	86	zdravotní péče	6000 - 6999
Kyndryl Client Center, s.r.o. (= IBM)	62	IT	4000 - 4999
Vysoké učení technické	85	vzdělávání	3000 - 3999
Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	86	zdravotní péče	3000 - 3999
okres Brno-venkov			
TE Connectivity Czech s.r.o.	27	výroba elektrosoučástek	2500 - 2999
DHL Supply Chain s.r.o.	52	skladování, distribuce, přeprava	1000-1499
HARTMANN - RICO a.s. – PROVOZOVNA Veverská Bítýška	21	výroba zdravotnických a hygienických výrobků	500 - 999
IMI International, s.r.o. (divize IMI Norgren CZ, Modřice)	28	Výroba ostatních potrubních armatur	500 - 999
Siemens Large Drives s.r.o. (dříve Siemens Electric Machines s.r.o.)	27	výroba el. zařízení	500 - 999
okres Břeclav			
Gebauer a Griller Kabeltechnik, spol. s r.o.	27	výroba kabelů, elektrosoučástek	1000 - 1499
Nemocnice Břeclav, příspěvková organizace	86	zdravotní péče	500 - 999
Skupina GUMOTEX	22	výroba pryžových a plastových výrobků	500 - 999
Alcadrain, s.r.o. (dříve Alca plast, s.r.o.)	22	výroba pryžových a plastových výrobků	500 - 999
Jednota, spotřební družstvo v Mikulově	47	maloobchod	500 - 999
okres Hodonín			
Nemocnice Kyjov, příspěvková organizace	86	zdravotní péče	1000 - 1499
Skupina MND (Moravské naftové doly)	6	těžba ropy a zemního plynu	500 - 999
Jednota, spotřební družstvo Hodonín	47	maloobchod	500 - 999
Nemocnice TGM Hodonín, příspěvková organizace	86	zdravotní péče	500 - 999
KYOCERA AVX Components s.r.o. (dříve AVX Czech Republic s.r.o.)	27	výroba elektrosoučástek	500 - 999
okres Vyškov			
Nemocnice Vyškov, příspěvková organizace	86	zdravotní péče	500 - 999
European Data Project s.r.o.	27	výroba elektrických zařízení	500 - 999
Bioveta, a.s.	21	výroba a prodej veterin. preparátů	500 - 999
Lohmann & Rauscher, s.r.o.	21	výroba textilních výrobků pro zdrav.	500 - 999
Fritzmeier s.r.o.	29	výroba komponentů pro zem. a stav stroje	250 - 499
okres Znojmo			
Nemocnice Znojmo, příspěvková organizace	86	zdravotní péče	1000 - 1499
SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o.	23	výroba skleněných vláken	500 - 999
EGSTON SYSTEM ELECTRONIC, spol. s r.o.	27	Výroba elektrických zařízení	500 - 999
LAUFEN CZ s.r.o.	23	výroba sanitární keramiky	250 - 499
Nevoga s.r.o.	22	výroba plastových výrobků pro staveb.	250 - 499

1.3 Stručná charakteristika stavu a vývoje poptávky zaměstnavatelů po pracovní síle (volná pracovní místa)

Počet volných pracovních míst nabízených v Jihomoravském kraji se v roce 2022 pohyboval v průměru okolo 32,1 tisíc. Proti loňskému roku průměrný počet nabízených míst sice mírně vzrostl (o 0,6 tis.), avšak vývoj oproti předchozím rokům, kdy počet evidovaných míst stále pozvolna narůstal, byl opačný. Největší počet volných míst byl nabízen v březnu, a to 35,6 tis., nejméně naopak v prosinci, a to 23,8 tis. míst. **Počet nově hlášených volných míst klesl v roce 2022 o třetinu** oproti minulému roku, a byl nejnižší od roku 2014 (v roce 2021 bylo zaměstnavateli nově nahlášeno 56,4 tis. volných míst, v roce 2022 pouze 37,8 tis.). Důvodem poklesu počtu nově hlášených volných míst jsou jednak obavy zaměstnavatelů z ekonomického vývoje, jednak se jedná o důsledek volného vstupu občanů Ukrajiny na český trh práce. Vzhledem k současným možnostem zaměstnávání Ukrajinců s dočasnou ochranou nemají zaměstnavatelé již takovou potřebu poptávat pracovní místa spojená se zaměstnáváním cizinců a souhlasí i se zrušením starých požadavků. Dochází tak k poklesu počtu evidovaných míst v důsledku čištění databáze od neaktuálních požadavků, zejména na zaměstnanecké karty, a počty nabízených míst začínají konečně více odpovídat realitě. **Meziročně (ke 31.12) došlo k poklesu o 9 299 míst.**

Více než polovina míst byla nabízena v okrese Brno-město, a to v průměru 17,8 tis. (tj. 55,6 %). Naopak nejméně volných míst bylo uchazečům nabízeno v okresech Blansko (v průměru 1,2 tis., tj. 3,7 %) a Znojmo (v průměru 1,5 tis., tj. 4,7 %).

V roce 2022 na jedno volné pracovní místo připadlo v kraji v průměru 1,0 nezaměstnaných, což je hodnota převyšující celorepublikový průměr (0,8). Nejnižší disproporce mezi nabídkou a poptávkou byla evidována v okresech Brno-město a Brno-venkov, kde se o každé z nabízených míst ucházelo v průměru 0,8 nezaměstnaných, naopak nejvyšší disproporce byla v okrese Znojmo a Hodonín (na každé z nabízených míst připadalo 2,6 resp. 2,5 nezaměstnaných).

Tab. 7 Struktura volných míst v Jihomoravském kraji podle stupně vzdělání (průměrný počet nabízených míst)

Stupeň vzdělání	2021		2022	
	abs.	rel. %	abs.	rel. %
základní a bez vzdělání (A, B, C, D)	22 399	71,1	22 641	70,6
učňovské a střední bez maturity (E, H, J)	4 398	14,0	4 251	13,3
střední s maturitou (K, L, M)	3 722	11,8	4 071	12,7
vyšší a vysokoškolské (N, R, T, V)	980	3,1	1 094	3,4
Celkem	31 498	100,0	32 057	100,0

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistika struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2021, 2022

Průměrný počet volných pracovních míst se mírně zvýšil v nejpočetnější kategorii míst s požadovaným základním či nižším vzděláním, ta v roce 2022 představovala 70,6 % nabízených míst. Narostl i počet míst pro vysokoškoláky a středoškoláky s maturitou, pouze počet míst nabízených vyučeným se mírně snížil. Počty i struktura evidovaných volných pracovních míst jsou však stále ještě výrazně ovlivněny dlouhodobou registrací pracovních míst spojených se zaměstnaneckými kartami pro cizince (nejvíce jich je právě na nekvalifikované pozice). Zaměstnavatelé rovněž v souvislosti s nedostatkem pracovní síly své nároky výrazně snižují a stlačují kvalifikační požadavky na minimum. Pozice pro vyučené tak zaměstnavatelé často nabízejí uchazečům se základním vzděláním s tím, že si je zaškolí. Často jediným požadavkem na budoucího zaměstnance je „chuť pracovat“. Podobně je i u výše kvalifikovaných pozic často požadavek na vzdělání o stupeň snížený. Vysoce kvalifikovaná místa pak zaměstnavatelé často nemají zájem zveřejňovat prostřednictvím úřadů práce vůbec. Skutečná nabídka míst pro osoby s vyšším vzděláním na trhu práce je tedy podstatně vyšší, jak relativně, tak i absolutně.

Z hlediska kategorií zaměstnání v evidenci volných míst převažují především místa **pro profese manuální**. V hlavních třídách 5 až 9 CZ-ISCO bylo v roce 2022 průměrně měsíčně evidováno 26,0 tis. pracovních míst, tj. **více než čtyři pětiny všech nabízených míst**. Z toho kvalifikovaným profesím v 5. – 7. hlavní třídě CZ-ISCO bylo nabízeno 10,8 tis. volných pracovních míst. Vůbec nejžádanější třídou CZ-ISCO s průměrným počtem 9,7 tis. nabízených pracovních míst se stala tř. 8 CZ-ISCO – Obsluha strojů a zařízení.

Tab. 8 Struktura volných míst v Jihomoravském kraji v roce 2022 podle hlavních tříd kategorie zaměstnání (CZ-ISCO) – průměrný počet

Kategorie zaměstnání	Hlavní třída CZ-ISCO	Průměrný počet míst	
		abs.	rel. %
Zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci	1	195	0,6
Vědečtí a odborní duševní pracovníci	2	2 318	7,2
Techn., zdravot. a pedagog. pracovníci	3	1 202	3,8
Nižší administrativní pracovníci (úředníci)	4	2 298	7,2
Provozní pracovníci ve službách a obchodě	5	2 641	8,2
Kvalifikovaní dělníci v zem. a les. (vč. příbuzných oborů)	6	478	1,5
Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé, opraváři	7	7 696	24,0
Obsluha strojů a zařízení	8	9 713	30,3
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	9	5 506	17,2
Pracovníci armády	0	10	0,0
Celkem		32 057	100,0

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistika struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2022

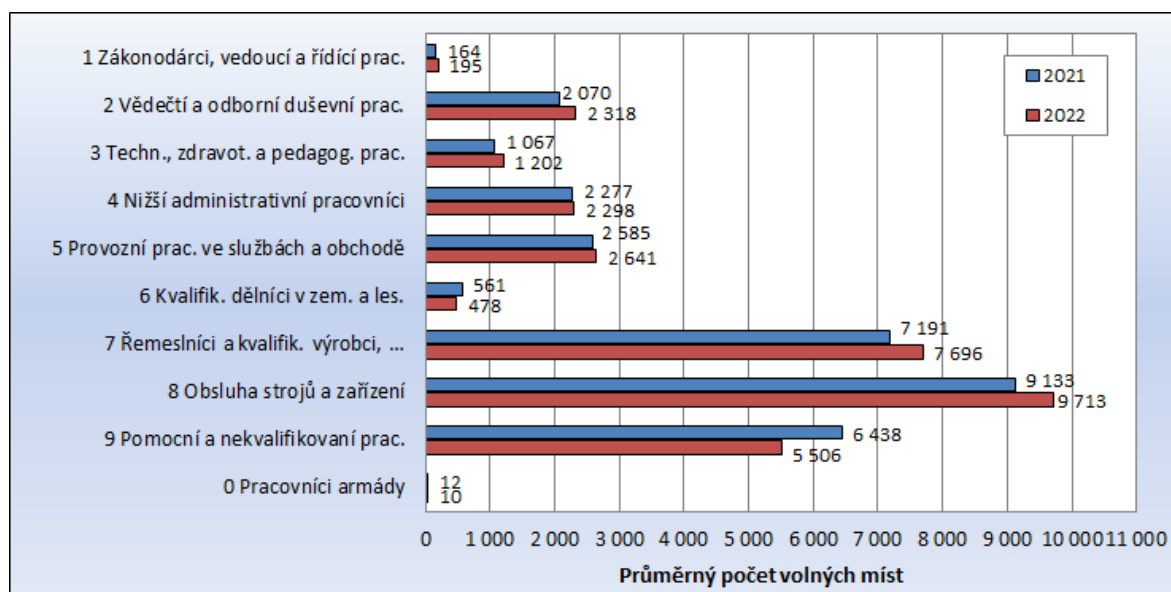
Dle jednotlivých profesí byli v uplynulém roce nejčastěji žádáni zejména dělníci v oblasti výstavby budov, uklízeči, pomocní pracovníci ve výrobě, pracovníci v zákaznických kontaktních centrech, obsluha vysokozdvížných vozíků a skladníci, montážní dělníci, zedníci, dlaždiči a montéři suchých staveb, kuchaři a pomocní kuchaři, řidiči nákladních

automobilů a tahačů, řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci hlavní stavební výroby, pomocní pracovníci v rostlinné výrobě, nástrojáři, pomocní manipulační pracovníci.

U řady z výše uvedených profesí však dochází k velké fluktuaci pracovníků – jako např. kuchaři, uklízeči, pracovníci call center apod., kde je sice na jedné straně velká nabídka pracovních míst, ale na druhé straně i vysoká nabídka pracovní síly.

Obr. 4 Změna průměrného počtu evidovaných volných míst v roce 2022 oproti roku 2021 v Jihomoravském kraji v třídách kategorie zaměstnání (CZ-ISCO)

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2021, 2022

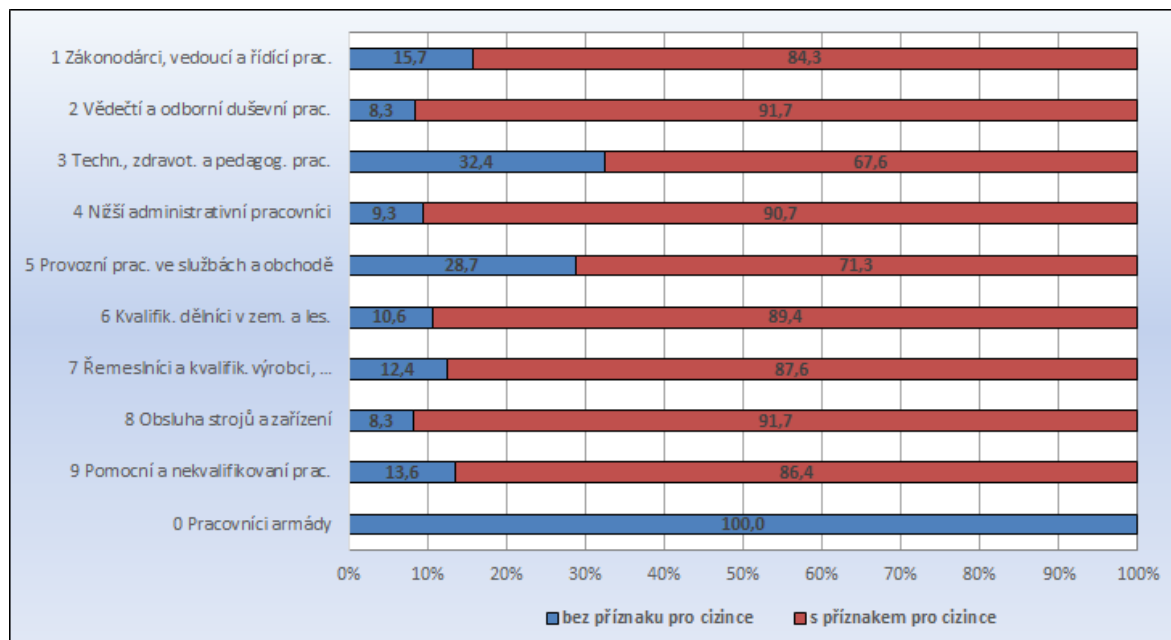
Dlouhodobě žádané a zároveň **nedostatkové jsou technické profese** – zejména ve strojírenství (např. seřizovači a obsluha obráběcích strojů, obsluha CNC, zámečníci, svářeči a řezači plamenem, ale i technici), ale i další kvalifikované dělnické profese, např. lakýrníci, elektrikáři, skladníci (často jazykově vybavení) a řidiči VZV. Vysoce nedostatkoví jsou také řidiči nákladních automobilů a tahačů. Trvalá nabídka pracovních míst je i pro specialisty v oblasti IT technologií (programátoři, vývojáři softwaru apod.). V roce 2022 firmy hojně poptávaly také pracovníky z oblastí vývoje elektroniky a programování průmyslové automatizace.

V průběhu roku 2022, stejně jako v předchozím období, se úřadům práce nedařilo dlouhodobě obsazovat některá volná pracovní místa. Důvodem je zčásti struktura nabízených volných pracovních míst, která je odlišná od skladby uchazečů a jejich profesního zaměření, u míst s nízkou požadovanou kvalifikací je to pak nezájem ze strany uchazečů, většinou z důvodu nízké nabízené mzdy a fyzicky namáhavé práce. U řady uchazečů vedle objektivních důvodů (zdravotní stav, péče o děti...) hrají podstatnou roli i důvody subjektivní (exekuce, ztráta pracovních návyků...). Nejčastějším problémem z pohledu zaměstnavatelů je nespolehlivost a neochota českých uchazečů vykonávat daný druh práce (za nabízenou mzdu), zároveň však zaměstnavatelé nechťejí měnit mzdovou

politiku firmy a volí raději cestu zaměstnávání cizinců. Roste tak stále poptávka po zahraniční pracovní síle, především v dělnických profesích.

Obr. 5 Struktura volných míst v Jihomoravském kraji dle kategorie zaměstnání (CZ-ISCO) a požadavku na zaměstnávání cizinců – průměr za rok 2022

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2022

V minulých letech rostly počty evidovaných volných pracovních míst do značné míry v souvislosti s poptávkou po zahraniční pracovní síle. Vzhledem k složitým a zdlouhavým administrativním procesům při vyřizování zaměstnaneckých karet rostly počty evidovaných tzv. „volných“ pracovních míst, která nelze z evidence vyřadit, přestože reálně tato místa již českým uchazečům o zaměstnání nabízet nelze (místa spojená s požadavkem na zaměstnaneckou kartu nelze vyřadit bez doloženého obsazení cizincem nebo bez písemného souhlasu zaměstnavatele). Zároveň zaměstnavatelé hlásili nadhodnocené počty volných míst, aby si vytvořili „rezervu“, pokud jim všechny požadavky na zaměstnání cizince nebudou schváleny. Dále tato místa hlásili opakovaně pro žádost o krátkodobé pracovní povolení, které mělo překlenout období do vyřízení zaměstnanecké karty. Nedostatek pracovníků či aktuální potřeby řešili zaměstnavatelé často také přes agentury práce, které rovněž žádají na ÚP o povolení na krátkodobé zaměstnání do 90 dnů.

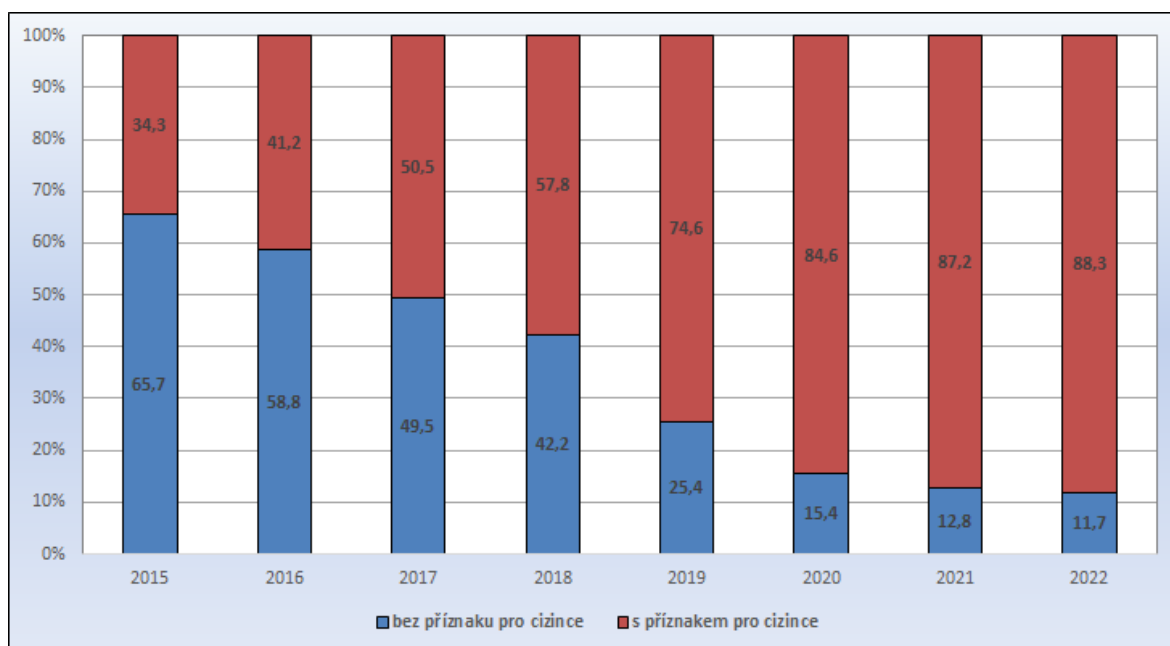
Situace na trhu práce v roce 2022 byla ovlivněna válečným konfliktem na Ukrajině, kdy od února na naše území a potažmo trh práce začali přicházet uprchlíci z Ukrajiny, kterým byl od 21. března umožněn volný vstup na trh práce bez nutnosti mít platné povolení k zaměstnání či zaměstnaneckou/modrou kartu (Lex Ukrajina). Zaměstnavatelé tak značnou část pracovníků z Ukrajiny, které dříve poptávali na krátkodobé sezonní zaměstnání a zaměstnanecké karty, nyní mohou zaměstnat napřímo, a tudíž poklesla jejich potřeba hlásit a „držet do rezervy“ volná místa na zaměstnanecké karty či pracovní

povolení. Na druhou stranu začali zaměstnavatelé u více nabízených míst uvádět souhlas se zaměstnáním cizinců, čímž relativně došlo k nárůstu míst vhodných pro cizince.

V kraji bylo v roce 2022 v průměru 87 % míst nabízeno pro cizince, v Brně to bylo dokonce přes 93 % míst. **Počet míst nabízených výhradně českým uchazečům každoročně klesá.** Tento trend poklesu počtu míst nabízených výlučně českým uchazečům začal již v roce 2018. Jestliže v roce 2018 bylo v kraji průběžně nabízeno v průměru 23 tis. míst a z toho 11,3 tis bylo bez příznaku pro cizince, pak v roce 2022 bylo z průměrného počtu 32,1 tis. míst nabízeno výhradně pro české uchazeče pouze 4,2 tis. míst.

Obr. 6 Struktura volných míst v Jihomoravském kraji v letech 2015-2022 – stav k 31.12.

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2015-2022

Burzy práce, výběrová a předvýběrová řízení byly ve většině okresů v roce 2022 hojně organizovány. Ve městě Brně se také podařilo uspořádat velkou burzu práce pro osoby s dočasnou ochranou přicházející z Ukrajiny, které se zúčastnily desítky firem a došlo tak k významnému propojení nabídky s poptávkou, která by se jinak přes jazykovou a sociokulturní bariéru potkávala těžce. Úřady práce také aktivně zprostředkovávaly volná pracovní místa vhodná pro cizince přímo evidovaným ukrajinským zájemcům o zaměstnání. Byly pořádány specializované miniburzy práce pro osoby se zdravotním postižením, a to na Kontaktním pracovišti v Brně.

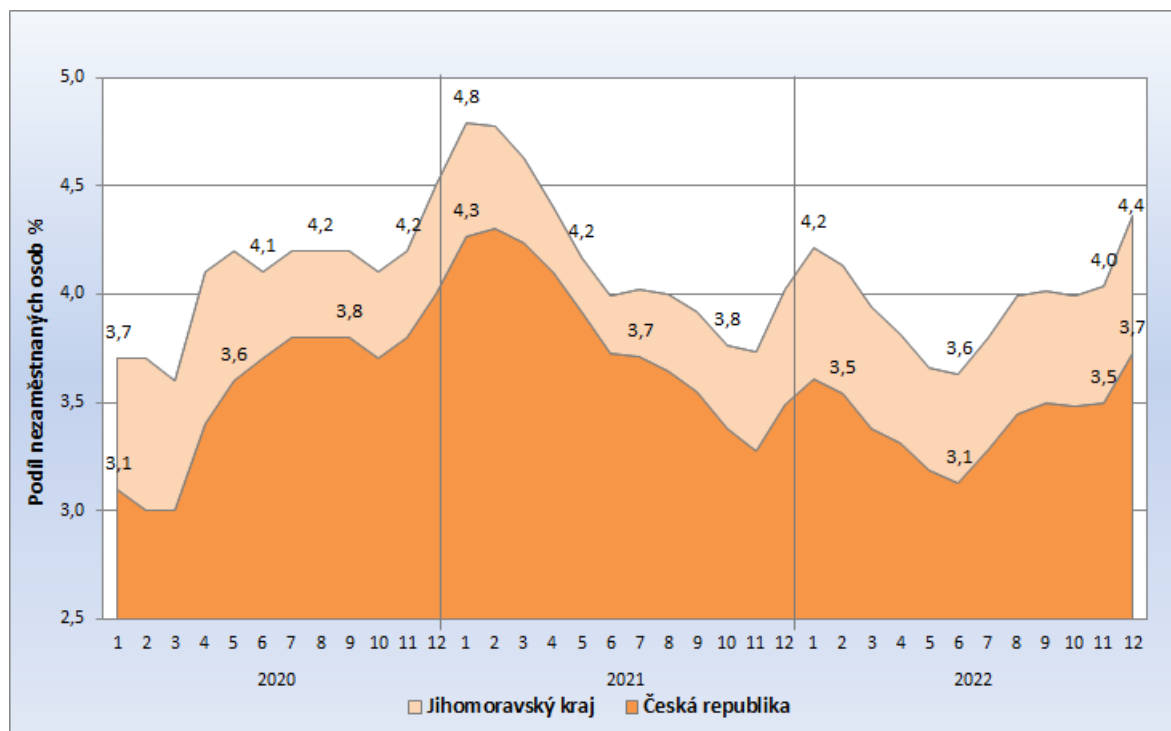
2 Nezaměstnanost

K 31. 12. 2022 bylo v Jihomoravském kraji evidováno 35 405 uchazečů o zaměstnání. Počet uchazečů na konci roku 2022 byl o cca 2,4 tis. osob vyšší než na konci roku 2021. Celkový počet uchazečů se zvýšil jednak díky postupně se zhoršující situaci na trhu práce způsobené energetickou krizí a vysokou inflací, kdy již některé firmy v důsledku rostoucích nákladů přistoupily k optimalizaci a racionalizaci výroby, a jednak díky evidenci osob s dočasnou ochranou. Počet občanů Ukrajiny s dočasnou ochranou, kteří se zaevidovali na úřady práce jako uchazeči o zaměstnání v souvislosti se změnou úhrad zdravotního pojištění představoval ke konci roku cca 1,5 tis. osob, tedy 63 % meziročního nárůstu počtu uchazečů.

Současná úroveň nezaměstnanosti je z dlouhodobého hlediska stále relativně nízká. Ještě na počátku roku 2014 byl v evidenci více než dvojnásobný počet uchazečů (75,4 tis.) pak začala nezaměstnanost rychle klesat, každoročně o 7-10 tis. osob. **Průměrný počet evidovaných uchazečů** (32 498 osob v roce 2022) byl obdobný v roce 2018 a nižší pouze v roce 2019 a až před rokem 1998 (v roce 1998 - 35 887 osob). V průměru bylo v letech 1998-2021 v kraji evidováno 51,9 tis. uchazečů.

Ve srovnání s Českou republikou je podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu 15-64 let v kraji **dlouhodobě** oproti celostátnímu průměru **vyšší** o +- 0,5 p.b. Průměrný podíl nezaměstnaných v kraji dosáhl v roce 2022 hodnoty 4,0 %, v ČR 3,4 %.

Obr. 7 Srovnání vývoje podílu nezaměstnaných v JMK a ČR v letech 2019–2022

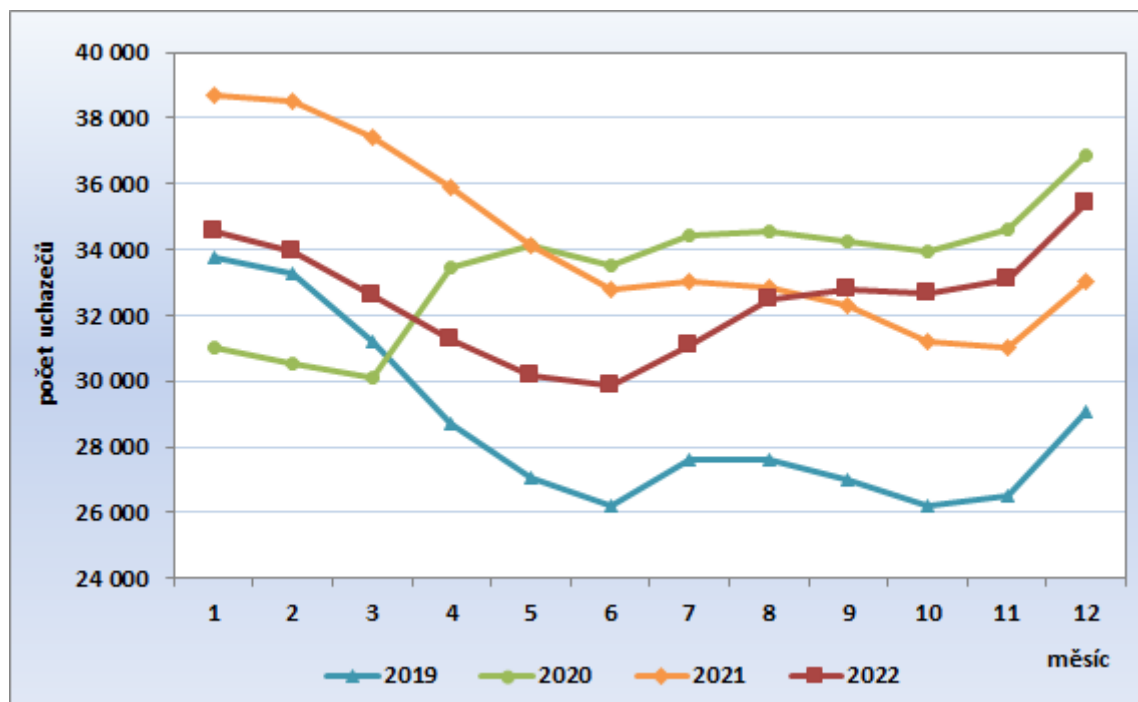
Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2019–2022

2.1 Vývoj nezaměstnanosti v kraji v roce 2022

Křivka znázorňující vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v první polovině roku 2022 víceméně kopírovala obvyklý **sezónní průběh** (samozřejmě s rozdílnou dynamikou v jednotlivých okresech). **Ve druhé polovině roku však nezaměstnanost začala narůstat**, jednak v souvislosti s nejistotou na trhu práce, nárůstem cen energií a s rostoucí inflací, a také proto, že od konce července se do evidence uchazečů o zaměstnání začali hlásit občané Ukrajiny s dočasnou ochranou, kterým končila doba hrazeného zdravotního pojištění. Část již předtím byla evidována jako zájemci o zaměstnání. Ti si evidenci zájemců o zaměstnání ukončili na vlastní žádost a zaevidovali se nově jako uchazeči o zaměstnání. Část přišla na ÚP nově, jednalo se často o ženy se školními dětmi a ženy v předdůchodovém věku. Hlavní vlna (cca 0,8 tis.) se zaevidovala v srpnu, celkem do konce roku se pak zaevidovalo 2 tis. osob s dočasnou ochranou.

Obr. 8 Roční vývoj počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání v Jihomoravském kraji v letech 2019–2022

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2019-2022

Problémy s umístováním některých skupin uchazečů na trh práce jsou dlouhodobé. Někteří zaměstnavatelé upřednostňují uzavírání dohod a pracovních poměrů na dobu určitou a řada uchazečů tak přichází do evidence několikrát za rok (s ukončením pracovního poměru ve zkušební době nebo po době určité).

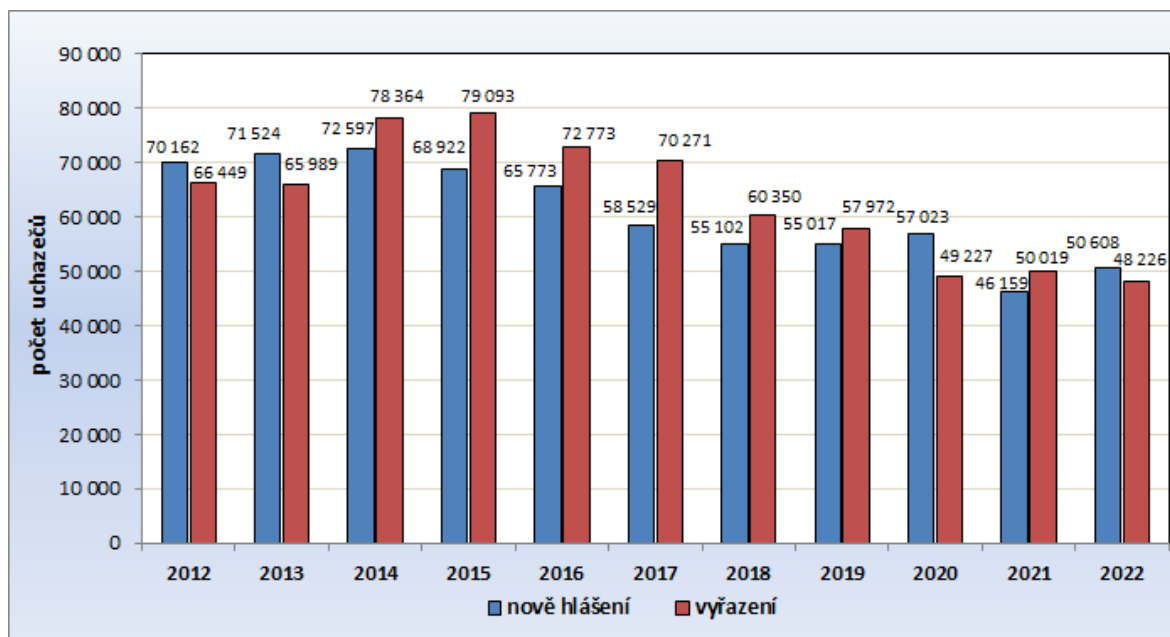
Vlastní zprostředkování práce probíhá mimo osobní komunikaci také elektronicky, kdy úřady práce aktivně rozesílají uchazečům informace o vhodných volných pracovních

místech, nabídkách poradenských aktivit a další. Naplno se v roce 2022 mohly realizovat veškeré poradenské aktivity a nástroje aktivní politiky zaměstnanosti.

Velmi obtížná zůstává práce s obtížně umístitelnými uchazeči a těmi, kteří se do evidence ÚP vrací opakovaně, jejich počet v dlouhodobém horizontu narůstá, a roste tedy i dlouhodobá nezaměstnanost. Celkový počet nově evidovaných uchazečů na trhu práce v roce 2022 byl po pozitivním vývoji v minulých letech (mimo pandemického roku 2020) meziročně vyšší o 4 449 osob, celkový počet ukončených evidencí (vyřazených uchazečů) byl nižší o 1 793 osob.

Obr. 9 Tok nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji v letech 2012-2022

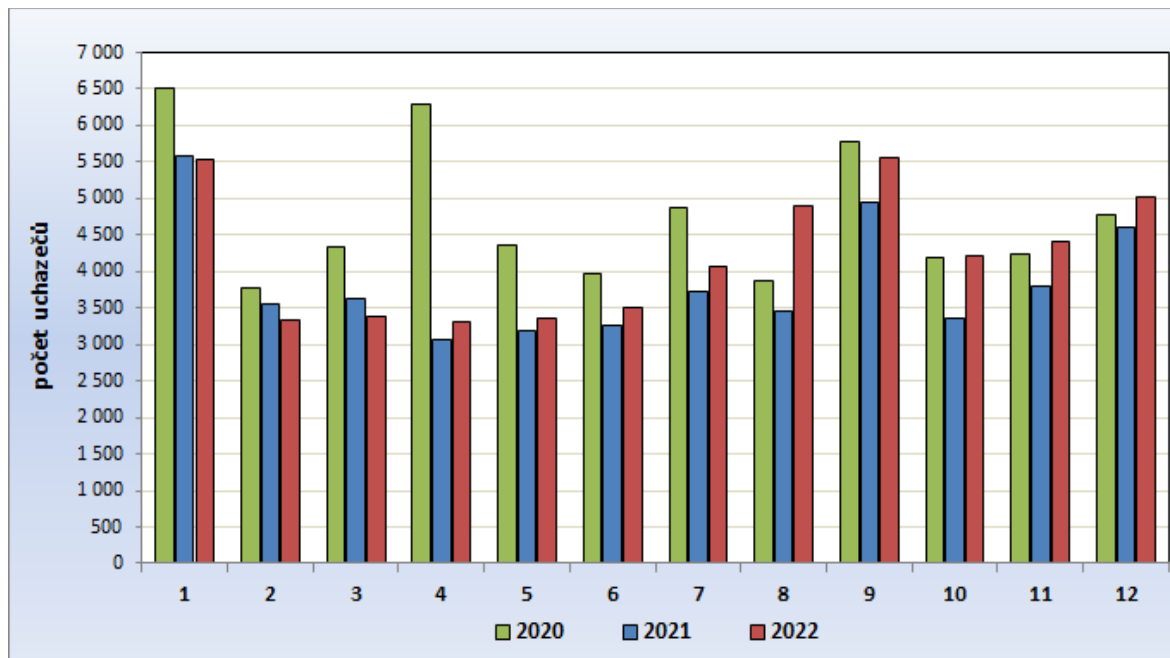
Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2012–2022

Vývoj počtu nově hlášených uchazečů v průběhu roku 2022 byl ovlivněn obvyklým sezónním vývojem, kdy vyšší počty jsou dosahovány v měsících prosinci a lednu (ukončení sezónních prací) a v měsíci září (nárůst v důsledku evidence absolventů). Výraznější nárůst v měsíci srpnu a září byl ovlivněn evidencí osob s dočasnou ochranou. Celkem bylo v roce 2022 nově evidováno 50 608 uchazečů.

Rovněž počty umístěných uchazečů se již vracely k obvyklému sezónnímu vývoji, který byl ale zejména v jarních a letních měsících ovlivněn příchodem Ukrajinců na trh práce. Ti totiž zřejmě obsadili některá pracovní místa, která by za normálních okolností byla obsazována osobami z řad uchazečů o zaměstnání. Počet umístěných uchazečů v květnu až červenci 2022 byl tak výrazně nižší než v předchozích letech (míněno 2018-2019 a 2021; průběh roku 2020 byl atypický). Roli hrála také nejistota mezi zaměstnavateli z důvodu situace na trhu s energiemi a firmy tak odkládaly nabírání nových zaměstnanců. Celkový počet umístěných uchazečů v roce 2022 (34,9 tis.) byl tak téměř o 3 tis. (7,8 %) nižší než v roce předchozím.

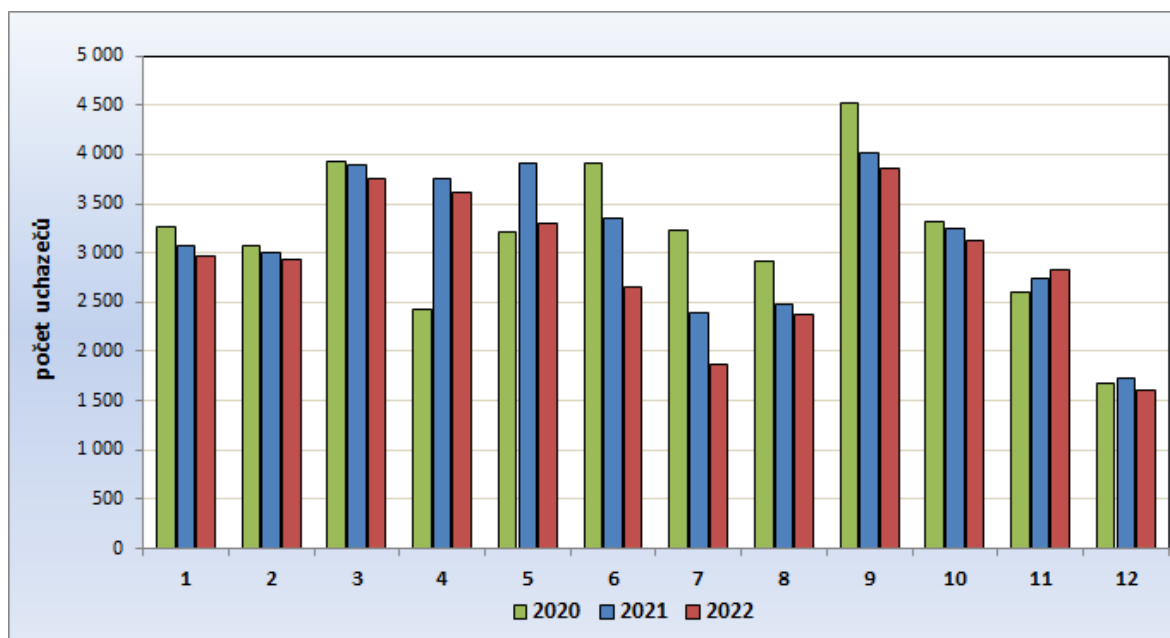

Obr. 10 Vývoj počtu nově hlášených uchazečů o zaměstnání v Jihomoravském kraji v průběhu let 2020-2022

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2019-2022

Obr. 11 Vývoj počtu umístěných uchazečů o zaměstnání v Jihomoravském kraji v průběhu let 2020-2022

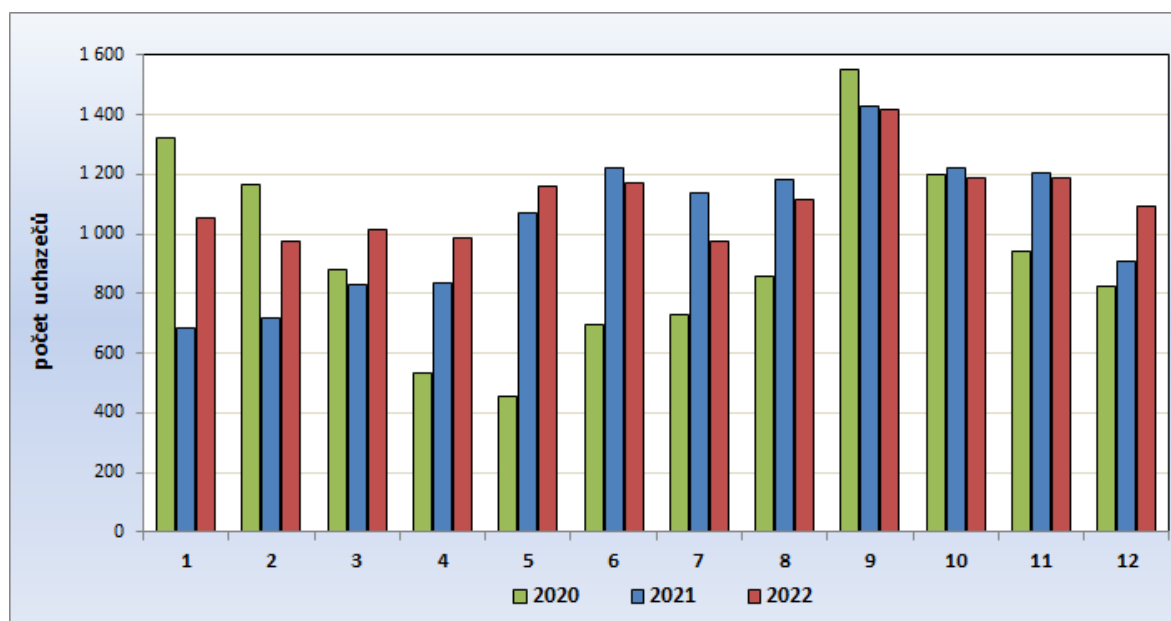
Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2019-2022

Počet osob umístěných do zaměstnání se v průměru v roce 2022 pohyboval na úrovni 72 % z celkového počtu osob vyřazených z evidence ÚP.

Vývoj počtu osob vyřazených z evidence bez umístění se pohybuje v průměru okolo 1 000 osob měsíčně, nejčastějším důvodem je maření součinnosti s úřadem práce. V minulých letech v souvislosti s pandemií, kdy část kontaktů probíhala elektronicky, byly tyto počty nižší. Vyřazeno bez umístění bylo v roce 2022 celkem 13,3 tisíce osob .

Obr. 12 Vývoj počtu uchazečů vyřazených bez umístění v Jihomoravském kraji v letech 2020-2022

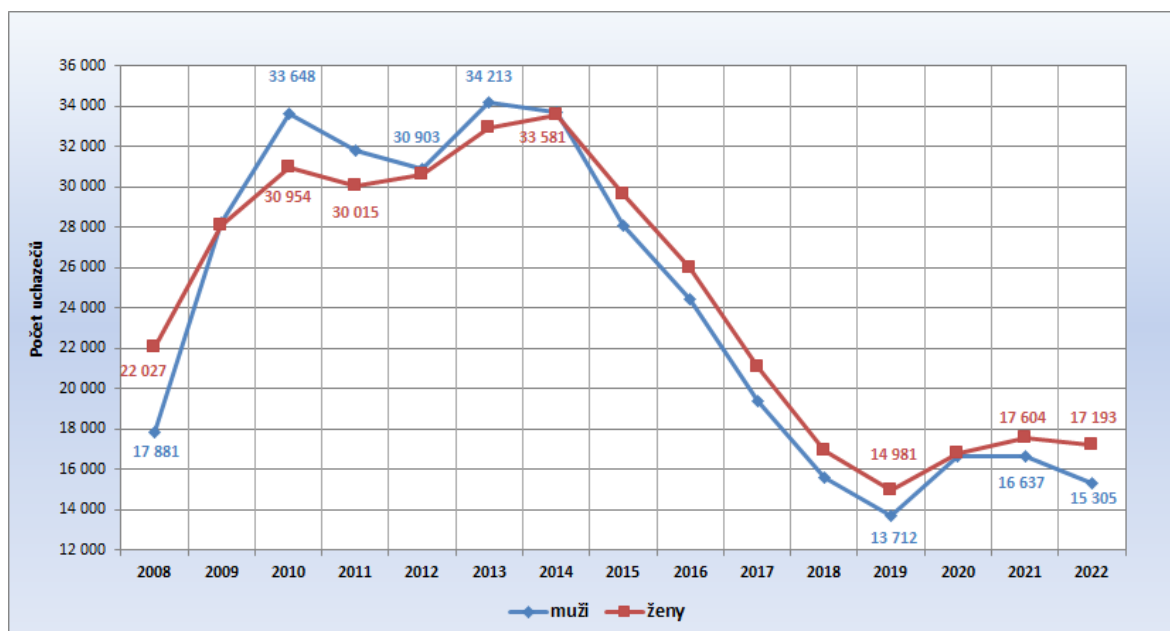
Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2020-2022

V souvislosti s nárůstem počtu evidovaných uchazečů vzrostl v kraji i podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu ve věku 15–64 let, který se ze 4,0 % na konci roku 2021 zvýšil na 4,4 % v prosinci 2022. **V celoročním průměru však podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu ve věku 15–64 let meziročně mírně klesl ze 4,2 % na 4,0 %** (tj. o 0,2 p. b.; v rámci ČR klesl o 0,4 p. b.). V roce 2021 nezaměstnanost totiž začínala na výrazně vyšší hladině, postupně však klesala, zatímco v roce 2022 byl vývoj opačný (viz vývoj počtu uchazečů – obr. 8). Z hlediska regionálního došlo meziročně k nárůstu podílu nezaměstnaných ve všech okresech Jihomoravského kraje, nejvíce pak v okrese Znojmo (o 0,6 p.b.), Blansko a Brno-město (shodně o 0,5 p.b.).

Z hlediska pohlaví nezaměstnanost mužů v meziročním průměru v roce 2022 stagnovala. U žen se v meziročním průměru klesla o 0,1 p. b. Podíl žen na celkovém počtu uchazečů meziročně se mírně zvýšil na 52,7 %. K 31.12.2022 bylo na úřadech práce v Jihomoravském kraji evidováno 16 756 mužů a 18 649 žen.

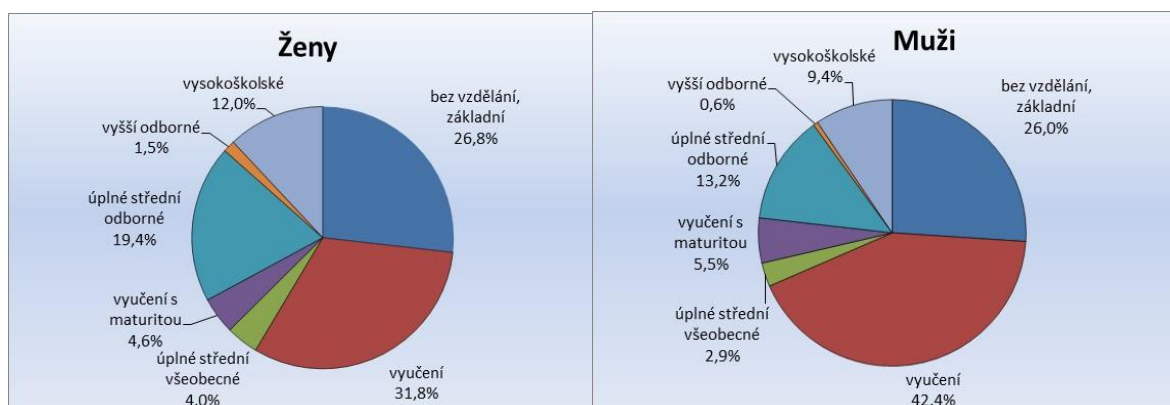
Obr. 13 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v Jihomoravském kraji podle pohlaví v letech 2008–2022 (roční průměry)

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2008-2022

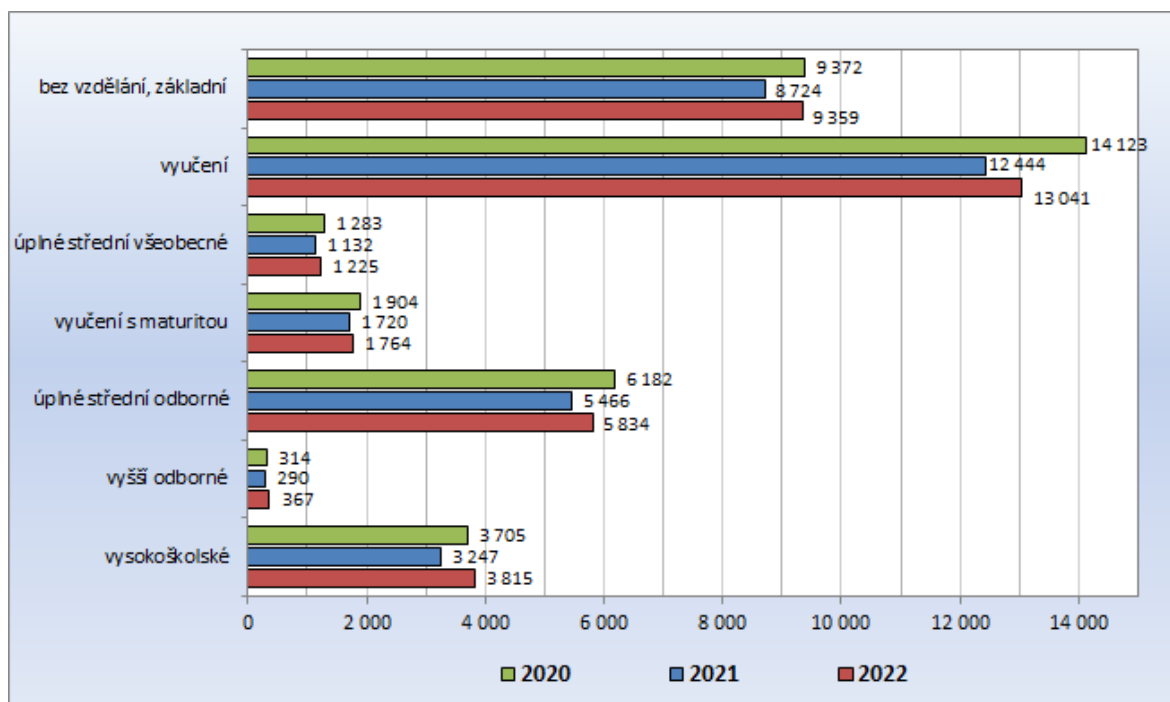
Z hlediska **kvalifikační struktury** jsou v Jihomoravském kraji nejpočetnější skupinou uchazečů o zaměstnání osoby s výučním listem (celkem 36,8 %), následují je uchazeči se základním vzděláním (26,4 %) a osoby se středním odborným vzděláním s maturitou (16,5 %). Zastoupení jednotlivých kategorií je však u mužů a u žen rozdílné.

Obr. 14 Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání a pohlaví evidovaných v Jihomoravském kraji k 31.12.2022

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2022

Obr. 15 Kvalifikační struktura uchazečů o zaměstnání evidovaných v Jihomoravském kraji v letech 2020–2022 (stav k 31.12. daného roku)

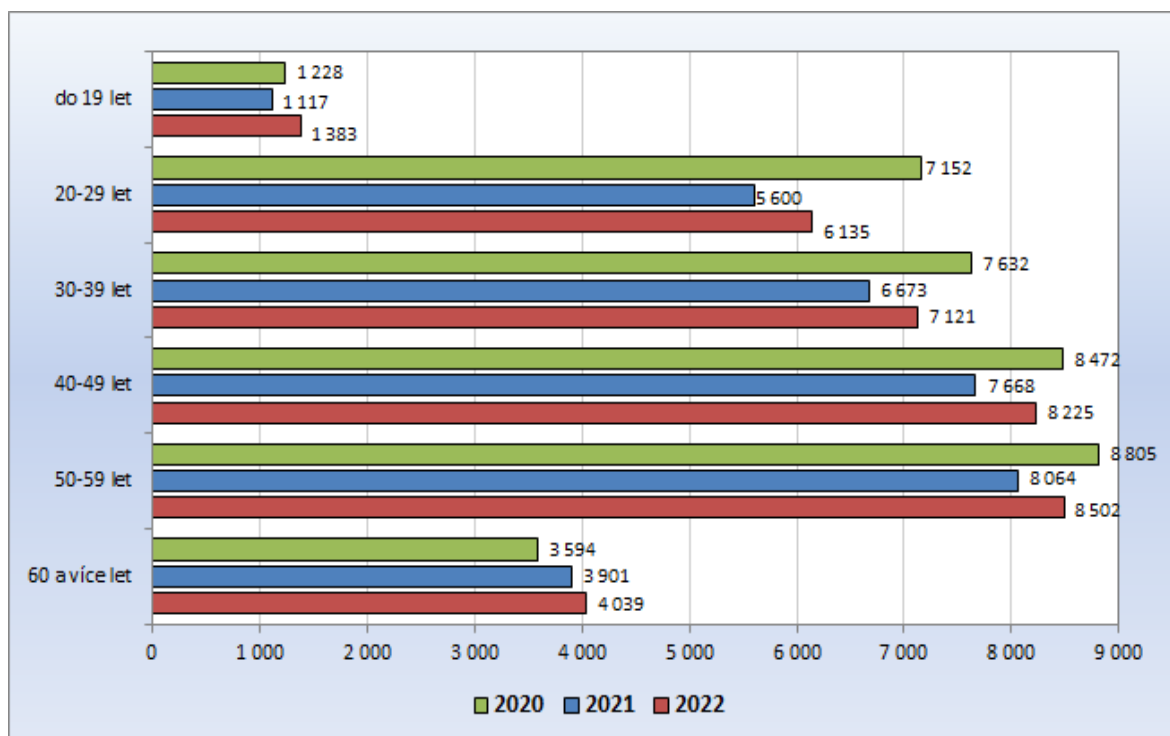
Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2020-2022

Meziročně v kraji vzrostl počet evidovaných uchazečů o zaměstnání ve všech sledovaných vzdělanostních kategoriích. Absolutně nejvíce přibýlo uchazečů v **kategorii „základní vzdělání“**, v níž se počet uchazečů zvýšil o 635 osob, tj. o 7,3 % původního stavu. Více než desetiprocentní nárůst počtu uchazečů zaznamenaly kategorie vyšší odborné a vysokoškolské, což souvisí s evidencí občanů Ukrajiny s dočasnou ochranou. Až třetina z nich totiž uvádí vzdělání vysokoškolské, jedná se však o jiný systém vzdělání, kdy jejich „VŠ“ je často na úrovni našeho maturitního vzdělání. Na druhé straně Ukrajinek s vysokoškolským či maturitním vzděláním je v evidenci ÚP výrazně vyšší podíl než mezi Ukrajinci s DO celkově. V uplatnění v oboru jim většinou brání jazyková bariéra nebo nostrifikace vzdělání, a než by nastupovaly na nekvalifikované pozice raději zůstávají v evidenci ÚP. Pokud jde o všechny příchozí s DO (tzn. včetně zaměstnaných), tak zhruba polovina má základní vzdělání, „VŠ“ má cca 14 %.

Z hlediska **věkové struktury** vzrostl meziročně počet nezaměstnaných ve všech kategoriích. Relativně nejvíce v roce 2022 vzrostl počet uchazečů v kategorii do 19 let (o 24 %) a v kategorii nad 65 let (o 15,0 %). Počet osob spadající do věkové kategorie nad 65 let věku roste dlouhodobě, a to z důvodu, že v evidenci setrvávají uchazeči, kteří z důvodu nedostatečného počtu odpracovaných let nemají nárok na starobní důchod. Průměrný věk nezaměstnaných v Jihomoravském kraji poklesl, k datu 31. 12. 2022 dosáhl hodnoty 43,1 let.

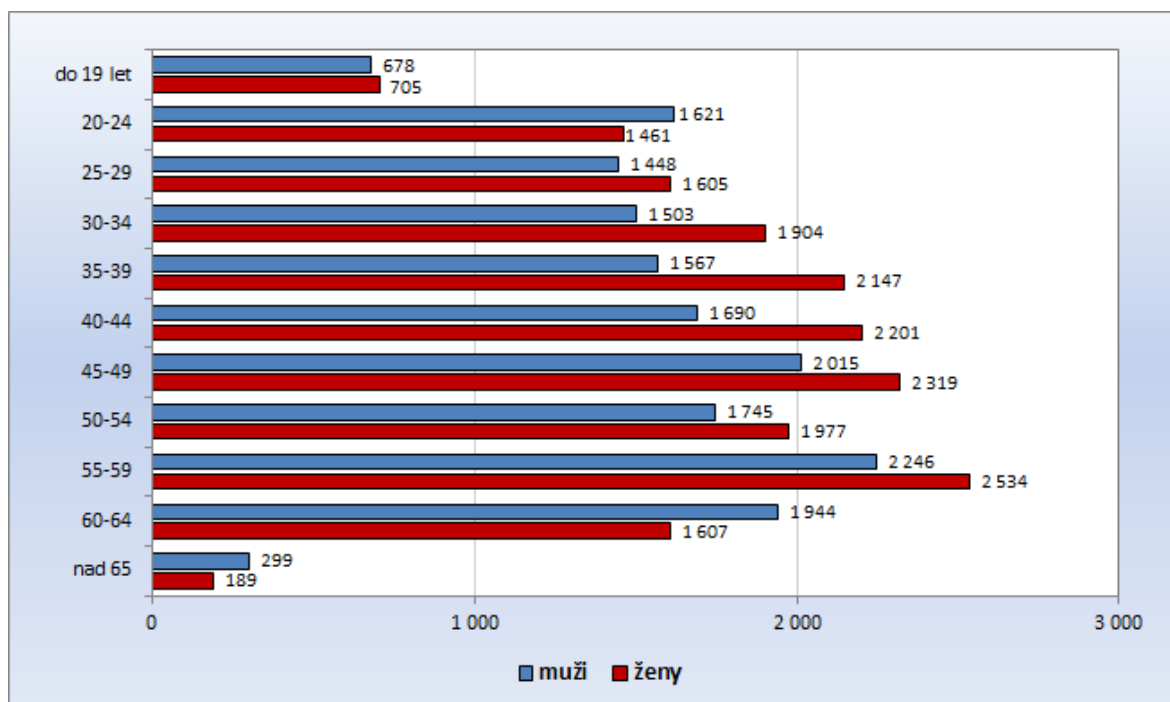

Obr. 16 Vývoj věkové struktury uchazečů o zaměstnání evidovaných v Jihomoravském kraji v letech 2020-2022 (stav k 31.12.)

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistika struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2020-2022

Obr. 17 Struktura uchazečů o zaměstnání dle věku a pohlaví evidovaných v Jihomoravském kraji k 31.12.2022

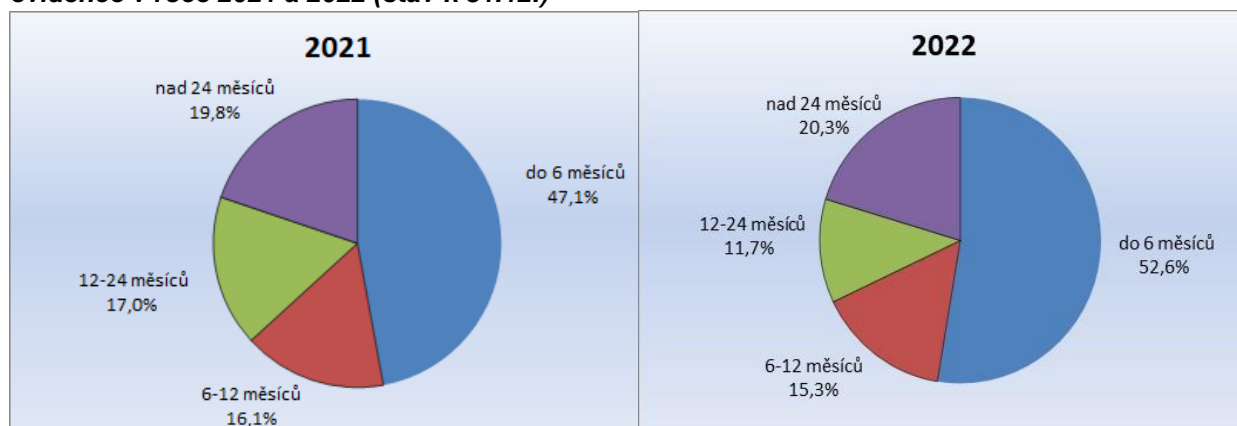
Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2020-2022

Ve struktuře nezaměstnaných dle věku jsou přítom zjevné genderové rozdíly, dané jak rozdílným věkem odchodu do důchodu pro jednotlivá pohlaví, tak především omezeními žen na trhu práce v období péče o děti a rodinu. Zatímco v kategoriích 20-24 let a nad 60 let převažují muži, ve zbývajících věkových kategoriích převažují ženy, nejvýrazněji pak ve věku mezi 35-39 lety.

Kromě celkového nárůstu nezaměstnanosti se v roce 2022 změnila v kraji jako celku i **struktura evidovaných uchazečů dle délky evidence**. V souvislosti se zhoršující se situací na trhu práce a vstupem Ukrajinců do evidence uchazečů ve 2. pololetí 2022 došlo k nárůstu počtu osob evidovaných do 6-ti měsíců (o cca 3 tis.) Počet dlouhodobě evidovaných uchazečů (nad 12 měsíců) naopak oproti roku 2021 poklesl o 794 osob, jejich podíl se tak snížil ze 36,8 na 32,1 %. K poklesu došlo v kategorii 12-24 měsíců, počet i podíl uchazečů evidovaných nad 24 měsíců však vzrostl.

Obr. 18 Struktura uchazečů o zaměstnání evidovaných v Jihomoravském kraji podle délky evidence v roce 2021 a 2022 (stav k 31.12.)

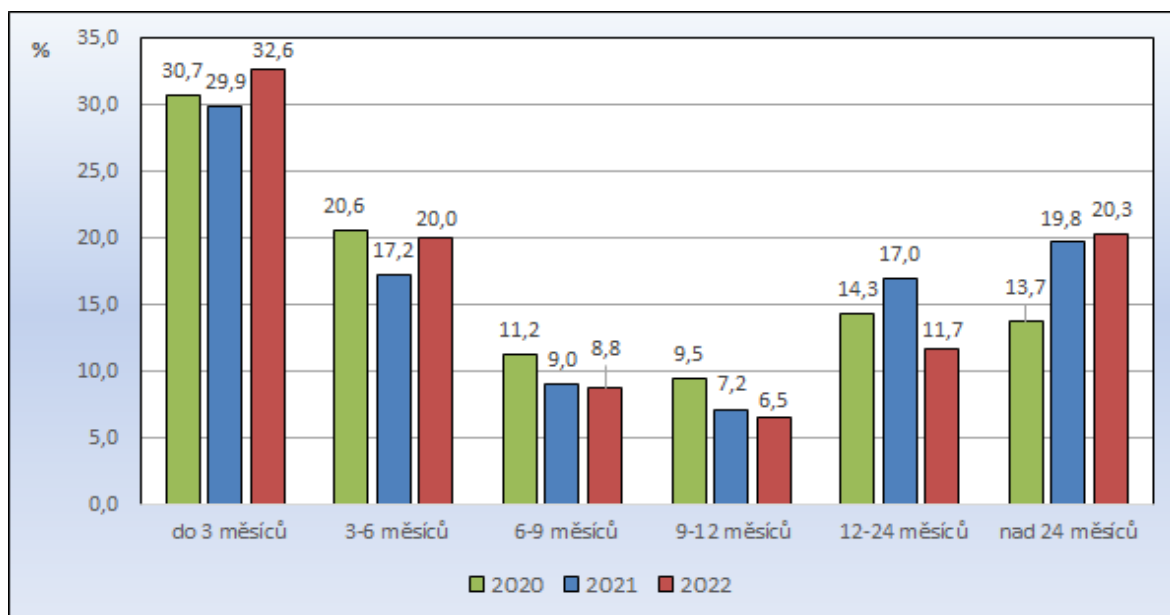
Pramen: MPSV ČR, měsíční statistika struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2020, 2022

Za uplynulý rok došlo k poklesu dlouhodobé nezaměstnanosti ve všech okresech Jihomoravského kraje. Nejvyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných v Jihomoravském kraji má stále okres Brno-město, a to 38,9 %. Důvodem vysokého podílu dlouhodobě nezaměstnaných v okrese Brno-město jsou především podmínky velkoměsta (zejména větší počet osob v sociálně vyloučených lokalitách, nelegální práce), které umožňují setrvávat uchazečům ve „chtěné“ nezaměstnanosti. Nejnižší podíl mají okresy Břeclav (19,2 %) a Znojmo (23,8 %) a to hlavně z důvodu vysoké sezónnosti prací (včetně přeshraničního zaměstnávání v sousedním Rakousku).

Celokrajský ukazatel průměrné délky evidence se proti roku 2021 snížil o 32 dnů na hodnotu 552 dní, a stále se pohybuje nad průměrem ČR (466 dnů).

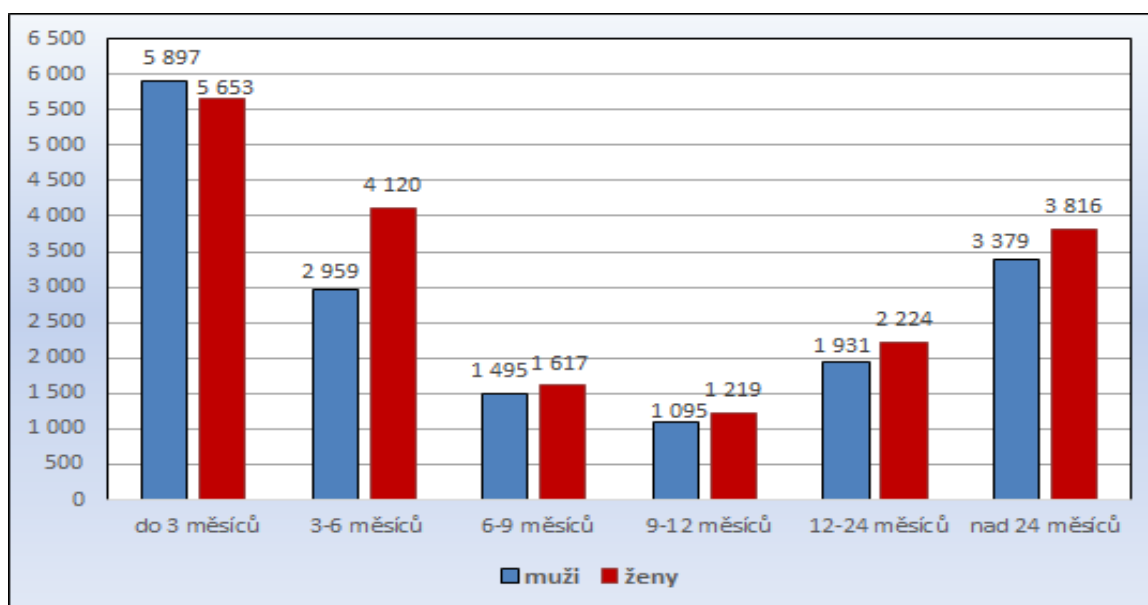
Obr. 19 Struktura uchazečů o zaměstnání evidovaných v Jihomoravském kraji dle délky evidence v letech 2020–2022 (stav k 31. 12. daného roku)

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistika struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2020-2022

Průměrná délka evidence žen v Jihomoravském kraji byla na konci roku 2022 vyšší než mužů a činila 560 dní. Ženy dominují ve všech kategoriích délky evidence mimo kategorie evidence do 3 měsíců. Na tuto skutečnost má vliv zejména péče žen o děti (nízká nabídka částečných úvazků, vysoká obsazenost mateřských školek) a také to, že sezónní práce spojené s krátkodobou zimní evidencí jsou většinou doménou mužů.

Obr. 20 Struktura uchazečů o zaměstnání evidovaných v Jihomoravském kraji dle délky evidence a pohlaví k 31.12.2022

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistika struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2022

2.2 Hlavní příčiny nezaměstnanosti v kraji

Úroveň nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji je výrazně regionálně diferencovaná. Ke 31.12.2022 byl rozdíl mezi okresem s nejnižší (Vyškov 2,6 %) a nejvyšší nezaměstnaností (Znojmo 6,0 %) 3,4 p.b., v ročním průměru pak 2,8 p.b. (Vyškov 2,3 %, Znojmo 5,1 %).

Okres Vyškov také patří k okresům s nejnižší nezaměstnaností v rámci celé ČR, a úroveň nezaměstnanosti se zde blíží přirozené míře. V dalších třech okresech (Brno-venkov, Blansko a Břeclav) je nezaměstnanost také pod celorepublikovým průměrem. Naopak výrazně **nadprůměrná úroveň nezaměstnanosti** je v příhraničních okresech **Znojmo** a **Hodonín**, a také v krajském městě (okres **Brno-město**) je stále nad průměrem ČR i kraje.

Důvody vysoké nezaměstnanosti v okresech Znojmo a Hodonín jsou jednak geografické (vzdálenost od center, horší dopravní dostupnost, a tudíž malá atraktivita pro investory), jednak historicko-ekonomické (tradičně vyšší podíl zemědělské výroby, rozpad navazujícího zpracovatelského průmyslu po r. 1989, absence významných zaměstnavatelů). U okresu Hodonín navíc hraje roli geografická blízkost Slovenska umožňující denní pracovní dojížděku, což dále zvyšuje konkurenci na místním pracovním trhu.

Pro oba okresy je charakteristický výrazný sezónní vývoj zaměstnanosti, který je v případě okresu Znojmo umocňován i sezónním pracovním uplatněním v sousedním Rakousku. Avšak i v těchto okresech jsou již zaměstnavatelé nuceni řešit potřebu sezónních pracovníků importem zahraniční pracovní síly, která – na rozdíl od domácích uchazečů – je ochotna akceptovat minimální mzdu a často fyzicky náročné pracovní podmínky.

V případě krajského města pak úroveň nezaměstnanosti ovlivňuje faktorů více.

- Významně je propojený trh práce mezi městem a jeho zázemím, v důsledku čehož pracovní síla dojíždějící do města zdařile konkuruje místní pracovní síle.
- Relativně vysoký je podíl cizinců na trhu práce. Geografická blízkost Slovenska přitahuje tamější pracovní sílu. Absolventi VŠ pak často po studiu zůstávají pracovat v Brně.
- Velký počet studentů studujících na zdejších vysokých školách již při studiu pracuje formou brigád, zejména v obchodě a ve službách, a opět tak konkuruje místní pracovní síle.
- Je zde výrazná koncentrace osob sociálně vyloučených, které ztratily nebo ani nikdy neměly pracovní návyky.
- Specifické podmínky a anonymita velkoměsta, umožňují setrvávat ve „chtěné“ nezaměstnanosti (možnosti nelegální práce, vysoký podíl nájemního bydlení podporující snadný přístup k sociálním dávkám). Nezáměr legálně pracovat také ovlivňuje vysoké procento exekucí mezi uchazeči o zaměstnání.

Lze říct, že nezaměstnanost je vedle objektivních důvodů (především v příhraničních regionech) **podmíněna poměrem nabízených, resp. dosažitelných legálních pracovních příjmů k úrovni sociálních dávek.**

Základní příčinou nezaměstnanosti v případech, které nejsou objektivně podmíněny (zdravotní či jiné handicap) je v současné době nesoulad mezi výší sociálních dávek a potenciální výší mezd, kterou by v průměru uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP ČR obdrželi, pokud by pracovali. Pro velkou část nezaměstnaných je z ekonomického hlediska výhodnější pobírat v nečinnosti sociální dávky než pracovat v (legálním) pracovním poměru za mzdu/plat. Nezaměstnaní se tedy chovají v zásadě ekonomicky a je nutno poznamenat, že administrativními zásahy je velmi obtížné s ekonomickými zákonitostmi takového povahy bojovat.

Dalším důvodem nárůstu nezaměstnanosti je válečný konflikt na Ukrajině, kdy do ČR přišla velká část převážně žen s dětmi za účelem poskytnutí dočasné ochrany. Tyto osoby se v počátku konfliktu evidovaly na úřadech práce převážně jako zájemci o zaměstnání. V souvislosti s legislativní změnou týkající se úhrad zdravotního pojištění (úhrada do 180 dní) se část osob s dočasnou ochranou, která si nenašla zaměstnání začala evidovat na úřadech práce jako uchazeči o zaměstnání. K 31.12.2022 bylo v Jihomoravském kraji úřady práce evidováno 1 630 osob s udělenou dočasnou ochranou, tj. 4,6 % celkového počtu uchazečů o zaměstnání. Pozitivním dopadem příchodu těchto osob na trh práce je obsazení některých dlouhodobě neobsazených nekvalifikovaných pozic. K 31.12.2022 bylo v JMK zaměstnáno 10 890 osob s dočasnou ochranou.

Dalším dopadem válečného konfliktu ekonomiku, a tím i zaměstnavatele je nestabilita na trhu s komoditami - plyn, ropa, kdy se jejich ceny na světových trzích mnohonásobně zvýšily. Zaměstnavatelům tak skokově začaly růst vstupní náklady a byli nuceni za účelem snížení nákladů přistoupit k optimalizaci a racionalizaci výroby. Došlo ke stagnaci v přijímání nových zaměstnanců a část zaměstnavatelů je či bude nucena přistoupit k propouštění stávajících.

Z předchozích let, kdy byla zavedena antivirová opatření v souvislosti s pandemií Covid-19, přetrvává komplikovanost práce s uchazeči, kteří si sami aktivně pracovní uplatnění nehledají. Za dva roky platnosti opatření byla osobní práce s uchazeči méně intenzivní a motivace těchto osob k zapojení či znovu zapojení se na trhu práce je velmi nízká, a to i díky štedrému sociálnímu systému. Lze tak očekávat, že počet dlouhodobě evidovaných bude, pokud nebudou sankčně vyřazováni, i v budoucích letech narůstat. Nejvíce se tento fenomén projevuje v krajském městě.

2.3 Územní rozložení registrované nezaměstnanosti v kraji.

Vzhledem k velikosti sídel, geografické poloze, dopravní obslužnosti a s tím spojené odlišně atraktivitě pro zaměstnavatele (rozložení průmyslu a zemědělství) vykazují okresy rozdílnou nezaměstnanost.

Dle administrativního členění se území Jihomoravského kraje člení na 7 okresů, na 21 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a na 35 obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Celkem se v kraji nachází 673 obcí, z nichž 49 má statut města. Jediné z nich – krajské město Brno – je statutárním městem. Z hlediska vnitřní struktury ÚP zahrnuje krajská pobočka v Brně celkem 20 tzv. kontaktních pracovišť.

Tab. 9 Charakteristika okresů Jihomoravského kraje v roce 2022 – roční průměry

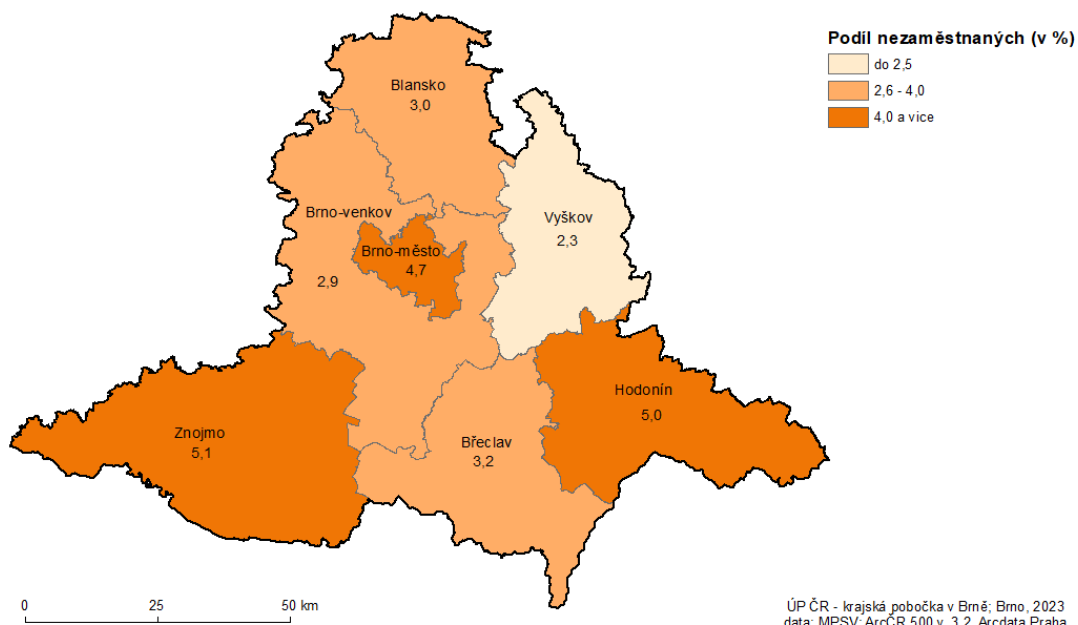
Území	Počet nezaměstnaných			Absolventi škol a mladiství	Volná pracovní místa	Počet uchazečů na 1 volné místo	Podíl nezaměst. [%]
	celkem	v tom					
		muži	ženy				
Blansko	2 291	1 095	1 197	113	1 186	1,9	3,0
Brno-město	12 557	5 853	6 704	597	17 828	0,7	4,7
Brno-venkov	4 424	2 019	2 404	221	5 914	0,7	2,9
Břeclav	2 521	1 227	1 294	132	1 781	1,4	3,2
Hodonín	5 275	2 591	2 684	279	2 103	2,5	5,0
Vyškov	1 543	702	842	84	1 745	0,9	2,3
Znojmo	3 886	1 818	2 068	205	1 501	2,6	5,1
Jihomoravský kraj	32 498	15 305	17 193	1 630	32 057	1,0	4,0
Česká republika	252 287	116 432	135 854	11 900	323 876	0,8	3,4

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky, 2022

Úroveň nezaměstnanosti ve venkovských okresech kraje je významně ovlivňována průběhem sezónních prací v zemědělství, stavebnictví a cestovním ruchu, což se promítá do celkového vývoje nezaměstnanosti v průběhu roku na úrovni celého kraje. V letech 2020-21 se do celkového vývoje nezaměstnanosti promítl vliv pandemie, který však díky zavedení programu Antivirus měl jen krátkodobý dopad na trh práce. V roce 2022 si vývoj nezaměstnanosti zachovával v první polovině roku obvyklý sezónní charakter, od srpna nezaměstnanost rostla, jednak v souvislosti s evidencí osob s dočasnou ochranou, jednak se zhoršující se situací na trhu práce.

Nejvyšší nezaměstnanost byla zaznamenána v prosinci 2022 (4,4 %), naopak nejnižší hodnota v červnu 2022 (3,6 %).

Obr. 21 Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15-64 v jednotlivých okresech Jihomoravského kraje - roční průměry

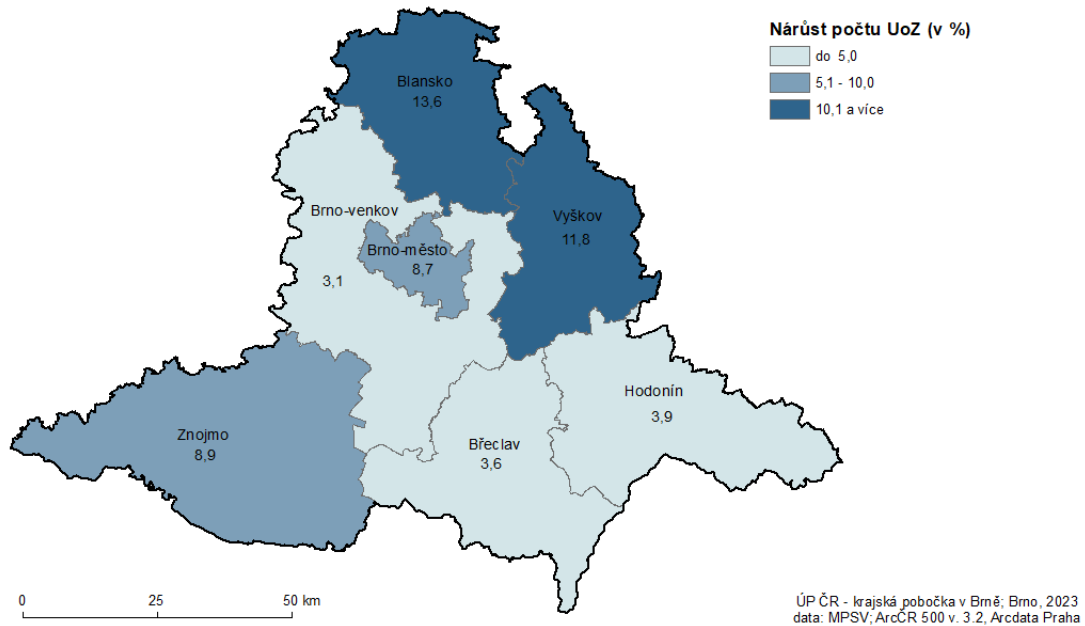

Podíl nezaměstnaných osob v obcích vyšší než 10 % byl k 31.12.2022 zaznamenán v okrese Znojmo (obce Hrádek, Kadov, Křídlovky, Lančov, Rudlice, Stálky, Štítary, Uherčice, Újezd, Valtrovice, Vranov nad Dyjí, Vratěním, Vysočany, Zálesí), v okrese Blansko (obec Bedřichov, Lhota u Olešnice a Makov) a v okrese Brno-venkov (obec Újezd u Tišnova). Naopak nulová nezaměstnanost byla zaznamenána celkem v 9 obcích (okres Blansko – Kozárov; okres Brno-venkov – Biskoupky, Bukovice, Kuřimská Nová Ves, Lubné, Řikonín, Zhoř; okres Znojmo – Trnové Pole, Zblovce).

Ve všech okresech Jihomoravského kraje došlo meziročně k nárůstu počtu evidovaných dosažitelných uchazečů o zaměstnání. K nejmenšímu relativnímu nárůstu počtu dosažitelných uchazečů došlo v okrese Hodonín (3,5 %) a Brno-venkov (3,6 %), nejvýraznější nárůst zaznamenaly okresy Blansko (13,8 %) a Vyškov (10,4 %). Z hlediska úrovně celého kraje došlo k meziročnímu nárůstu dosažitelných uchazečů o zaměstnání o 7,5 % (v rámci celé ČR o 4,8 %).

Zaměříme-li se na správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem došlo k nárůstu evidovaných také ve většině z nich, k poklesu došlo v 9 územních celcích, nejvíce pak relativně v POÚ Ždánice (o 19,1 %) a POÚ Kyjov (o 8,6 %).

Obr. 22 Meziroční nárůst počtu uchazečů o zaměstnání ke 31.12. 2022 - vyjádřeno v %

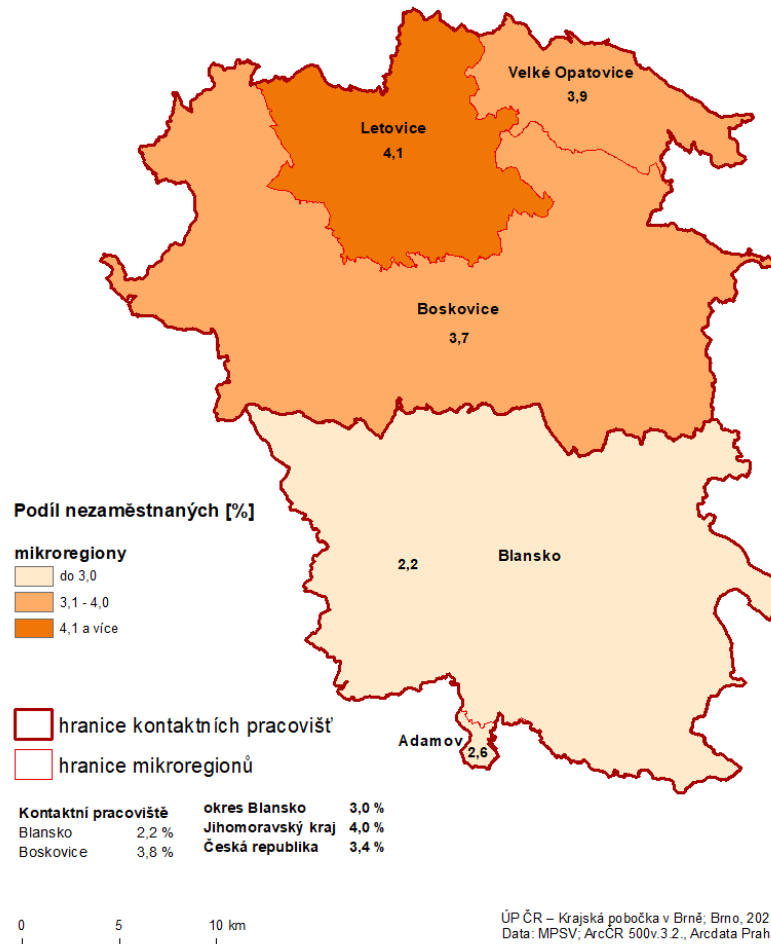

Okres Blansko

Okres Blansko je okresem s dlouhodobě druhou až třetí nejnižší úrovní nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji. Podíl nezaměstnaných osob se dlouhodobě pohybuje nejen pod celokrajským, ale i pod celorepublikovým průměrem. V roce 2022 dosáhl průměrné roční hodnoty 3,0 % (krajský průměr byl 4,0 %, celorepublikový 3,4 %).

Krajská pobočka úřadu práce je v tomto okrese zastoupena dvěma kontaktními pracovišti: v Blansku a Boskovicích.

Obr. 23 Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu 15-64 v mikroregionech okresu Blansko (průměr za rok 2022)

Podíl nezaměstnaných osob v jednotlivých obcích okresu k 31.12.2022 je znázorněn v kartogramu v Příl. 2.

Silné stránky okresu

- staletá tradice strojírenské výroby
- existence nově vybudovaných průmyslových zón
- kvalifikovaná pracovní síla
- dobrá vzdělanostní úroveň
- dobrá silniční i železniční dostupnost regionu
- atraktivní oblast z hlediska rozvoje cestovního a turistického ruchu

Slabé stránky okresu

- omezená nabídka volných pracovních míst
- podprůměrná úroveň mezd
- přetíženost silnice 1. tř. č. 43

- špatná silniční dostupnost mikroregionu Adamov, Kunštát a Olešnice

Tab. 10 Charakteristika mikroregionů (POÚ) v okrese Blansko v roce 2022 – roční průměr

Území	Počet nezaměstnaných		Absolventi škol a mladiství	Osoby se ZP	Volná pracovní místa	Podíl nezaměst. [%]	
	celkem	v tom					
		muži					ženy
Adamov	83	36	47	2	25	10	2,6
Blansko	814	373	441	34	208	392	2,2
Boskovice	924	448	476	42	206	587	3,7
Letovice	292	148	144	10	66	107	4,1
Velké Opatovice	150	76	74	8	35	17	3,9

Pramen: MPSV ČR, GIS Prostorová analýza, 2022

Adamovsko

Kdysi významné průmyslové centrum kraje. ADAST zaměstnával přes 5 tisíc zaměstnanců, tiskařské stroje vyvážel podnik do 30 zemí. Po pádu komunismu nebyly schopny kvalitou konkurovat nejmodernějším polygrafickým strojům, což znamenalo konec výroby. Stejně dopadla i rozsáhlá přísně utajovaná vojenská výroba protitankových střel Tandem. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 83 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob činil 2,6 %, čímž se v rámci kraje drží mezi deseti nejnižšími hodnotami. Nejvýznamnější zaměstnavatel je společnost Tenza cast, a.s., Základní škola a mateřská škola Adamov, příspěvková organizace a Adast Systems, a.s.

Blanensko

Mikroregion Blansko má průmyslový charakter. Svou polohou je součástí brněnské průmyslové aglomerace. Převažujícím odvětvím se staletou tradicí je zde strojírenství, následováno textilní výrobou, elektrotechnickým, potravinářským a dřevozpracujícím průmyslem. Nejvýznamnější průmyslové podniky regionu jsou rozmístěny převážně ve význačných sídlech, v těsné blízkosti železniční tratě Brno - Česká Třebová. V Blansku je to dříve nejvýznamnější firma ČKD Blansko Holding, a.s., která však v roce 2022 byla nucena propustit více než 100 zaměstnanců. V Dlouhé Lhotě sídlí výrobce žáruvzdorných materiálů PYROTEK CZ, s.r.o., v Ráječku pak výrobce elektrických rozvodných a kontrolních zařízení společnost Tyco Fire & Security Czech Republic s.r.o. Největším zaměstnavatelem byla v roce 2022 Nemocnice Blansko. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 814 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob činil 2,2 %, což je v rámci kraje jedna z nejnižších hodnot.

Boskovicko

Jedná se o mikroregion, v němž se vzájemně výrazně ovlivňuje průmyslové centrum regionu (Boskovice) a jeho venkovské zázemí v jehož zaměstnanecké struktuře je výrazně zastoupeno zemědělství. V mikroregionu je mnohem více rozvinuto živnostenské podnikání než v jiných částech okresu. Větší část regionu má dobré dopravní spojení jak po silnici,

tak i po železnici. Specifickou částí mikroregionu je oblast Olešnicka a Kunštátska. Hlavním důvodem je omezené množství pracovních příležitostí (sezónní práce zejména v zemědělství), chybějící infrastruktura a velké vzdálenosti (k vyjížděce za prací) do průmyslových center. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 924 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob činil 3,7 %. K významným zaměstnavatelům patří nejvýznamější zaměstnavatel mikroregionu společnost vyrábějící šicí stroje Minerva Boskovice, a.s. s více než 700 zaměstnanci. Další významní zaměstnavatelé jsou společnost ALPS Electric Czech, s.r.o se sídlem v Sebranicích, společnost NOVIBRA Boskovice s.r.o., Nemocnice Boskovice, Jednota Boskovice, ITAB Shop Concept CZ, a.s. a

Letovicko

Letovicko je průmyslový mikroregion s částečným podílem zemědělství na celkové zaměstnanosti. K významným zaměstnavatelům patří Letovické strojírna, s.r.o, LETOPLAST s.r.o., Nemocnice Letovice, p. o., Ledeko a.s, Základní škola Letovice a Tylex Letovice a.s. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 292 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl 4,1 %.

Velkoopatovicko

Jedná se o průmyslově - zemědělský region s jediným dominantním zaměstnavatelem (tím je společnost P–D Refractories CZ a.s.) a několika menšími GERBRICH s.r.o. a příspěvkovou organizací Paprsek (domov pro osoby se zdravotním postižením). Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno celkem 150 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob činil 3,9 %.

Okres Brno-město

Město Brno je správním, ekonomickým a kulturním centrem Jihomoravského kraje. Zaměstnanost ve městě je rozložena do širokého spektra odvětví, přičemž žádné z nich nemá na trhu práce dominantní postavení. Největší zaměstnavatelé ve městě vyvíjejí činnost v odvětvích terciární sféry (nemocnice, vysoké školy, dopravní organizace). V důsledku vysokého počtu pracovníků ve veřejné správě (úřady, policie, soudy), školství, zdravotnictví a sociální péči je podíl státu na zaměstnanosti ve městě značný. Takto vázaná pracovní síla je stabilní a méně ohrožena nezaměstnaností, což je při výrazných turbulencích na trhu práce pokládáno za značnou výhodu.

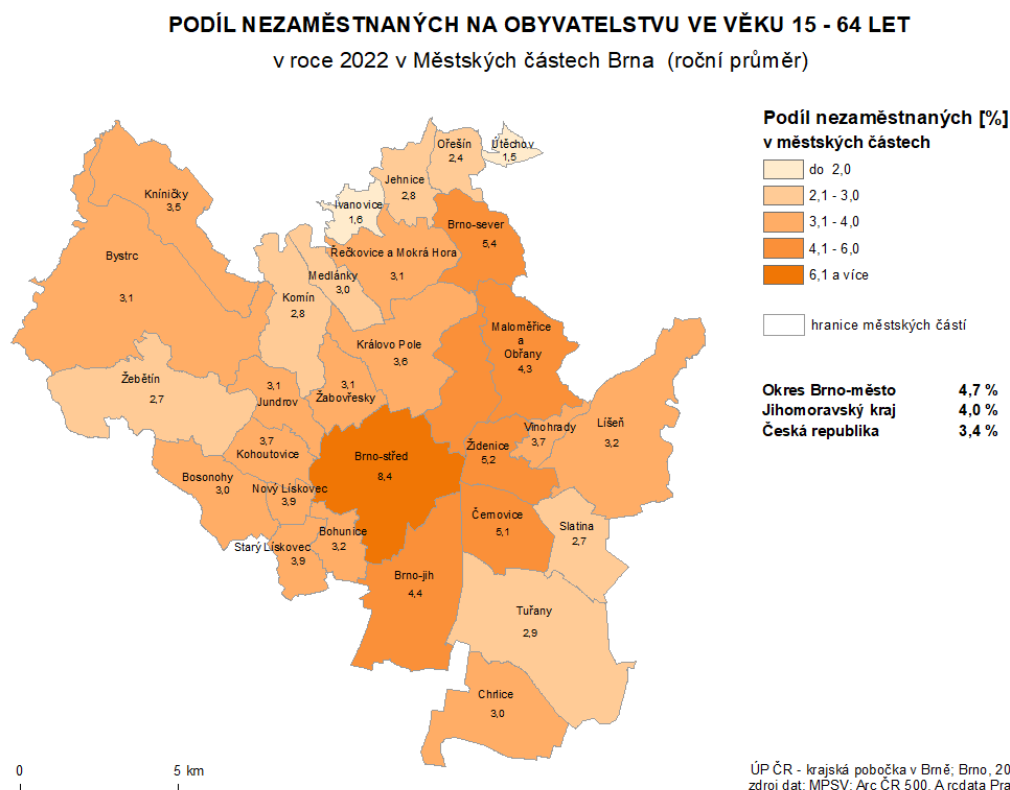
Úroveň nezaměstnanosti v krajském městě se však dlouhodobě pohybuje nad celorepublikovým, a v posledních devíti letech dokonce i nad celokrajským průměrem. V roce 2022 dosáhl podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu 15-64 let průměrné roční hodnoty 4,7 % (kraj 4,0 %, ČR 3,4 %). Tento stav je podmíněn několika faktory. Jednak je pracovní trh města úzce provázán s jeho zázemím, kdy z okolních okresů denně do města dojíždí za prací cca 60 tis. osob a zdařile tak konkuruje místní pracovní síle, ale zejména je zde výrazná koncentrace osob sociálně vyloučených, které ztratily nebo ani nikdy neměly

pracovní návyky. Sociálně vyloučené lokality se nacházejí zejména na území městských částí Brno-střed a Brno-sever. V městské části Brno střed jsou navíc také evidovány osoby na "úřední adrese", z celkového počtu evidovaných tvoří cca čtvrtinu, přes 60 % z nich má přítom korespondenční adresu v jiných městských částech.

Specifické podmínky a anonymita velkoměsta navíc umožňují setrvávat ve „chtěné“ nezaměstnanosti (možnosti nelegální práce, vysoký podíl nájemního bydlení podporující snadný přístup k sociálním dávkám). Významnou roli hraje i relativně vysoký je i podíl cizinců na trhu práce. Geografická blízkost Slovenska přitahuje tamější pracovní sílu. Také velký počet studentů studujících na zdejších vysokých školách již při studiu pracuje formou brigád, zejména v obchodě a ve službách, a absolventi VŠ pak často po studiu zůstávají pracovat v Brně.

Obr. 24 Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu 15-64 v městských částech okresu Brno-město (průměr za rok 2022)

Silné stránky okresu

- rozsáhlý pracovní potenciál
- kvalitní střední, vyšší a vysoké školství
- kvalifikovaná pracovní síla
- kvalitní infrastruktura pro rozvoj inovativního podnikání a klastrů
- možnost využití vědeckovýzkumného potenciálu města Brna
- rozvoj průmyslových zón

Slabé stránky okresu

- nepříznivá demografická struktura obyvatel města
- vysoká koncentrace osob ohrožených sociální exkluzí a jejich slabá motivace k pracovnímu uplatnění

Tab. 11 Charakteristika městských částí okresu Brno-město v roce 2022 – roční průměr

Území	Počet nezaměstnaných			Absolventi škol a mladiství	Osoby se ZP	Volná pracovní místa	Podíl nezaměst. [%]
	celkem	v tom					
		muži	ženy				
Brno-Bohunice	284	124	160	13	41	73	3,2
Brno-Bosonohy	51	19	32	2	7	54	3,0
Brno-Bystrc	476	205	271	20	54	76	3,1
Brno-Černovice	279	118	161	8	26	1 515	5,1
Brno-Chrlice	72	34	38	3	12	199	3,0
Brno-Ivanovice	20	10	10	0	1	45	1,6
Brno-Jehnice	21	9	12	0	4	10	2,8
Brno-jih	298	129	169	10	34	1 817	4,4
Brno-Jundrov	84	40	44	4	3	22	3,0
Brno-Kníničky	24	12	12	1	2	2	3,5
Brno-Kohoutovice	279	124	155	9	35	108	3,6
Brno-Komín	126	54	72	7	9	63	2,7
Brno-Královo Pole	682	296	386	29	66	3 142	3,5
Brno-Líšeň	587	241	346	21	80	540	3,2
Brno-Maloměřice a Obřany	175	77	98	7	12	193	4,3
Brno-Medlánky	117	43	74	7	10	266	3,0
Brno-Nový Lískovec	295	129	166	14	37	9	3,9
Brno-Ořešín	9	4	5	1	1	1	2,4
Brno-Řečkovice a Mokrá Hora	281	129	152	16	25	348	3,1
Brno-sever	1 734	778	956	53	199	897	5,4
Brno-Slatina	193	80	113	5	21	782	2,7
Brno-Starý Lískovec	308	124	184	12	26	198	3,9
Brno-střed	3 903	2 072	1 831	72	425	4 788	8,4
Brno-Tuřany	109	47	62	5	19	1 303	2,9
Brno-Útěchov	9	4	5	1	0	4	1,6
Brno-Vinohrady	322	144	178	11	41	133	3,7
Brno-Žabovřesky	397	168	229	20	36	265	3,1
Brno-Žebětín	96	39	57	3	10	73	2,7
Brno-Židenice	752	323	429	20	81	534	5,1

Pramen: MPSV ČR, GIS Prostorová analýza, 2022

V roce 2022 bylo v Brně průměrně měsíčně evidováno celkem 17 828 volných pracovních míst, z toho však přes 90 % nabízených pro cizince.

V brněnských průmyslových zónách meziročně narůstá počet zaměstnaných. V největší zóně Černovická terasa pracuje cca 8 tisíc zaměstnanců, jsou zde lokalizovány např. firmy Thermo Fisher Scientific Brno, Ademco CZ, Daikin Device Czech Republic, FERMAT CZ, Honeywell International s.r.o., Commscope, OHLA ŽS, a.s. a další. V Technologickém parku Brno je již zaměstnáno kolem 7 tis. osob. Zde má na nárůstu počtu zaměstnanců největší podíl společnost Kyndryl Client Center, s.r.o. (původně IBM Global Services Delivery Center Czech Republic, změna názvu na konci r. 2021). Toto brněnské centrum IBM se zaměřuje na podporu databázového a systémového programového vybavení. Kromě tohoto zaměstnavatele je lokalizováno dalších 20 významných zaměstnavatelů mezi nimi např. Red Hat Czech, Y Soft Corporation, MANN & HUMMEL (CZ). Navíc, díky své výhodné poloze v sousedství kampusu Vysokého učení technického v Brně a výzkumných center CEITEC (Středoevropský technologický institut) a AdMaS (Advanced Materials, Structures and Technologies) nabízí prostor parku zdejším zaměstnavatelům výhody nejen v podobě vysoce kvalifikované pracovní síly „na dosah ruky“, ale také příležitosti ke spolupráci na rozvojových a výzkumných projektech ať už s univerzitou tak i s výše uvedenými výzkumnými centry. Mnoho firem přesídluje do areálu Campus Science Parku u Univerzitního kampusu Masarykovy univerzity v Bohunicích. Zde sídlí AT&T Global Network Services Czech Republic s.r.o. či ESET Research Czech Republic s.r.o. Další rozvíjející se zónou je Business park Ponávka, kam přesídlila společnost ABB, a Vlněna Office Park, kde nalezneme např. Avast Software s.r.o., Zebra Technologies CZ s.r.o. Společnost Kiwi.com v roce 2020 přesídlila do nové budovy v areálu tzv. Nové Zbrojovky v brněnských Židenicích. Největším zaměstnavatelem ve městě Brně je Masarykova univerzita a Fakultní nemocnice Brno.

Okres Brno-venkov

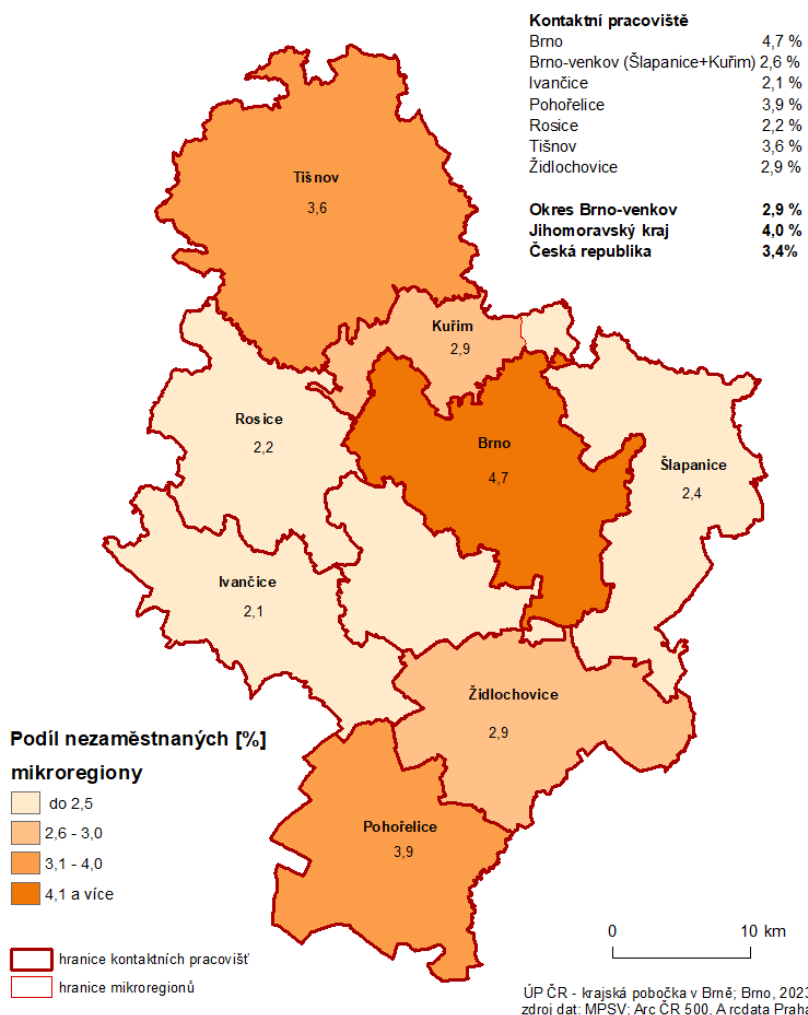
Okres je tvořen nejbližším zázemím krajského města. Má průmyslový charakter, dříve relativně vysoký podíl zaměstnaných v zemědělství v posledních letech neustále klesá. Díky své poloze má okres Brno-venkov značnou intenzitu dopravy. Silniční doprava (dálnice Brno-Praha-Bratislava-Ostrava) i železniční trasy zákonitě procházejí jeho územím a tím kladně ovlivňují hospodářství i rozvoj podnikatelských aktivit.

Úroveň nezaměstnanosti je dlouhodobě pod celorepublikovým průměrem a až do roku 2013 měl okres i nejnižší nezaměstnanost v kraji (nyní druhou nejnižší po okrese Vyškov). Okres těží ze své geografické polohy. Jednak velká část obyvatel dojíždí za prací do krajského města Brna, jednak řada investorů využila výhodné polohy těsně za hranicemi města a okres díky tomu disponuje i relativně vysokým počtem nabízených volných pracovních míst. V roce 2022 dosáhl podíl nezaměstnaných průměrné roční hodnoty 2,9 %. Počet uchazečů na jedno nahlášené pracovní místo byl průměrně 0,7 osoby na 1 nahlášené pracovní místo.

Úřad práce Brno-venkov sídlí v Brně. Další kontaktní pracoviště jsou umístěna ve městech Ivančice, Pohořelice, Rosice, Tišnov a Židlochovice.

Obr. 25 Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu 15-64 v okrese Brno-město a mikroregionech okresu Brno-venkov (průměr za rok 2022)

Podíl nezaměstnaných osob v jednotlivých obcích okresu ke 31.12.2022 je znázorněn v kartogramu v Příl. 3.

Silné stránky okresu

- rozmach průmyslových zón
- významné podnikatelské subjekty se zahraničním kapitálem na území okresu
- značný počet kvalifikované pracovní síly
- nižší cena pozemků oproti městu Brnu, což také ovlivňuje vstup zahraničních investorů
- významná tranzitní funkce okresu

- dobrá dopravní dostupnost obyvatel okresu do krajského centra Brna
- sousedství s univerzitním městem Brnem, které je rovněž sídlem řady středních a vyšších odborných škol, tedy dostatečná kapacita škol v dojížděkové vzdálenosti

Slabé stránky okresu

- dlouhodobě podprůměrná úroveň mezd
- nedostatečná mobilita pracovní síly
- nerovnoměrné rozložení pracovních příležitostí na okrese
- větší vliv sezónní zaměstnanosti na trh práce

Tab. 12 Charakteristika mikroregionů (POÚ) v okrese Brno-venkov v roce 2022 – roční průměr

Území	Počet nezaměstnaných			Absolventi škol a mladiství	Osoby se ZP	Volná pracovní místa	Podíl nezaměst. [%]
	celkem	v tom					
		muži	ženy				
Ivančice	392	168	224	14	98	229	2,1
Kuřim	477	214	263	25	90	1 051	2,9
Pohořelice	398	176	222	13	90	657	3,9
Rosice	408	189	219	21	64	421	2,2
Šlapanice	1 173	540	633	57	162	2 023	2,4
Tišnov	749	356	393	30	189	290	3,6
Židlochovice	640	288	352	21	88	604	2,9

Pramen: MPSV ČR, GIS Prostorová analýza, 2022

Ivančicko

Ivančicko je průmyslově - zemědělským regionem, který byl stejně jako sousední region Rosicko v minulosti postižen útlumem hornictví. V současnosti má však v rámci okresu nezaměstnanost nejnižší. Nejvýznamnějším zaměstnavatelem byla v roce 2022 Nemocnice Ivančice. V Oslavanech je významný zaměstnavatel společnost Metaldyne Oslavany spol. s r.o. a Strojírna Oslavany, spol. s r.o. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 392 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob činil 2,1 %, což je čtvrtá nejnižší hodnota v rámci kraje.

Kuřimsko

Kuřimsko je průmyslovým regionem, na trhu práce se kladně projevuje přítomnost většího počtu středních a velkých zaměstnavatelů a dobré dopravní spojení s Brnem. V Kuřimi sídlí nejvýznamnější zaměstnavatel v okrese Brno-venkov, společnost TE Connectivity Czech s.r.o. (dříve Tyco Electronics Czech – změna názvu od 1.10.2021) – výrobce elektrosoučástek pro automobilový průmysl. Ve Veverské Bítýšce sídlí výrobce zdravotnických a hygienických výrobků společnost HARTMANN - RICO a.s. Dalším významným zaměstnavatelem v mikroregionu je akciová společnost Slévárna Kuřim a výrobce nástrojových brusek společnost Walter s.r.o. Průměrně bylo v celém mikroregionu

v roce 2022 evidováno 477 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl 2,9 %.

Pohořelicko

Pohořelicko má průmyslově - zemědělský charakter i proto, že se jedná o vinařskou oblast. Pro zaměstnanost na území mikroregionu mělo významnou roli vybudování průmyslové zóny Pohořelice - Dolní Štíngary. Tato skutečnost kladně ovlivňuje situaci na trhu práce v celém regionu, i přesto je však tento mikroregion spolu s Tišnovskem oblastí s nejvyšší nezaměstnaností v okrese Brno-venkov. Mezi významné zaměstnavatele patří firmy DHL Supply Chain s.r.o, papírenský výrobce CPI Moravia Books s.r.o. a francouzská společnost zabývající se lisováním a svařováním kovových dílů pro automobilový průmysl s. n. o. p. cz. V Branišovicích sídlí spediční společnost Cross Speed s.r.o. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 398 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl 3,9 %.

Rosicko

Rosicko bylo v minulosti charakteristické především těžbou černého uhlí v Rosicko-oslavanské pánvi. Těžba však byla na počátku 90. let shledána nerentabilní a doly byly v roce 1992 uzavřeny. Těžební průmysl ustoupil do pozadí a v současnosti jsou největšími zaměstnavateli autobusový dopravce ADOSA a.s. a výrobce zdravotnických potřeb Panep s.r.o. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 408 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl 2,2 %, což patří k nejnižším hodnotám v kraji.

Šlapanicko

Šlapanicko je regionem s přítomností většího počtu středních a velkých zaměstnavatelů a má dobré dopravní spojení s Brnem. V roce 1996 byla založena v Modřicích průmyslová zóna Černovická terasa, ve které mají sídlo nejvýznamnější zaměstnavatelé regionu, ale i Jihomoravského kraje. Mezi významné zaměstnavatele v Modřicích patří následující společnosti: IFE-CR, a.s., IMI International, s.r.o. – divize IMI Norgren CZ, Vodňanská drůbež a Inventec (Czech), s.r.o. Mezi další významné zaměstnavatele regionu patří JULI Motorenwerk, s.r.o se sídlem v Moravanech a společnost Carmeuse Czech Republic, s.r.o. (dříve Českomoravský cement, a.s.) v Mokrém-Horákově. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 1 173 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl 2,4 %.

Tišnovsko

Tišnovsko je průmyslovým regionem, který dříve patřil v rámci okresu Brno-venkov k oblastem s nižší nezaměstnaností. Na trhu práce se kladně projevuje přítomnost většího počtu středních a velkých zaměstnavatelů a dobré dopravní spojení s městem Brnem. Situace v mikroregionu se zhoršila od roku 2005, kdy bylo k tomuto mikroregionu přiřazeno 24 převážně menších obcí s vyšší mírou nezaměstnanosti z okresu Žďár nad Sázavou. Z významných zaměstnavatelů v okrese, kteří v tomto mikroregionu působí, lze uvést firmy: Siemens Large Drives, s.r.o. v Drásově, ČSAD Tišnov s.r.o. v Tišnově, Steinhauser s.r.o.

v Tišnově. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 749 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl 3,6 %, čímž je tento mikroregion spolu s Pohořelickem oblastí s nejvyšší nezaměstnaností v okrese Brno-venkov.

Židlochovicko

Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 640 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl 2,9 %. Nejvýznamnějšími zaměstnavateli jsou společnost Notino, s.r.o., která má sklad v Rajhradě a dále výrobce pečárenských a cukrárenských výrobků společnost Karlova pekárna s.r.o. se sídlem v Židlochovicích.

Okres Břeclav

Okres má průmyslově-zemědělský charakter, dříve poměrně významný podíl zemědělské výroby na hospodářství okresu se však postupně snižuje. Nezaměstnanost zde v minulosti bývala vždy nad průměrem ČR a tvrdě se zde projevil i dopad hospodářské krize v letech 2009-2010, kdy drobní subdodavatelé zahraničních firem přišli o zakázky. Okres má však relativně výhodnou polohu při hlavních dopravních tazích do Rakouska a na Slovensko, což se v poslední době příznivě odráží v rozvoji podnikatelských aktivit a nabídce pracovních míst. Významnou roli zde hraje také sezónní zaměstnanost v sousedním Rakousku.

Krajská pobočka úřadu práce je v tomto okrese zastoupena třemi kontaktními pracovišti – Břeclav, Hustopeče a Mikulov.

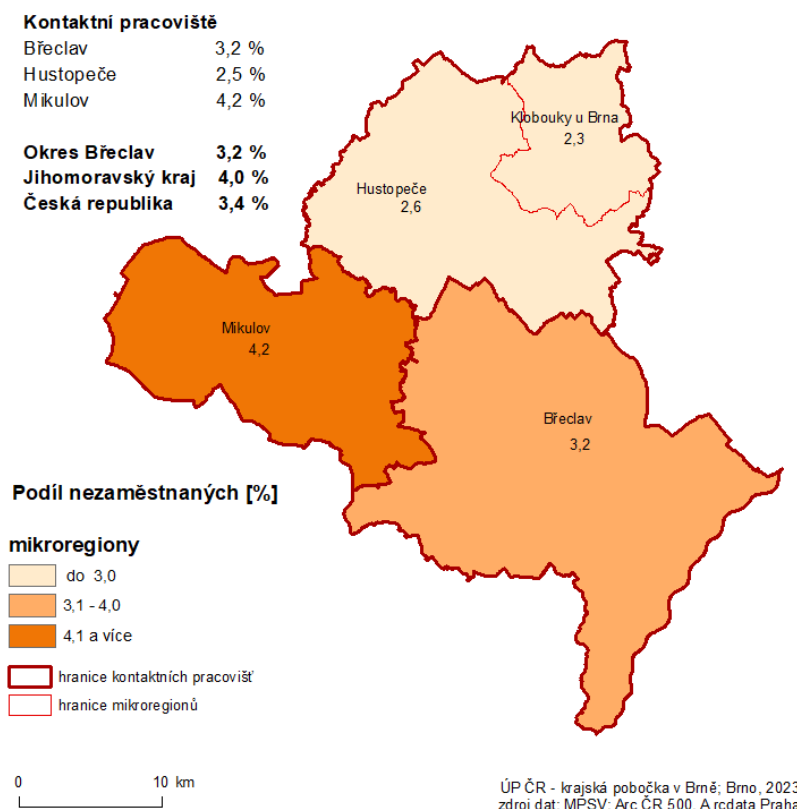
Od roku 2015 se nezaměstnanost v okrese výrazně snižuje. Průměrný podíl nezaměstnaných osob za rok 2022 dosáhl hodnoty 3,2 % a dostal se tak pod krajský průměr. Průměrně bylo v celém okrese Břeclav v roce 2022 evidováno 2 521 uchazečů a 1 781 volných pracovních míst. O každé z nich se tedy ucházelo 1,4 nezaměstnaných osob.

Silné stránky okresu

- fungující spolupráce mezi obcemi (mikroregiony)
- existence nově vybudovaných průmyslových zón
- významný podíl malého a středního podnikání
- tradice vinařství a ovocnářství

Slabé stránky okresu

- nesoulad mezi profesní kvalifikační strukturou nabídky a poptávkou na trhu práce
- nízká kvalifikace pracovních sil
- nízká úroveň vzdělanosti obyvatelstva
- nedostatečná dopravní síť a dopravní dostupnost mezi malými obcemi

Obr. 26 Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu 15-64 v mikroregionech okresu Břeclav (průměr za rok 2022)

Podíl nezaměstnaných osob v jednotlivých obcích okresu ke 31.12.2022 je znázorněn v kartogramu viz Příl. 4.

Tab. 13 Charakteristika mikroregionů (POÚ) v okrese Břeclav v roce 2022 – roční průměr

Území	Počet nezaměstnaných			Absolventi škol a mladiství	Osoby se ZP	Volná pracovní místa	Podíl nezaměst. [%]
	celkem	v tom					
		muži	ženy				
Břeclav	1 287	625	662	62	209	619	3,2
Hustopeče	508	239	269	27	109	411	2,6
Klobouky u Brna	127	62	65	5	22	114	2,3
Mikulov	585	292	293	19	108	554	4,2

Pramen: MPSV ČR, GIS Prostorová analýza, 2022

Břeclavsko

Z hlediska odvětví poskytuje nejvíce pracovních míst v okrese odvětví zpracovatelského průmyslu, obchodu a odvětví stavebnictví. Největší průmyslový podnik břeclavského regionu s více než polovinou produkce určenou pro export představovala akciová

společnost Gumotex, která zaměstnávala v roce 2018 okolo tisíce pracovníků. V roce 2019 se rozštěpila a převedla většinu svých zaměstnanců na dvě největší nástupnické firmy GUMOTEX Automotive Břeclav s.r.o., zabývající se výrobou plastových a gumárenských výrobků pro osobní automobily a autopříslušenství a GUMOTEX coating. s.r.o., vyrábějící plastové a pryžové výrobky a dále na další menší dceřiné společnosti. Dalším významným zaměstnavatelem regionu je Nemocnice Břeclav, výrobce sanitární techniky Alcadrain s.r.o., dále pak výrobce výtahů a eskalátorů OTIS či společnost BORS BUS s.r.o. zabývající se automobilovou dopravou. Zaměstnavatelé ze zemědělských firem a družstev řeší situaci na trhu práce se zaměstnanci tak, že je vždy ke konci roku propouštějí, posílají je na úřad práce a s příchodem jarních měsíců je opětovně přijímají do zaměstnání na sezónní zemědělské práce. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 1 287 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl 3,2 %.

Hustopečsko

Hustopečsko má průmyslově - zemědělský charakter. Vzhledem ke geografické poloze regionu a dojezdovým vzdálenostem je v mikroregionu silná i vrstva živnostníků zabývajících se prvovýrobou a službami. Nejvýznamnějšími zaměstnavateli regionu jsou SIGNUM, spol. s r.o. vyrábějící ocelové konstrukce a MOSS logistics s.r.o. zabývající se automobilovou dopravou. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 508 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl hodnoty 2,6 %.

Kloboucko

Kloboucko je oblast se zemědělským charakterem, významná část obyvatel dojíždí za prací do Brna. Nejvýznamnějším zaměstnavatelem je výrobce nábytku BLANÁŘ NÁBYTEK v Brumovicích a výrobce plastových oken PRAMOS, a.s. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 127 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl hodnoty 2,3 %.

Mikulovsko

Mikulovsko má vzhledem ke specifickému postavení v rámci okresu Břeclav tradičně jednu z nejvyšších nezaměstnaností. Tato situace je ovlivněna skutečností, že jde o region s relativně významnou zaměstnaností v odvětví zemědělství, což se odráží v zaměření podnikatelských aktivit. Vzhledem k přírodním podmínkám je v regionu rozšířené pěstování vinné révy a její následné zpracování. Na tuto oblast podnikání je úzce navázána i agroturistika, další aktivity v oblasti cestovního ruchu a rozvoj služeb s ním spojených. Ve výše uvedených případech však jde převážně o sezónní aktivity, které významně ovlivňují nezaměstnanost pouze v některých obdobích kalendářního roku. Nejvýznamnějším zaměstnavatelem je rakouská společnost na výrobu kabelů a kabelových svazků Gebauer a Griller Kabeltechnik, která zaměstnává nejvíce lidí v celém okrese. Dále je to Jednota, spotřební družstvo v Mikulově. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 585 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl hodnoty 4,2 %.

Okres Hodonín

Okres Hodonín patří úrovni nezaměstnanosti k nejvíce postiženým okresům v rámci celé ČR. Do roku 2014 byl okresem s nejvyšší průměrnou hodnotou podílu nezaměstnaných osob v Jihomoravském kraji, až v roce 2015 byl „předstižen“ okresem Znojmo. V roce 2022 dosáhl podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu 15-64 let průměrné roční hodnoty 50 %.

Okres Hodonín je zároveň charakterizován relativně vysokým počtem uchazečů na jedno pracovní místo, na konci roku 2022 tento poměr činil 2,5 osob, což je vysoko nad krajským (1,0) i celorepublikovým průměrem (0,8). Tato situace je dána zejména historickým vývojem, kdy zde po roce 1989 zanikla řada významných zaměstnavatelů a v současné době investoři nejeví o tuto oblast příliš velký zájem díky okrajové poloze regionu. Nezanedbatelným faktorem je také poměrně vysoký počet občanů Slovenska na místním pracovním trhu, kteří využívají možnosti denní dojíždky a konkurují tak domácí pracovní síle. Úroveň nezaměstnanosti v okrese Hodonín je také výrazně ovlivňována průběhem sezónních prací v zemědělství. Nejvíce volných míst bývá proto hlášeno v letních měsících.

Důvody vysokého podílu nezaměstnaných v níže uvedených regionech okresu Hodonín lze spatřovat v relativně významném zastoupení zemědělství a značném úbytku pracovních příležitostí v souvislosti s restrukturalizací hospodářských odvětví sahající do devadesátých let minulého století, a to především ve spádových centrech – Kyjově a zejména Hodoníně, kam byli obyvatelé z mikroregionů léta zvyklí dojíždět za prací.

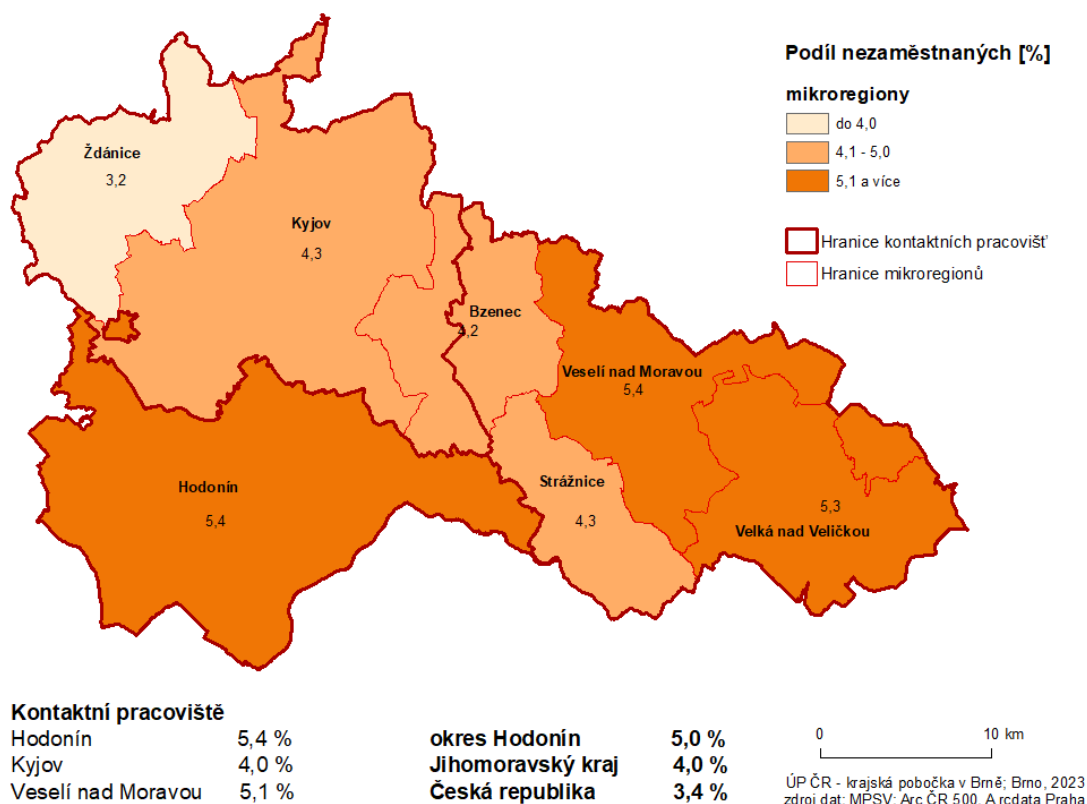
Krajská pobočka úřadu práce je v tomto okrese zastoupena třemi kontaktními pracovišti: v Hodoníně, Kyjově a ve Veselí nad Moravou.

Silné stránky okresu

- blízkost dálnice D2 a hustá síť dopravní infrastruktury (ovšem jen pro část území)
- vysoká podpora zvyšování zaměstnanosti z národních i evropských zdrojů
- příhodné podmínky pro zemědělství
- tradice průmyslové výroby

Slabé stránky okresu

- okrajová příhraniční poloha regionu a horší dopravní dostupnost části území
- nadprůměrná nezaměstnanost
- na rozlohu okresu atypicky vysoký počet obyvatel, a tudíž i vysoká pracovní síla, pro kterou v periferním regionu republiky trh práce negeneruje dostatek pracovních příležitostí
- sezónnost trhu práce
- nízká úroveň vzdělanosti obyvatelstva
- nízká úroveň mezd

Obr. 27 Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu 15-64 v mikroregionech okresu Hodonín (průměr za rok 2022)

Podíl nezaměstnaných osob v jednotlivých obcích okresu ke 31.12.2022 je znázorněn v kartogramu v Příl. 5.

Tab. 14 Charakteristika mikroregionů v okrese Hodonín v roce 2022 – roční průměr

Území	Počet nezaměstnaných			Absolventi škol a mladiství	Osoby se ZP	Volná pracovní místa	Podíl nezaměst. [%]
	celkem	v tom					
		muži	ženy				
Bzenec	366	188	178	19	66	575	4,2
Hodonín	2 254	1 110	1 144	90	415	722	5,4
Kyjov	1 060	527	533	54	208	269	4,3
Strážnice	210	102	108	15	39	93	4,3
Velká nad Veličkou	280	139	141	11	66	274	5,3
Veselí nad Moravou	836	399	437	37	171	90	5,4
Ždánice	205	98	107	13	41	43	3,2

Pramen: MPSV ČR, GIS Prostorová analýza, 2022

Bzenecko

V mikroregionu Bzenecko je soustředěno několik středně velkých i velkých firem. Největší zaměstnavatelem je výrobce automobilových konektorů společnost KYOCERA AVX

Components s.r.o., která je zároveň čtvrtým největším zaměstnavatelem okresu. Mezi významné zaměstnavatele v mikroregionu patří konzervářská společnost PIKA a.s., výrobce plastových výrobků společnost WMW-Production, s.r.o. a výrobce zahradního kovového nábytku společnost UNIKOV Steel. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 366 uchazečů a podíl nezaměstnaných osob dosáhl hodnoty 4,2 %.

Hodonínsko

Hodonínsko je průmyslový mikroregion s významnou zemědělskou produkcí a vysokou hustotou zalidnění. Pro sídelní strukturu je typický častý výskyt městysů a velkých obcí s několika tisíci obyvateli. Hodonínsko bylo ze všech regionů v okrese nejvíce postiženo restrukturalizací hospodářství. V Hodoníně a okolí byla v minulosti nezvykle vysoká koncentrace zaměstnavatelů s několika stovkami, příp. i více než tisícem zaměstnanců. Tyto podniky však během poměrně krátké doby buď zanikly, nebo prošly radikálním snížením stavů zaměstnanců a do dnešní doby za ně nevznikla adekvátní náhrada vytvořením obdobného počtu pracovních míst v jiných odvětvích. V současné době mezi nejvýznamnější zaměstnavatele v mikroregionu Hodonín patří společnost VAG s.r.o., Jednota, spotřební družstvo Hodonín, Nemocnice TGM Hodonín, Delimax, a.s., ČSAD Hodonín a.s., Groz-Beckert Czech s.r.o., The Candy Plus Sweet Factory, s.r.o. a skupina MND. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 2 254 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl hodnoty 5,4 %, což je spolu s mikroregionem Veselí nad Moravou nejvyšší hodnota v rámci celého okresu Hodonín a zároveň třetí nejvyšší hodnota v rámci Jihomoravského kraje.

Kyjovsko

Kyjovsko je průmyslově - zemědělský region vyplňující severní část okresu. Většina ekonomických aktivit je soustředěna do osy Kyjov - Bzenec podél hlavní silnice protínající tento region. Nejvýznamnějším zaměstnavatelem v mikroregionu je Nemocnice Kyjov, která je zároveň největším zaměstnavatelem okresu. Významným zaměstnavatelem je také společnost Vetropack Moravia Glass, a.s. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 1 060 uchazečů a podíl nezaměstnaných osob dosáhl hodnoty 4,3 %.

Strážnicko

Strážnicko je mikroregionem s relativně významným zastoupením zemědělství, které se postupně snižuje. Ekonomickým centrem je město Strážnice. Sídlí zde největší podniky. Jedním z největších zaměstnavatelů je zemědělský podnik Žerotín, a.s., který sídlí ve Strážnici. V mikroregionu se nachází pouze 3 obce – Radějov, Strážnice, Tvarožná Lhota. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 210 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl hodnoty 4,3 %.

Veličsko

Veličsko je mikroregionem ležící v nejvýchodnější části okresu Hodonín, do něhož zasahuje horská část Bílých Karpat. Veličsko díky své odlehlosti a částečně i velké závislosti na jednom zaměstnavateli (KORDÁRNA Plus a.s.), mívá spolu s Hodonínem a Veselím

v rámci okresu největší problémy s nezaměstnaností. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 280 uchazečů a podíl nezaměstnaných osob dosáhl hodnoty 5,3 %.

Veselsko

Veselí nad Moravou je průmyslový mikroregion s relativně významným zastoupením zemědělství. Mikroregion se nachází ve východní části okresu, do něhož zasahuje horská část Bílých Karpat. Jako výhoda se projevuje existující přirozená spádovost obcí na sousední hospodářsky silnější Uherskohradištsko. Na Veselsku je většina hospodářských aktivit soustředěna do samotného města Veselí nad Moravou a do dvou významnějších sídel – do Moravského Písku a Blatnice pod Svatým Antonínkem. V současné době mezi nejvýznamnější zaměstnavatele v mikroregionu Veselsko patří společnost FERROMET a.s. (z hutní skupiny Z-Group), výrobce obráběcích strojů Siempelkamp CZ s.r.o. a EUROTEC, k. s. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 836 uchazečů a podíl nezaměstnaných osob dosáhl hodnoty 5,4 %.

Ždánicko

Nejnižší nezaměstnanost v rámci okresu Hodonín vykazuje mikroregion Ždánicko. Tato situace je z větší míry způsobena vyjížděnou pracovní síly do města Brna. Občané z tohoto mikroregionu tradičně ve velké míře denně dojíždějí za prací do krajského města. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 205 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl hodnoty 3,2 %, což je nejméně v okrese. Nejvýznamnější zaměstnavatelé regionu jsou společnosti NAREX Ždánice a STAR TECHNIK, s.r.o.

Okres Vyškov

Okres Vyškov je nejmenším okresem kraje a zároveň okresem s nejnižší hodnotou podílu nezaměstnaných osob v Jihomoravském kraji v posledních letech. Podíl nezaměstnaných osob se trvale pohybuje výrazně pod celokrajským i pod celorepublikovým průměrem. V roce 2022 dosáhl průměrné roční hodnoty 2,3 % (krajský průměr byl 4,0 %, celorepublikový 3,4 %).

Okres těží z blízkosti a dobré dopravní dostupnosti Brna, kam řada obyvatel za prací dojíždí, a také z výhodné polohy na křížení hlavních dopravních tahů na Ostravu a na Zlín, která přilákala řadu investorů. Díky tomu je v okrese nabízeno poměrně velké množství pracovních míst. Počet uchazečů na jedno pracovní místo v průměru hodnoty 0,9 osob.

Krajská pobočka úřadu práce je v tomto okrese zastoupena třemi kontaktními pracovišti: v Bučovicích, Slavkově u Brna a Vyškově.

Silné stránky okresu

- ve struktuře zaměstnavatelů nepřevažuje výrazně jeden obor
- na zaměstnanosti v okrese Vyškov se podílejí především drobné a středně velké firmy

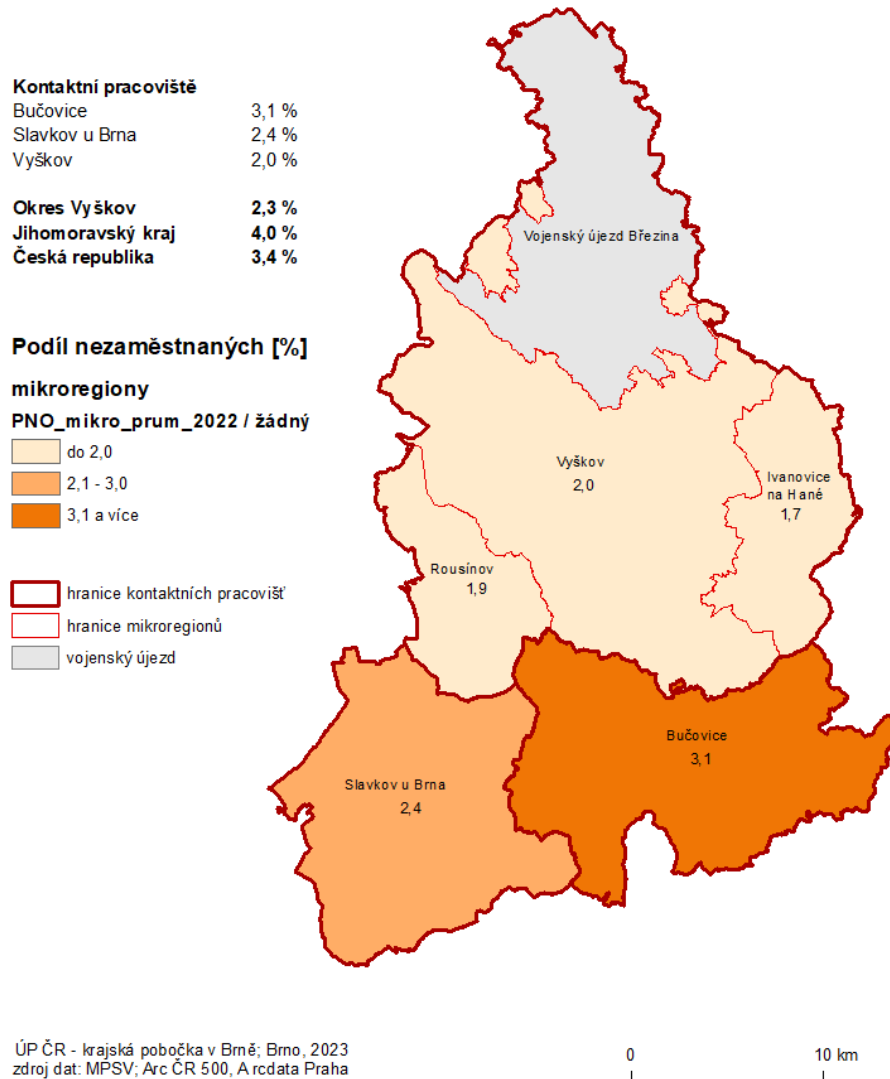

- výborná poloha okresu, kterým prochází páteřní komunikace D1

Slabé stránky okresu

- poměrně nízká úroveň mezd

Obr. 28 Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu 15-64 let v mikroregionech okresu Vyškov (průměr za rok 2022)

Podíl nezaměstnaných osob v jednotlivých obcích okresu ke 31.12.2022 je znázorněn v kartogramu v Příl. 6.

Tab. 15 Charakteristika mikroregionů v okrese Vyškov v roce 2022 – roční průměr

Území	Počet nezaměstnaných			Absolventi škol a mladiství	Osoby se ZP	Volná pracovní místa	Podíl nezaměst. [%]
	celkem	v tom					
		muži	ženy				
Bučovice	349	172	177	15	60	121	3,1
Ivanovice na Hané	75	31	44	2	19	102	1,7
Rousínov	119	49	70	4	37	375	1,9
Slavkov u Brna	411	181	230	16	82	370	2,4
Vyškov	567	260	307	30	140	604	2,0

Pramen: MPSV ČR, GIS Prostorová analýza, 2022

Bučovicko

Je jediným dlouhodobě problematickým mikroregionem okresu. Za hlavní příčinu tohoto stavu je možno označit minimum středních a velkých zaměstnavatelských subjektů v této části okresu a dále pak kvalifikační strukturu uchazečů o zaměstnání. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 349 uchazečů a podíl nezaměstnaných osob dosáhl hodnoty 3,1 %. Významným zaměstnavatelem v této části okresu je textilní výrobce DINA – HITEK, spol. s r.o. v Bučovicích. Další významní zaměstnavatelé sídlí v průmyslové zóně v Brankovicích, nejvíce zaměstnanců má výrobce bezpečnostních komponentů do automobilů Astotec Automotive Czech Republic s.r.o.

Ivanovicko

Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele v mikroregionu patří výrobce veterinárních výrobků společnost Bioveta, a.s, dále je to výrobce komponentů do motorových vozidel společnost fischer automotive systems s.r.o. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 75 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl hodnoty 1,7 % (nejnižší hodnota v rámci Jihomoravského kraje).

Rousínovsko

Hospodářské aktivity na území mikroregionu Rousínov jsou do značné míry podmíněny charakterem a socioekonomickými podmínkami zdejšího území. V mikroregionu má sídlo vedle malých a středních firem (tj. podniku do 250 pracovníků) i jeden větší podnik – výrobce výherních automatů a herních systémů – firma European Data Project (EDP), která do roku 2018 zaměstnávala přes tisíc pracovníků, v posledních letech jejich počet mírně klesal (v Rousínově má výrobní závod, sídlí v Komořanech u Vyškova). Dalším důvodem nízké nezaměstnanosti mikroregionu je jeho dobrá poloha v rámci Jihomoravského kraje. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 119 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl hodnoty 1,9 % (druhá nejnižší hodnota v rámci kraje).

Slavkovsko

Slavkovsko je průmyslový mikroregion s relativně výrazným zastoupením zemědělství. Mikroregion se nachází v jižní části vyškovského okresu. Většina ekonomických aktivit je

soustředěna do města Slavkov u Brna. Na stabilizaci zaměstnanosti se i nadále podílejí společnost Lohmann & Rauscher, s.r.o., LIKO-S, a.s., PEGAS - GONDA s.r.o. a EMP s.r.o. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 411 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl hodnoty 2,4 %.

Vyškovsko

Druhým největším zaměstnavatelským subjektem na Vyškovsku je již výše zmíněná společnost European Data Project s.r.o. v Komořanech. Největším zaměstnavatelem v okrese Nemocnice Vyškov, k dalším výrazným zaměstnavatelům v nevýrobní sféře stále patří i Ministerstvo obrany ČR – vojenské útvary se sídlem ve Vyškově - Dědicích. V mikroregionu Vyškov se nachází několik průmyslových zón. Ve městě Vyškov se nacházejí tři průmyslové zóny, kde mají svá sídla následující společnosti: Lear Corporation Czech Republic s.r.o., Fritzmeier s.r.o., BKR ČR s.r.o, HESTEGO a. s., Böttcher ČR, k. s. Výrobní závod zde má společnost SMC Industrial Automation CZ, s.r.o., která sídlí v Brně. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 567 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob dosáhl hodnoty 2,0 %.

Okres Znojmo

Okres Znojmo byl v roce 2022 okresem s nejvyšší hodnotou podílu nezaměstnaných osob v Jihomoravském kraji (roční průměr 5,1 %) a zároveň na konci roku 2022 pátou nejvyšší úrovní nezaměstnanosti mezi okresy ČR. Patří dlouhodobě mezi nezaměstnaností nejvíce postižené okresy zejména díky své geografické vzdálenosti od významných center a nedostatečné dopravní infrastruktury, která limituje možnosti denní dojížděky za prací.

Trh práce v okrese Znojmo je nevyvážený a má výrazně sezónní charakter s velkými výkyvy v zaměstnanosti. V regionu je nedostatek větších zaměstnavatelů a v ekonomice a zaměstnanosti hraje stále významnou roli zemědělská výroba a navazující zpracovatelský průmysl. Průmysl je koncentrován do Znojma a jeho blízkého okolí. Nedostatek pracovních příležitostí je zejména v okrajových mikroregionech Vranovska a Hrušovanska, kde se rovněž nejvíce projevuje sezónnost. Řada místních občanů vyjíždí za prací do blízkého Rakouska, ale v převážné míře se jedná pouze o pomocné sezónní práce v zemědělství a ve službách. V důsledku toho patří okres Znojmo v dlouhodobém měřítku k okresům s nejvyššími sezónními výkyvy v úrovni zaměstnanosti, resp. nezaměstnanosti v rámci celé ČR. Počet uchazečů na jedno nahlášené pracovní místo v okrese Znojmo dosahoval průměrně v roce 2022 hodnoty 2,6 osob.

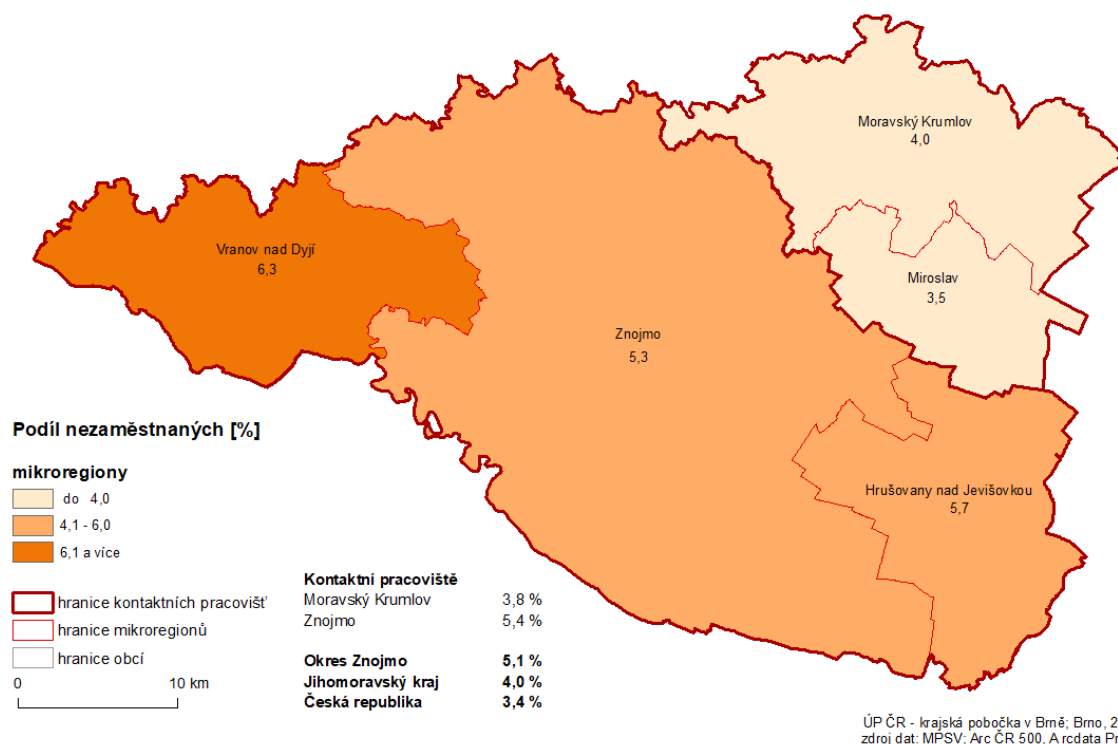
Krajská pobočka úřadu práce je v tomto okrese zastoupena dvěma kontaktními pracovišti: v Moravském Krumlově a Znojmě.

Silné stránky okresu

- sousedství s Rakouskem

Slabé stránky okresu

- geografická vzdálenost od větších center
- špatná dopravní infrastruktura a špatná dostupnost velké části regionu
- sezónnost trhu práce
- nízká úroveň vzdělanosti obyvatelstva
- nadprůměrná nezaměstnanost

Obr. 29 Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu 15-64 v okrese Znojmo (průměr za rok 2022)

Podíl nezaměstnaných osob v jednotlivých obcích okresu k 31.12.2022 je znázorněn v kartogramu viz Příl. 7.

Tab. 16 Charakteristika mikroregionů v okrese Znojmo v roce 2022 – roční průměr

Území	Počet nezaměstnaných			Absolventi škol a mladiství	Osoby se ZP	Volná pracovní místa	Podíl nezaměst. [%]
	celkem	v tom					
		muži	ženy				
Hrušovany nad Jevišovkou	445	231	214	15	60	114	5,7
Miroslav	177	87	90	9	18	49	3,5
Moravský Krumlov	397	177	220	14	53	111	4,0
Vranov nad Dyjí	207	99	108	10	30	63	6,3
Znojmo	2 640	1 212	1 428	118	306	1 090	5,3

Pramen: MPSV ČR, GIS Prostorová analýza, 2022

Hrušovansko

Region Hrušovany nad Jevišovkou patří v rámci kraje k nejproblémovějším. Dopravní obslužnost je nedostatečná, zvláště v okrajových oblastech, které jsou odkázány na silniční dopravu. Ta je vzhledem k velkým vzdálenostem mezi obcemi neefektivní a přepravci ji trvale redukují. Velkou výhodou je doprava železniční, neboť mikroregionem prochází trať Znojmo-Břeclav a Znojmo-Brno. Ve srovnání s Vranovskem je zde situace po transformaci zemědělství příznivější. Bývalý Státní statek Znojmo (dříve největší zaměstnavatel okresu) se rozpadl na řadu nových zemědělských subjektů, které zaměstnaly značnou část uvolněných pracovníků. Hlavním odvětvím regionu je zemědělství, které ovlivňuje svou sezonností také místní průmysl, orientovaný na zpracování zemědělských produktů – tj. průmysl cukrovarnický a konzervářský. S produkcí je úzce spjata také činnost přepravních společností. Jedním z největších zaměstnavatelů mikroregionu jsou Moravskoslezské cukrovary a.s. v Hrušovanech nad Jevišovkou, které zaměstnávají v době sezony až 300 zaměstnanců (počet stálých zaměstnanců v loňském roce poklesl z cca 230 na 160). Dále zde působí firma VAPAS a.s., Hrušovany nad Jevišovkou. Díky své poloze blízkosti rakouských hranic v posledních letech v regionu vzrostl podíl soukromých firem, jejichž předmětem podnikání je obchod, služby a pohostinství čerpající z potenciálu zahraniční klientely. Řada místních občanů vyjíždí za prací do blízkého Rakouska. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 445 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob byl druhý nejvyšší v rámci kraje, dosáhl hodnoty 5,7 %.

Mirotlavsko

Malý region při hlavní dopravní komunikaci spojující Znojmo s Brnem. Poměrně výhodná dopravní poloha umožňující dojíždět za prací do krajského města i do větších hospodářských center okresu Brno-venkov (např. Ivančice, Pohořelice) způsobuje, že nezaměstnanost je v tomto mikroregionu nejnižší v okrese. Významným zaměstnavatelem jsou Miroslavské strojírný, s.r.o. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 177 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob činil 3,5 %.

Moravskokrumlovsko

Druhou nejnižší nezaměstnanost v rámci okresu Znojmo má mikroregion Moravský Krumlov. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 397 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob činil 4,0 %. Moravský Krumlov je po okresním městě druhým nejvýznamnějším hospodářským centrem okresu. Ve městě samotném však ubývá pracovních příležitostí. Nedaří se přivést investory, kteří by vytvořili nová pracovní místa. Významnou roli hraje sousedství regionu s okresem Brno-venkov a rovněž i možnost dojíždět ze severních částí regionu za prací do Brna. Nejvýznamnější zaměstnavatel je spotřební družstvo Jednota Moravský Krumlov. Dalším důležitým zaměstnavatelem je výrobce netkaných textilií RETEX a.s.

Vranovsko

V mikroregionu Vranovsko se na trhu práce dlouhodobě výrazně projevuje vliv sezónnosti, v důsledku čehož bývá podíl nezaměstnaných osob v letních měsících až o polovinu nižší

než v měsících zimních. Jedná se o trvale problémovou část okresu Znojmo. V jižní části regionu se rozkládá Národní park Podyjí, který svými striktními ochrannými předpisy neumožňuje rozvoj dalšího průmyslu ani podnikání v této oblasti. Trh práce je jednostranně orientován na zemědělství, lesnictví a v letním období i na cestovní ruch v oblasti Vranovské přehrady. Nově vytvářené pracovní příležitosti jsou až na malé výjimky pouze sezónního charakteru. V oblasti není rozvinut téměř žádný průmysl. Pracovní příležitosti v sousedním regionu Rakouska jsou většinou krátkodobého sezónního charakteru. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 207 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob činil 6,3 % a byl tak nejvyšší v rámci Jihomoravského kraje.

Znojensko

I přes vysokou nezaměstnanost je Znojensko mikroregionem s nejvyšší hospodářskou a sociální úrovní v rámci okresu. Tato skutečnost je ovlivňována zejména městem Znojmem, které představuje přirozené centrum regionu s nejvíce pracovními příležitostmi v průmyslu, stavebnictví, obchodě i ve službách. Velká přednost pro budoucí rozvoj této části okresu spočívá v jeho výhodné poloze na příjezdu do České republiky. Mnoho pracovních míst již v příhraniční části regionu vzniklo; řada podnikatelských aktivit je zaměřena na poskytování služeb zejména rakouským občanům. Společným znakem mikroregionu Znojensko je dlouhodobě především sezonnost prací jak ve výrobě, tak ve službách. Nejhorší situace na trhu práce je v oblasti ležící východně a jihovýchodně od města Znojma (okolí obce Jaroslavice), jedná se oblast s převažující zemědělskou produkcí. Průměrně bylo v celém mikroregionu v roce 2022 evidováno 2 640 uchazečů a podíl nezaměstnaných osob činil 5,3 %. V současné době mezi nejvýznamnější zaměstnavatele v mikroregionu Znojmo patří společnost SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o., Nemocnice Znojmo (největší zaměstnavatel okresu), LAUFEN CZ, Nevoga s.r.o., EGSTON SYSTEM ELECTRONIC, spol. s r.o. a TAMURA-EUROPE LIMITED, o. s.

3 Charakteristika problémových skupin na krajském trhu práce a problémových regionů kraje z hlediska rozvoje zaměstnanosti

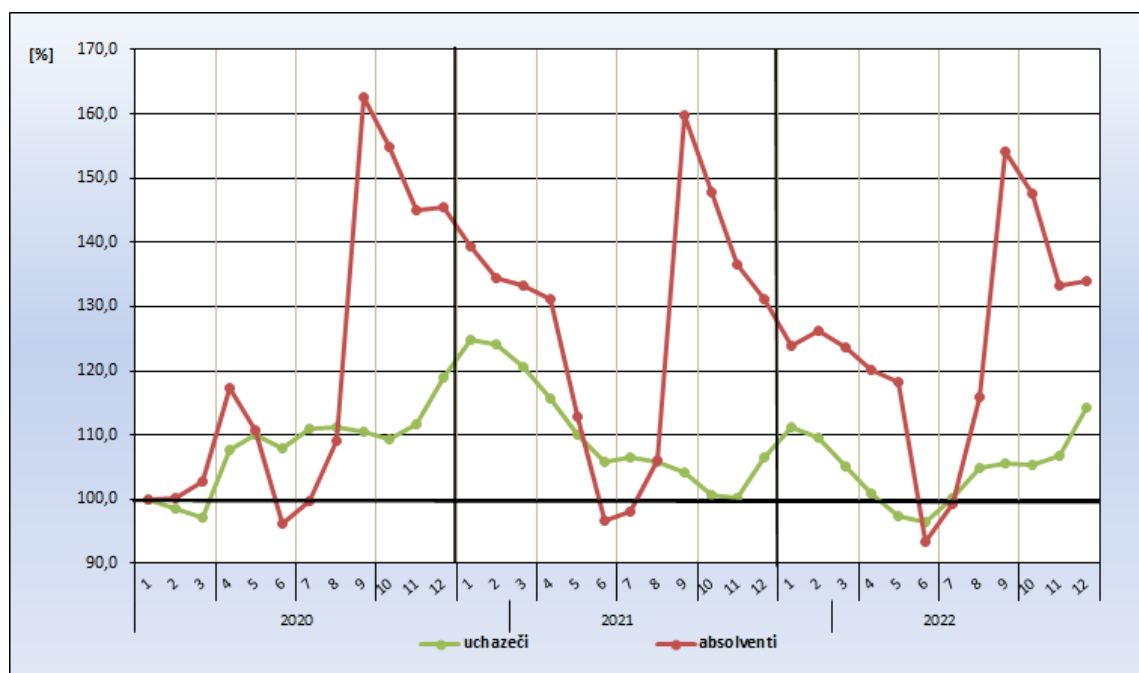
Problémové skupiny

K dlouhodobě obtížně umístitelným skupinám osob v Jihomoravském kraji vždy patřily osoby starší 50-ti let, dlouhodobě nezaměstnaní, nekvalifikovaní, zdravotně postižení a částečně také absolventi škol a mladiství. Tyto skupiny se mnohdy vzájemně prolínají a většina problémových uchazečů tak náleží k více skupinám současně.

Absolventi a mladiství

V současné době absolventi obecně k problémovým skupinám nepatří, důvodem je jednak to, že na trh práce nyní nastupují slabé populační ročníky, jednak zaměstnavatelé při současném nedostatku pracovní síly jsou ochotni přijmout téměř kohokoli. Problémem však je, pokud mladí lidé – ať už z jakéhokoli důvodu – setrvávají v evidenci úřadu práce delší dobu. Rychle přivyknou na „volný“ život, nevytvoří si pracovní návyky a je pro ně pak velmi obtížné akceptovat jakýkoli pravidelný režim a pevnou pracovní dobu. Důvodem setrvávání v evidenci bývají často nereálná očekávání ohledně výše nabízené mzdy, nevhodný obor vzdělání či právě požadavky na „volnou“ pracovní dobu.

Obr. 30 Vývoj ukazatelů nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji v období 2020-2022 (vyjádřeno bazickým indexem)

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky, 2022

S uplatnitelností se potýkají zejména absolventi bez jasné profesní profilace a bez dostatečných IT dovedností či jazykových znalostí, případně absolventi oborů, kterých školy produkují násobně více než je trh práce schopen absorbovat. Absolventi s technickým zaměřením nemívají problémy, absolventi humanitních oborů hledají uplatnění obtížněji.

Z celkového počtu uchazečů o zaměstnání tvořili v Jihomoravském kraji na konci roku 2022 absolventi škol a mladiství 5,0 % (1 760 osob), tento podíl byl o 0,3 % vyšší než celorepublikový průměr. Z hlediska absolutního počtu došlo meziročně k nárůstu počtu absolventů a mladistvých (o 39 osob, tj. o 2,3 % jejich stavu ke konci roku 2021). Průměrný roční podíl absolventů a mladistvých na celkovém počtu uchazečů byl v roce 2022 5,0 %, což je o 0,1 p. b. více než v roce 2021.

Z regionálního hlediska byl na konci roku 2022, měřeno celkovým počtem, absolutně nejnižší počet absolventů evidován v okrese Vyškov (101 osob), nejvíce jich logicky bylo v Brně-městě (591 osob). Z hlediska relativního podílu absolventů na celkovém počtu uchazečů je však situace rozdílná, neboť nejnižší průměrnou roční hodnotu vykazoval okres Brno-město (4,4 %) a Brno-venkov (4,8 %), naopak nejvyšší Vyškov (5,9 %) a Blansko a Hodonín (shodně 5,5 %). V případě okresu Brno-město má na nízkém podílu absolventů mezi uchazeči o zaměstnání rovněž vliv rostoucí počet společností zaměřených na poskytování strategických služeb, které často přijímají i osoby bez praxe (administrativní pracovníky, programátory, účetní).

Uplatnění mladých lidí na trhu práce se stále více dostává do popředí zájmu široké odborné veřejnosti ve všech evropských zemích. Známa skutečnost, že úroveň vzdělání je rozhodující pro uplatnění na trhu práce, se potvrzuje i u mladé generace vstupující na pracovní trh. Získání přinejmenším středního vzdělání s maturitou či v posledních letech i vysokoškolského vzdělání, se stává standardem pro mladé lidi. Bohužel však tento tlak na masové zvyšování kvalifikační úrovně s sebou na straně druhé přináší i snížení nároků na účastníky vzdělávání a tím také pokles výsledné kvality dosaženého vzdělání. Zaměstnavatelé si pak často oprávněně stěžují na současnou úroveň absolventů.

Tab. 17 Struktura absolventů podle délky evidence v Jihomoravském kraji k 31.12.2022 – %

	do 3 měsíců	3-6 měsíců	6-12 měsíců	nad 12 měsíců
Blansko	27,3	62,9	5,3	4,5
Brno-město	27,9	50,4	11,9	9,8
Brno-venkov	26,9	56,6	12,6	3,8
Břeclav	25,4	68,3	2,4	4,0
Hodonín	26,0	55,7	10,3	8,1
Vyškov	34,6	60,5	4,9	0,0
Znojmo	37,0	52,4	6,3	4,3
Jihomoravský kraj	30,6	59,3	9,5	0,7

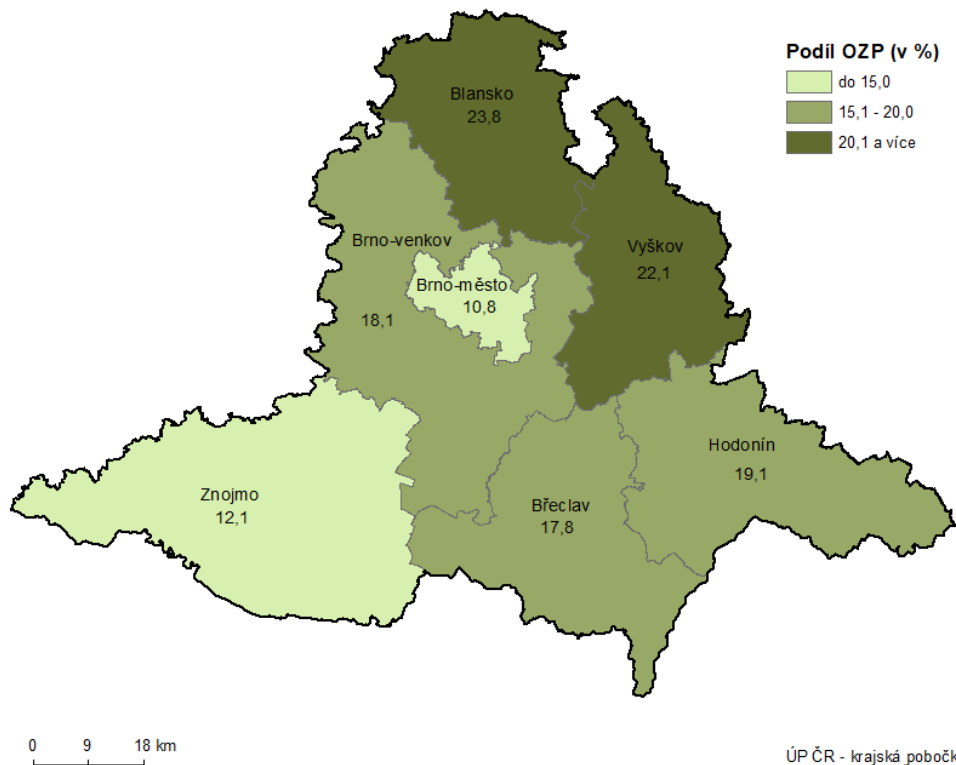
Pramen: Výběry z databáze OKpráce, ÚPČR 2022

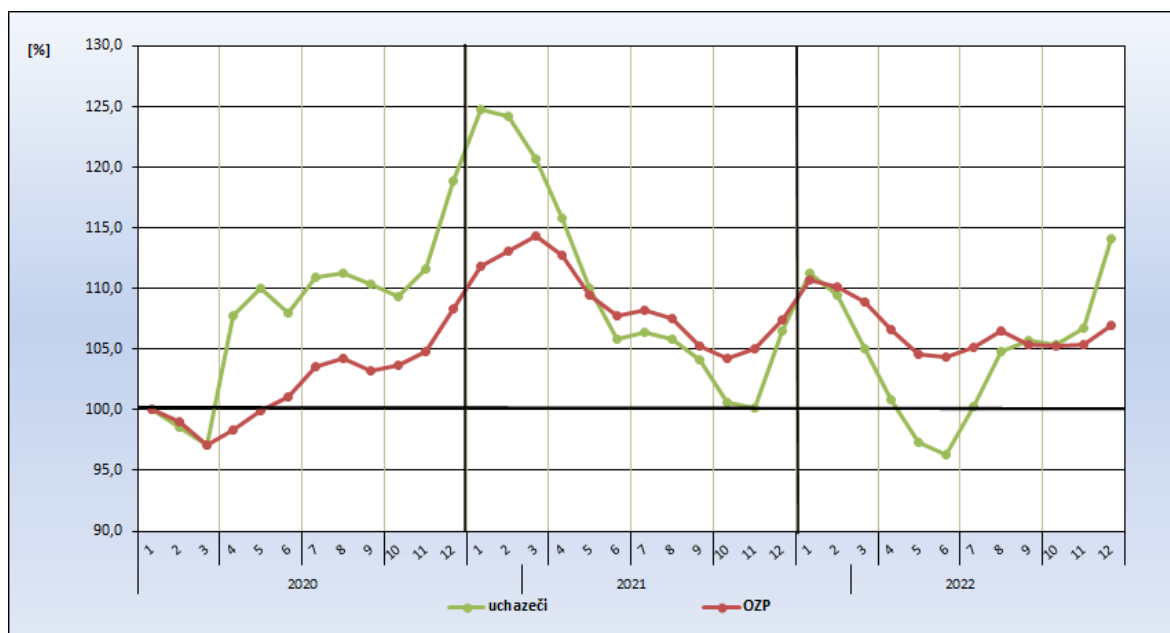
Osoby se ZP

Počet uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením (dále OZP) se od roku 2017 postupně snižoval ze zhruba 7 tis. na 4,5 tis. v roce 2019. V roce 2020 se pokles zastavil a počet uchazečů se zdravotním postižením kolísá stále okolo 5 tis. Vývoj počtu OZP v podstatě kopíruje trend vývoje celkového počtu uchazečů, jen není tak dynamický. Na konci roku 2022 bylo registrováno 4 985 uchazečů se zdravotním postižením, což bylo o 25 osob méně než před rokem. Jejich podíl na celkové nezaměstnanosti meziročně klesl o 1,1 % na 13,6 %.

V absolutním počtu osob je cca čtvrtina OZP koncentrována do okresu Brno-město (27,6 %). Vysoký počet uchazečů se zdravotním postižením je také v okrese Hodonín (19,5 %). Naopak nejméně osob z této skupiny je evidováno v okrese Vyškov (6,8 %). Z hlediska podílu na celkové nezaměstnanosti však byl na konci roku 2022 nejnižší podíl OZP v okrese Brno-město (10,4 %) a Znojmo (10,7 %), nejvyšší pak pochopitelně v okresech s nejnižší celkovou úrovní nezaměstnanosti – v okresech Blansko (21,7 %) a Vyškov (19,6 %). Hodnota tohoto podílu za celý Jihomoravský kraj byla na konci roku 2022 14,1 % (na úrovni celé ČR tvoří OZP 13,6 % všech uchazečů o zaměstnání).

Obr. 31 Podíl osob se zdravotním postižením na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v Jihomoravském kraji v roce 2022 – roční průměr

Obr. 32 Vývoj ukazatelů nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji v období 2020–2022 (vyjádřeno bazickým indexem)

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky, 2022

Mezi osobami se zdravotním postižením je na úřadech práce v JMK nejvíce evidováno osob invalidních v I. stupni invalidity (57,7 %). Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o osoby s lehčími formami postižení, lze jim při cílené pomoci místo na trhu práce nalézt. Druhou významnou skupinou jsou invalidní osoby náležející do II. stupně invalidity (31,1 %). Ve struktuře osob se zdravotním postižením lze zaznamenat i některé odlišnosti ve zdravotním omezení podle pohlaví.

Tab. 18 Struktura OZP podle stupně zdravotního postižení v JMK k 31.12.2022

	celkem	ženy v %	muži v %	z toho osoba invalidní			z toho osoba zdrav. znevýhodněná
				I. stupeň invalidity	II. stupeň invalidity	III. stupeň invalidity	
Blansko	558	54,7	45,3	371	166	0	21
Brno-město	1 377	54,0	46,0	724	387	15	243
Brno-venkov	793	54,1	45,9	453	299	2	38
Břeclav	470	53,0	47,0	311	126	2	31
Hodonín	971	49,3	50,7	590	314	1	65
Vyškov	337	51,9	48,1	176	103	2	55
Znojmo	479	52,0	48,0	250	153	2	73
Jihomoravský kraj	4 985	52,8	47,2	2 875	1 548	24	526

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky 2022

Z hlediska profesního uplatnění nachází osoby se zdravotním postižením práci v jednoduchých pracovních činnostech, které nejsou náročné fyzicky, mentálně ani

smyslově. Mezi typy vhodných činnosti pro osoby s tělesným postižením se obecně řadí lehké či středně těžké manuální práce jakými jsou například: lepení papírových výrobků, zhotovení obalových materiálů, manipulace a práce s nejrůznějšími materiály, práce s ručním nářadím, montáž a demontáž různých součástí, obsluha mechanických strojů.

Uplatnění zdravotně handicapovaných uchazečů na trhu práce v Jihomoravském kraji je v současné době obtížné především z „kvalifikačních“ a osobních důvodů na straně uchazečů. Velká část těchto uchazečů má pouze základní vzdělání, což v kombinaci se zdravotním handicapem znamená, že na trhu práce jsou uplatnitelní jen stěží. Podpora ze strany státu, a to nejen finanční (§ 78 zk. o zam. – chráněný trh práce tvořen zaměstnavateli, kteří zaměstnávají více než 50 % OZP z celkového počtu svých zaměstnanců) vytváří pro zaměstnávání OZP podmínky více než dobré a představuje pro řadu zaměstnavatelů významnou motivaci k rozvoji podnikání v této oblasti. Je však otázkou nakolik je tato masivní podpora skutečně efektivní – přestože totiž vynakládané prostředky na podporu zaměstnávání OZP každoročně rostou, jejich počet v evidenci se výrazněji nemění.

Tab. 19 Struktura uchazečů OZP v Jihomoravském kraji k 31.12.2022 - %

	Starší 50-ti let	Evidence nad 12 měsíců	Bez vzdělání a základní vzdělání
Blansko	70,4	57,7	18,6
Brno-město	66,8	57,9	31,1
Brno-venkov	70,7	56,6	14,1
Břeclav	72,2	43,0	21,6
Hodonín	71,1	55,8	20,8
Vyškov	71,0	58,9	22,2
Znojmo	72,9	49,3	25,7
Jihomoravský kraj	70,0	55,1	23,0

Pramen: Výběry z databáze OKpráce, ÚPČR 2022

Možnosti zaměstnání OZP jsou ztíženy i díky kombinaci dalších znevýhodnění, a to hlavně z hlediska věku a délky evidence. 70 % OZP je v Jihomoravském kraji starších 50-ti let a více než polovina OZP je v evidenci déle než 1 rok. Z hlediska vzdělání má téměř čtvrtina maximálně základní vzdělání.

Dlouhodobě nezaměstnaní s délkou evidence nad 12 měsíců

Meziročně se podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu uchazečů v Jihomoravském kraji snížil z 36,8 % na 32,1 %. V posledních letech jsme mohli sledovat postupné snižování tohoto podílu, v roce 2018 podíl dlouhodobě nezaměstnaných dosáhl hodnot, které jsme mohli pozorovat před nástupem hospodářské krize (na konci roku 2008 činil v kraji podíl dlouhodobě nezaměstnaných 30,3 %), v roce 2020 se však tento trend otočil, a to hlavně z důvodu, že v době pandemie klesl počet osob vyřazených z evidence z důvodu nesoučinnosti s úřadem práce. V roce 2022 již práce s uchazeči

nebyla zasažena žádnými striktními omezeními, a proto se podíl dlouhodobě evidovaných začal opět snižovat.

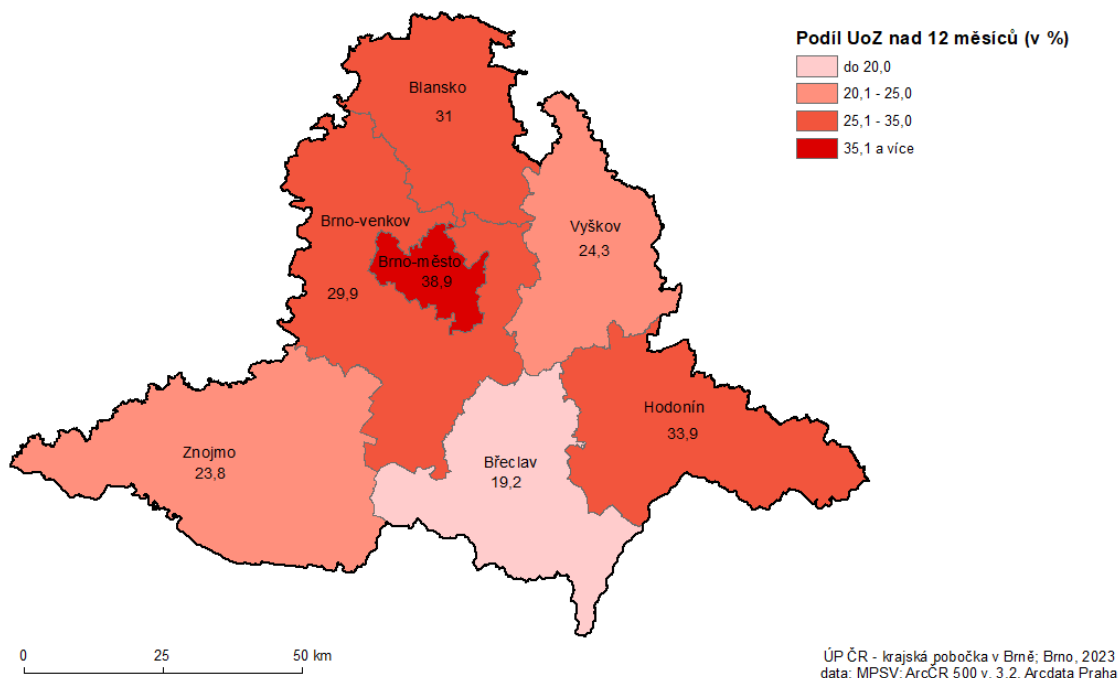
Tab. 20 Struktura uchazečů evidovaných nad 12 měsíců v Jihomor. kraji k 31.12.2022 - %

	Ženy	Starší 50-ti let	OZP	Bez vzdělání a základní vzdělání
Blansko	51,6	56,7	37,9	25,0
Brno-město	53,6	43,3	15,1	43,7
Brno-venkov	53,7	54,9	30,8	22,6
Břeclav	50,0	56,8	33,4	30,7
Hodonín	51,9	49,8	26,6	29,5
Vyškov	55,5	61,1	44,7	27,4
Znojmo	55,8	55,7	20,7	31,4
Jihomoravský kraj	53,3	49,3	23,2	34,9

Pramen: Výběry z databáze OKpráce, ÚPČR 2022

Více než polovina ze všech dlouhodobě nezaměstnaných je navíc v evidenci úřadu práce déle než dva roky (62,1 %), šance na umístění na trh práce jsou u této skupiny velmi malé, protože většina z nich již ztratila pracovní návyky a pracovat nechce. Téměř polovina těchto osob již přesáhla věk 50 let, třetina má maximálně základní vzdělání. Významná část dlouhodobě nezaměstnaných se potýká se zdravotním omezením – 23 % je OZP a dalších 24 % udává jiné zdravotní omezení. Tito lidé se, často ne vlastní vinou, „vydělili ze společnosti“ a k možnosti najít nové pracovní uplatnění bývají skeptičtí. S hledáním zaměstnání mívají negativní zkušenosti – zaměstnavatelé je často již předem považují za osoby nezaměstnatelné. Faktem ovšem zůstává, že část z nich o pracovní uplatnění příliš nestojí a v evidenci úřadu práce setrvává pouze z důvodů možnosti žádat o sociální dávky.

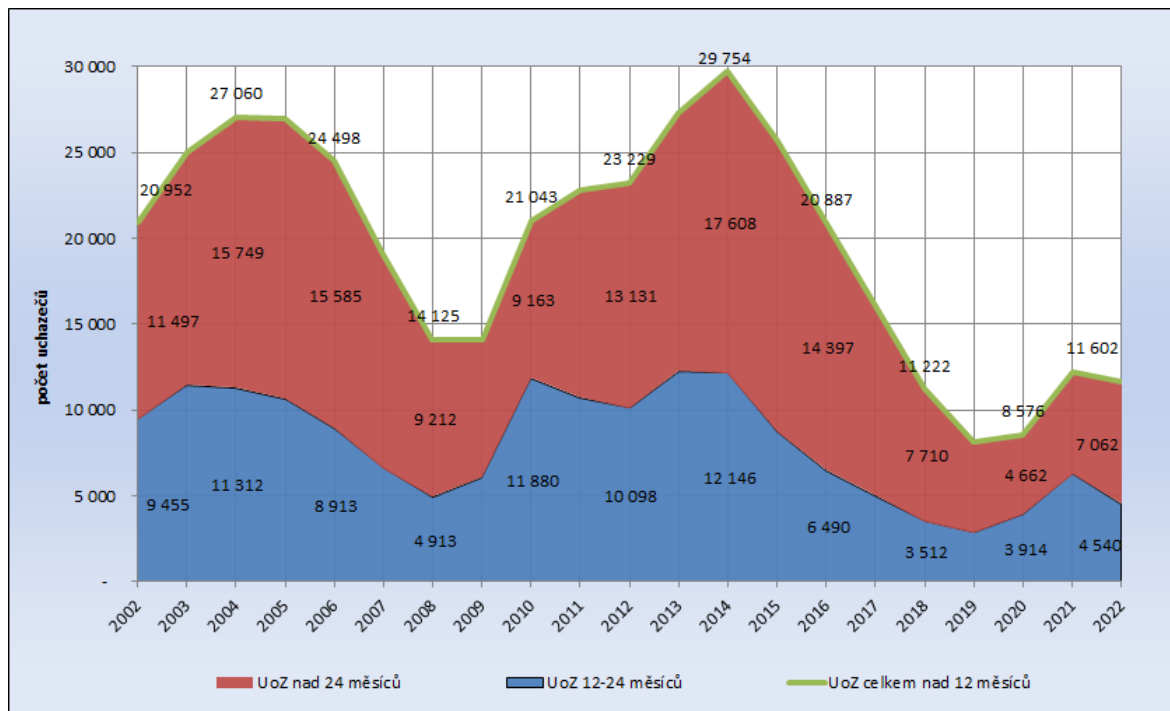
Obr. 33 Podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu uchazečů v okresech Jihomoravského kraje k 31.12.2022

Z regionálního hlediska byl k 31.12.2022 nejnižší počet osob dlouhodobě nezaměstnaných evidován v okrese Vyškov (418 osob), nejvíce jich je ve městě Brně (5 173 osob). Z hlediska podílu dlouhodobě nezaměstnaných osob na celkovém počtu uchazečů nejnižší hodnotu vykazuje okres Břeclav (19,2 %), nejvyšší okres Brno-město (38,9 %). Podíl dlouhodobě nezaměstnaných v Brně patří k nejvyšším v ČR, vyššího podílu na konci roku 2022 dosahovaly pouze dva okresy Karviná (47,7 %) a Chomutov (41,2 %). Uchazeči v evidenci ÚP déle než 2 roky tvoří čtvrtinu všech nezaměstnaných v Brně (25,9 %). V Brně je takto vysoká úroveň dlouhodobé nezaměstnanosti do značné míry důsledkem koncentrace sociálně vyloučených osob, větších možností setrvat ve „chtěné“ nezaměstnanosti a v neposlední řadě také nižší intenzitou práce s nezaměstnanými v době pandemie koronaviru.

Obr. 34 Vývoj počtu dlouhodobě nezaměstnaných v Jihomoravském kraji v letech 2002–2022

* údaje za jednotlivé roky jsou uvedeny jako roční průměry

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky, 2022

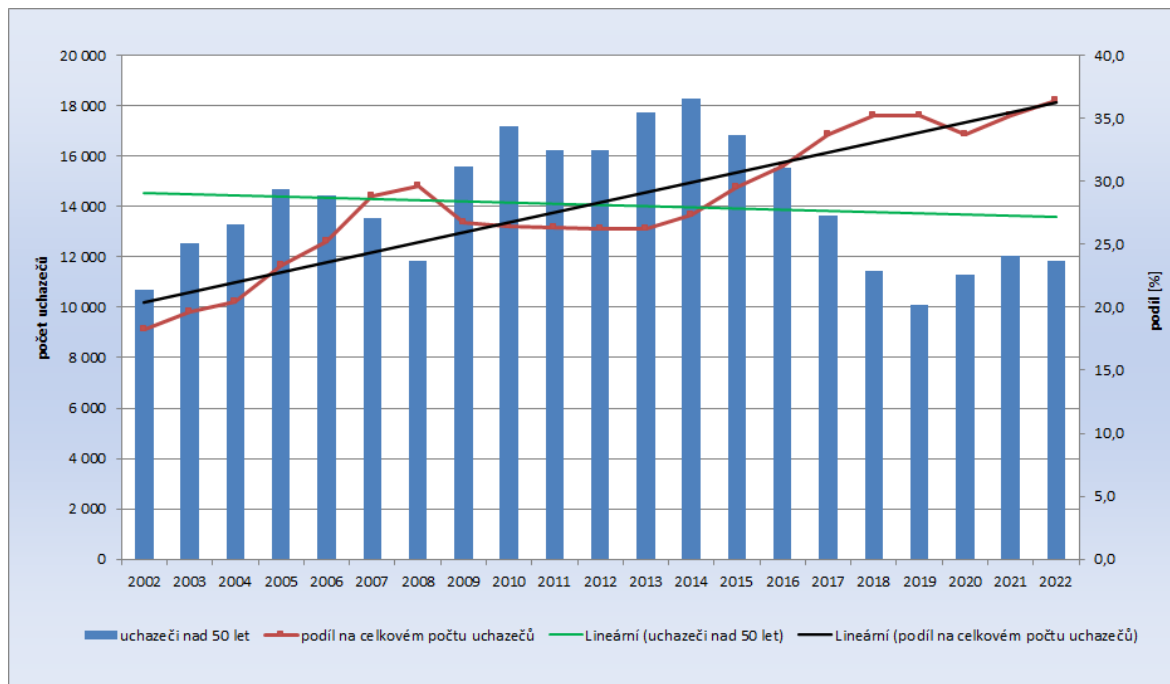
Díky příznivému vývoji ekonomiky a poklesu celkové nezaměstnanosti v průběhu let 2014 až 2019 se příznivě vyvíjela i oblast dlouhodobé nezaměstnanosti. V roce 2020 se však tento vývoj začal v souvislosti s pandemií zhoršovat. Počet dlouhodobě nezaměstnaných v průměru v roce 2022 dosahoval 11 602 osob, z toho bylo 4 540 osob evidovaných 12-24 měsíců a 7 062 osob nad 24 měsíců.

Skupina osob nad 50 let

Počet evidovaných uchazečů o zaměstnání ve věku nad 50 let vzrostl od roku 2000 do roku 2014 v Jihomoravském kraji na více než dvojnásobek, v posledních letech však docházelo k postupnému poklesu počtu evidovaných uchazečů v této kategorii. Tento pozitivní trend se obrátil v roce 2020, kdy došlo k ovlivnění trhu práce nastupující pandemií koronaviru. Vzhledem k nárůstu celkového počtu uchazečů však relativní zastoupení této kategorie na celkovém počtu uchazečů v roce 2020 mírně kleslo, ale pak se opět vrátilo nad 35 %. V roce 2008, kdy byl celkový počet uchazečů nad 50 let obdobný jako nyní a celkový počet uchazečů o zaměstnání v Jihomoravském kraji dosahoval téměř 40 tis. osob, byl podíl této skupiny 29,6 %, nyní (rok 2022) představují 36,4 % všech uchazečů (jedná se o průměrné roční hodnoty).

Obr. 35 Vývoj počtu a podílu uchazečů nad 50 let v Jihomoravském kraji v letech 2002–2022

* údaje za jednotlivé roky jsou uvedeny jako roční průměry

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky struktury uchazečů a volných pracovních míst, 2022

Pokud rozdělíme skupinu uchazečů starších 50-ti let na pětileté kohorty, tak nejvíce osob je evidováno ve věkové kategorii 55 – 59 let (38,1 %) a stále roste podíl uchazečů ve věkové skupině nad 60 let (ke konci roku 2022 podíl této věkové skupiny činil 32,2 %). S ohledem na současnou věkovou hranici odchodu do důchodu se tak jeví jako reálné motivovat k návratu na trh práce spíše uchazeče z věkových kategorií 50–59 let. Ve věkové kategorii nad 60 let lze již zaznamenat menší snahu si práci hledat; tyto osoby z převážné části zůstávají na úřadech práce evidovány až do dosažení jejich důchodového věku nebo využívají možnost odejít do předčasného důchodu.

Tab. 21 Struktura uchazečů starších 50-ti let v Jihomoravském kraji k 31.12.2022 - %

	Ženy	Evidence nad 12 měsíců	OZP	Bez vzdělání a základní vzdělání
Blansko	48,5	49,9	40,7	21,6
Brno-město	52,6	54,3	21,9	26,8
Brno-venkov	49,4	46,6	32,7	14,3
Břeclav	49,4	30,7	30,3	16,9
Hodonín	47,7	47,9	32,6	18,4
Vyškov	45,6	41,9	37,0	17,3
Znojmo	50,9	37,7	20,6	21,2
Jihomoravský kraj	50,2	46,8	28,0	21,1

Pramen: Výběry z databáze OKpráce, ÚPČR 2022

Tato skupina zároveň vykazuje nižší úroveň kvalifikace (pětina uchazečů nad 50 let má pouze základní vzdělání a téměř polovina je vyučena), jejich dosažená kvalifikace navíc již často neodpovídá požadavkům současného trhu práce. Uplatnění osob starších 50-ti let se výrazně snižuje také v souvislosti se zdravotním omezením. Kombinace zdravotního omezení spolu s vyšším věkem a nedostatečnou kvalifikací vede ke skutečnosti, že tyto osoby velmi obtížně hledají uplatnění. Zároveň často mají negativní zkušenosti s přístupem zaměstnavatelů, kteří na volném trhu práce upřednostňují mladší věkové kategorie. To vede k postupné rezignaci a ztrátě motivace hledat nové zaměstnání.

Nekvalifikovaní uchazeči

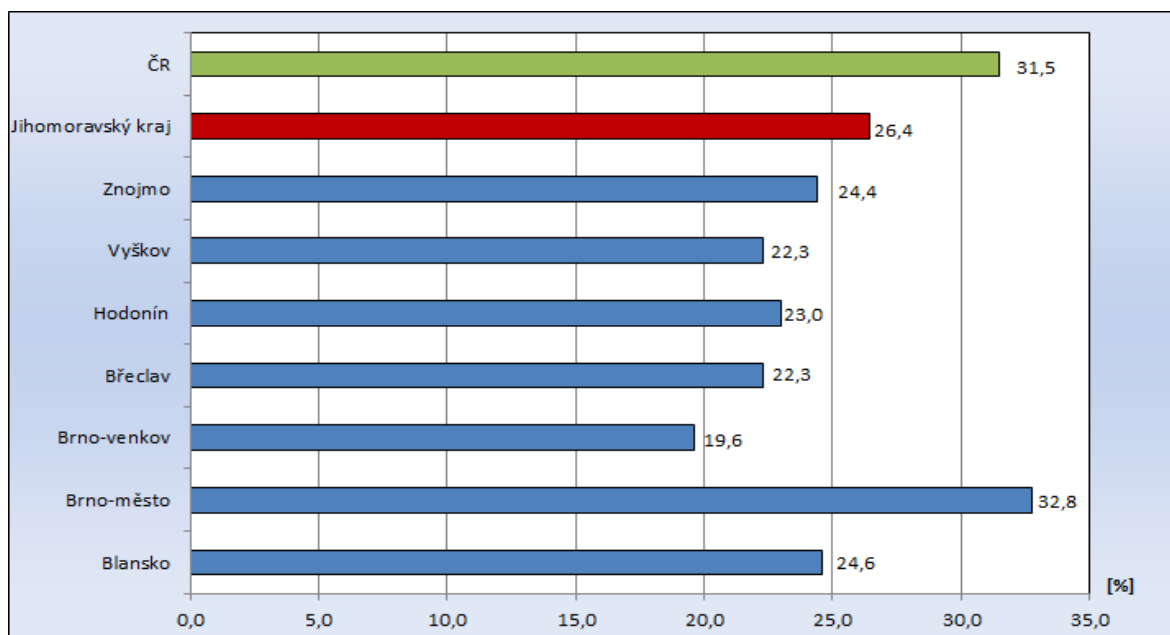
Meziročně se počet uchazečů se základním vzděláním (včetně kategorie „bez vzdělání“) zvýšil v Jihomoravském kraji o 640 osob, tedy o 7,3 % oproti jejich stavu v prosinci 2021. V evidenci poboček úřadu práce v Jihomoravském kraji bylo na konci prosince 2022 registrováno celkem 9 349 uchazečů se základním vzděláním. Podíl této skupiny nezaměstnaných na počtu všech evidovaných činil koncem roku 2022 26,4 %. Šance najít pracovní uplatnění pro tyto uchazeče není příliš dobrá. V kraji je však o něco příznivější než v rámci celé ČR, kde podíl nekvalifikovaných uchazečů činil ke konci roku 2022 31,5 %.

Problémem této skupiny osob je často jejich nízká motivace pracovat. Na trhu práce se tito pracovníci neshodnou umístit, pomoc úřadů práce proto spočívá i v možnosti nabídnout jim umístění např. prostřednictvím veřejně prospěšných prací (VPP). Důležitá je rovněž organizace rekvalifikačních kurzů či podpora zaměstnavatelů při přijetí a zaškolení těchto uchazečů o zaměstnání.

Z regionálního hlediska byl ke 31.12.2022 nejnižší počet nekvalifikovaných osob evidován v okrese Vyškov, nejvíce jich je ve městě Brně. Z hlediska podílu nekvalifikovaných osob na celkovém počtu uchazečů nejnižší hodnoty vykazují okresy Brno – venkov (19,6 %), naopak nejvyšší okres Brno-město (32,8 %), což souvisí s vysokým podílem sociálně vyloučených skupin obyvatel v Brně.

Obr. 36 Podíl uchazečů s nejvyšším dosaženým vzděláním základním na celkovém počtu uchazečů v okresech Jihomoravského kraje k 31.12.2022

Pramen: MPSV ČR, měsíční statistiky, 2022

Podíváme-li se na kombinaci znevýhodnění, tak se tato skupina do značné míry prolíná se skupinami dlouhodobě nezaměstnaných a uchazečů nad 50 let.

Tab. 22 Struktura nekvalifikovaných uchazečů v Jihomoravském kraji k 31.12.2022 - %

	Ženy	Evidence nad 12 měsíců	OZP	Starší 50-ti let
Blansko	55,6	36,4	16,5	33,2
Brno-město	52,9	54,4	10,2	26,7
Brno-venkov	53,1	37,2	12,7	27,8
Břeclav	53,4	28,9	15,3	28,4
Hodonín	53,2	46,2	15,7	30,1
Vyškov	59,5	32,8	20,0	29,9
Znojmo	55,8	33,0	11,4	33,1
Jihomoravský kraj	53,8	45,1	12,5	28,8

Pramen: Výběry z databáze OKpráce, ÚPČR 2022

Pečující osoby

Do této skupiny patří jak osoby pečující o děti do 15 let, tak osoby pečující o jinou závislou osobu. Tato skupina zahrnuje v kraji přibližně **6,7 tis. osob**, z toho ve většině případů se jedná o péči o děti (87 %), o závislou osobu pečuje 8 % uchazečů a v cca 5ti % uchazeč pečuje zároveň o dítě i o závislou osobu.

Na konci roku 2022 bylo v evidenci ÚP v Jihomoravském kraji vedeno **6 178 osob** pečujících o dítě do 15-ti let. Z toho 324 pak pečovalo zároveň i o závislou osobu. Výraznému zvýšení zaměstnanosti těchto uchazečů brání, stejně jako v minulosti, nízký počet jednosměnných pracovních míst a míst na zkrácený úvazek, chybějící možnost zabezpečit péči o děti formou finančně nenáročných služeb či v rámci rodin. Rodiče vracející se z mateřské dovolené zaměstnavatelé přirovnávají k absolventům. Navíc se obávají časté nemocnosti dětí a s tím spojené absence rodiče na pracovišti. V době pandemie přibýly navíc obavy z absencí v důsledků karantén či distanční výuky.

Tab. 23 Struktura uchazečů o zaměstnání pečujících o dítě ve věku do 15 let v Jihomoravském kraji k 31.12.2022 - %

	Ženy	30-40 let	Evidence nad 12 měsíců
Blansko	80,8	43,2	31,7
Brno-město	83,6	44,2	40,3
Brno-venkov	95,2	45,0	31,7
Břeclav	97,9	42,6	17,8
Hodonín	92,1	46,0	39,7
Vyškov	95,6	46,4	22,4
Znojmo	86,5	42,3	29,9
Jihomoravský kraj	87,8	44,2	34,9

Pramen: Výběry z databáze OKpráce, ÚPČR 2022

Skupinu uchazečů o zaměstnání pečujících o dítě ve věku do 15 let tvoří převážně ženy (87,8 %), nejvíce je evidováno ve věkové kategorii 30–40 let. Co se týče úrovně kvalifikace, počet jedinců se základním vzděláním, vyučením a maturitou je vyrovnaný. Počet vysokoškoláku je v této skupině výrazně menší, jelikož tyto osoby často mohou kombinovat péči o děti s prací, nejen díky většímu finančnímu ohodnocení, ale i díky flexibilitě pracovní doby. Dosažená kvalifikace ale často po dlouhé neaktivitě, způsobené péčí o děti, již neodpovídá požadavkům současného trhu práce. Z pohledu délky evidence je pětina pečujících osob evidována více než 24 měsíců, což je oproti předchozímu roku zlepšení o polovinu. Část rodičů, která zůstávala v době pandemie doma se po jejich skončení mohla vrátit do předchozího zaměstnání či si najít nové. Zvýšila se také možnost práce na home office, což se pozitivně promítlo do pracovních uplatnění těchto osob.

Uchazečů pečujících o závislou osobu bylo v závěru roku 2022 v kraji celkem 555. Tito uchazeči mají obdobné problémy jako osoby pečující o děti (potřeba zkrácené či flexibilní pracovní doby, omezené možnosti dojíždění, riziko nemoci/zhoršení stavu opečovávané osoby atd.). V této skupině mají již výraznější zastoupení muži (cca 30 %) a téměř polovina pečujících je ve věku nad 55 let.

Problémové regiony

Nepříznivá situace na trhu práce je dlouhodobě zaznamenávána v příhraničních periferních regionech na jihu kraje. Problémové oblasti v Jihomoravském kraji jsou dislokovány přes

cca polovinu území okresu Hodonín (mikroregiony Hodonín, Velká nad Veličkou a Veselí nad Moravou) a přes více než polovinu území okresu Znojmo (mikroregiony Vranov nad Dyjí, Hrušovany nad Jevišovkou a Znojmo). Tyto regiony jsou dlouhodobě nad celokrajským průměrem hodnot podílu nezaměstnaných osob.

Tab. 24 Problémové mikroregiony s nadprůměrnou nezaměstnaností v Jihomoravském kraji (stav k 31.12.2022)

Mikroregion	Podíl nezaměst. [%]	Počet nezaměstnaných			Okres
		celkem	v tom		
			muži	ženy	
Vranov nad Dyjí	6,3	207	99	108	Znojmo
Hrušovany nad Jevišovkou	5,7	445	231	214	Znojmo
Veselí nad Moravou	5,4	836	399	437	Hodonín
Hodonín	5,4	2 254	1 110	1 144	Hodonín
Znojmo	5,3	2 640	1 212	1 428	Znojmo
Velká nad Veličkou	5,3	280	139	141	Hodonín

Pramen: MPSV ČR, GIS Prostorová analýza, 2022

Podrobnější charakteristika jednotlivých mikroregionů je uvedena v kapitole 2.3.

4 Cizinci na trhu práce

V roce 2022 počet registrovaných cizinců na trhu práce v Jihomoravském kraji přesáhl 100 tis. osob.

Ke dni 31. 2. 2022 bylo na kontaktních pracovištích **Úřadu práce ČR** v Jihomoravském kraji **registrováno 91,4 tis. pracovníků ze zahraničí**. Kromě toho bylo živnostenskými úřady v kraji registrováno dalších 9 tis. cizinců, kteří soukromě podnikají. **Celkem se tedy na trhu práce v Jihomoravském kraji legálně pohybovalo 100,4 tis. cizinců.**

Tab. 25 Počet cizinců na trhu práce v Jihomoravském kraji k 31.12.2022

	Blansko	Brno- město	Brno- venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo	JMK
Cizinci registrovaní Úřadem práce	2 990	59 422	13 851	6 441	3 935	2 634	2 110	91 383
<i>z toho</i>								
<i>Informace – občanů EU/EHP a Švýcarska</i>	1 497	34 214	5 926	4 224	2 560	1 337	1 134	50 892
<i>Informace - cizinci třetích zemí</i>	1 111	17 782	5 057	1 523	826	902	834	28 035
<i>Zaměstnanecké karty</i>	364	7 205	2 819	665	481	265	69	11 868
<i>Modré karty</i>	2	66	9	0	0	1	0	78
<i>Pracovní povolení</i>	16	155	40	29	68	129	73	510
Cizinci registrovaní živnostenskými úřady	435	5 613	889	582	532	456	535	9 042
Celkem	3 425	65 035	14 740	7 023	4 467	3 090	2 645	100 425

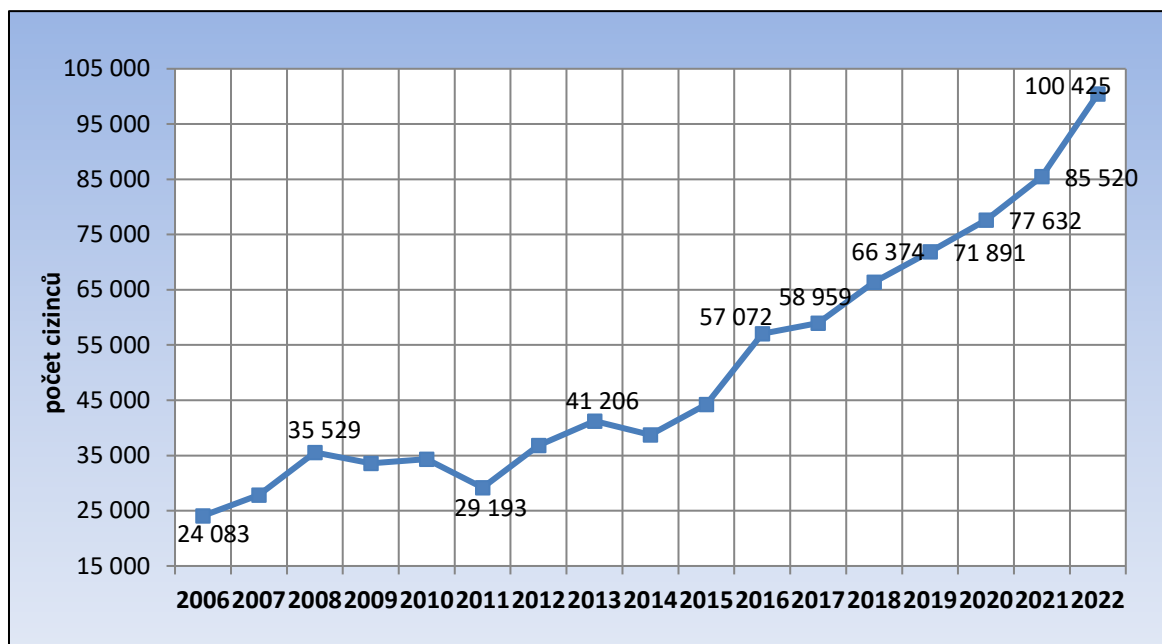
Pramen: Statistiky OK Práce 2022, statistika živnostenského podnikání MPO 2022

Celkový počet cizinců na trhu práce v Jihomoravském kraji od roku 2011 rychle rostl, a to především díky zvyšujícímu se počtům pracovníků ze zemí EU. Od roku 2015 – v souvislosti s růstem ekonomiky a snižující se celkovou nezaměstnaností však rychle rostla i poptávka po zahraniční pracovní síle ze třetích zemí. Nic na tom nezměnila ani pandemie COVID-19, ani současná energetická krize a s ní spojená očekávání ekonomické recese. V roce 2022 v důsledku konfliktu na Ukrajině, přílivu uprchlíků a následně přijatým legislativním opatřením, získali občané Ukrajiny de facto zcela volný vstup na trh práce v ČR. Meziročně (ve srovnání s koncem roku 2021) došlo k nárůstu celkového počtu v kraji pracujících cizinců o 14,9 tis., tedy o 17,4 %, přičemž počet cizinců-podnikatelů evidovaných živnostenskými úřady vzrostl o 725 osob (o 17,4 %) a počet zaměstnaných cizinců se meziročně navýšil o 14,2 tis. osob (tj. o 18,4 %). Z toho zhruba dvě třetiny připadají právě na občany Ukrajiny s dočasnou ochranou. V souvislosti s uvolněním vstupu Ukrajinců na český trh práce pak výrazně kles počet vydávaných pracovních povolení, protože zaměstnavatelé mohou potřebné pracovníky získat jiným způsobem.

Struktura cizinců působících na trhu práce v Jihomoravském se tak vstupem Ukrajinců poněkud změnila, počet pracovníků ze zemí EU a cizinců ze třetích zemí je opět téměř vyrovnaný.

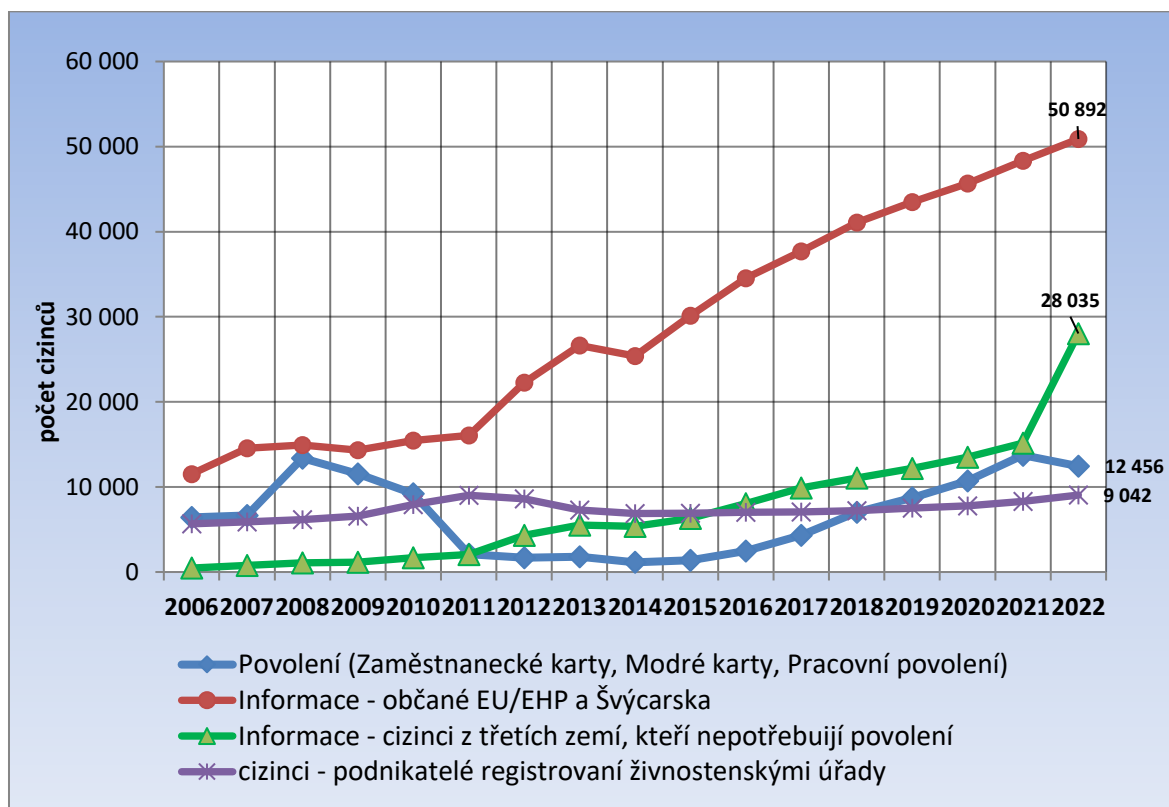

Obr. 37 Vývoj celkového počtu cizinců na trhu práce v Jihomoravském kraji v letech 2006-2022

Pramen: Statistiky OK Práce 2022, statistika živnostenského podnikání MPO 2022

Obr. 38 Vývoj počtu cizinců na trhu práce v Jihomoravském kraji v letech 2006–2022 dle typu registrace

Pramen: Statistiky OK Práce 2022, statistika živnostenského podnikání MPO 2022

Pandemie Covid 19 neměla na poptávku po zahraniční pracovní síle téměř žádný vliv. Program Antivirus v podstatě zmrazil trh práce, což v kombinaci se stále relativně velmi nízkou úrovní nezaměstnanosti v ČR (v rámci EU) vedlo k tomu, že vhodné volné pracovní síly byl na trhu stále nedostatek. Příchod Ukrajinců tak částečně vyřešil některé požadavky zaměstnavatelů, avšak vzhledem k tomu, že se jednalo převážně o ženy, navíc často pečující o malé děti, rozhodně nebyly uspokojeny potřeby zaměstnavatelů ve všech oblastech. Je však zřejmé, že i část cizinců – mužů – začíná postupně využívat institutu dočasné ochrany a tlak zaměstnavatelů na pracovní povolení či zaměstnanecké karty je výrazně nižší. Počet cizinců působících na trhu práce v kraji na základě pracovního povolení tak meziročně klesl o 2,7 tis. a nárůst u zaměstnaneckých karet se výrazně zpomalil. V celkovém součtu pak počet cizinců z třetích zemí dosáhl ke 31.12.2022 cca 40 tis. osob.

Tab. 26 Počet cizinců–podnikatelů registrovaných živnostenskými úřady k 31.12.2022

	Blansko	Brno- město	Brno- venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo	JMK	ČR
celkem podnikatelů	17 658	87 418	38 858	22 548	27 112	17 604	20 540	231 738	2 111 733
z toho cizinci	435	5 613	889	582	532	456	535	9 042	111 693
podíl cizinců - %	2,5%	6,4%	2,3%	2,6%	2,0%	2,6%	2,6%	3,9%	5,3%
v tom:									
Slovensko	95	2 313	285	218	279	133	109	3 432	22 983
podíl na cizincích - %	21,8%	41,2%	32,1%	37,5%	52,4%	29,2%	20,4%	38,0%	20,6%
Ukrajina	189	1 200	286	114	51	116	62	2 018	30 978
podíl na cizincích- %	43,4%	21,4%	32,2%	19,6%	9,6%	25,4%	11,6%	22,3%	27,7%
Vietnam	51	700	91	125	95	43	217	1 322	20 745
podíl na cizincích - %	11,7%	12,5%	10,2%	21,5%	17,9%	9,4%	40,6%	14,6%	18,6%

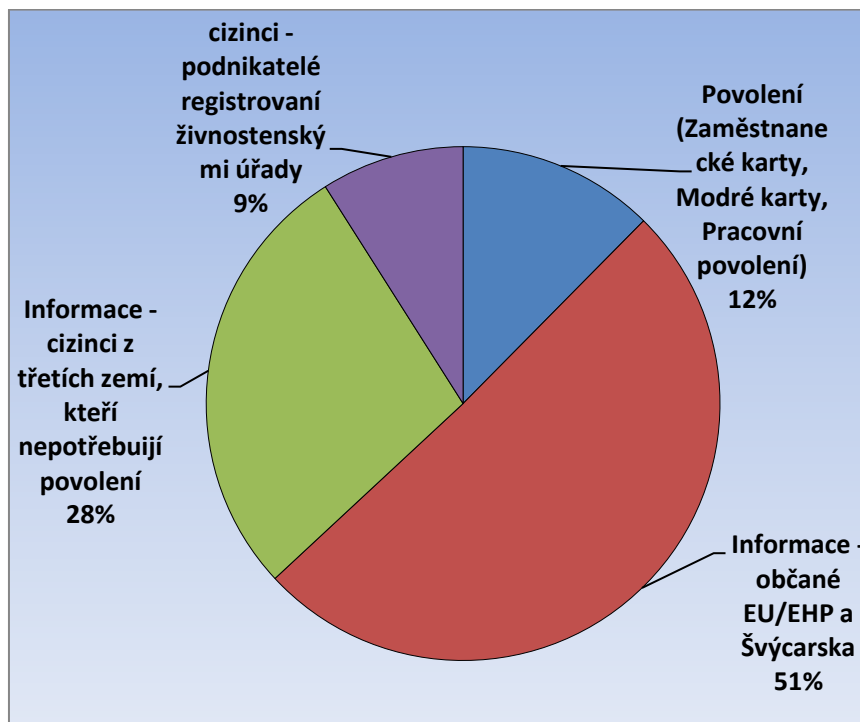
Pramen: statistika živnostenského podnikání MPO 2022

Pokud jde o **počty cizinců-živnostníků**, tak po dočasném nárůstu jejich počtu v letech 2009-2011 se jejich stavy stabilizovaly. Nárůst počtu cizinců-podnikatelů v letech 2009-2011 byl důsledkem restriktivních opatření Úřadu práce v oblasti vydávání pracovních povolení. Část cizinců, jimž bylo odmítnuto standardní pracovní povolení, řešila situaci založením vlastní živnosti. Bylo to však zřejmě pouze dočasné řešení, protože po roce 2011 počet těchto živností postupně opět klesl na úroveň roku 2009. Více než třetinu celkového počtu představují Slováci (38 %), druhou nejpočetnější národností jsou s 22 % Ukrajinci, a třetí s 14,6 % Vietnamci. Občané těchto tří států tedy tvoří téměř tři čtvrtiny cizinců registrovaných živnostenskými úřady. Zastoupení dalších jednotlivých států dosahuje maximálně dvou procent a jedná se vesměs o sousední státy a země bývalého východního bloku (Rumuni 2,0 %, Bulhaři 1,4 %, Poláci 1,5 %, Rakušané 1,3 %, Maďaři 1,5%, Němci 1,2 %). V minulých letech v souvislosti s brexitem vzrostl rostl podíl občanů Velké Británie (aktuálně 1,4 %) a v roce 2022 v souvislosti s Rusko-Ukrajinským konfliktem se zvýšil počet Rusů – na 4,2 % (ze 156 na 192 osob).

Podíl cizinců na celkovém počtu podnikatelů je v Jihomoravském kraji nižší (3,9 %), než je

republikový průměr (5,3 %), a jejich národnostní struktura je ovlivněna zejména geografickou blízkostí Slovenska. Zatímco v průměru ČR tvoří Slováci 21 % podnikatelů-cizinců, v Jihomoravském kraji je to 38 % a v okrese Hodonín přes 50 % (52,4 %).

Obr. 39 Cizinci na trhu práce v Jihomoravském kraji k 31.12.2022 dle typu registrace

Pramen: Statistiky OK Práce 2022, statistika živnostenského podnikání MPO 2022

Vedle rostoucího počtu cizinců ze zemí EU/EHP **roste trvale také počet cizinců z třetích zemí, kteří pracovní povolení nepotřebují**. Právě do této kategorie totiž (díky splnění zákonných podmínek pro trvalý pobyt) přechází část cizinců, působících zde dříve na standardní pracovní povolení. S velkou pravděpodobností také značná část těch, kteří situaci po roce 2009 řešili založením živnosti, zažádala později o trvalé pobyty a živnostenské oprávnění nyní již k legalizaci pobytu nepotřebují. V roce 2022 navíc do této kategorie přibyla velká skupina osob s dočasnou ochranou, takže aktuálně představují již 28 % cizinců na trhu práce.

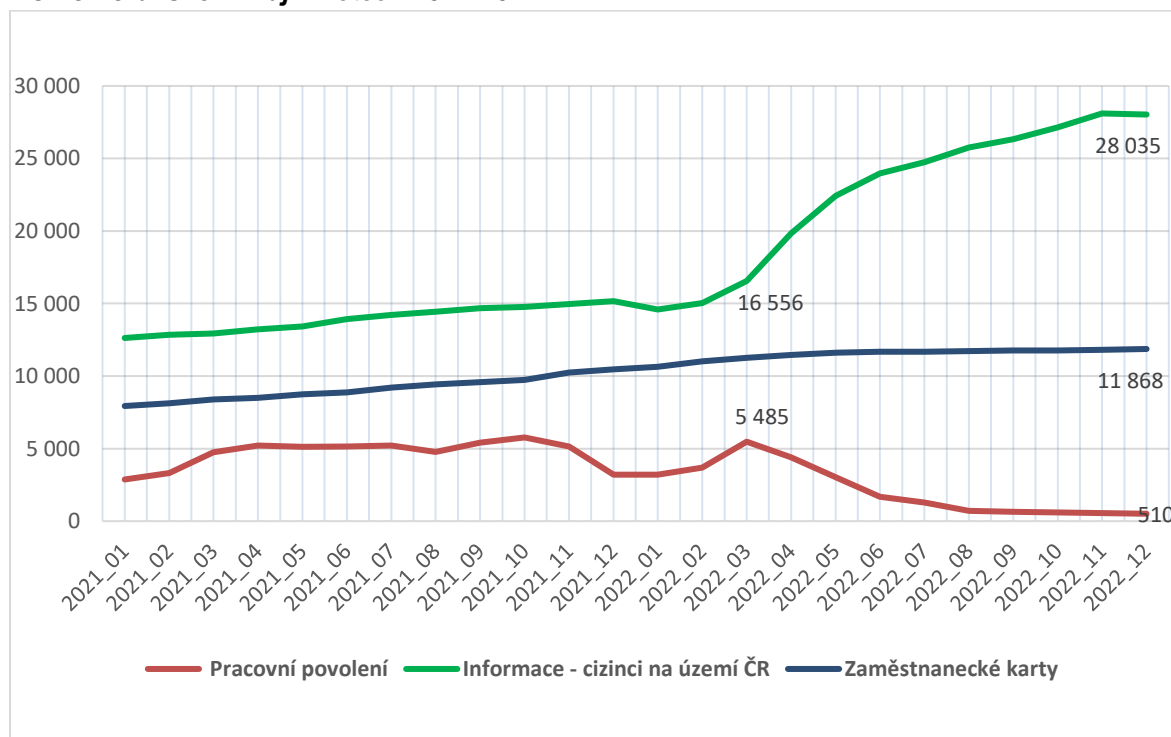
Jediným segmentem pracovního trhu, který v oblasti zahraniční zaměstnanosti může Úřad práce regulovat či ovlivňovat, je vydávání pracovních povolení a částečně i zaměstnaneckých karet, které dohromady v současné době představují 12 % cizinců na trhu práce v kraji. V případě pracovních povolení došlo v roce 2022 k enormnímu poklesu vydávaných povolení, protože Ukrajinci, kteří byli dříve jejich hlavními uživateli získali volný přístup na trh práce. V posledních letech poptávka po této pracovní síle rychle rostla. Jednak v důsledku reálného nedostatku pracovní síly schopné vykonávat často fyzicky namáhavou práci, jednak proto, že je pro zaměstnavatele atraktivní zaměstnávat zahraniční pracovníky, kteří jsou ochotni, na rozdíl od českých uchazečů, přistoupit na nabízené nízké (obvykle minimální) mzdy. Značnou roli samozřejmě hraje nezájem a nechť českých

uchazečů o zaměstnání pracovat na těchto finančně (a často i fyzicky) neatraktivních pozicích, přestože odpovídají jejich kvalifikační úrovni.

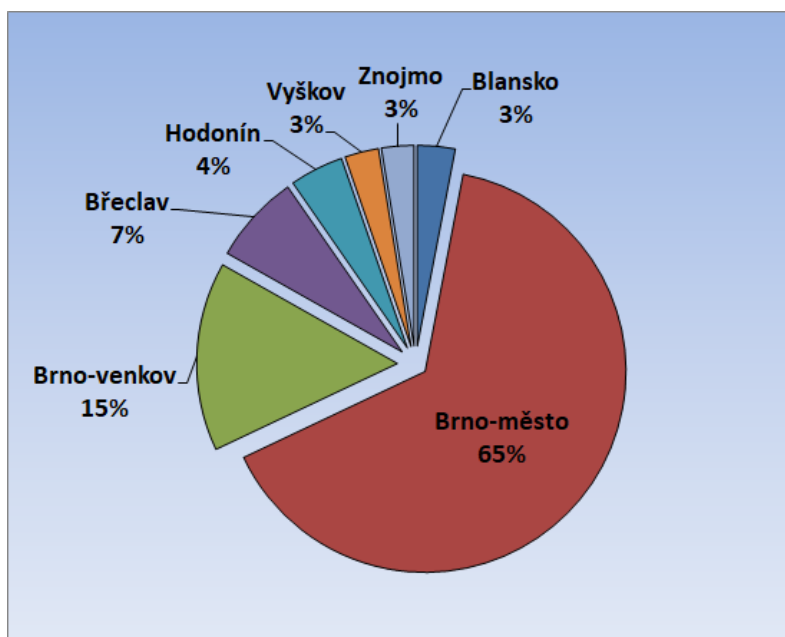
Vzhledem ke zdlouhavému administrativnímu procesu při vydávání zaměstnaneckých karet (v gesci ministerstva vnitra) výrazně rostl počet krátkodobých povolení k zaměstnání vydávaných Úřadem práce. Zaměstnavatelé se tak snažili překlenout období do doby vyřízení zaměstnanecké karty. Vyšší počet krátkodobých povolení byl vydáván také v jarních, letních a podzimních měsících na sezónní práce v zemědělství. Bez zahraničních pracovníků (vesměs z bývalého východního bloku) by zaměstnavatelé již nebyli schopni tyto práce zvládnout, protože čeští uchazeči nemají o fyzicky náročnou práci zájem. S volným vstupem Ukrajinců na trh práce potřeba pracovních povolení opadla (viz následující graf).

Obr. 40 Vývoj počtu Informací cizinců, Zaměstnaneckých karet a Pracovních povolení v Jihomoravském kraji v letech 2021-2022

Pramen: Statistiky OK Práce 2022

Obr. 41 Podíl jednotlivých okresů v Jihomoravském kraji na celkovém počtu cizinců (včetně podnikatelů) k 31.12.2022

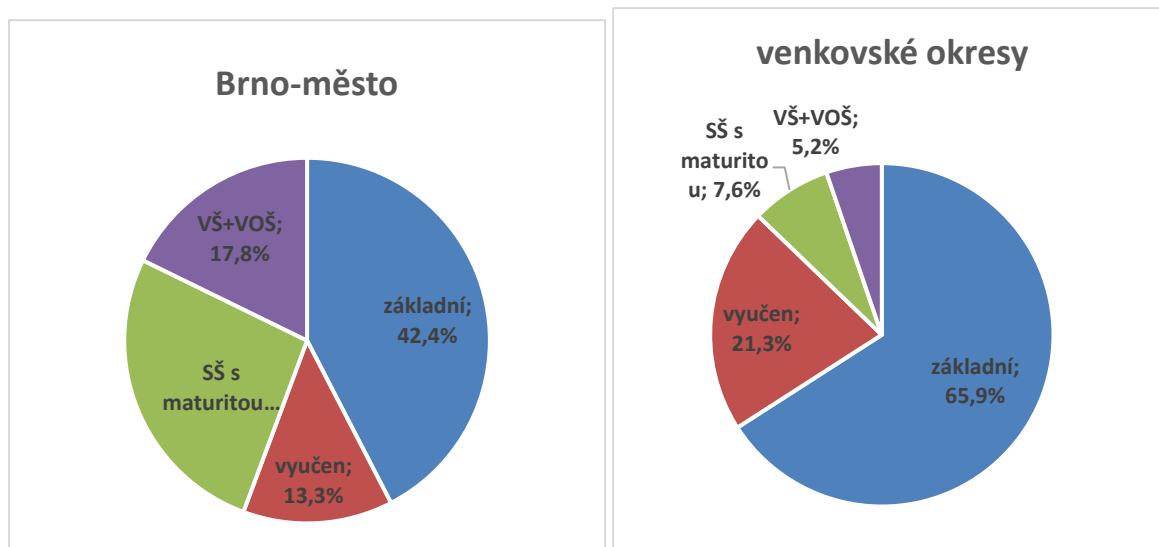

Pramen: Statistiky OKPráce, 2022

Téměř dvě třetiny všech cizinců působících v kraji jsou koncentrovány do krajského města a nic na tom nezměnil ani příchod uprchlické vlny. Zahraniční zaměstnanost je v Jihomoravském kraji relativně vysoká mimo jiné i díky vysokému počtu občanů Slovenska, kteří zde pracují téměř ve všech odvětvích národního hospodářství. Je to dáno jak geografickou blízkostí Slovenska, tak tím, že v Brně Slováci často zůstávají pracovat po ukončení studia. Brno navíc nabízí velký počet pracovních příležitostí v nadnárodních společnostech, které sem umístily svá mezinárodní centra a požadují kvalifikovanou, a hlavně dobře jazykově vybavenou pracovní sílu. Na tyto pozice pak směřují jak cizinci ze západní Evropy, tak i kvalifikovaná pracovní síla ze třetích zemí. Ve venkovských okresech kraje je zastoupení cizinců výrazně nižší, ačkoli postupně se i zde jejich počet zvyšuje. Rozdílná je i jejich struktura. Zatímco v Brně převažují cizinci na pracovních místech vyžadujících maturitní a vysokoškolské vzdělání (pracovní pozice pro vysokoškolsky vzdělané pracovníky v současnosti tvoří pětinu všech míst obsazených cizinci v Brně), ve venkovských okresech převažují naopak místa pro vyučené či nekvalifikované (4/5 míst). Cizinci zde pracují nejčastěji v dělnických profesích ve zpracovatelském průmyslu a ve stavebnictví a často také jako sezónní dělníci v zemědělství. Řada cizinců však pracuje na méně kvalifikovaných pozicích, než jaké je jejich skutečně dosažené vzdělání, reálná kvalifikační struktura cizinců je tedy lepší (v Brně městě má např. vysokoškolské vzdělání 35 % cizinců). Jak výrazné jsou rozdíly mezi kvalifikační strukturou pracovních míst obsazených cizinci v Brně a ve venkovských okresech a mezi kvalifikační strukturou míst a skutečnou kvalifikací cizinců ukazují následující grafy.

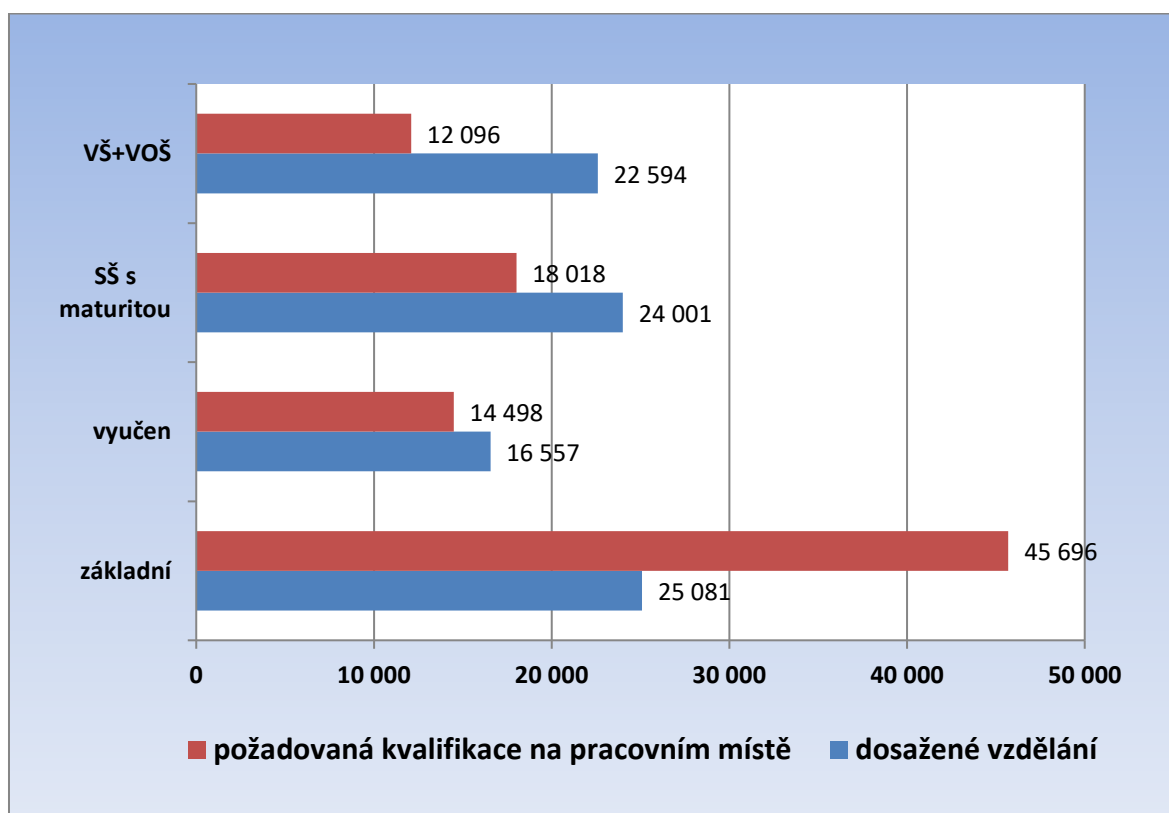

Obr. 42 Kvalifikační struktura pracovních míst obsazených cizinci v Brně-městě a ve venkovských okresech Jihomoravského kraje k 31.12.2022

Pramen: Statistiky OKPráce, 2022

Obr. 43 Kvalifikační struktura cizinců v Jihomoravském kraji k 31.12.2022 podle požadované kvalifikace na pracovním místě a cizincem skutečně dosaženého stupně kvalifikace

Pramen: Statistiky OKPráce, 2022

Kvalifikační struktura cizinců dle jimi dosaženého vzdělání je v současné době v průměru celého kraje poměrně vyrovnaná, 28 % cizinců má základní vzdělání, 19 % jsou vyučení, maturitní vzdělání má 27 % a 26 % má vzdělání vysokoškolské. Jak je ale uvedeno výše, rozdíly mezi strukturou cizinců v krajském městě a ve venkovských okresech jsou velmi výrazné. **Z hlediska nároků na pracovní sílu** opět v současné době **dominuje poptávka po méně kvalifikované pracovní síle**. Téměř polovina pracovních míst v současné době obsazených cizinci (46,6 %) nevyžaduje odbornou kvalifikaci.

Rozdíly v kvalifikační struktuře cizinců jsou jak regionální, tak z hlediska typu registrace. **Na pracovní povolení sem přicházela zejména nekvalifikovaná pracovní síla** (sezónní zemědělní dělníci a málo kvalifikovaní dělníci ve stavebnictví a zpracovatelském průmyslu). Nově (s volným vstupem Ukrajinců) se tato pracovní síla přesunula do segmentu Informačních karet cizinců třetích zemí. **Největší změna v posledních pěti letech nastala ve struktuře skupiny cizinců, kteří mají zaměstnanecké karty**. Vysoká poptávka po pracovní síle, kterou domácí pracovní trh není schopen uspokojit, stupňuje požadavky na import pracovní síly ze zahraničí. Zatímco ještě v roce 2016 využívala zaměstnanecké karty většinou vysoce kvalifikovaná pracovní síla (odborníci v IT, manažeři, učitelé cizích jazyků), nyní již i v této skupině převládá pracovní síla nekvalifikovaná.

Struktura pracovní síly ze zemí Evropské unie je naopak poměrně vyrovnaná, což je dáno především vysokým zastoupením Slováků, kteří pracují téměř ve všech oborech. Ale i v této skupině začíná oproti předchozím letům převládat pracovní síla nekvalifikovaná.

Výrazně se také změnila **struktura cizinců ze třetích zemí**, kteří nepotřebují pracovní povolení, a to nejen v průběhu minulého roku (2022), ale tento trend je dlouhodobý. Dříve se jednalo většinou o vysoce kvalifikovanou pracovní sílu (studenti, vědečtí pracovníci), v současnosti již převažují cizinci se základním vzděláním, neboť mnoho cizinců, kteří sem přišli pracovat na dělnické pozice na pracovní povolení, získalo trvalý pobyt.

Tab. 27 Věková struktura cizinců v Jihomoravském kraji k 31.12.2022 (relativně %)

	Blansko	Brno- město	Brno- venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo	kraj
do 19 let	1,9%	1,7%	3,0%	1,6%	1,3%	2,4%	3,0%	1,9%
20 - 24 let	7,3%	10,6%	9,1%	5,6%	6,6%	8,3%	8,2%	9,6%
25 - 29 let	11,1%	18,2%	15,3%	10,7%	8,4%	10,9%	10,8%	16,2%
30 - 34 let	11,6%	17,7%	13,2%	13,3%	11,0%	12,2%	14,0%	16,0%
35 - 39 let	13,1%	15,5%	13,8%	12,7%	13,3%	14,7%	13,9%	14,8%
40 - 44 let	15,5%	11,8%	13,1%	13,4%	14,8%	13,6%	13,4%	12,4%
45 - 49 let	14,3%	8,9%	12,0%	13,9%	14,9%	13,9%	12,0%	10,4%
50 - 54 let	10,8%	6,0%	8,7%	10,4%	10,2%	9,5%	8,8%	7,2%
55 - 59 let	7,0%	4,3%	5,9%	7,8%	8,2%	7,4%	6,9%	5,2%
60 - 64 let	4,2%	3,0%	3,5%	5,3%	5,7%	4,7%	4,7%	3,5%
Nad 65 let	3,1%	2,4%	2,5%	5,1%	5,6%	2,4%	4,3%	2,8%
celkem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Pramen: Statistiky OKPráce, 2022

Také **věková struktura** cizinců vykazuje poměrně výrazné regionální odlišnosti. Vymyká se především Brno, kam přicházejí především mladí kvalifikovaní cizinci do nadnárodních společností a zůstávají slovenští absolventi místních vysokých škol. Dvě třetiny cizinců v Brně jsou mladší 40-ti let, naopak ve věku nad 55 let je zde pouze necelých 10 %. Naopak nejvyšší podíl starších věkových skupin má okres Hodonín, kde většinu cizinců představují Slováci dojíždějící sem denně za prací. Cizinci nad 55 let zde představují téměř 20 %. Ve venkovských okresech, kam směřuje pracovní síla především do stavebnictví a zemědělství, případně zpracovatelského průmyslu jsou nejvíce zastoupeny věkové kategorie 25-39 a 40-54 let. Srovnání celkové věkové struktury cizinců a struktury dvou nejpočetnějších skupin cizinců – tedy Slováků a Ukrajinců ukazuje následující obrázek.

Tab. 28 Struktura cizinců dle občanství v Jihomoravském kraji k 31.12.2022

	Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo	JMK
Cizinci celkem	2 990	59 422	13 851	6 441	3 935	2 634	2 110	91 383
<i>z toho</i>								
Slovensko	739	24 463	3 393	2 640	2 284	637	500	34 656
Ukrajina	1 190	14 842	6 379	1 924	1 136	1 115	723	27 309
Rumunsko	77	2 341	615	642	44	279	113	4 111
Bulharsko	267	1 526	598	303	54	158	54	2 960
Maďarsko	336	1 256	317	277	63	173	224	2 646
Rusko	23	2 122	313	21	10	13	27	2 529
Polsko	43	1 023	699	206	51	45	103	2 170
Vietnam	31	750	259	40	65	24	80	1 249
Indie	8	822	16	57	9	13	31	956
Kazachstán	4	614	95	2	7	10	4	736
Filipíny	2	385	217	7	10	5	28	654
Itálie	2	598	22	13	6	1	10	652
Bělorusko	10	465	99	12	26	4	13	629
Srbsko	1	455	57	8	15	4	3	543
Řecko	148	166	133	9	26	6	27	515
Mongolsko		477	30	1	2		1	511
Německo	12	296	66	20	21	6	11	432
Velká Británie	5	365	20	11	7	5	10	423
Moldavsko	8	237	59	31	15	35	5	390
Španělsko	3	353	6	2	1	2	2	369
Ghana	1	312	36	9		4		362
Francie		313	9	5	4	9	2	342
Turecko	16	271	18	10	6	9	1	331
Rakousko		135	39	40	10	7	95	326
Bosna a Hercegovina		282	12		3	16		313
ostatní	64	4553	344	151	60	54	43	5269

Pramen: Statistiky OKPráce, 2022

Z hlediska národnostního jednoznačně převažují občané Slovenska. Geografická blízkost, neexistence jazykové bariéry a poměrně dobrá dopravní dostupnost umožňují občanům SR uplatnění ve většině oblastí pracovního trhu. Z cizinců registrovaných Úřadem práce v Jihomoravském kraji **Slováci** představují cca 38 %. Druhou nejpočetnější skupinou jsou **Ukrajinci**, jejichž podíl v minulém roce narostl z 22 % na 30 %, následují občané **Rumunska** (cca 4,5 %) a **Bulharska** (cca 3,2 %). Pokud zahrneme i cizince působící zde na živnostenská oprávnění, tak pátou nejpočetnější národností budou Vietnamci. (Podíl předchozích skupin přitom zůstává zhruba stejný.) Cizinci ze třetích zemí se koncentrují především do Brna, ve venkovských okresech je (mimo Ukrajinců) jejich počet minimální. Ještě v roce 2014 byla početná skupina pracovníků z Mongolska v okrese Blansko, kteří byli zaměstnáni především ve firmě APOS-AUTO s.r.o. Poté, co firma v roce 2015 postupně ukončila svou činnost, se na Blanensku jejich počty sice výrazně snížily, řada z nich však mezitím získala trvalý pobyt a nyní figurují i mezi uchazeči o zaměstnání.

Informační karty - občané EU/EHP a Švýcarska

Ke konci roku 2022 bylo Úřadem práce registrováno v Jihomoravském kraji 50,9 tis. pracovníků ze zemí Evropské unie. Největší podíl na této pracovní síle mají občané Slovenska, kterých bylo k 31.12.2022 v kraji zaměstnáno téměř 35 tis. (34 656). Ti pracují kromě Brna především v příhraničních okresech Břeclav a Hodonín, kde využívají denní dojížděky do zaměstnání, a dále také na území okresu Brno-venkov. Slovenští občané jsou nejčastěji zaměstnáváni jako dělníci ve strojírenství, ve stavebnictví a zemědělství, navíc se - díky neexistenci jazykové bariéry – velmi často uplatňují rovněž v obchodě, službách a zdravotnictví. V Brně také postupně roste podíl vysoce kvalifikované pracovní síly ze Slovenska, což je spojeno jak s vysokým počtem slovenských studentů zde na vysokých školách, kteří zde často po ukončení studia zůstávají a hledají si zaměstnání (typicky lékaři), tak s rozmachem zaměstnavatelů poskytujících služby v oblasti IT, kteří kvalifikovanou pracovní sílu stále poptávají.

Cizinci z ostatních zemí Evropské unie jsou koncentrováni především v Brně; jedná se jak o méně, tak i o vysoce kvalifikovanou pracovní sílu (programátoři, analytici a pracovníci operačních systémů, ale také učitele jazyků, obchodní zástupci či vedoucí a řídicí pracovníci). Největšími zaměstnavateli těchto cizinců jsou firmy Kyndryl Client Center, s.r.o. (dříve IBM) a AT&T.

Počet v kraji registrovaných zahraničních pracovníků ze zemí EU/EHP sice v důsledku krize v první polovině roku 2009 mírně poklesl (uvolňování byli zejména agenturní pracovníci v dělnických profesích), od druhé poloviny roku 2009 však již jejich počet začal opět růst a již na konci roku 2010 byl vyšší než před počátkem krize. Nyní je jejich počet oproti roku 2008 více než trojnásobný. Po Slovácích jsou nejpočetněji zastoupeni občané Rumunska (4 111), Bulharska (2 960), Maďarska (2 646) a Polska (2 170).

Informační karty cizinců třetích zemí dle § 98 Zákona o zaměstnanosti

Cizinci ze třetích zemí, kteří působí v ČR na základě zvláštních předpisů (cizinci s povolením k trvalému pobytu, vědečtí pracovníci, stáže, rodinní příslušníci občana EU apod.), jsou úřady práce také pouze registrováni a nepotřebují pracovní povolení. Jejich počet i význam na pracovním trhu rychle roste. Zejména díky poměrně snadnému způsobu získávání trvalého pobytu tak v této skupině cizinců již nepřevládají vysoce kvalifikovaní pracovníci jako v předchozích letech, ale naopak osoby s nízkou kvalifikací, pocházející z východoevropských a asijských zemí. K 31.12.2022 bylo touto formou v Jihomoravském kraji evidováno **28 035 cizinců**, tj. o 12,9 tis. více než v předchozím roce. **Téměř 11 tis.** (10 890) z nich **představují občané Ukrajiny s dočasnou ochranou**.

Na počátku konfliktu byla Ukrajinským uprchlíkům vydávána víza za účelem strpění pobytu a aby mohli pracovat povolení podle § 97 písm. d) zákona o zaměstnanosti. Od 21. 3. 2022 byly přijaty zákony „Lex Ukrajina“, které těmto Ukrajincům přidělily statut tzv. dočasné ochrany a umožnily mj. volný vstup na trh práce. Za držitele dočasné ochrany byly na základě těchto zákonů považovány i osoby, které v období od 24. 2. do 20. 3. 2022 získaly vízum za účelem strpění, a pokud tyto osoby pracovaly na základě povolení podle § 97 písm. d), byly tyto doklady hromadně převedeny na informační karty.

Uprchlíci, kteří nesplňují podmínky pro udělení dočasné ochrany a pobývají na území ČR na základě víza za účelem strpění musí nadále žádat o pracovní povolení podle § 97 písm. d).

Cizinci s povolením (Zaměstnanecké karty, Modré karty a pracovní povolení)

V současné době mohou cizinci třetích zemí využít pro vstup na pracovní trh v ČR tři typy povolení, a to Zaměstnanecké karty, Modré karty a Pracovní povolení vydávaná Úřadem práce. Jejich bližší specifikace je uvedena dále.

K 31.12.2022 bylo v Jihomoravském kraji evidováno celkem **12 456** těchto dokladů. Oproti loňskému roku klesl jejich počet o 1 274, tj. o 9 %, pokles se týkal pracovních povolení, jejichž počet se snížil meziročně o 2 697, tj. o 84 %. Počet zaměstnaneckých karet naopak vzrostl (o 1 400), nárůst byl však pomalejší než v posledních letech. Souvisí to, jak již bylo řečeno výše, s volným vstupem Ukrajinců na trh práce. Tato pracovní síla představuje v současné době **13,5 % cizinců** pohybující se na trhu práce v kraji, přičemž dvě třetiny z nich jsou Ukrajinci. Dále pak jsou početněji zastoupeni Rusové, Indové a Vietnamci.

Největší část pracovních povolení a zaměstnaneckých karet je využívána pro méně kvalifikované práce v průmyslové výrobě, stavebnictví a sezónní práce v zemědělství. Jedná se o případy, kdy ÚP není schopen nabídnout a zajistit odpovídající pracovní sílu, a to jak z důvodu objektivního nedostatku volné pracovní síly, tak z důvodů nezájmu ze strany českých uchazečů o zaměstnání (fyzicky náročná a málo placená práce).

Část cizinců z Ukrajiny i dalších východoevropských zemí působí i **v kvalifikovaných dělnických profesích** (svářeči, zámečníci, brusiči, frézaři, elektromechanici, zedníci,

tesaři), které jsou na trhu práce (zejména pokud jde o strojírenské profese) trvale nedostatkové.

Vysokoškolsky kvalifikovaná pracovní síla je soustředěna především do Brna a jejími největšími zaměstnavateli jsou firmy poskytující široké spektrum služeb v oblasti informačních technologií (Kyndryl, AT&T). Důvodem zaměstnávání těchto cizinců je především nedostatečná jazyková vybavenost českých uchazečů, neboť vedle počítačové odbornosti je zde vyžadována výborná znalost minimálně jednoho světového jazyka. Z mimoevropských zemí jsou zde zaměstnání především Indové. Další cizinci působí v Brně na vysoce kvalifikovaných pozicích především jako manažeři, učitelé cizího jazyka, odborní a pedagogičtí pracovníci na vysokých školách.

Zaměstnanecké karty

V polovině roku 2014 došlo k významné změně v oblasti vydávání pracovních povolení pro cizince. Dne **24.6.2014 vstoupila v platnost novela Zákona o pobytu cizinců** a Zákona o zaměstnanosti, **kteřá zavádí** nový druh povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR – **zaměstnanecké karty**. Ty spojují do jednoho dokladu pracovní povolení a povolení k pobytu a vydává je Ministerstvo vnitra. Úřad práce k vydání těchto karet vydává závazné stanovisko, posuzující možnost obsazení daného pracovního místa českými uchazeči o zaměstnání. Souhlasné stanovisko je vydáno, když úřad práce není schopen nabídnout zaměstnavateli pracovníky s odpovídající kvalifikací či zdravotním stavem a ochotou pracovat (pracovní místo je na volném trhu práce testováno po dobu 30-ti dnů).

K 31.12.2022 evidovaly úřady práce v Jihomoravském kraji **11 868 vydaných zaměstnaneckých karet**, oproti loňskému roku tak jejich počet narostl o 13 %.

Pracovní povolení

V kompetenci Úřadu práce nadále zůstává **vydávání** a prodlužování pracovních povolení pro společníky a členy družstev a vydávání **krátkodobých pracovních povolení**. Ta jsou vydávána jednak na sezónní práce, jednak jimi zaměstnavatelé nyní řeší akutní nedostatek pracovní síly, aby překlenuli mezidobí, než získají cizince na zaměstnaneckou kartu. V souvislosti s volným vstupem Ukrajinců na trh práce **počet cizinců pracujících v kraji na základě pracovního povolení meziročně klesl o 2,7 tis.** K 31.12.2022 pracovalo v Jihomoravském kraji na tato povolení **510 cizinců**.

Pro vydávání nových povolení platí obdobná kritéria jako u stanovisek k zaměstnaneckým kartám. Prodlužování starších povolení pak je posuzováno zejména s ohledem na dobu, po kterou zde již žadatel žije a s ohledem na rodinné poměry. Někteří cizinci totiž nechtějí žádat o trvalý pobyt, přestože na území ČR již dlouhodobě žijí i se svými rodinami.

Modré karty

Modrá karta vydaná Českou republikou je povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího **vysokou kvalifikaci**. Cizinec,

který má modrou kartu, je oprávněn:

- pobývat na území České republiky a
- pracovat na pracovním místě, na které byla modrá karta vydána, a případně toto místo za definovaných podmínek změnit.

Modrá karta tedy (obdobně jako zaměstnanecká karta) spojuje povolení k pobytu i povolení k zaměstnání.

Modrá karta se vydává pracovníkům s vyšším odborným nebo vysokoškolským vzděláním, kteří mají pracovní smlouvu nejméně na dobu jednoho roku na zákonem stanovenou týdenní pracovní dobu a sjednanou hrubou měsíční nebo roční mzdu, jejíž výše odpovídá alespoň 1,5násobku v České republice. Platnost modré karty je na dobu výkonu zaměstnání stanovenou v pracovní smlouvě plus 3 měsíce, nejdéle však na 2 roky.

K 31.12.2022 pracovalo v Jihomoravském kraji na modré karty **78 cizinců**, z toho 66 v okrese Brno-město. Nejčastěji se jedná opět o Ukrajince.

5 Prognóza vývoje trhu práce na rok 2023

Prognózování vývoje na trhu práce je velmi obtížné i v případě relativně „spojitého“ vývoje v ekonomice. V současných podmínkách vývoje značně dynamického je to samozřejmě tím složitější. Situace na trhu práce bude odvislá primárně od situace týkající se války na Ukrajině, která má dopad na ekonomiku a tím potažmo i na trh práce. Turbulentní vývoj na trhu s energiemi má značný dopad na zaměstnavatelské subjekty a lze tak očekávat, že v roce 2023 se bude situace na trhu práce v důsledku zvyšujících se cen energií zhoršovat.

Nezaměstnanost v ČR v roce 2023 dle našeho názoru poroste, otázkou je jak rychle a jak dynamicky. V důsledku energetické krize, jež započala v roce 2022, dochází k hospodářské recesi, jejíž hloubku lze obtížně odhadovat. Růst životních nákladů výrazně snižuje kupní sílu obyvatelstva, což se následně promítá v postupném snižování poptávky po zboží i službách, tedy ve snížení odbytu produkce. To opět vyvolá tlak na snižování výrobních nákladů. Největší položkou těchto nákladů jsou obvykle pracovní zdroje; bude tedy snaha jejich rozsah co nejvíce omezit. Aktuálně díky vládním opatřením v zastropování cen energií dochází k propouštění a tím k nárůstu nezaměstnanosti zatím pozvolně, o to horší pak po jejich konci může být následný vývoj.

Trh práce v ČR je značně pokřiven vládními kroky, které byly zavedeny v době pandemie. Zaměstnavatelé si zvykli na poskytovanou pomoc státu, a i současné kroky vlády je v ní utvrzují. Díky tomu jsou uměle udržována některá pracovní místa, která by zaměstnavatelé byli jinak nuceni zrušit. Na druhé straně řada perspektivních zaměstnavatelů marně poptává vhodné pracovníky. Uchazeči vedeni v současnosti v evidenci ÚP velmi často nesplňují požadavky zaměstnavatelů nejen po stránce kvalifikační, ale i z hlediska pracovní morálky, flexibility či ochoty pracovat za nabízenou mzdu. Zaměstnavatelé proto situaci řeší importem pracovní síly ze zahraničí. Poptávka po zahraniční pracovní síle v ČR řadu let silně deformovala obraz trhu práce. Vzhledem k složitým a zdoluhavým administrativním procesům při vyřizování zaměstnaneckých karet rostly počty evidovaných tzv. „volných“ pracovních míst, přestože reálně tato místa českým uchazečům o zaměstnání nabízet nelze. V roce 2023 lze očekávat zlepšení situace v tom smyslu, že díky volnému vstupu Ukrajinců na trh práce se nabídka volných míst bude dále čistit od neaktuálních či nadhodnocených požadavků. Bohužel však počet nabízených pracovních míst bude pravděpodobně klesat i reálně v souvislosti s hrozící ekonomickou recesí.

Lze předpokládat, že v případě scénáře značně pozitivního se nezaměstnanost v Jihomoravském kraji meziročně zvýší (dle velmi hrubého odhadu) o cca 10 procent, tedy k 31.12.2023 na cca 40 tis. osob. V případě scénáře pesimistického ovšem bude celkový nárůst nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji ještě podstatně vyšší.

S rostoucí nezaměstnaností bude také stále obtížnější dosáhnout vhodného pracovního uplatnění u některých skupin osob (věkových, vzdělanostních, zdravotních i profesních), u nichž je možnost podávat běžný pracovní výkon ztížena z objektivních důvodů (uchazeči starší 50-ti let, osoby pečující o děti do 15 let věku, občané zdravotně postižení). Počet uchazečů z těchto skupin pravděpodobně výrazně poroste a bez podpory Úřadu práce

z kapitoly aktivní politiky zaměstnanosti bude jejich uplatnění v rostoucí konkurenci velmi obtížné.

K nejobtížněji uplatnitelným skupinám uchazečů budou v Jihomoravském kraji nadále patřit zejména nekvalifikovaní a dlouhodobě nezaměstnaní uchazeči, u nichž jednak došlo ke ztrátě pracovních návyků a jednak dosažitelný pracovní výdělek není pro ně dostatečně motivující v poměru k pobíraným sociálním dávkám, případně jsou navíc zatíženi exekucemi a o legální pracovní příjmy proto nemají zájem. Na volném trhu práce jsou prakticky neuplatnitelní, avšak řešení tohoto problému není v možnostech Úřadu práce a aktivní politiky zaměstnanosti. Nutná je změna legislativy, systému sociálních dávek i systému práce s touto skupinou.

6 Realizace aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2022

Realizaci aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2022 na počátku roku ještě ovlivňovala pandemie Covid 19 a zejména rozpočtové provizorium, které až do dubna znemožnilo uzavírat nové dohody. Zároveň se v tomto období významnou cílovou skupinou stali Ukrajínští uprchlíci, kterým bylo potřeba poskytovat poradenství a ve druhé polovině roku jim již byly nabízeny i rekvalifikační kurzy.

Na aktivní politiku zaměstnanosti bylo v roce 2022 vynaloženo celkem 326,5 mil. Kč, z čehož ovšem **téměř 43 % (139,4 mil. Kč)** připadlo **na program Antivirus**. Na klasickou aktivní politiku zaměstnanosti, tzn. nástroje **na podporu uchazečů a zájemců o zaměstnání**, bylo vynaloženo **156 mil. Kč**. V rámci aktivní politiky zaměstnanosti je dále financován projekt *Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců (POVEZ II)*, na který bylo v roce 2022 vynaloženo 27,3 mil. Kč, a *Systémové individuální projekty (SIP)* zaměřené na rozvoj služeb zaměstnanosti. Na podporu utečenců z Ukrajiny (poradenství, tlumočnické služby, rekvalifikace...) byly vyčleněny samostatné prostředky v programu Ukrajina a bylo takto vyčerpáno 2,4 mil. Kč. Objem prostředků vynaložených na APZ byl oproti minulému roku nižší o cca 2,8 mld Kč, protože již byl výrazně utlumen program Antivirus.

Z hlediska zdrojů financování bylo 211,8 mil. Kč vynaloženo ze státního rozpočtu (včetně národního podílu v projektech ESF-OPZ), z prostředků EU pak 114,7 mil. Kč. Základní přehled čerpání dle zdroje a účelu financování podává následující tabulka.

Tab. 29 Prostředky vynaložené na APZ v roce 2022 v Jihomoravském kraji dle zdroje a účelu financování

Náklady na APZ 2022	CELKEM	Národní APZ	Projekty ESF
klasická APZ (národní+ESF)	155 953 422	47 466 097	108 487 325
Program Ukrajina	2 440 080	2 440 080	0
Program ANTIVIRUS	139 385 456	139 385 456	0
POVEZ II	27 343 360	0	27 343 360
Projekty OPZ - SIP	1 378 850	0	1 378 850
CELKEM	326 501 168	189 291 633	137 209 534
<i>z toho</i>			
národní podíl (Kč)	211 793 097	189 291 633	22 501 463
evropský podíl (Kč)	114 708 071	0	114 708 071

Pramen: Ekonomické oddělení KrP Brno 2022

Realizace aktivní politiky zaměstnanosti byla v roce 2022 ve všech okresech Jihomoravského kraje prováděna v souladu s Instrukcí MPSV 1/2019 a Směrnicí GŘ 4/2019 *Postup Úřadu práce ČR při realizaci nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti a zaměstnávání OZP* v platném znění. V souladu s těmito vnitřními řídicími akty byly příspěvky z APZ podpořeny přednostně kategorie uchazečů o zaměstnání

znevýhodněných na trhu práce: dlouhodobě evidovaní uchazeči, uchazeči do 25 let a nad 50 let věku, ženy vracející se na trh práce po rodičovské dovolené, osoby pečující o děti do 10 let věku, osoby se zdravotním postižením a uchazeči, kterým je třeba věnovat zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání. Z nástrojů APZ byly vzhledem ke struktuře nezaměstnaných a dle nastavených priorit v čerpání národních prostředků nejvíce využívány rekvalifikace a veřejně prospěšné práce. V oblasti podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením bylo preferováno jejich umísťování na otevřeném trhu práce, v odůvodněných případech byl poskytnut příspěvek na zřízení pracovního místa pro OZP. Při poskytování příspěvků na podporu zaměstnávání OZP byla preferována podpora vzniku nových pracovních míst.

Tab. 30 Prostředky vynaložené na jednotlivé nástroje APZ v roce 2022 v Jihomoravském kraji

Nástroj	CELKEM	národní APZ	Projekty ESF NIP+NPO	Projekty ESF RIP
Rekvalifikace a poradenství *	17 912 670	2 524 546	13 384 986	2 003 138
Veřejně prospěšné práce	63 582 347	40 333 306	23 249 041	0
Příspěvek na zapracování	213 663	0	213 663	0
SÚPM – SVČ	4 304 569	4 304 569	0	0
SÚPM vyhrazená + sdílená	59 765 015	1 140 939	20 626 314	37 997 762
Vytvořená místa NIP	10 076 321	0	10 076 321	0
CHPM-zřízení prac. místa pro OZP	821 263	821 263	0	0
CHPM – příspěvek na provoz	131 120	131 120	0	0
Příspěvek na dojížděku	332 375	332 375	0	0
Překlenovací příspěvek	116 000	116 000	0	0
Celkem	157 255 342	49 704 117	67 550 325	40 000 900

* včetně programu Ukrajina

Pramen: Ekonomické oddělení KrP Brno, 2022

V rámci aktivní politiky zaměstnanosti bylo v Jihomoravském kraji **v roce 2022 nově** vytvořeno celkem 1 329 pracovních míst, z toho 606 VPP, 487 SÚPM vyhrazených, 97 SÚPM-SVČ, 118 Vytvořených míst NIP, 11 Sdílených míst a 10 pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením. Na tato místa bylo **umístěno 1 294 uchazečů** o zaměstnání (585 na VPP, 449 na SÚPM vyhrazená, 97 na SÚPM-SVČ, 112 na Vytvořená NIP, 20 na Sdílená NIP a 31 na CHPM pro OZP). Celkem **1 510 osob bylo zařazeno do rekvalifikací a 231 osob bylo podpořeno dalšími nástroji** (příspěvek na dojíždění využilo 52 uchazečů, do externích poradenských aktivit bylo zařazeno 127 osob, překlenovací příspěvek využily 3 osoby, příspěvek na zapracování 13 osob a nově bylo poskytnuto 5 příspěvků na provoz CHPM).

Intenzita a struktura využití nástrojů APZ v jednotlivých okresech závisí jak na úrovni nezaměstnanosti, tak na charakteru území. V okresech s vysokou úrovní nezaměstnanosti bývá intenzivnější tvorba pracovních míst, v okresech s nezaměstnaností nižší bývají

naopak více využívány rekvalifikace. Pokud se jedná o samotná pracovní místa, pouze v okresech Znojmo a Břeclav výrazně převažovala tvorba míst v rámci VPP, v ostatních okresech byl poměr VPP a SÚPM víceméně vyrovnaný.

Tab. 31 Počet osob podpořených nástroji APZ v roce 2022 (nově od počátku roku)

2022	Veřejně prospěšné práce	Společensky účelná pracovní místa	Pracovní místa NIP (OUT+FLEXI)	Rekvalifikace	Ostatní nástroje	Celkem
Blansko	46	73	22	142	15	298
Brno-město	114	112	13	479	45	763
Brno-venkov	70	87	31	216	10	414
Břeclav	77	29	10	138	29	283
Hodonín	100	131	21	275	81	608
Vyškov	49	50	15	150	33	297
Znojmo	129	64	20	110	18	341
Jihomoravský kraj	585	546	132	1 510	231	3 004

Pramen: Statistiky OKpráce, 2022

Tab. 32 Ostatní nástroje (z tab. 31) využité v roce 2022 – počet nově podpořených osob

okres	CHPM zřízená	Příspěvek na provoz pracovního místa pro OZP	příspěvek na dojížděku	Poradenství (externí)	Příspěvek na zapracování	Překlenovací příspěvek	ostatní nástroje celkem od poč. roku
Blansko	0	0	6	6	2	1	15
Brno-město	19	1	0	24	1	0	45
Brno-venkov	0	0	2	8	0	0	10
Břeclav	5	4	2	11	7	0	29
Hodonín	7	0	30	42	0	2	81
Vyškov	0	0	12	18	3	0	33
Znojmo	0	0	0	18	0	0	18
kraj celkem	31	5	52	127	13	3	231

Pramen: Statistiky OKpráce, 2022

Realizaci všech nástrojů APZ v roce 2022 negativně ovlivnilo zejména rozpočtové provizorium, kdy celé první čtvrtletí roku nebylo možné uzavírat nové dohody. Přidělené rozpočtové prostředky tak nakonec byly vyčerpány pouze ze 71,0 %.

6.1 Realizace jednotlivých nástrojů APZ v roce 2022

Veřejně prospěšné práce

Celkem bylo v rámci VPP **vytvořeno 606 pracovních míst**, nejvíce v okresech Znojmo (127), Brno-město (117) a Hodonín (95). Na tato místa bylo **umístěno 585 uchazečů**. Ve srovnání s rokem 2021 klesl počet vytvořených míst o 260, tedy o třetinu, počet umístěných uchazečů pak klesl o 281 osob.

Celkové náklady na VPP dosáhly v roce 2022 téměř **63,6 mil. Kč** (63 582 347 Kč). Z rozpočtových prostředků bylo vyčerpáno 80,0 %.

Většina míst VPP byla financována z národních zdrojů. **Z národní APZ** bylo podpořeno **394 míst** (umístěno 386 uchazečů), výše nákladů činila **40,3 mil. Kč** (40 333 306 Kč).

V rámci Národního individuálního projektu *Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů (NIP – PDU)*, který je financován z ESF, bylo vytvořeno **212 pracovních míst**, na která bylo umístěno 199 uchazečů. Výše nákladů činila **23,4 mil. Kč** (23 439 905 Kč).

Nástroj veřejně prospěšné práce je využíván především pro časově omezené umístování dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání s nižší kvalifikací, u kterých je důležitá obnova pracovních návyků. VPP jsou vytvářeny ve spolupráci s městskými a obecními úřady, také v neziskové sféře a charitativních organizacích, zájem o vytváření VPP mají i základní a mateřské školy jako příspěvkové organizace měst a obcí. Počty vytvářených VPP jsou podmíněny zájmem obcí tato místa zřizovat.

Ve větších městech je dlouhodobě zájem o něco nižší než v menších obcích, ale ve městě Brně se zájem především větších městských částí udržuje dlouhodobě na vysoké úrovni. Pracovní místa jsou vytvářena především ve spolupráci s jednotlivými MČ a také spolky. Nejvíce umístěných uchazečů je v MČ Brno – střed, Brno – sever, Diecézní charitě Brno a DPMB. Jedná se o uchazeče dlouhodobě evidované na ÚP, převážně ze sociálně vyloučených lokalit a se základním vzděláním, upřednostňování jsou klienti v hmotné nouzi. VPP jsou využívány především na úklid a údržbu veřejných prostranství a údržbu zeleně. Příklad dobré praxe je MČ Brno – Žabovřesky, kde uchazeče umístěného na VPP zaměstnali na hlavní pracovní poměr.

V menších obcích je o tento nástroj mezi starosty také stále velký zájem, obce využívají VPP především na úklid a údržbu veřejných prostranství a údržbu zeleně. Na tento nástroj jsou umístování výhradně uchazeči evidovaní déle než 12 měsíců, je však stále obtížnější najít vhodné uchazeče, kteří splňují kritéria poskytnutí příspěvku, resp. zařazení do projektu, a zároveň vyhovují žadateli o příspěvek. Zaměstnavatelé upřednostňují uchazeči, kteří již na VPP pracovali, což však ve většině případů není možné. Opakovaně mohou být podpořeni pouze uchazeči s kumulací hendikepů (OZP, nad 50 let, základní vzdělání,

opakovaná evidence). V případě neumístění přes nástroj VPP tito klienti dlouhodobě zůstávají v evidenci úřadu práce a není možno je umístit jinam. V několika případech tak došlo po podpisu dohody k nenastoupení uchazeče do pracovního poměru a místo se nepodařilo přepsat – zpravidla již v obci není další vhodný uchazeč, který by splňoval podmínky poskytnutí příspěvku.

Přehled počtu vytvořených míst a umístěných uchazečů v jednotlivých okresech podává následující tabulka.

Tab. 33 Počty vytvořených míst a umístěných uchazečů na VPP v roce 2022

	národní		NIP		celkem		změna 2022–2021		změna rel (%)	
	vytvořená místa	umístění uchazeči	vytvořená místa	umístění uchazeči	vytvořená místa	umístění uchazeči	vytvořená místa	umístění uchazeči	vytvořená místa	umístění uchazeči
Blansko	20	20	31	26	51	46	-10	-12	-16,4	-20,7
Brno-město	62	61	55	53	117	114	-33	-51	-22,0	-30,9
Brno-venkov	52	52	17	18	69	70	-27	-28	-28,1	-28,6
Břeclav	51	42	41	35	92	77	-18	-9	-16,4	-10,5
Hodonín	78	81	17	19	95	100	-58	-53	-37,9	-34,6
Vyškov	28	25	27	24	55	49	-19	-25	-25,7	-33,8
Znojmo	103	105	24	24	127	129	-95	-103	-42,8	-44,4
kraj	394	386	212	199	606	585	-260	-281	-30,0	-32,4

Pramen: Statistiky OKpráce, 2022

Rozjezd realizaci VPP a čerpání finančních prostředků v roce 2022 velmi zbrzdilo poměrně dlouhé období rozpočtového provizoria na počátku roku, kdy právě obce mají největší zájem o uzavírání nových dohod. Dohody se většinou začaly uzavírat až od dubna a na omezenou dobu (4 měsíce). Rozpočet byl přidělován po částech, obce a města byly následně osloveny s možností prodloužení. Této možnosti bylo využito ve většině dohod do 30.11.2022. Z projektu PDU pak byly dohody uzavírány na 6 měsíců, u většiny dohod byla jejich platnost postupně prodloužena do 31.1.2023 a následně až do konce projektu, tedy do 31.10.2023. Tuto možnost zaměstnavatelé rádi využili vzhledem k nejistotě rozpočtu na VPP, kterou již několik let v začátku roku řešíme.

Dalším důvodem poklesu celkového počtu vytvořených míst VPP a poklesu vynaložených finančních prostředků na podporu těchto míst byla vedle stagnace na počátku roku také situace na trhu práce, kdy, jak již bylo řečeno výše, je stále obtížnější najít vhodné uchazeče splňující kritéria zařazení na VPP a zároveň vyhovující žadateli o příspěvek.

Společensky účelná pracovní místa

- vyhrazená u zaměstnavatele
- Vytvořená pracovní místa (NIP – OUTPLACEMENT)
- Sdílená pracovní místa (NIP-Flexi)

Od roku 2021 přibýly ke SÚPM vyhrazeným dva typy dotovaných pracovních míst obdobného charakteru, a to Sdílená pracovní místa a Vytvořená pracovní místa NIP.

Na všechna tato dotovaná pracovní místa bylo v roce 2022 vynaloženo celkem 69,8 mil. Kč, z toho na SÚPM vyhrazená 58,5 mil. Kč, na Sdílená místa 1,2 mil. Kč a na Vytvořená pracovní místa NIP 10,1 mil. Kč.

Nástroj společensky účelné pracovní místo vyhrazené je využíván pro umístění uchazečů, jejichž uplatnění nelze zajistit jiným způsobem. Preferována jsou místa umožňující získání nových odborných kompetencí pro další uplatnění na trhu práce. Prioritně jsou zařazováni uchazeči o zaměstnání s kumulovanými handicapy. Příspěvek na vyhrazení je poskytován zaměstnavatelům na uchazeče o zaměstnání, kterým nelze zajistit uplatnění na TP jiným způsobem s tím, že prioritu má pracovní poměr uzavřený na dobu neurčitou. Výše příspěvku je nastavena jako procentní sazba ze skutečně vynaložených nákladů na mzdu a je sjednána jako součet % sazeb za každé znevýhodnění posuzované osoby až max. do 100 % vynaložených prostředků na mzdy.

SÚPM vyhrazená jsou realizována v rámci národní APZ, projektu NIP-PDU, NIP-Flexi a projektů RIP.

Tab. 34 Počet vytvořených SÚPM a umístěných uchazečů v roce 2022 (nově od počátku roku)

	SÚPM vyhrazená						Vytvořená pracovní místa NIP		Sdílená pracovní místa NIP		CELKEM	
	národní		NIP		RIP		vytvořená místa	umístění uchazeči	vytvořená místa	umístění uchazeči	vytvořená místa	umístění uchazeči
	vytvořená místa	umístění uchazeči	vytvořená místa	umístění uchazeči	vytvořená místa	umístění uchazeči						
Blansko	0	0	24	23	40	40	22	22	0	0	86	85
Brno-město	0	0	22	21	72	71	8	7	4	6	106	105
Brno-venkov	14	14	37	32	16	16	32	30	1	1	100	93
Břeclav	1	1	10	10	9	9	4	6	4	4	28	30
Hodonín	0	0	50	55	90	60	20	15	0	6	160	136
Vyškov	0	0	24	21	21	22	12	12	2	3	59	58
Znojmo	0	0	26	26	31	28	20	20	0	0	77	74
kraj celkem	15	15	193	188	279	246	118	112	11	20	616	581

Pramen: Statistiky OKpráce, 2022

Celkem bylo v kraji v roce 2022 **vytvořeno 616 pracovních míst (SÚPM vyhrazená +Sdílená +Vytvořená)** a na ně **umístěno 581 uchazečů a zájemců** o zaměstnání.

SÚPM vyhrazená byla v souladu s doporučením Směrnice GŘ 4/2019 přednostně financována z prostředků ESF (98,1 %). Realizované projekty NIP a RIP v rámci svých cílových skupin pokrývají širokou škálu znevýhodněných uchazečů, takže uchazeči jsou přednostně zařazováni právě do těchto projektů.

Celkové náklady na SÚPM vyhrazená dosáhly v roce 2022 **58,5 mil. Kč** (58 527 991 Kč), z toho 38,0 mil. Kč bylo vynaloženo v rámci projektů RIP, 16,3 mil. Kč v rámci projektu NIP-PDU, 3,1 mil. Kč v rámci projektu NIP-Flexi a 1,1 mil. Kč z národní APZ.

SÚPM vyhrazených bylo vytvořeno celkem **487 a bylo na ně umístěno 449 klientů.** Nejvíce míst bylo vytvořeno v okresech Hodonín a Brno-město.

V rámci národní APZ bylo v roce 2022 vytvořeno pouze 15 pracovních míst, tzn. cca 2,4 % nově podpořených míst. Umístěno na ně bylo 15 uchazečů a výše nákladů činila 1,1 mil. Kč. **V rámci NIP – PDU** bylo vytvořeno **145 pracovních míst** a umístěno 140 uchazečů a v rámci NIP-Flexi bylo umístěno na SÚPM vyhrazená 48 klientů.

V rámci Regionálních individuálních projektů ESF bylo vytvořeno **279 míst a umístěno 246 uchazečů**, z toho, 104 uchazečů bylo umístěno v projektu 50 PLUS, 67 v projektu Šance pro rodiče v JmK, 28 v projektu ŽIVOT BEZ BARIÉR a 47 v rámci projektu „Záruky pro mladé“. Výše nákladů dosáhla celkem 38,0 mil. Kč.

Realizace jednotlivých projektů je blíže popsána v kapitole Projekty ESF.

Stejně jako u VPP, byla i realizace SÚPM ovlivněná rozpočtovým provizoriem na počátku roku. Čekání na schválení státního rozpočtu odradilo některé zaměstnavatele od úmyslu zaměstnat uchazeče o zaměstnání s podporou aktivní politiky zaměstnanosti.

Poslední dohody z regionálních individuálních projektů se uzavíraly na konci roku 2022, neboť výše uvedené projekty skončí v průběhu první poloviny roku 2023 a dále bude pokračovat pouze NIP PDU do 31.12.2023.

Od roku 2021 jsou nově realizovány Národní individuální projekty NIP OUTPLACEMENT (OUT) a NIP-Flexi (NIP-OUT, NIP-Flexi), v rámci nichž jsou také vytvářena dotovaná pracovní místa obdobného charakteru jako SÚPM vyhrazená. Tyto nové projekty jsou blíže popsány v kapitole Projekty ESF. V rámci projektu NIP-Flexi jsou vedle SÚPM vyhrazených (Generační tandem) vytvářena tzv. **Sdílená místa** (místo obsazeno dvěma nebo více zaměstnanci). V rámci projektu NIP OUTPLACEMENT jsou vytvářena tzv. **Vytvořená pracovní místa.**

Projekty OUT a Flexi jsou popsány samostatně v kapitole ESF Projekty.

Společensky účelná pracovní místa zřízená zaměstnavatelem

Společensky účelná pracovní místa zřízená jsou nástrojem, kterého zaměstnavatelé příliš často nevyužívají. Zaměstnavatelé raději volí bezpečnější formu příspěvku, a to příspěvku do mzdy (SÚPM vyhrazená). Vzhledem k tomu, že výše příspěvku na mzdové náklady je srovnatelná s výší příspěvku na zřízení, mnohdy i vyšší, není tento nástroj využíván a zaměstnavatelé nová místa nezřizují. **V roce 2022 nebyl tento nástroj v JMK využit.**

Společensky účelná pracovní místa zřízená za účelem zahájení samostatné výdělečné činnosti

V roce 2022 bylo **nově zřízeno 97 pracovních míst**. Ve srovnání s rokem 2021 klesl počet vytvořených míst o 21.

Náklady na SÚPM-SVČ byly hrazeny pouze z národních prostředků a činily za rok 2022 celkem **4,3 mil. Kč** (4 304 569 Kč).

Příspěvky z APZ na zahájení samostatné výdělečné činnosti (SÚPM – SVČ) slouží uchazečům k částečnému krytí nákladů potřebných k zahájení podnikání. Jedná se o významnou pomoc v případech, kdy pro uchazeče není na trhu práce vhodné volné místo, ale jeho kvalifikace umožňuje, aby si své budoucí pracovní místo vytvořil sám. Z hlediska oblastí činností se zájem o zahájení SVČ s pomocí příspěvku od Úřadu práce se ve srovnání s předchozími léty příliš nezměnil. Nejčastěji uchazeči směřují svoji činnost do oblasti služeb (zejména osobní služby, např. kosmetika, manikúra, pedikúra, modeláž nehtů), o něco méně do oblasti řemesel. V poslední době přibývá i žádostí v kreativních oborech -např. fotografické služby, interiérový design, reklamní a poradenské služby. I přes pečlivé posuzování podnikatelských záměrů je někdy při průběžných kontrolách zjišťováno porušení dohod, zejména nenahlášení změny provozovny, nenahlášené předčasné ukončení činnosti, čerpání příspěvku v rozporu se schválenými nákladovými položkami.

Nejvíce byl tento nástroj v roce 2022 (stejně jako v roce 2021) využit v okrese Brno-venkov, kde vznikla čtvrtina míst celého kraje.

Vzhledem k tomu, že příspěvek na SÚPM-SVČ je vyplácen jednorázově, nebyl dopad rozpočtového provizoria na realizaci tohoto nástroje tak patrný, jako tomu bylo u ostatních nástrojů APZ. Průměrná výše příspěvku se pohybuje okolo 50 tis. Kč.

Do realizace nástroje na podporu budoucích podnikatelů se však nepříznivě promítla nastupující energetická krize, řada potenciálních žadatelů od svého záměru ustoupila a žádost o příspěvek nepodala. Z uzavřených dohod na SÚPM SVČ je patrné, že převládá poskytování služeb, kde žadatelé mají provozovny ve vlastních prostorách nebo vyjíždí k zákazníkům.

V okrese Břeclav je realizován „Pilotní projekt KPPP (= Komplexní program podpory uchazečů o zaměstnání se zájmem o podnikání). V rámci tohoto projektu byli v roce 2022 podpořeni dva uchazeči.

Překlenovací příspěvek

Překlenovací příspěvek je poskytován uchazečům o zaměstnání, kteří zahájili samostatnou výdělečnou činnost. Je poskytován na úhradu provozních nákladů na dobu nejdéle 5-ti měsíců. **V roce 2022 využily tohoto příspěvku v Jihomoravském kraji 3 osoby** (1 v okrese Blansko, dvě v okrese Hodonín), náklady činily 116 000 Kč. Příspěvek je poskytován z národních zdrojů.

Zřízení pracovního místa pro OZP (osoby zdravotně postižené)

V roce 2022 bylo **nově zřízeno 10 pracovních míst pro OZP**. Příspěvek na zřízení pracovních míst pro OZP byl poskytnut z národních zdrojů v celkové částce **821 263 Kč**.

Celkový počet zřízených míst pro OZP (včetně míst zřízených v předchozích letech) byl ke konci roku **121**. Umístěno na těchto místech bylo ke 31.12.2022 celkem 112 uchazečů. Nově v průběhu roku bylo v roce 2022 umístěno 31 uchazečů.

Při poskytování příspěvku na zřízení pracovního místa pro OZP je naší snahou stejně jako v předešlých letech podpořit zaměstnavatele z volného trhu práce, tj. zaměstnavatele, kteří nemají uzavřenou dohodu o Uznání.

Ve srovnání s rokem 2021 došlo ke snížení zájmu zaměstnavatelů, což může mít souvislost s obavami zaměstnavatelů z budoucího ekonomického vývoje v souvislosti s růstem cen energií a konfliktem na Ukrajině. Zaměstnavatel také často mají problém najít vhodné uchazeče, kteří by splňovali vhodná kritéria na požadované pozice. Osvědčuje se nabízet zaměstnavatelům možnost realizovat výběrová řízení v prostorách ÚP. Zároveň využívají zaměstnavatelé možnosti vybírat si zaměstnance i řad OZP mimo evidenci ÚP, což tento nástroj umožňuje.

Dlouhodobě přes 70 % zřizovaných míst pro OZP připadá na okres Brno-město, rovněž v roce 2022 vznikla většina (7) míst v Brně.

Další 3 místa vznikla v okrese Břeclav, kde požádal o příspěvek na Zřízení chráněného pracovního místa pro OZP jeden zaměstnavatel, který již v minulosti ze strany ÚP byl podpořen, ale z důvodu větší poptávky po výrobcích a službách rozšířil svoji produkci. Nezbytnou součástí bylo pořízení nových strojů.

Zřízena byla 3 pracovní místa na pozici pomocný dělník ve výrobě, švadlena a šička. Z rozpočtu APZ za rok 2022 byla vyplacena částka 300 000 Kč. Pracovní místa byla obsazena z řad uchazečů o zaměstnání.

Příspěvek na provoz pracovního místa pro OZP a OZP-SVČ

Příspěvkem na provoz pracovního místa pro OZP a OZP-SVČ bylo v roce 2022 podpořeno **5 OZP**. Celková výše příspěvku v roce 2022 činila 131 120 Kč. Podpořena byla 4 pracovní místa v okrese Břeclav (profese prادلák/pradlena) a jedno místo v Brně pro OZP-SVČ.

Stejně jako v předešlých letech byl v okrese Břeclav poskytnut příspěvek na úhradu provozních nákladů na 4 pracovní místa na pozici prادلák/ pradlena. V průběhu roku však zaměstnavatel požádal o ukončení provozu prádelny z provozních a ekonomických důvodů.

Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce

Tento příspěvek není sice přímo součástí APZ, je však zdaleka nejvíce využívaným nástrojem podpory zaměstnávání OZP, proto jej zde zmiňujeme.

Poskytnutí **příspěvku dle § 78a** je podmíněno účinností dohody o uznání zaměstnavatele za zaměstnavatele na chráněném trhu práce. Chráněný trh práce je tvořen zaměstnavateli zaměstnávajícími více než 50 % OZP z celkového počtu svých zaměstnanců, kteří mají zároveň uzavřenou s ÚP ČR dohodu o uznání dle § 78 ZoZ. Během roku 2022 bylo v kraji uzavřeno celkem **88** dohod o uznání zaměstnavatele za zaměstnavatele na chráněném trhu práce. Celkem platných dohod ke 31.12.2022 bylo 544, z toho téměř polovina (251) připadala na Brno-město. Příspěvky těmto zaměstnavatelům jsou vypláceny **mimo rozpočet APZ. V roce 2022 činily více než 1,5 mld. Kč (1 588 760 000 Kč)**

Podpora regionální mobility – příspěvek na dojížděku

V roce 2022 bylo podáno 55 žádostí o **příspěvek na dojížděku, podpořeno bylo 52 uchazečů o zaměstnání**. Výše vynaložených prostředků v roce 2022 činila 332,4 tis. Kč (332 375 Kč). Příspěvek je poskytován z národních zdrojů.

Počet podpořených osob a vynaložených prostředků byl tak zhruba stejný, jako v předchozím roce (v roce 2021 podpořeno 46 uchazečů). Nejvíce klientů využilo příspěvek v okresech Hodonín (30 osob) a Vyškov (12), naopak v okrese Znojmo a Brno-město nebyl využit vůbec.

Stejně jako v minulém roce byl příspěvek na dojížděku mnohdy využíván uchazeči, kteří byli podpořeni i jiným nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti, zpravidla se jednalo o příspěvek na SÚPM vyhrazené v rámci některého z projektů. Ve většině případů byli příspěvkem

podpoření uchazeči s kumulací hendikepů (osoby se zdravotním postižením, 50 +, nad 6 měsíců v evidenci nebo déle).

Nejčastější dojížděková vzdálenost byla 10-25 km (20 případů), následně pak 25-50 km (17 případů), vzdálenost nad 50 km se vyskytla v 10-ti případech. Nejčastěji byl příspěvek poskytnut na dobu 3 měsíců (30 případů). Oproti loňskému roku se tak průměrná doba poskytování příspěvku zkrátila.

Spektrum profesí uchazečů využívajících příspěvek na dojížděku je velmi široké, nelze jednoznačně říct, že by se některé profese vyskytovaly častěji.

Dlouhodobě je tento příspěvek využíván nejvíce v okrese Hodonín, na který připadá třetina všech uzavřených dohod v kraji od počátku realizace tohoto nástroje v roce 2016. Příspěvek na dojížděku je zde běžně užívaným nástrojem na trhu práce pro motivaci klientů k dojíždění do zaměstnání mimo své bydliště. O příspěvek stále projevují zájem zejména uchazeči o zaměstnání, kteří jsou znevýhodněni na trhu práce špatnou dopravní dostupností, pro ty je tento příspěvek motivací dojíždět za prací na větší vzdálenost. Nejčastější vzdálenost dojíždění do zaměstnání se pohybuje mezi 10 až 25 km, tedy je poskytován příspěvek ve výši 1 500 Kč/měsíc.

Určitá specifika má využití tohoto příspěvku v okrese Znojmo. Ačkoli se jedná o okres s relativně vysokou úrovní nezaměstnanosti a malou nabídkou pracovních míst, kde by tedy teoreticky tento příspěvek mohl být velmi žádaný, není téměř využíván. Jedná se totiž o okres s velmi špatnou dopravní dostupností. Většina uchazečů z okresu Znojmo dojíždí za prací do Rakouska, kde jim není příspěvek na dojížděku v rámci regionální mobility hrazen. Některé firmy zde také v rámci bonusů pro získání zaměstnanců dojíždění do zaměstnání hradí, nebo poskytují vlastní dopravu svými dopravními prostředky. Jedná se především o stavební firmy a společnosti sídlící v jiném okrese.

Realizace tohoto nástroje probíhá bez větších obtíží, avšak zájem uchazečů o tento příspěvek se zlepšující se situací na trhu práce postupně klesá. Stává se také, že uchazeči ukončí pracovní poměr ještě před koncem platnosti uzavřených dohod o poskytnutí příspěvku na dojížděku.

V roce 2022 bylo podáno celkem 55 žádostí, zhruba pětina však byla zamítnuta. Nejčastějšími důvody pro zamítnutí žádosti byly nedoplatky na pojistném a penále na veřejné zdravotní pojištění, nedoložení požadovaných dokladů k žádosti, neuvedení konkrétního místa výkonu práce v pracovní smlouvě.

Obecně častými důvody pro zamítnutí žádosti bývá nesplnění podmínky evidence v době podání žádosti, pracovněprávní vztah u zaměstnavatele v předchozích 24 měsících, neuvedení konkrétního místa výkonu práce (případně bydliště žadatele nebylo faktickým místem vyjížděky do místa výkonu práce) a výkon nekolidujícího zaměstnání v době podání žádosti. Dalšími důvody, které se vyskytují jsou daňové nedoplatky a penále na pojistném za sociální či zdravotní pojištění. Významným faktorem je ovšem také stávající

situace na trhu práce a s tím související neefektivní využití podpory, neboť v řadě případů je dostatek volných pracovních míst v blízkosti bydliště žadatele.

V rámci poradenství jsou o tomto příspěvku informováni nejenom uchazeči vstupující do různých projektů, ale i zaměstnavatelé, které nejčastěji zajímají podmínky poskytnutí tohoto příspěvku pro jejich potencionální zaměstnance. Stejně jako v minulých letech byl příspěvek na dojížděku mnohdy využíván uchazeči, kteří byli podpořeni i jiným nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti, zpravidla se jednalo o příspěvek na SÚPM vyhrazené. Jako příklad dobré praxe lze uvést např. využití příspěvku na dojížděku jako podpory při nástupu do zaměstnání osob se zdravotním postižením a osob nad 50 let věku.

Cílený program Antivirus

Cílený program Antivirus byl schválen vládou usnesením č. 257/2020 ve znění usnesení č. 293/2020 ze dne 23.3.2020 jako nástroj pro zmírnění negativních dopadů celosvětové pandemie onemocnění COVID-19. Cílem programu je kompenzace mzdových nákladů v podobě náhrad mezd nebo platů náležejících zaměstnancům za dobu překážek v práci vyvolaných karanténou, mimořádnými opatřeními a krizovými opatřeními souvisejícími s šířením nákazy COVID-19.

Realizace CP Antivirus v roce 2022 se odvíjela od Usnesení vlády ze dne 29.11.2021 č. 1086, kdy došlo k podstatným změnám podmínek programu „Antivirus“-období uznatelnosti výdajů režimu A skončilo dnem 28.2.2022 a režim B (druhé období) mělo skončit uznatelností také 28.2.2022. Platnost programu byla stanovena do 30.6.2022 a **nejzazším datem uzavření dohody byl 28.únor 2022.**

Dalším usnesením vlády č. 1208 ze dne 29.12.2021 došlo ke změně a bylo pozastaveno od 1.1.2022 druhé období čerpání uznatelnosti výdajů pro režim B tj. **za měsíce leden a únor 2022 již nebyl příspěvek v režimu B poskytován a režim A (karantény/izolace) zůstal aktivní do 28.2.2022.**

V roce 2022 se na začátku roku vyplácela vyúčtování za období 11/2021 a 12/2021 za oba dva režimy A (A, A Plus – karantény/izolace, jiné překážky) i režim B (hospodářské potíže vyvolané covid - 19) a následně vyúčtování za období 1/2022 a 2/2022 dle výše uvedeného usnesení pouze za režim A (karantény/izolace).

Vzhledem k ukončení programu k 28.2.2022 bylo v roce 2022 uzavřeno pouze **181 nových dohod**. Řada subjektů však měla uzavřené dohody či dodatky z minulého období. Nejčastěji žádali o podporu zaměstnavatelé z oblasti ubytování, stravování, pohostinství a malo a velkoobchodu.

Vyplaceno bylo v roce 2022 celkem 139 385 456 Kč, vše z národních zdrojů.

Z toho

v režimu A bylo vyplaceno 73 181 533 Kč

v režimu B bylo vyplaceno **66 166 140 Kč**
v režimu A Plus bylo vyplaceno **37 783 Kč**

V roce 2022 byl průběh realizace CP Antivirus ze strany ÚP bez problémů. I při komunikaci se zaměstnavateli byla oceňována rychlost zpracování měsíčních vyúčtování. Nadále však probíhaly kontroly, které odhalily různá pochybení a docházelo k vracení poskytnutých peněžních prostředků (např. souběh čerpání z CP Antivirus s daňovým bonusem).

Tab. 35 Program Antivirus v Jihomoravském kraji v roce 2022

	počet nových žádostí v roce 2022	počet podepsaných dohod	počet žádostí o vyúčtování	počet vyplacených	Počet nově podpořených zaměstnanců v roce 2022
Blansko	16	16	213	213	440
Brno-město	81	81	1 431	1 235	4 771
Brno-venkov	31	31	425	465	1 297
Břeclav	10	10	240	286	825
Hodonín	26	26	410	410	1 226
Vyškov	8	8	166	159	792
Znojmo	9	9	273	273	590
kraj celkem	181	181	3 158	3 041	9 941

Pramen: Statistiky Oddělení zaměstnanosti, 2022

Tab. 36 Program Antivirus v Jihomoravském kraji od počátku realizace

	počet unikátních žádostí celkem	počet podepsaných dohod	počet žádostí o vyúčtování	počet vyplacených	Počet unikátních podpořených zaměstnanců za dobu projektu
Blansko	495	495	3 329	3 329	6 625
Brno-město	4 650	4 650	31 939	31 638	52 562
Brno-venkov	1 207	1 207	7 868	7 854	15 864
Břeclav	719	719	4 797	4 780	8 341
Hodonín	896	896	5 110	5 110	9 021
Vyškov	400	400	2 636	2 629	6 449
Znojmo	652	652	4 501	4 501	5 146
kraj celkem	9 019	9 019	60 180	59 841	104 008

Pramen: Statistiky Oddělení zaměstnanosti, 2022

Od počátku realizace programu měli zaměstnavatelé v Jihomoravském kraji velký zájem o poskytované finanční příspěvky, celkem bylo **uzavřeno 9,1 tis. dohod a podpořeno 104 tis. zaměstnanců**.

6.2 Rekvalifikace (RK zabezpečované ÚP ČR, zvolené, zaměstnanecké), poradenství a pracovní rehabilitace

Rekvalifikačních programů v Jihomoravském kraji se v roce 2022 účastnilo celkem 1 542 uchazečů a zájemců o zaměstnání, z toho nově zařazeno v roce 2022 bylo 1 510 klientů.

Náklady na rekvalifikace a poradenství v celkové výši cca 17,9 mil Kč byly hrazeny z ESF a státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost. Většina rekvalifikací byla financována z projektu NIP Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II (NIP-VDTP II), kde bylo vynaloženo 12,0 mil. Kč. Další 0,8 mil Kč pak bylo na rekvalifikace vynaloženo v rámci projektů Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů (NIP-PDU) a NIP OUTPLACEMENT (OUT). V rámci Regionálních individuálních projektů (RIP) bylo na rekvalifikace a poradenství vynaloženo 2,0 mil. Kč. Z národních prostředků bylo uhrazeno 2,5 mil Kč, z čehož 2,4 mil. Kč připadalo na program Ukrajina.

Nově začaly být v závěru roku hrazeny rekvalifikace z Národního plánu obnovy, za rok 2022 ve výši 0,4 mil. Kč.

Národní plán obnovy (NPO) je plánem reforem a investic České republiky ke zmírnění dopadů pandemie COVID-19 a znovunastartování ekonomiky s využitím finančních prostředků EU. Z celkového objemu 180 mld. Kč má být do konce roku 2026 vynaloženo cca 7 mld. Kč na digitální vzdělávání a rozvoj kompetencí potřebných pro Průmysl 4.0

Tab. 37 Struktura rekvalifikací v roce 2022 celkem (tj. zabezpečovaných + zvolených)

RK kompletní (zabezpečované + zvolené) - účastníci RK	Celkem v rekvalifikaci	Zahájené v roce 2022	Ukončené		Pokračují do dalšího roku	Zaměření RK zahájených v roce 2022	
			celkem	z toho úspěšně		profesní	ostatní
Celkem	1 542	1 510	1 448	1 368	52	338	1 172
z toho ženy	989	971	933	887	28	205	766
NIP	1 006	976	960	913	31	275	701
RIP	177	175	172	162	3	47	128
NPO	128	128	93	77	17	10	118
Grantové projekty	10	10	9	7	0	4	6
Národní APZ	221	221	214	209	1	2	219
Uchazeči o zaměstnání	1 359	1 330	1 282	1 209	40	305	1 025
Zájemci o zaměstnání	175	172	159	154	12	29	143
Osoby se ZP	186	185	182	167	0	63	122

Pramen: Statistiky OKpráce, 2022

Počet uchazečů zařazených do rekvalifikací se oproti minulému roku zvýšil o 549 osob, tj. o 56 % (v roce 2021 bylo nově zařazeno 929 klientů). Jednak skončila omezení spojená s pandemií COVID-19, jednak dle Strategie APZ je na rekvalifikace kladen velký důraz. Avšak podobně jako ostatní aktivity APZ byla i realizace rekvalifikací v prvním čtvrtletí roku 2022 v podstatě zastavena.

Z celkového počtu 1 510 **nově zařazených** klientů bylo **971** podpořeno **v rámci Národních individuálních projektů (VDTP II - 928 klientů, PDU - 19 klientů a OUTPLACEMENT- 24 klientů)**.

Dalších **175 klientů** bylo nově zařazeno do rekvalifikací **v projektech RIP** (Regionální individuální projekty), **128 klientů v rámci NPO** (Národní plán obnovy) a 10 klientů v rámci Grantových projektů. **Z národních prostředků bylo podpořeno 221 osob**, z čehož 215 byly kurzy českého jazyka pro uprchlíky z Ukrajiny (program Ukrajina).

Tab. 38 Struktura uchazečů zařazených do rekvalifikací v roce 2022

Zahájené 2022	Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo	kraj celkem
Účastníci rekvalifikací celkem	142	479	216	138	275	150	110	1510
ženy	79	340	130	87	156	106	73	971
osoby se zdr. postižením	25	42	17	17	44	29	11	185
péče o dítě do 15 let	33	102	52	32	64	34	35	352
evidence delší než 5 měsíců	63	162	81	46	116	70	50	588
do 25 let	5	177	19	6	11	0	31	249
nad 50 let	28	118	42	32	78	56	21	375
průměrný věk (roky)	39,5	40,5	38,4	40,4	41,8	43,5	39,7	40,6
Vzdělání:								
základní	24	52	33	16	38	9	23	195
střední bez maturity (vyučení)	43	80	59	32	87	54	29	384
SŠ s maturitou	62	153	72	65	121	67	39	579
VŠ, VOŠ	13	194	52	25	29	20	19	352

Pramen: Statistiky OKpráce, 2022

Tab. 39 Struktura uchazečů zařazených do rekvalifikací v roce 2022 – relativně (%)

Zahájené 2022	Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo	kraj celkem
Účastníci rekvalifikací celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
ženy	55,6	71,0	60,2	63,0	56,7	70,7	66,4	64,3
osoby se zdr. postižením	17,6	8,8	7,9	12,3	16,0	19,3	10,0	12,3
péče o dítě do 15 let	23,2	21,3	24,1	23,2	23,3	22,7	31,8	23,3
evidence delší než 5 měsíců	44,4	33,8	37,5	33,3	42,2	46,7	45,5	38,9
do 25 let	3,5	37,0	8,8	4,3	4,0	0,0	28,2	16,5
nad 50 let	19,7	24,6	19,4	23,2	28,4	37,3	19,1	24,8
Vzdělání:								
základní	16,9	10,9	15,3	11,6	13,8	6,0	20,9	12,9
střední bez maturity (vyučení)	30,3	16,7	27,3	23,2	31,6	36,0	26,4	25,4
SŠ s maturitou	43,7	31,9	33,3	47,1	44,0	44,7	35,5	38,3
VŠ, VOŠ	9,2	40,5	24,1	18,1	10,5	13,3	17,3	23,3

Pramen: Statistiky OKpráce, 2022

Do rekvalifikací byli klienti zařazováni na základě profesně poradenského rozhovoru s odborným pracovníkem zprostředkování, odborným pracovníkem rekvalifikací, kariérovým poradcem, případně psychologem. Doporučování k rekvalifikaci byli zejména klienti, jimž je při zprostředkování zaměstnání věnována zvýšená péče dle § 33 odst. 1 zákona o zaměstnanosti, osoby sociálně vyloučené, osoby setrvávající v dlouhodobé evidenci, osoby s nízkou kvalifikací či osoby s kvalifikací, která neodpovídá aktuálním požadavkům na trhu práce.

Ženy tvořily 64,3 % zařazených uchazečů, zhruba třetina z nich pak zároveň pečovalo o děti do 15-ti let. Ženy mají o rekvalifikace větší zájem než muži, v průměru představují 60-70 % rekvalifikovaných. Nejnižší zastoupení žen mezi rekvalifikovanými bylo v okrese Blansko, kde představovaly zhruba polovinu rekvalifikovaných, nejvyšší naopak v okrese Brno-město (71 %), kde byl podíl vysoký mj. i díky kurzům českého jazyka pro uprchlíky z Ukrajiny, což jsou převážně ženy. Průměrný věk uchazečů zařazených do rekvalifikací se dlouhodobě pohybuje mezi 40 až 41 lety, v roce 2022 to bylo 40,6 let.

O rekvalifikace mají nejčastěji zájem uchazeči se středoškolským vzděláním s maturitou, (v roce 2022 v rámci kraje 38,8 %), pouze v okrese Brno-město byli nejpočetnější skupinou klienti s vysokoškolským vzděláním. Vysokoškoláci v okrese Brno-město dlouhodobě představují více než pětinu rekvalifikovaných, v roce 2022 jejich podíl vzrostl až na 40 %, což souvisí s realizací kurzů českého jazyka pro občany Ukrajiny. Právě uprchlíci s vysokoškolským vzděláním mají totiž o tyto kurzy největší zájem, aby se v ČR mohli realizovat ve svých profesích. Nad průměrem kraje je zastoupení vysokoškoláků dlouhodobě ještě v okresech Brno-venkov a Vyškov, v ostatních okresech jejich podíl na rekvalifikovaných poměrně výrazně kolísá. Dlouhodobě druhou nejpočetnější skupinu klientů zařazovaných do rekvalifikací (zhruba čtvrtina rekvalifikovaných) představují ve většině okresů vyučení. Uchazečů se základním vzděláním bývá v průměru 10-15%

Nejčastěji realizované kurzy rekvalifikací v roce 2022:

Zaměření rekvalifikačních kurzů se dlouhodobě příliš nemění. Ve většině okresů převládá zájem o účetnictví, kurzy ze sociální oblasti, získání řidičských oprávnění včetně profesních průkazů, svařování, počítačové rekvalifikace, sanitáře a bezpečnost práce a ochrana majetku.

V roce 2022 do struktury kurzů výrazněji zasáhla pouze **realizace kurzů českého jazyka pro uprchlíky z Ukrajiny**. Těch bylo realizováno celkem 215 a **staly se tak druhým nejčastěji realizovaným kurzem (14,2 %)**

Dlouhodobě nejčastěji realizovanými kurzy jsou:

Účetnictví – cca 15,7 % všech rekvalifikací (23,5 % zabezpečovaných rekvalifikací, 0,6% zvolených rekvalifikací). V rámci Jihomoravského kraje byla díky nové veřejné zakázce od roku 2020 opět obnovena realizace těchto rekvalifikačních kurzů v rámci zabezpečovaných rekvalifikací. Do pozadí se tudíž dostal zájem o zvolenou rekvalifikaci v tomto oboru.

Nejvíce využívají těchto kurzů ženy s následným uplatněním u zaměstnavatelů na pozici účetní, případně zahajují SVČ.

Počítačové rekvalifikace celkem (základní + specializované) – tvořily 15,2 % všech rekvalifikací (17,8 % zabezpečovaných rekvalifikací a 10,3 % zvolených rekvalifikací). Dvě třetiny počítačových rekvalifikací představovaly kurzy základní a třetinu kurzy specializované, přičemž **Základní kurzy byly realizovány výhradně v rámci zabezpečovaných rekvalifikací**, zatímco specializované byly realizovány většinou jako zvolené.

Základní kurzy Obsluha osobního počítače (v rozsahu 80 hodin teoretické výuky) a Počítačová gramotnost (dle sylabů ECDL Core) nabízí praktické seznámení s kancelářskými a grafickými programy. Kurz umožňuje klientům ÚP zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce napříč obory, jelikož znalost práce na PC je jedním ze základních požadavků zaměstnavatelů. Základní počítačové kurzy slouží k získání povědomí o práci s počítačem především pro klientelu se základním vzděláním.

Sociální oblast – 7,2 % všech rekvalifikací (13,1 % zabezpečovaných rekvalifikací). Nejčastěji požadovaný je Kvalifikační kurz pro pracovníky v sociálních službách, o který jeví zájem především ženy různých věkových kategorií z řad evidovaných uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání na základě požadavků zaměstnavatelů. Ke zvýšenému zájmu přispělo i rozšíření pandemie COVID-19. V roce 2022 byly realizovány výhradně jako zabezpečované rekvalifikace.

Svářečské kurzy – tvořily cca 7,5 % všech rekvalifikací (10,6 % zabezpečovaných rekvalifikací, 1,4 % zvolených rekvalifikací) – nabízejí výběr ze základních typů kurzů svařování, kterými si jednotlivci mají možnost jednak zvýšit svoji kvalifikaci pro výkon specifické činnosti a jednak získat okamžité uplatnění v dělnických profesích.

Osobní služby – tyto kurzy jsou realizovány jak v rámci zabezpečovaných, tak zvolených rekvalifikací. Tvořily 8,4 % všech rekvalifikací (5,3 % zabezpečovaných rekvalifikací, 10,9 % zvolených rekvalifikací).

O kurz Kosmetička, Vizážistka, Pedikérka a nehtová designérka projevují zájem nejčastěji ženy, ať už jsou to matky s dětmi nebo ženy ve věkové kategorii 50+, které vítají možnost zahájit SVČ a možnost regulovat svou pracovní dobu. Se zájmem mužů se setkáváme především u kurzu kosmetička, neboť je vstupním předpokladem pro navazující rekvalifikaci Tatér. Celkově představují tyto kurzy cca 30 % profesních rekvalifikací.

Řidičské průkazy vč. Průkazů profesní způsobilosti – tyto kurzy jsou realizovány výhradně v rámci zvolených rekvalifikací. V roce 2022 tvořily **16,5 % zvolených rekvalifikací** (5,6 % všech rekvalifikací) a za běžných okolností jsou nejčastěji realizovanou zvolenou rekvalifikací. V roce 2022 však byly až na 2.místě za kurzy českého jazyka pro Ukrajince.

Oblast bezpečnosti práce a ochrany majetku – v roce 2022 představovaly 3,7 % všech rekvalifikací (5,6 % zabezpečených rekvalifikací). Kurzy jsou realizovány výhradně v rámci zabezpečených rekvalifikací.

Nejvíce je realizován kurz Strážný (68-008-E), který je zároveň nejčastěji realizovanou profesní rekvalifikací. Tyto kurzy jsou významným nástrojem pro podporu uplatnění osob se zdravotním postižením na trhu práce. Tito klienti často mají kumulaci handicapů, vedle zdravotního stavu je to i nízká kvalifikace či vyšší věk, které vedou k dlouhodobé evidenci. Profese Strážný je pak jedna z mála pozic pro OZP, která je na trhu práce dlouhodobě nabízena v hojném počtu.

Příprava k podnikání – realizována výhradně v rámci zabezpečené rekvalifikace. Kurz Základy podnikání nepatří sice mezi nejčastěji realizované kurzy (pouhá 3-4 % rekvalifikací), má však významnou roli, pokud se klient rozhodne samostatně podnikat. Pomáhá klientům nejen stanovit předmět jejich podnikání, ale především zpracovat podnikatelský záměr.

Tab. 40 Zaměření rekvalifikačních kurzů (celkem zabezpečené + zvolené) v roce 2022

oblast rekvalifikací	počet klientů	%
celkem	1510	100,0
účetnictví	237	15,7
ČJ pro cizince	215	14,2
počítačové rekvalifikace – základní dovednosti	153	10,1
sociální oblast	130	8,6
svářečské, strojnické a jiné odborné průkazy	113	7,5
osobní služby (péče o tělo, kosmetika, manikúra, pedikúra..)	109	7,2
řidičské průkazy vč. profesní způsobilosti	85	5,6
počítačové rekvalifikace – specializované dovednosti	77	5,1
bezpečnost práce, ochrana majetku a osob	56	3,7
příprava k podnikání	52	3,4
zemědělství, zahradnictví a lesnictví	46	3,0
stavebnictví strojírenství	44	2,9
ekonomika, administrativa, personalistika	35	2,3
gastronomie, hotelnictví a turismus	31	2,1
doprava	20	1,3
ostatní	81	5,4

Pramen: Statistiky OKpráce, 2022

Pod vzdělávací aktivity **NPO** jsou zahrnuty vzdělávací aktivity zaměřené na **rozvoj digitálních dovedností** v oblasti IT. Jedná se např. o rekvalifikace Programátor www aplikací, Obsluha osobního počítače a Počítačová grafika.

Pod oblastí **Průmysl 4.0.** byly v roce 2022 zahájeny např. kurzy Účetnictví s využitím výpočetní techniky, Mzdové účetnictví, Oceňování nemovitostí, Manažer/manažerka projektů, Kontrolní technik STK.

Kurzy jsou realizovány jak formou zabezpečovaných, tak zvolených rekvalifikací.

Zabezpečované rekvalifikace

Rekvalifikační kurzy zabezpečované Úřadem práce představovaly v roce 2022 dvě třetiny (66 %) realizovaných rekvalifikací. Zařazeno do nich bylo celkem **996 klientů, z toho** 691 z projektu VDTP II, 18 z projektu PDU, 18 z projektu OUT a 162 klientů v rámci projektů RIP a 105 klientů v rámci Národního plánu obnovy (NPO). V rámci Grantových projektů absolvovalo rekvalifikaci 10 uchazečů. Klientům byly kurzy nabízeny především s ohledem na situaci na trhu práce v příslušném regionu, dále dle dosaženého vzdělání, dosavadní praxe, zdravotního stavu a pracovní perspektivy.

Tab. 41 Struktura zabezpečovaných rekvalifikací v roce 2022

Účastníci rekvalifikací zabezpečovaných	Celkem v rekvalifikaci	Zahájené v roce 2022	Ukončené		Pokračují do dalšího roku
			celkem	z toho úspěšně	
Celkem	1 007	996	969	902	14
z toho ženy	668	657	635	594	14
NIP	727	716	712	673	11
RIP	162	162	158	148	3
NPO	105	105	89	73	0
Grantové projekty	10	10	9	7	0
Národní APZ	3	3	1	1	0
Uchazeči o zaměstnání	942	931	907	844	13
Zájemci o zaměstnání	57	57	55	53	1
Osoby se ZP	172	172	168	153	0

Pramen: Statistiky OKpráce, 2022

Do zabezpečovaných rekvalifikací je trvale zařazována většina klientů rekvalifikací, což svědčí o vhodném výběru zaměření kurzů při zadání veřejné zakázky, zohledňujícím situaci na trhu práce.

V rámci zabezpečovaných rekvalifikací financovaných z přidělených prostředků VDTP II docházelo nejčastěji k realizaci kurzů v oblasti účetnictví, svářečských průkazů, sociální oblasti, počítačové rekvalifikace, osobní služby a bezpečnost práce a ochrany majetku.

Tab. 42 Struktura uchazečů zařazených do zabezpečovaných rekvalifikací v roce 2022

Zahájené 2022	Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo	kraj celkem
Účastníci rekvalifikací celkem	110	247	127	110	207	133	62	996
ženy	60	167	92	74	127	94	43	657
osoby se zdravot. postižením	21	40	14	16	43	29	9	172
péče o dítě do 15 let	26	57	37	24	48	29	19	240
evidence delší než 5 měsíců	47	133	60	39	91	68	42	480
do 25 let	18	19	21	13	15	7	6	99
nad 50 let	21	110	32	28	72	55	14	294
průměrný věk (roky)	39,0	42,0	40,0	41,0	44,0	45,0	41,0	42,1
<i>vzdělání</i>								
základní	15	31	13	8	30	8	12	117
střední bez maturity (vyučení)	35	50	35	27	70	50	23	290
SŠ s maturitou	51	106	50	56	92	59	27	441
VŠ, VOŠ	9	60	29	19	15	16	0	148

Pramen: Statistiky OKPráce, 2022

Tab. 43 Struktura uchazečů zařazených do zabezpečovaných rekvalifikací v roce 2022 – relativně (%)

Zahájené 2022	Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo	kraj celkem
Účastníci rekvalifikací celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
ženy	54,5	67,6	72,4	67,3	61,4	70,7	69,4	66,0
osoby se zdrav. postižením	19,1	16,2	11,0	14,5	20,8	21,8	14,5	17,3
péče o dítě do 15 let	23,6	23,1	29,1	21,8	23,2	21,8	30,6	24,1
evidence delší než 5 měsíců	42,7	53,8	47,2	35,5	44,0	51,1	67,7	48,2
do 25 let	16,4	7,7	16,5	11,8	7,2	5,3	9,7	9,9
nad 50 let	19,1	44,5	25,2	25,5	34,8	41,4	22,6	29,5
<i>vzdělání</i>								
základní								
střední bez maturity (vyučení)	13,6	12,6	10,2	7,3	14,5	6,0	19,4	11,7
SŠ s maturitou	31,8	20,2	27,6	24,5	33,8	37,6	37,1	29,1
VŠ, VOŠ	46,4	42,9	39,4	50,9	44,4	44,4	43,5	44,3

Pramen: Statistiky OKPráce, 2022

Do zabezpečovaných rekvalifikací jsou zařazováni často uchazeči, kteří z důvodu různých handicapů (věk, zdravotní stav....) jsou v evidenci ÚP delší dobu. Proto je ve struktuře uchazečů zabezpečovaných rekvalifikací výrazně vyšší podíl např. uchazečů nad 50 let či zdravotně postižených než u rekvalifikací zvolených.

Zvolené rekvalifikace

Zvolené rekvalifikace jsou zajišťovány na základě klientem podaného Zájmu o zvolenou rekvalifikaci, doporučovány na základě uskutečněného profesně poradenského rozhovoru ve spolupráci s útvary zprostředkování, rekvalifikací a poradenství a následného posouzení odbornou komisí. Prioritou pro odsouhlasení je především konkrétní následné pracovní uplatnění klienta na trhu práce, případně zahájení SVČ, nabídka volných pracovních míst na trhu práce a jiné skutečnosti mající vliv na brzký návrat klienta na trh práce. Po absolvování zvolené rekvalifikace je sledována efektivnost a hospodárnost vynakládání finančních prostředků. Mezi nejčastěji požadované zvolené rekvalifikace dlouhodobě patří řídičské průkazy vč. profesní způsobilosti, kurzy v sociální oblasti, ve zdravotnictví a počítačové rekvalifikace.

Nově bylo v roce 2022 **zahájeno 514 zvolených rekvalifikací, z toho 253** v rámci projektu VDTP, 1 v rámci projektu PDU, 6 v projektu OUTPLACEMENT, 23 v rámci NPO, 13 v rámci projektů RIP a **218 v rámci národní APZ**.

Počet zvolených rekvalifikací v roce 2022 vzrostl na téměř dvojnásobek (oproti r. 2021) **z důvodu realizace kurzů českého jazyka pro osoby z Ukrajiny s dočasnou ochranou**. Na realizaci těchto kurzů byly vyčleněny finanční prostředky v rámci národní APZ, vyčerpano bylo cca 2,4 mil. Kč.

Kurzy českého jazyka se tak staly nejčastěji realizovanou zvolenou rekvalifikací (42 %) v roce 2022.

Tab. 44 Struktura zvolených rekvalifikací v roce 2022

Účastníci RK zvolených	Celkem v rekvalifikaci	Zahájené v roce 2022	Ukončené		Pokračují do dalšího roku
			celkem	z toho úspěšně	
Celkem	535	514	479	466	38
z toho ženy	321	314	298	293	14
NIP	279	260	248	240	20
RIP	15	13	14	14	0
NPO	23	23	4	4	17
Grantové projekty	0	0	0	0	0
Národní APZ	218	218	213	208	1
Uchazeči o zaměstnání	417	399	375	365	27
Zájemci o zaměstnání	118	115	104	101	11
Osoby se ZP	14	13	14	14	0

Pramen: Statistiky OKpráce, 2022

Mimo kurzy ČJ byly v rámci zvolených rekvalifikací **nejčastěji realizovány kurzy** k získání **řidičských oprávnění** vč. profesní způsobilosti řidičů – tvořily **16,5 %** zvolených rekvalifikací (pokud by nebyly realizovány kurzy češtiny, představovaly by tyto kurzy 28,4 % zvolených rekvalifikací)

Dále byly nejčastěji realizovány kurzy z oblasti speciálních počítačových dovedností (10,3 % zvolených rekvalifikací) a osobní služby (10,9 % zvolených rekvalifikací). Častěji byly realizovány ještě kurzy z oblasti zemědělství, zahradnictví a lesnictví (4,5 %).

S typy realizovaných kurzů souvisí také struktura uchazečů. Zvolené rekvalifikace absolvují za normálních okolností častěji muži než ženy. V roce 2022 však strukturu účastníků zvolených rekvalifikací výrazně ovlivnila realizace kurzů Českého jazyka, kdy se jednalo převážně o ženy. Tato skupina ovlivnila také kvalifikační strukturu účastníků, protože se jednalo převážně o ženy s vysokoškolským vzděláním.

Také průměrný věk klientů je výrazně nižší. Dlouhodobě zhruba 28 % klientů zvolených rekvalifikací je ve věku do 30-ti let (do 35-ti let pak 44 %) a naopak ve skupině nad 50 let je jich pouze okolo 16-18 %. U zabezpečovaných rekvalifikací je poměr obrácený.

Tab. 45 Struktura uchazečů zařazených do zvolených rekvalifikací v roce 2022

Zahájené 2022	Blansko	Brno- město	Brno- venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo	kraj celkem
Účastníci rekvalifikací celkem	32	232	89	28	68	17	48	514
ženy	19	173	38	13	29	12	30	314
osoby se zdrav. postižením	4	2	3	1	1	0	2	13
péče o dítě do 15 let	7	45	15	8	16	5	16	112
evidence delší než 5 měsíců	16	29	21	7	25	2	8	108
do 25 let	3	26	16	4	12	3	6	70
nad 50 let	7	46	10	4	6	1	7	81
průměrný věk (roky)	41,0	39,0	36,0	38,0	35,0	32,0	38,0	37,7
<i>vzdělání</i>								
základní	9	21	20	8	8	1	11	78
střední bez maturity (vyučení)	8	30	24	5	17	4	6	94
SŠ s maturitou	11	47	22	9	29	8	12	138
VŠ, VOŠ	4	134	23	6	14	4	19	204

Pramen: Statistiky OKPráce, 2022

Tab. 46 Struktura uchazečů zařazených do zvolených rekvalifikací v roce 2022 – relativně (%)

Zahájené 2022	Blansko	Brno- město	Brno- venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo	kraj celkem
Účastníci rekvalifikací celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
ženy	59,4	74,6	42,7	46,4	42,6	70,6	62,5	61,1
osoby se zdravotním postižením	12,5	0,9	3,4	3,6	1,5	0,0	4,2	2,5
péče o dítě do 15 let	21,9	19,4	16,9	28,6	23,5	29,4	33,3	21,8
evidence delší než 5 měsíců	50,0	12,5	23,6	25,0	36,8	11,8	16,7	21,0
do 25 let	9,4	11,2	18,0	14,3	17,6	17,6	12,5	13,6
nad 50 let	21,9	19,8	11,2	14,3	8,8	5,9	14,6	15,8
vzdělání								
základní	28,1	9,1	22,5	28,6	11,8	5,9	22,9	15,2
střední bez maturity (vyučení)	25,0	12,9	27,0	17,9	25,0	23,5	12,5	18,3
SŠ s maturitou	34,4	20,3	24,7	32,1	42,6	47,1	25,0	26,8
VŠ, VOŠ	12,5	57,8	25,8	21,4	20,6	23,5	39,6	39,7

Pramen: Statistiky OKPráce, 2022

Rozdíly jsou také z hlediska délky evidence před nástupem na rekvalifikaci. Do zvolených rekvalifikací vstupují klienti výrazně dříve. Přes 82 % účastníků zvolených rekvalifikací nastoupilo na rekvalifikaci do 6-ti měsíců, naopak dlouhodobě evidovaných (nad 12 měsíců) bylo pouze 7 %. U rekvalifikací zabezpečovaných nastupovalo do 6-ti měsíců 57 % klientů a dlouhodobě evidovaných bylo 22 %.

Poradenské činnosti KrP v Brně

Poradenské aktivity byly na KrP v Brně zajišťovány interně, tj. zaměstnanci ÚP ČR a externími dodavatelskými službami v různých typech poradenských činností. U externí spolupráce s dodavateli poradenských programů došlo po COVID -19 k opětovnému obnovení realizací aktivit.

Z pohledu externích poradenských programů navazovaly **realizace financované v rámci projektu VDTP II** na obnovené aktivity z roku 2021 v důsledku ukončení pandemie COVID-19.

Interní poradenství

V roce 2022 zajišťovala Informační a poradenská střediska pro volbu povolání v rámci kraje celkem **502 skupinových akcí pro 11 135 osob**, z toho pro 7528 žáků základních škol a pro 3607 studentů středních a vysokých škol, což je v porovnání s rokem 2021 o 100 % více.

Obsahovou náplní těchto schůzek byly informace o uplatnitelnosti vzdělání, konkurenceschopnosti na trhu práce a o volbě povolání. Poradci IPS taktéž prezentují svoji

činnost na veletrzích, burzách práce či veřejných seminářích, obnovili setkání s výchovnými poradci nebo zástupci škol. I zde byl zaznamenán nepatrný nárůst akcí oproti roku 2021.

Skupinové informační schůzky slouží k informovanosti klientů ÚP o jejich právech a povinnostech, o nabídce služeb ÚP. V roce 2022 bylo uskutečněno **454** těchto akcí, kterých se zúčastnilo **4 217 klientů**, což bylo oproti roku 2021 jednou tolik navýšeno. Cílovými skupinami těchto schůzek jsou klienti nově evidovaní, klienti dlouhodobě evidovaní (individuální akční plán), mladiství nebo klienti vracející se po rodičovské dovolené. Stejně jako v roce 2021 byly přínosem zorganizované skupinové schůzky pro vybrané skupiny motivovaných klientů k problematice rekvalifikací za účelem jejich vhodného výběru.

V důsledku ozbrojeného konfliktu na Ukrajině došlo v roce 2022 v rámci poradenské činnosti k výraznému **navýšení aktivit pro cílovou skupinu osob s dočasnou ochranou** jak při Individuálním, tak Skupinovém poradenství.

Individuální poradenství se realizovalo od června 2022. Hlavními probíranými okruhy jsou od počátku práva a povinnosti zájemce o zaměstnání a uchazeče o zaměstnání, nabídka služeb poskytovaných Úřadem práce, oblast hledání zaměstnání, mapování situace na českém trhu práce, specifika pracovních předpisů, dále tvorba životopisu a příprava na pohovory. Nejčastější byly dotazy týkající se hledání práce, zvolené rekvalifikace (téměř výhradně kurzy češtiny), nostrifikace apod.

Zásadní pro naši činnost byla možnost využít služeb tlumočnic, neboť jazyková bariéra může významně ovlivnit kvalitu a efektivitu této poskytované služby.

Shrnutím získaných údajů za kraj bylo poskytnuto cca 2 500 individuálních poradenství, z toho největší počet vykazují pracoviště Brno-město a Znojmo.

Skupinové poradenství pro osoby s dočasnou ochranou je pravidelně realizováno od července 2022. Do jednotlivých akcí bylo zařazeno celkem cca 600 klientů s výraznou převahou na kontaktním pracovišti Brno-město.

Poradenské programy interní byly poskytovány uchazečům v minimálním rozsahu osmi povinných poradenských témat – sebepoznání, komunikační dovednosti, sebeprezentace, orientace na trhu práce, hledání zaměstnání, pracovní-právní gramotnost, finanční gramotnost a poradenství k podnikání.

V roce 2022 tímto typem poradenské aktivity prošlo **214 klientů** (uchazečů, zájemců o zaměstnání).

Tab. 47 Skupinové poradenství a akce ÚP realizované v roce 2022

Název poradenské činnosti	Počet konání	Počet zařazených účastníků
Skupinové poradenství pro ZŠ	348	7528
Skupinové poradenství pro SŠ, VOŠ, VŠ	154	3607
Skupinové poradenství pro UoZ, ZZ a veřejnost	134	1088
Skupinové informační schůzky (práva a povinnosti UoZ, nabídka služeb ÚP, kontakty, ...)	454	4217
Skupinový poradenský program interní	32	214
Celkem v roce 2022 skupinové poradenství	1122	16654
Akce IPS a poradenství (prezentace na veletrzích, výstavách, ...)	32	-
Setkání s výchovnými poradci (semináře, přednášky, besedy, ...)	10	-
Celkem v roce 2022 akce ÚP	42	-

Pramen: Statistiky OZaM KrP v Brně, 2022

Externí poradenství

Poradenské aktivity KrP v Brně byly nadále zajišťovány externím dodavatelem na základě výsledků vyhlášené veřejné zakázky. V návaznosti na uzavřené rámcové dohody s dodavatelem pokračovala realizace vysoutěžených poradenských programů ve větší míře než tomu bylo v roce 2021.

V roce 2022 se podařilo zařadit klienty do čtyř vysoutěžených externích poradenských aktivit **v celkovém počtu 553 klientů**.

Nepodařilo se opět zahájit **Poradenský program pro začínající podnikatele**. Naopak ve srovnání s rokem 2021 se obnovila realizace **JOB klubu** s celkově zařazeným počtem **36** uchazečů o zaměstnání. Navýšil se počet zařazených účastníků do **Bilanční diagnostiky** na **307**. **Motivační program** zahájilo **210** klientů, což je v porovnání s rokem 2021 třikrát více. **Poradenským programem se základy na PC** bylo podpořeno celkem **18** účastníků.

Do poradenských aktivit byli v souladu s cílovými podmínkami projektu VDTP II zařazováni především uchazeči o zaměstnání spadající do skupiny § 33 zákona o zaměstnanosti, kterým je věnována zvýšená péče, osoby sociálně vyloučené, osoby zdravotně či tělesně znevýhodněné, osoby s nízkou kvalifikací či osoby s kvalifikací, která neodpovídá aktuálním požadavkům na trhu práce, osoby dlouhodobě evidované či jinak znevýhodněné při vstupu na trh práce.

Realizace pracovní rehabilitace

Pracovní rehabilitace je souvislá činnost zaměřená na získání a udržení vhodného zaměstnání pro osoby se zdravotním postižením (OZP). Uskutečňuje se na základě individuálního plánu pracovní rehabilitace, který se s účastníky pracovní rehabilitace sestavuje po podání žádosti o pracovní rehabilitaci.

Možnost podat žádost o pracovní rehabilitaci mají jak uchazeči a zájemci o zaměstnání, tak i klienti (osoby se zdravotním postižením) z široké veřejnosti, kteří nejsou v evidenci ÚP ČR. Žádosti podávají u odborného pracovníka zprostředkování, nebo poradce pro OZP. Poradci pro OZP za tímto účelem realizují individuální a skupinová poradenství. Všem OZP je věnována zvýšená péče a jsou informováni o možnostech pracovní rehabilitace.

Celkem bylo v roce 2022 uskutečněno 2 586 individuálních poradenských aktivit a 97 skupinových poradenských aktivit pro 835 klientů. Ze všech klientů, se kterými poradci v roce 2022 pracovali, jich bylo úspěšně umístěno 128 na otevřeném trhu práce a 127 na chráněném trhu práce.

Žádostí o pracovní rehabilitaci bylo v roce 2022 podáno celkem 26, a to především v okrese Brno-město (23 žádostí), který spolupracuje na vývoji a pilotním ověření konceptu „Pracovně rehabilitačního střediska“ s organizací Asociace pracovní rehabilitace ČR z. s. Za ÚP spolupracují na tomto konceptu zaměstnanci projektu „Rozvoj systému zaměstnávání osob se zdravotním omezením na otevřeném trhu práce“. Díky této spolupráci se informace o možnostech pracovní rehabilitace dostala širšímu okruhu klientů. Ve většině případů se jednalo o osoby se III. stupněm invalidity, které nejsou (a z důvodu míry postižení ani nemohou) být v evidenci ÚP, a tudíž jim nemohla být ze strany ÚP ČR poskytnuta prvotní informace o pracovní rehabilitaci.

Uzavřeno bylo celkem 29 individuálních plánů pracovní rehabilitace, z toho 4 se vztahovaly k žádostem podaným v roce 2021. U jedné žádosti z roku 2022 proces nastavení aktivit individuálního plánu pracovní rehabilitace ještě probíhá a bude uzavřen v roce 2023.

Nejčastěji využitou aktivitou pracovní rehabilitace byla poradenská činnost, rekvalifikační kurz a příprava k práci.

Na základě rozpočtového provizoria do 31.3.2022 byly pozastavené veškeré činnosti, které by vyžadovaly úhradu z APZ. Vzhledem k tomu došlo v prvním čtvrtletí roku 2022 k útlumu veškerých aktivit v rámci pracovní rehabilitace. Při práci s klienty se využívala možnost online poradenství přes Skype a Microsoft Teams. Ze strany klientů byl zaznamenán zájem o individuální a skupinové online poradenství.

Poradenská činnost obsahovala zejména poradenství v oblasti hledání vhodného zaměstnání a poradenství s využitím bilanční diagnostiky, tedy služby zaměřené na pomoc

při uplatnění na trhu práce v souladu s osobnostními předpoklady. Celkem bylo realizováno **14 bilančních diagnostik** na jejímž základě bylo vybráno vhodné zaměstnání pro účastníka pracovní rehabilitace, kteří byli úspěšně umístěni na trhu práce.

Pro podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením v rámci pracovní rehabilitace byli zaměstnavatelé oslovováni zejména prostřednictvím telefonické a elektronické komunikace k získání vhodných pracovních míst pro tyto osoby. Za tímto účelem byla také následně realizována výběrová řízení, burzy práce a individuální konzultace, které měly OZP informovat o možnostech nástupu do zaměstnání.

Realizováno bylo celkem 11 rekvalifikačních kurzů. Jednalo se o tyto typy kurzů: personalista/personalistka, účetnictví, pracovník grafického studia, tvorba webových stránek, asistent/asistentka, čtení a základy obsluhy osobního počítače, správce sítí pro malé a střední organizace, čtení a kreslení technické dokumentace a základy podnikání.

Aktivita příprava k práci byla realizována u 7 účastníků pracovní rehabilitace a probíhala na chráněném trhu práce.

Příprava k práci a rekvalifikace se uskutečňují na základě dohod, které uzavírá ÚP ČR s účastníkem pracovní rehabilitace. Po dobu účasti na přípravě k práci a po dobu konání rekvalifikace náleží účastníkovi pracovní rehabilitace podpora při rekvalifikaci, pokud nepobírá dávky nemocenského pojištění, starobní důchod nebo mzdu nebo náhradu mzdy (platu). Cílem přípravy k práci je zapracovat osobu se zdravotním postižením na vhodné pracovní místo a připravit na výkon určité pracovní činnosti. Příprava k práci slouží ke zjištění, zda je možné danou pracovní pozici zvládnout s konkrétním zdravotním omezením účastníka pracovní rehabilitace.

Další nejvíce preferovanou aktivitou účastníky pracovní rehabilitace bylo asistované zaměstnání a ergodiagnostické vyšetření.

Aktivita **asistované zaměstnání**, tedy pomoc pro vytvoření vhodných podmínek pro výkon zaměstnání, byla zahájena **u 6 účastníků**. U klientů docházelo k nácviku dopravy do zaměstnání a výrobního postupu na pracovišti.

Ergodiagnostických vyšetření bylo realizováno celkem 5.

6.3 Projekty ESF

V roce 2022 realizoval Úřad práce v Jihomoravském kraji:

- *NPO - Vzdělávejte se v DIGI*

5 Národních individuálních projektů:

- *Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů (PDU)*
- *Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II (VDTP II)*
- *Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců (POVEZ II)*
- *OUTPLACEMENT (OUT)*
- *Podpora forem flexibilního zaměstnávání (FLEXI)*

4 Regionální individuální projekty:

- *Záruky pro mladé v Jihomoravském kraji*
- *ŽIVOT BEZ BARIÉR v Jihomoravském kraji*
- *50 PLUS v Jihomoravském kraji*
- *Šance pro rodiče v Jihomoravském kraji*

4 Systémové individuální projekty (rozvoj služeb zaměstnanosti):

- *Efektivní služby zaměstnanosti (EFES)*
- *Evropské služby zaměstnanosti ČR II (EURES ČR II)*
- *Podpora informačních a poradenských středisek Úřadu práce ČR (PIPS)*
- *Rozvoj systému podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením na volném trhu práce (OZP)*

Tab. 48 Prostředky vynaložené na realizaci projektů ESF v roce 2022 v Jihomoravském kraji

	čerpání celkem (Kč)	národní podíl (Kč)	evropský podíl (Kč)
NPO - Vzdělávejte se v DIGI	444 104	0	444 104
OPZ - NIP - VDTP II	12 026 308	2 119 037	9 907 271
OPZ - NIP - OUT	10 634 432	2 066 271	8 568 162
OPZ - NIP - FLEXI	4 407 800	776 656	3 631 144
OP Z - NIP - PDU	40 031 877	7 053 619	32 978 258
OP Z - NIP - POVEZ II	27 343 360	4 101 504	23 241 856
OP Z - RIP - Záruky pro mladé v JmK	11 279 186	1 691 878	9 587 308
OP Z - RIP - Život bez bariér v JmK	6 159 713	923 957	5 235 756
OP Z - RIP - 50 plus v JmK	15 205 910	2 280 887	12 925 023
OP Z - RIP - Šance pro rodiče v JmK	8 297 995	1 244 699	7 053 296
OP Z - SIP - EURES II	74 318	13 095	61 223
OP Z - SIP - EFES	347 199	61 178	286 021
OP Z - SIP - PIPS	904 011	159 287	744 724
OP Z - SIP - OZP	53 322	9 396	43 927
Projekty ESF celkem	137 209 534	22 501 463	114 708 071

Pramen: Ekonomické oddělení KrP Brno 2022

NÁRODNÍ INDIVIDUÁLNÍ PROJEKTY (NIP)

- **NIP Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů (PDU)**

Doba realizace: 1.1.2019 – 31.12.2023
Reg. č. projektu: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_121/0010247

Realizace projektu byla zahájena 1.1.2019. Projekt je zaměřen zejména na zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání, na začleňování dlouhodobě evidovaných uchazečů se sociálním znevýhodněním na volný trh práce a na podporu cílové skupiny komplexním poradenstvím a posilováním motivace ke změně.

Cílová skupina:

- dlouhodobě evidovaní uchazeči o zaměstnání (v evidenci ÚP ČR nad 12 měsíců), přednostně uchazeči opakovaně nebo dlouhodobě pobírající dávky pomoci v hmotné nouzi.
- uchazeči o zaměstnání, kteří byli ke dni vstupu do projektu v předchozích třech letech opakovaně evidováni na ÚP ČR a současně jsou osobami s žádnou nebo nízkou kvalifikací (tj. maximálně dosažené základní vzdělání).

Klíčové aktivity projektu: individuální a skupinové poradenství, rekvalifikace, krátkodobá pracovní příležitost, krátkodobé zaměstnání, SÚPM, VPP, doprovodná opatření.

V průběhu roku 2022 bylo do projektu **zařazeno celkem 388 nových klientů**. Na SÚPM bylo umístěno 140 uchazečů a na VPP 194 uchazečů. Všichni klienti zařazení do projektu absolvují poradenské aktivity. Rekvalifikační kurzy úspěšně ukončilo 50 klientů; z toho bylo 47 RK zabezpečených a 3 zvolených.

V roce 2022 bylo na projekt vynaloženo celkem 40,0 mil. Kč (přesně 40 031 876 Kč).

- **NIP Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II (VDTP II)**

Doba realizace: 1.1.2016 – 30.6.2023
Reg. č. projektu: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_121/0000597

V roce 2022 pokračovala realizace národního individuálního projektu **Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II**, v jehož rámci byly financovány rekvalifikace uchazečů a zájemců o zaměstnání a poradenské aktivity.

V rámci tohoto projektu bylo **do rekvalifikačních programů** zařazeno **928 klientů**, tzn. 62 % všech osob zařazených do rekvalifikací v roce 2022. Realizovány byly jak rekvalifikace zabezpečované (691 osob), tak rekvalifikace zvolené (253 osob) a poradenské

aktivity. Blíže jsou poradenské aktivity popsány v rámci kapitoly Rekvalifikace a poradenství.

V roce 2022 bylo na projekt vynaloženo celkem 12,0 mil. Kč (přesně 12 026 308 Kč).

- **NIP Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců (POVEZ II)**

Doba realizace: 1.1.2016 – 30.6.2023

Reg. č. projektu: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_121/0000597

Hlavním cílem projektu **Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II** je pomoci zaměstnavatelům v odborném vzdělávání stávajících i nově přijímaných zaměstnanců tak, aby mohli pružně reagovat na měnící se situaci a podmínky na trhu. Projekt umožňuje zaměstnavatelům získat finanční příspěvky na externí vzdělávání zaměstnanců nebo na mzdy interních lektorů a zároveň na mzdové náklady vzdělávaných zaměstnanců po dobu jejich vzdělávání.

Konkrétním cílem projektu je podpora odborného vzdělávání. Zájem je především o kurzy v oblasti odborné IT, a to jak programátorské kurzy, tak kurzy různých projekčních softwarů. Druhou nejčastější oblastí jsou odborně technické vzdělávací aktivity, zde mají největší zastoupení svářečské kurzy a kurzy obsluhy CNC strojů. V neposlední řadě jsou žádané kurzy jazykové.

V roce 2022 bylo v celém Jihomoravském kraji do projektu nově zapojeno 263 subjektů, z toho 38 OSVČ. Celkem bylo do vzdělávání zapojeno 776 osob. Nejvíce tento projekt využívají zaměstnavatelé v Brně, na které připadá více než polovina uzavřených dohod i podpořených zaměstnanců.

V roce 2022 bylo v Jihomoravském kraji uzavřeno s žadateli celkem 314 dohod (co dohoda, to vzdělávací aktivita). Přestože projekt nově umožňuje vzdělávání formou interního školení, 98 % vzdělávacích aktivit bylo realizováno prostřednictvím externího dodavatele.

V roce 2022 bylo na projekt vynaloženo celkem 27,3 mil. Kč (přesně 27 343 360 Kč)

- **NIP OUTPLACEMENT (OUT)**

Doba realizace: 1.6.2020 – 31.5.2023, prodlouženo do 31.7.2023

Reg. č. projektu: CZ.03.1.52/0.0/0.0/18_093/0017176

Projekt je zaměřen na **pomoc zaměstnancům, kteří jsou ohroženi ztrátou zaměstnání** nebo jsou již ve výpovědní době.

Cílem projektu je pomoc zaměstnancům podniků, které prochází strukturálními změnami, a které jsou tudíž nuceni své zaměstnance propouštět. Projekt se zaměřuje na **zvýšení adaptability** těchto **zaměstnanců pro nalezení nového pracovního uplatnění**. Propouštění zaměstnanci tak mají šanci najít si nové zaměstnání ještě před koncem stávajícího pracovního poměru. Zaměstnavatelé také mohou dál udržet dlouholeté pracovníky, pro které už nemají práci, ale díky projektu je mohou přeškolit na jinou pozici.

Klíčové aktivity projektu jsou: monitoring zaměstnavatelů, poradenská činnost, vzdělávací kurzy a rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání a doprovodná opatření.

MONITORING ZAMĚSTNAVATELŮ A VÝBĚR ÚČASTNÍKŮ – v rámci projektu probíhá aktivní monitoring s cílem oslovit jak zaměstnavatele, kteří plánují propouštění, tak zaměstnavatele, kteří naopak chtějí nové zaměstnance přijímat. Využívány jsou veškeré dostupné informace a zdroje, které má Úřad práce k dispozici. Vedle přímého monitoringu zaměstnavatelů a hlášení o hromadných propouštěních jsou to mj. také informace přímo od nově registrovaných uchazečů o zaměstnání.

ZAPOJENÍ ÚČASTNÍKŮ DO PROJEKTU, VSTUPNÍ ROZHOVOR A PORADENSTVÍ – na základě získaných informací jsou zaměstnavatelé, kteří se potýkají s problémy kontaktování, je jim představen projekt a jsou nabídnuty služby Úřadu práce. V případě zájmu jsou realizovány informační schůzky, kde jsou potencionálním účastníkům zodpovězeny dotazy týkající se aktivit projektu a případně i otázky ohledně evidence na Úřadu práce ČR. Cílem schůzek je dosáhnout zapojení účastníků do projektových aktivit.

VZDĚLÁVACÍ KURZY V OBLASTI PRACOVNÍHO PRÁVA, FINANČNÍ GRAMOTNOSTI A SOFT SKILLS – účastníci projektu jsou do této klíčové aktivity zařazováni průběžně dle individuálních potřeb a jejich aktuální situace. Snahou je poskytnout vzdělávací kurzy účastníkům bezprostředně po vstupu do projektu tzn. ještě v době jejich stávajícího zaměstnání. Kurzy jsou určeny nejen účastníkům projektu, kteří jsou ještě v zaměstnaneckém poměru, ale i těm, kterým se nepodařilo rychle nalézt vhodné pracovní uplatnění a již se registrovali na Úřadu práce ČR jako uchazeči o zaměstnání.

REKVALIFIKACE A VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY – cílem je zabezpečení rekvalifikací a vzdělávacích aktivit pro účastníky projektu dle jejich individuálních požadavků a při zohlednění jejich uplatnitelnosti na trhu práce. Část zařazených účastníků nakonec rekvalifikace nevyužila, neboť ještě před jejich realizací našla pracovní uplatnění a nastoupila do nového zaměstnání.

ZPROSTŘEDKOVÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ – je realizováno formou nedotovaných pracovních míst nebo pracovních míst, jejichž financování je podpořeno s využitím prostředků poskytnutých z OPZ (**Vytvořená pracovní místa NIP**). Příspěvek na mzdy nových zaměstnanců může činit až 15 tisíc Kč měsíčně po dobu až 9 měsíců.

DOPROVODNÁ OPATŘENÍ – v rámci realizace poradenských aktivit mohou účastníci projektu využívat doprovodná opatření. Jedná se např. o proplácení prokázaných

cestovních výdajů. V odůvodněných případech mohou účastníci rovněž využít služeb hlídání dětí a jiných závislých členů rodiny. Účastníkům mohou být dále uhrazeny poplatky za vstupní prohlídky u lékaře, popř. za vyšetření nutná ke vstupu do rekvalifikačních nebo do zaměstnávání.

Realizace projektu v roce 2022

Situace na trhu práce byla v tomto roce sice nejistá, ale vcelku stabilní. Firmy ohrožovala energetická krize a nejistá situace na trhu. Firmy v kraji reagovaly většinou vyčkávavě a k velkým hromadným propouštěním prozatím nedocházelo. V průběhu roku nenastal nějaký větší výkyv v nezaměstnanosti, který by významně ovlivnil projekt.

Zvláštní pozornost při kontaktování zaměstnavatelů jsme věnovali firmám, které nahlásily hromadné propouštění. S těmito firmami jsme se snažili dále pracovat a získat do projektu co nejvíce ohrožených zaměstnanců. Druhá polovina roku byla ohledně kontaktování zaměstnavatelů obtížnější vzhledem tomu, že v Brně-městě došlo k přesunu agendy ze 2 zaměstnanců projektu za okres na jednoho.

Za rok 2022 evidujeme 129 nových klientů. Díky pomoci firmám při nástupu v rámci dotovaného pracovního místa se nám za celý rok podařilo umístit 110 klientů. O tuto podporu byl mezi zaměstnavateli velký zájem, který však opadal s blížícím se datem konce projektu a z toho vyplývajícím zkracováním doby poskytování příspěvku.

Po nástupu do projektu jsme s klienty dále pracovali. V rámci podpory jim byla nabídnuta rekvalifikace. V roce 2022 jsme realizovali 24 rekvalifikačních. Také jim byla nabízena bilanční diagnostika, o kterou však byl menší zájem a absolvovalo ji pouze 7 klientů.

Za rok 2022 bylo na projekt **vynaloženo celkem 10,5 mil. Kč** (přesně 10 534 778 Kč).

- **NIP FLEXI**

Doba realizace: 1.1.2021 – 30.6.2023 prodlouženo do 31.8.2023

Reg. č. projektu: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_121/0017211

Cílem projektu je podpořit vyšší soulad mezi rodinným (soukromým) a pracovním životem, získání praxe a pracovních návyků za účelem usnadnění vstupu a udržení se na trhu práce. Projekt vychází vstříc osobám, které se z nejrůznějších důvodů (zdravotních, rodinných apod.) nemohou nechat zaměstnat např. na plný pracovní úvazek. Projekt nabízí flexibilní formy zaměstnání v rámci sdílených pracovních míst a generačního tandemu či v rámci standardních nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti (APZ), kterými jsou příspěvek na zapracování a společensky účelné pracovní místo vyhrazené.

Cílovou skupinou projektu jsou

- Uchazeči a zájemci o zaměstnání, u kterých hrozí dlouhodobé vyloučení z trhu práce, ztráta pracovních návyků nebo sociální vyloučení. Převážně se jedná o klientky – matky malých dětí, pro které je důležitá možnost skloubení pracovního a rodinného života a možnost rozvržení pracovní doby dle individuálních potřeb. Druhou převažující skupinou jsou klienti OZP, kteří hledají zaměstnání na zkrácený úvazek.
- Uchazeči a zájemci o zaměstnání do věku 30 let a také zájemci o zaměstnání, kteří dosáhnou důchodového věku v období následujících 36 měsíců a jsou stávajícími zaměstnanci zaměstnavatele. Cílem této skupiny je podpora mezigenerační solidarity na trhu práce, zajištění tak generační výměny, pracovních zkušeností a udržení zaměstnanců v předdůchodovém věku.

Uchazeči se vybírají na základě kritérií, které musí splňovat pro vstup do projektu. Výběry klientů probíhají ve spolupráci se zaměstnavateli.

Klíčové aktivity: podpora flexibilních forem zaměstnání (sdílená pracovní místa, generační tandem či příspěvek na zapracování), poradenství, rekvalifikace, doprovodná opatření.

ZAŘAZENÍ ÚČASTNÍKŮ DO PROJEKTU, VSTUPNÍ POHOVOR A PORADENSKÁ ČINNOST – pro zapojení do projektu se musí osoba zaevidovat na Úřadu práce ČR jako zájemce

o zaměstnání nebo uchazeč o zaměstnání. Následuje vstupní rozhovor se zaměstnancem ÚP ČR, na jehož základě vznikne seznam aktivit šitých na míru, které účastník absolvuje. Jednou z prvních aktivit je individuální či skupinové poradenství směrem k uplatnění na trhu práce.

SDÍLENÉ PRACOVNÍ MÍSTO – jedná se o místo, které je obsazeno dvěma nebo více zaměstnanci zaměstnavatele. Zaměstnanci na sdíleném pracovním místě vykonávají jeden (stejný) druh práce.

SÚPM VYHRAZENÁ – na **ZKRÁCENÝ ÚVAZEK** – místa určená pro osoby, které nemohou pracovat na plný úvazek (matky s malými dětmi, OZP..)

SÚPM VYHRAZENÁ - GENERAČNÍ TANDEM – cílem je podpora mezigenerační solidarity na trhu práce, zajištění generační výměny, mezigenerační přenos pracovních zkušeností, udržení zaměstnanců předdůchodového věku v zaměstnání, posílení souladu mezi kvalifikační nabídkou a poptávkou u osob vstupujících nově na trh práce (obzvláště u čerstvých on-line absolventů) pomocí investic do jejich vzdělání. U zaměstnavatele je tak zajištěno zapracování nově přijímaného zaměstnance provedené stávajícím zaměstnancem, kterému vznikne nárok na starobní důchod v období do 36 měsíců, je zaměstnán u zaměstnavatele minimálně 2 roky, a je zároveň ohrožen ztrátou zaměstnání.

PŘÍSPĚVEK NA UDRŽENÍ STÁVAJÍCÍHO ZAMĚSTNANCE – ÚP ČR uzavře se zaměstnavatelem Dohodu na udržení stávajícího zaměstnance. Zaměstnanec musí zůstat v pracovním poměru ještě minimálně 6 měsíců po skončení poskytování příspěvku

(možnost výjimek). Poskytování příspěvku na udržení zaměstnance je vázáno na trvání pracovního poměru nově přijatého zaměstnance v rámci Generačního tandemu.

PŘÍSPĚVEK NA ZAPRACOVÁNÍ – příspěvek bude poskytnut na uchazečům o zaměstnání, kterým pro jejich zdravotní stav, věk, péči o dítě nebo z jiných vážných důvodů nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem, a kterým ÚP ČR věnuje zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání (§ 33 zák. o zaměstnanosti).

DOPROVODNÁ OPATŘENÍ – mezi doprovodná opatření se řadí např. proplácení prokázaných cestovních výdajů, proplácení vstupních prohlídek u lékaře, popř. vyšetření nutná ke vstupu do rekvalifikací nebo do zaměstnávání nebo také využití služeb hlídání dětí a jiných závislých členů rodiny.

Realizace projektu v roce 2022 (realizace byla zahájena 1.1.2021)

Klientům, pokud splňují kritéria cílové skupiny, je aktivně nabízena možnost vstupu do projektu, jednak přímo na úseku zprostředkování, ale také při jednání s klienty při realizaci individuálních poradenských aktivit. Rovněž zaměstnavatelům, kteří se informují o možnostech čerpání příspěvku na nové zaměstnance, je přednostně nabízena možnost podpory sdílených pracovních míst, generačního tandemu nebo nově zkrácených pracovních úvazků v rámci projektu FLEXI.

Klienti (zájemci a uchazeči o zaměstnání), kteří mají zájem vstoupit do projektu se účastní vstupního pohovoru, při kterém dojde k objasnění práv a povinností účastníků pro vstup do projektu. Je podepsána dohoda o vstupu do projektu, seznámení se zařazením do projektu a bezpečnostní pokyny pro účastníky poradenského programu. V rámci vstupního pohovoru je provedena profilace účastníků projektu. Následuje přijetí žádosti od zaměstnavatele a kontrola potřebných náležitostí žádosti (povinné přílohy, bezdlužnosti aj.). V případě, že je žádost kompletní, dochází k posouzení žádosti a uchazeče/zájemce o zaměstnání hodnotící komisí. Poté dochází k sepsání dohody se zaměstnavatelem, zveřejnění dohody v Registru smluv, doložení pracovních smluv, dohod o sdíleném pracovním místě a mzdových výměrů. Dalším krokem je kontrola zaměstnavatelem zaslaných měsíčních výkazů vyúčtování mzdových nákladů a proplácení schváleného příspěvku.

Ze začátku byl o projekt spíše menší zájem, postupně, kdy se víc dostával do povědomí (hromadné rozesílání dopisů zaměstnavatelům, spolupráce se zprostředkováním v rámci okresu), se na nás začaly firmy obracet s dotazy na podmínky a možnosti projektu (často však nedošlo ani k podání žádosti, protože jim nevyhovovala nastavená cílová skupina, popř. další podmínky projektu). V průběhu realizace projektu jsme nenarazili na větší překážky; s klienty i zaměstnavateli se spolupracovalo dobře. Z podpořených osob se nejčastěji jednalo o osoby vracející se na trh práce po rodičovské dovolené, které jsme umístili na sdílená pracovní místa a společensky účelná místa vyhrazená – zkrácený úvazek.

Vzhledem k tomu, že jednou z cílových skupin projektu jsou maminky pečující o děti, daří se umísťovat tyto klientky na pracovní pozice v dětských skupinách a alternativních školských zařízeních, kam si mohou brát děti sebou.

Doba realizace projektu (2,5 roku) je velmi krátká na to, aby si zaměstnavatelé navykli využívat nové nástroje v projektu. Úspěšnost projektu také ztížil jednak odložený počátek skutečné realizace 6 měsíců po spuštění projektu, dále doba, kdy platila proticovidová opatření a v neposlední řadě rozpočtové provizorium na počátku roku 2022, kdy nebylo možné uzavírat nové dohody.

Problémem je také složitost a náročná administrace nástrojů Sdílené místo a Generační tandem, jež odradí většinu zaměstnavatelů již v počátku.

Zaměstnavatelé byli v rámci jiných jednání informováni o možnostech a podmínkách projektu FLEXI prostřednictvím specialistů monitoringu projektu EFES.

Výsledky projektu za rok 2022:

Počet zařazených osob celkem: 62

Počet vytvořených pracovních míst: 52

počet podpořených osob dle aktivit:

- Individuální poradenství: počet unikátních osob, kterým bylo poskytnuto individuální poradenství 61. Počet poskytnutého individuálního poradenství 65.
- SÚPM vyhrazené – Generační tandem: 2 uchazeči o zaměstnání + 1 Školitel
- SÚPM vyhrazené - zkrácený úvazek: 45
- Sdílené pracovní místo: celkem 14 (10 uchazečů + 4 zájemci)

V roce 2022 bylo na projekt vynaloženo celkem 10 mil. Kč (přesně 10 170 469,97 Kč).

REGIONÁLNÍ INDIVIDUÁLNÍ PROJEKTY (RIP)

Počátkem roku 2022 se realizace RIP ještě dotýkaly dozvuky zhoršené epidemické situace v souvislosti s výskytem koronaviru SARS-CoV-2. Skupinové aktivity a poradenské programy byly realizovány v minimálním rozsahu a počtu a aktivity projektů byly realizovány zejména individuální formou (např. elektronickou nebo telefonickou formou). Realizaci aktivit formou dodavatelských služeb a uzavírání nových dohod o poskytování mzdových příspěvků na SÚPM vyhrazená ovlivnilo 3-měsíční rozpočtové provizorium a následná 1-měsíční rozpočtová improvizace

Výše uvedené zapříčinilo i v roce 2022 nižší čerpání rozpočtu i nižší počet splněných indikátorů, než bylo plánováno.

• **Záruky pro mladé v Jihomoravském kraji**

Doba realizace: 1.1.2016 – 31.5.2023
Reg. č. projektu: CZ.03.1.48/0.0./0.0./15_004/0000009

Cílová skupina (2 460 osob):

- osoby do 29 let věku (včetně)
- pracovní zkušenosti max. 3 roky
- evidence na úřadech práce v Jihomoravském kraji

Projekt je určen pro uchazeče o zaměstnání.

Primárním cílem projektu je zvýšit zaměstnanost a uplatnitelnost cílové skupiny na trhu práce. Prostřednictvím aktivit projektu je snaha poskytnout klientům odborné dovednosti a znalosti pro výkon konkrétní profese, poskytnout odborné praxe s perspektivou dalšího uplatnění na trhu práce, předcházet opakované evidenci a snížit průměrnou dobu evidence mladých uchazečů o zaměstnání na úřadu práce. V případě uchazečů o zaměstnání bez dokončené odborné kvalifikace se usiluje o opětovné zahájení přípravy na budoucí povolání, resp. návrat do vzdělávání.

V roce 2022 došlo k prodloužení doby realizace projektu do 31.5.2023 a s tím spojené navýšení rozpočtu o 11 100 000, včetně navýšení cílových hodnot sledovaných indikátorů projektu. (Rozpočet nově 240 615 613Kč, celková délka realizace 89 měsíců). Počet zařazených uchazečů do projektu se zvýšil z 1 580 na 1 656 klientů, počet uzavřených dohod o absolvování rekvalifikačního kurzu ze 153 na 160 dohod, z nichž alespoň 98 klientů získá osvědčení. Počet plánovaných mzdových příspěvků formou tzv. společensky účelných pracovních míst se zvýšil z hodnoty 1 204 na 1 242 míst s tímto příspěvkem.

AKTIVITY PROJEKTU PRO KLIENTY (údaje k 31.12.2022):

VÝBĚR KLIENTŮ DO PROJEKTU – je realizován odbornými pracovníky projektu na všech kontaktních pracovištích, a to ve spolupráci s oddělením zprostředkování. Uchazeči o zaměstnání byli vybíráni, v souladu s požadavky na cílovou skupinu, jak dle jejich zájmu, tak s ohledem na konkrétní odborné praxe u zaměstnavatelů. Vybráno a podpořeno aktivitami bylo od počátku projektu celkem 2 633 klientů (z plánovaných 2 460 osob, což je 107 %). S každým klientem byla uzavřena dohoda o účasti v projektu. **Během roku 2022 vstoupilo do projektu 170 osob.**

PORADENSTVÍ – cílem této aktivity, opět realizované odbornými pracovníky projektu, je maximální možná podpora klientů projektu zvýšit motivaci a sebevědomí klienta a zajištění jeho pracovního potenciálu, které povede k uplatnění na trhu práce.

Typy poradenství:

- Individuální (absolvoval každý klient) – posílení motivace úspěšně absolvovat projekt, poradenství pro volbu povolání a rekvalifikace, získání a udržení odborné praxe atd. Rozsah je individuální dle potřeb klientů. Bylo poskytnuto 4 069 hodin individuálního poradenství, přičemž některým klientům opakovaně.
- Skupinové (absolvovalo od počátku projektu 221 osob z 216 plánovaných, což je 102 %) – v rámci skupinového poradenství je klientům poskytován celkový přehled v oblasti práva a zaměstnanosti, rozvoj sebe prezentace (sestavování životopisů, motivačních dopisů, práce s databázemi zaměstnavatelů apod.). Rozsah je zpravidla jednodenní.
- Pracovní diagnostika (absolvovalo od počátku projektu 270 klientů z plánovaných 270, což je 100 %) – pracovní diagnostiku absolvovali ti klienti, u kterých byla potřeba zjištění předpokladů k začlenění na trh práce, stanovení konkrétních dovedností, které je klient schopen získat dalším vzděláváním a možnosti pracovní uplatnění.

V roce 2022 bylo poskytnuto 376 hodin individuálního poradenství, skupinové poradenství absolvovaly 3 osoby a pracovní diagnostiku dokončilo 13 osob.

REKVALIFIKACE – byly zaměřeny na získání odborných znalostí a dovedností, obecně vyžadovaných na trhu práce, s cílem připravit uchazeče o zaměstnání především na konkrétní profesi (odbornou praxi) nebo přiblížit jejich kvalifikaci požadovaným nebo očekávaným potřebám trhu práce. Bylo možné absolvovat rekvalifikaci klasickou (vysoutěženou) či zvolenou. Celkem bylo od počátku projektu zahájeno 165 rekvalifikačních kurzů

(z plánovaných 160). Úspěšně ukončeno bylo celkem 150 kurzů.

Během roku 2022 prošlo úspěšně rekvalifikací 11 klientů.

ODBORNÉ PRAXE – hlavní aktivita projektu. Odborné praxe byly realizovány u zaměstnavatelů na území ČR formou SÚPM vyhrazených. Praxe byly zpravidla sjednávány na dobu 12 měsíců (doba poskytování příspěvku max. do 31.8.2022). Výše příspěvku byla určena v souladu se Směrnicí GŘ č. 4/2019, kdy je měsíční příspěvek stanoven procentní sazbou z hrubé mzdy uvedené v Žádosti o poskytnutí příspěvku na SÚPM, a to podle míry znevýhodnění a délky evidence jednotlivého uchazeče dle přílohy Směrnice GŘ ÚP ČR v platném znění. Na odbornou praxi byli zařazeni uchazeči o zaměstnání s evidencí na ÚP delší než 3 měsíce.

Celkem od počátku projektu bylo uzavřeno, resp. podepsáno, 1 290 dohod (z 1 242 plánovaných, tj. 103,9 %). **V roce 2022 bylo podepsáno 66 dohod o SÚPM.**

KRÁTKODOBÁ PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOST – jedná se o doplňkovou aktivitu projektu. Cílem práce na zkoušku je zjistit připravenost cílové skupiny k nástupu na pracovní místo (odbornou praxi). Na tuto aktivitu, zvanou také práce na zkoušku, bylo zařazeno 13 klientů (aktivita celkem plánována pro 13 osob). Pracovní smlouva byla uzavřena s maximálním možným úvazkem 0,5 na maximální možnou dobu - 3 měsíce. **V roce 2022 nebyly podepsány žádné dohody o krátkodobé pracovní příležitosti.**

NÁVRAT DO VZDĚLÁVÁNÍ – doplňková aktivita (plánem je podpořit max. 20 osob). Doposud touto aktivitou prošly 3 klienti projektu. Jejím cílem je zajistit návrat do vzdělávání u uchazečů, u kterých bude tato potřeba zjištěna a zajistit tak jejich lepší uplatnění na trhu práce v budoucnu. Odborní pracovníci trhu práce uchazeče motivovali ke vstupu do vzdělávání, poskytli odborné informace, zprostředkovali kontakt s vhodnou školou. **V roce 2022 se žádný klient nevrátil zpět do vzdělávání.**

Z celkového počtu 2 633 klientů, kteří do 31.12.2022 vstoupili do projektu, jich 2 545 vystoupilo, přičemž 2 114 vystoupilo z důvodu nástupu do jakéhokoliv zaměstnání (tj. 83,1 %). **Během roku 2022 vystoupilo z projektu 248 klientů, z toho 153 z důvodu nástupu do jakéhokoliv zaměstnání.**

Z celkové částky rozpočtu 240,6 mil Kč (240 615 613 Kč) bylo **v roce 2022 vyčerpáno 18,2 mil. Kč** (přesně 18 235 674 Kč). Celkem od začátku realizace projektu pak bylo vyčerpáno 231,7 mil. Kč (přesně 231 697 300 Kč).

- **50 PLUS v Jihomoravském kraji**

Doba realizace: 1.1.2016 – 30.4.2023
Reg. č. projektu: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000041

Cílová skupina projektu (2 380 osob) - projekt je určen pro uchazeče o zaměstnání evidované na úřadech práce v Jihomoravském kraji, a to:

- osoby starší 50 let v evidenci déle než 5 měsíců
NEBO
- osoby starší 50 let bez ohledu na délku evidence v případě, že jim nevznikl nárok na podporu v nezaměstnanosti.

V roce 2022 došlo k prodloužení doby realizace projektu do 30.4.2023 a s tím spojené navýšení rozpočtu včetně navýšení cílových hodnot sledovaných indikátorů projektu. Počet zařazených uchazečů do projektu se zvýšil z 2 130 na 2 380 klientů, počet uzavřených dohod o absolvování rekvalifikačního kurzu ze 275 na 295 dohod, z nichž alespoň 221 klientů získá osvědčení. Počet plánovaných mzdových příspěvků formou tzv. společensky účelných pracovních míst se zvýšil z hodnoty 1 197 na 1 277 míst s tímto příspěvkem.

AKTIVITY PROJEKTU PRO KLIENTY (údaje k 31.12.2022)

VÝBĚR KLIENTŮ PROJEKTU – byl prováděn ve spolupráci s jednotlivými kontaktními pracovišti v rámci celého Jihomoravského kraje. Vhodní uchazeči o zaměstnání byli na základě doporučení zprostředkování pozváni na individuální nebo skupinovou schůzku s odbornými pracovníky projektu, kde jim byl představen projekt a jeho aktivity. Od začátku

realizace projektu bylo zařazeno 2 421 uchazečů, což je o 61 klientů více, než bylo plánováno. Dá se očekávat, že se počet zařazených uchazečů ještě zvýší. **V roce 2022 vstoupilo do projektu 166 klientů.**

MOTIVAČNÍ PROGRAM – nabízel účastníkům rozvoj komunikačních a sociálních dovedností, odborní pracovníci předávali uchazečům informace z oblasti ekonomiky, práva či zaměstnanosti. Aktivitu se účastnily skupiny zájemců v rozsahu 12 – 15 hodin dle jejich potřeb a možností. Motivační program od začátku realizace absolvovalo 467 klientů z plánovaných 455. **V roce 2022 prošlo Motivačním programem 34 klientů.**

PORADENSKÉ ČINNOSTI – cílem aktivity je formou poradenství zvýšení motivace klientů projektu a zjištění jejich pracovního potenciálu.

Aktivita zahrnuje:

- **Individuální poradenství** – klienti měli možnost konzultovat svoji aktuální situaci, schopnosti, dovednosti a možnosti za účelem zapojení se zpět na trh práce. Poradenství poskytovali jak odborní pracovníci projektu, tak odborný pracovník – psycholog, dle individuálních potřeb klientů, max. však 5 hodin na jednoho uchazeče. Od začátku realizace projektu bylo poskytnuto 4 122,5 hodin individuálního poradenství, některým opakovaně.
- **Pracovní diagnostika** – zjišťuje možnosti pracovního uplatnění pro klienty projektu. Za tímto účelem jsou využívány různé diagnostické testy, které byly v rámci projektu pořízeny. Aktivitu absolvovalo již 321 uchazečů z plánovaných 320.

V roce 2022 bylo poskytnuto 421 hodin individuálního poradenství a 29 klientů absolvovalo pracovní diagnostiku.

REKVALIFIKAČNÍ KURZY – umožňovaly klientům získání nové kvalifikace či prohloubení kvalifikace stávající, jeden uchazeč může absolvovat až 2 rekvalifikační kurzy. Od začátku realizace projektu se uskutečnilo celkem 313 kurzů a bylo vydáno celkem 267 osvědčení. **V roce 2022 bylo realizováno 32 rekvalifikačních kurzů a vydáno 30 osvědčení o úspěšném absolvování kurzu.**

MONITORING TRHU PRÁCE A ZPROSTŘEDKOVÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ – odborní pracovníci trhu práce a poradenství ve všech okresech Jihomoravského kraje soustavně monitorovali vhodná pracovní místa pro klienty projektu a poskytovali informace zaměstnavatelům ohledně možnosti využití mzdových příspěvků při zaměstnání klienta projektu. Výše příspěvku byla určena v souladu se Směrnicí GŘ č. 4/2019, kdy je měsíční příspěvek stanoven procentní sazbou z hrubé mzdy uvedené v Žádosti o poskytnutí příspěvku na SÚPM a to podle míry znevýhodnění a délky evidence jednotlivého uchazeče. Příspěvky byly poskytovány na dobu 6 – 12 měsíců. Od začátku projektu nastoupilo na toto místo 1 361 klientů.

V roce 2022 byla podepsána dohoda o poskytnutí příspěvku na společensky účelné pracovní místo pro 104 klientů projektu.

Z celkové částky navýšeného rozpočtu 240,6 mil. Kč (přesně 240 615 613 Kč) bylo **v roce 2022 vyčerpáno 18,2 mil. Kč** (přesně 18 235 674,48 Kč). Celkem od začátku realizace projektu bylo vyčerpáno **231,7 mil Kč** (přesně 231 697 300,88 Kč), tj. **96,3 %**.

- **ŽIVOT BEZ BARIÉR v Jihomoravském kraji**

Doba realizace: 1.4.2016 – 30.4.2023

Reg. č. projektu: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000037

Cílová skupina projektu (1 370 osob): Projekt je určen pro uchazeče o zaměstnání i zájemce o zaměstnání evidované na úřadech práce v Jihomoravském kraji, a to:

- osoby v evidenci delší než 12 měsíců
NEBO
- osoby se zdravotním postižením dle zákona č. 435/2004 Sb., § 67 odst. 2 bez ohledu na délku evidence

Cílem projektu v roce 2022 bylo pokračovat v realizačním režimu nastaveném v roce 2017 (realizace projektu vlastními silami a ne dodavatelsky, jak bylo uvedeno ve schválených projektech) za účelem naplnění plánovaných indikátorů.

Aktivity pro klienty projektu započaly v únoru 2017.

AKTIVITY PROJEKTU PRO KLIENTY (údaje k 31.12.2022)

VÝBĚR KLIENTŮ PROJEKTU – je prováděn ve spolupráci s jednotlivými úřady práce v kraji v časovém rozsahu cca 3 hodiny. Zařazení do projektu je podmíněno evidencí na kterémkoliv kontaktním pracovišti Úřadu práce ČR v JmK. Klientem se může stát pouze osoba, splňující podmínky cílové skupiny. Celkem do projektu lze zařadit min. 1 370 klientů. Do projektu už bylo vybráno celkem 1 626 osob, z toho **186 osob v roce 2022**.

VSTUPNÍ BLOK – jednodenní (6 hodin, příp. 3 hodiny individuální) blok informací o projektu a jeho poradenských, motivačních a vzdělávacích aktivitách a legislativě z pracovní oblasti povinný pro všechny klienty projektu. **Dohodu o účasti v projektu** dosud **podepsalo** celkem 1 446 osob z 1370 plánovaných, z toho **165 osob v roce 2022**.

PLÁN ROZVOJE KLIENTA – každý klient projektu spolupracuje při individuálním pohovoru s odborným pracovníkem úřadu práce na sestavení svého vhodného rozvojového a výukového plánu aktivit. Na doporučení odborného pracovníka může být klient zařazen do následujících motivačních, poradenských a vzdělávacích aktivit.

INDIVIDUÁLNÍ PORADENSTVÍ – všichni klienti projektu mohou dle vlastního uvážení požádat o individuální poradenství odborného pracovníka úřadu práce za účelem zlepšení sebezpoznání. Celková kapacita poskytovaných poradenských hodin v tomto projektu je 4

030 hodin, což odpovídá průměru 3,0 hodin pro klienta. Aktivitu využilo celkem 1025 klientů, z toho **125 v roce 2022**.

MOTIVAČNÍ PROGRAM – obsahem aktivity je rozvoj sebe prezentace, rozvoj komunikačních a sociálních dovedností, všeobecný přehled v oblasti ekonomiky, práva a zaměstnanosti. Aktivita probíhá 4 dny po 5 hodinách denně a je určena pro min. 520 klientů. Program dosud absolvovalo celkem 520 klientů, z toho **85 klientů v roce 2022**.

PROGRAM FINANČNÍ GRAMOTNOSTI – cílem aktivity je podat všeobecný přehled v oblasti financí nebo nabídnout pomoc a poradenství klientům, kteří jsou v tíživé finanční situaci, naučit klienty orientovat se ve finančních rozhodnutích, spravovat osobní finanční podmínky, které mají dopad na materiální zajištění jedince, probírat témata peněz. Aktivita probíhá 4 dny (5+6+6+5 hod.) a je určena pro min. 520 klientů. Program dosud absolvovalo celkem 520 klientů, z toho **106 klientů v roce 2022**.

PORADENSKÝ PROGRAM a ERGODIAGNOSTIKA – pracovní nebo bilanční diagnostika je určena pro min. 520 klientů z řad uchazečů o zaměstnání, ergodiagnostika pro 45 klientů se statutem OZP. Dosud bylo vyhotoveno celkem 159 zpráv z pracovní diagnostiky, z toho 31 v roce 2022, 294 zpráv z bilanční diagnostiky, z toho 48 v roce 2022, 57 zpráv z ergodiagnostiky, z toho 0 v roce 2022.

REKVALIFIKACE – účast klientů v rekvalifikačních kurzech vychází z jejich sestaveného Plánu rozvoje klienta. Klienti si mohou vybrat z nabídky rekvalifikačních kurzů úřadu práce nebo si zajistit zvolenou rekvalifikaci. Celkem je plánováno zajištění min. 525 rekvalifikací. Dosud bylo vydáno celkem 479 osvědčení úspěšným absolventům kurzů, z toho **57 v roce 2022**.

ZPROSTŘEDKOVÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ – odborní pracovníci úřadu práce jsou nápomocni klientům projektu při hledání zaměstnání vyhledáváním vhodných potenciálních zaměstnavatelů. Celkem bude pro klienty projektu zajištěno min. 350 pracovních míst se mzdovým příspěvkem (Společensky účelná pracovní místa-vyhrazená). Z důvodu nástupu do jakéhokoliv zaměstnání vystoupilo z projektu celkem 822 klientů, z toho **96 klientů v roce 2022**.

DOPROVODNÁ A PODPŮRNÁ OPATŘENÍ – pomáhají formou příspěvku na úhradu nutných nákladů klientům s účastí na aktivitách projektu (úhrada cestovného, poplatků zdravotních, správních a administrativních, jako například založení živnosti, výpis z rejstříku trestů v souvislosti s nástupem na rekvalifikaci, příspěvek na hlídání dětí a dalších závislých osob).

Z celkové částky rozpočtu 69,8 mil. Kč (přesně 69 844 500 Kč) bylo **v roce 2022 vyčerpáno 7,4 mil. Kč** (přesně 7.408.333,54 Kč). **Celkem** od začátku realizace projektu bylo vyčerpáno **53,3 mil. Kč** (53.315.255,51 Kč).

- **Šance pro rodiče v Jihomoravském kraji**

Doba realizace: 1. 4. 2016 – 30. 4. 2023
Reg. č. projektu: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000042

Cílová skupina projektu (1 530 osob): Projekt je určen pro uchazeče o zaměstnání i zájemce o zaměstnání evidované na úřadech práce v Jihomoravském kraji a pečující o dítě do 10 let věku.

Cílem projektu v roce 2022 bylo pokračovat v realizačním režimu nastaveném v roce 2017 (realizace projektu vlastními silami a ne dodavatelsky, jak bylo uvedeno ve schválených projektech) za účelem naplnění plánovaných indikátorů.

Aktivity pro klienty projektu započaly v únoru 2017.

AKTIVITY PROJEKTU PRO KLIENTY (údaje k 31.12.2022)

VÝBĚR KLIENTŮ PROJEKTU – je prováděn ve spolupráci s jednotlivými úřady práce v Jihomoravském kraji v časovém rozsahu cca 3 hodiny. Zařazení do projektu je podmíněno evidencí na kterémkoliv kontaktním pracovišti Úřadu práce ČR v JmK. Klientem se může stát pouze osoba splňující podmínky cílové skupiny. Celkem do projektu lze zařadit min. 1 530 klientů. Do projektu už bylo **vybráno** celkem 1 761 osob, z toho **218 osob v roce 2022**.

VSTUPNÍ BLOK – jednodenní (6 hodin, příp. 3 hodiny individuální) blok informací o projektu a jeho poradenských, motivačních a vzdělávacích aktivitách a legislativě z pracovní oblasti povinný pro všechny klienty projektu. **Dohodu** o účasti v projektu dosud **podepsalo** celkem 1 647 osob z 1 530 plánovaných, z toho **212 osob v roce 2022**.

PLÁN ROZVOJE KLIENTA – každý klient projektu spolupracuje při individuálním pohovoru s odborným pracovníkem na sestavení svého vhodného rozvojového a výukového plánu aktivit. Na doporučení odborného pracovníka může být klient zařazen do následujících motivačních, poradenských a vzdělávacích aktivit.

INDIVIDUÁLNÍ PORADENSTVÍ – všichni klienti projektu mohou dle vlastního uvážení požádat o individuální poradenství odborného pracovníka za účelem zlepšení sebepoznání. Celková kapacita poskytovaných poradenských hodin v tomto projektu je 3 810 hodin, což odpovídá průměru 3,2 hodin pro klienta. Aktivitu využilo celkem 1 120 klientů, z toho **144 v roce 2022**.

MOTIVAČNÍ PROGRAM – zvýšení motivace a sebevědomí klienta pro uplatnění na trhu práce, získání základních znalostí z oblasti informačních technologií, posílení právního vědomí a zvýšení orientace v problematice trhu práce při využití přednášek, nácviku a tréninku, rozvoj dovedností při hledání zaměstnání. Aktivita probíhá 4 dny po 5 hodinách

denně a je určena pro min. 380 klientů. Program dosud absolvovalo celkem 452 klientů, z toho **15 klientů v roce 2022**.

PROGRAM FINANČNÍ GRAMOTNOSTI – cílem aktivity je podat všeobecný přehled v oblasti financí nebo nabídnout pomoc a poradenství klientům, kteří jsou v tíživé finanční situaci, naučit klienty orientovat se ve finančních rozhodnutích, spravovat osobní finanční podmínky, které mají dopad na materiální zajištění jedince, probírat témata peněz. Aktivita probíhá 4 dny (5+6+6+5 hod.) a je určena pro min. 435 klientů. Program dosud absolvovalo celkem 499 klientů, z toho **91 klientů v roce 2022**.

PORADENSKÝ PROGRAM – zjištění pracovního a osobnostního potenciálu klienta a posouzení jeho předpokladů pro uplatnění na trhu práce formou pracovní nebo bilanční diagnostiky. Určeno pro min. 520 klientů z řad uchazečů o zaměstnání. Dosud bylo vyhotoveno celkem 188 zpráv z pracovní diagnostiky, z toho **37 v roce 2022**, 321 zpráv z bilanční diagnostiky, z toho **55 v roce 2022**.

REKVALIFIKACE – účast klientů v rekvalifikačních kurzech vychází z jejich sestaveného Plánu rozvoje klienta. Klienti si mohou vybrat z nabídky rekvalifikačních kurzů úřadu práce, nebo si zajistit zvolenou rekvalifikaci. Celkem je plánováno zajištění 700 rekvalifikací. Dosud bylo vydáno celkem 623 osvědčení úspěšným absolventům kurzů, z toho **66 v roce 2022**.

ZPROSTŘEDKOVÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ – odborní pracovníci úřadu práce jsou nápomocni klientům projektu při hledání zaměstnání vyhledáváním vhodných potenciálních zaměstnavatelů. Celkem bude pro klienty projektu zajištěno min. 400 pracovních míst se mzdovým příspěvkem (Společensky účelná pracovní místa vyhrazená). Z důvodu nástupu do jakéhokoliv zaměstnání vystoupilo z projektu celkem 1 173 klientů, z toho **162 klientů v roce 2022**.

DOPROVODNÁ A PODPŮRNÁ OPATŘENÍ – pomáhají formou příspěvku na úhradu nutných nákladů klientům s účastí na aktivitách projektu (úhrada cestovného, poplatků zdravotních, správních a administrativních, jako například založení živnosti, výpis z rejstříku trestů v souvislosti s nástupem na rekvalifikaci, příspěvek na hlídání dětí a dalších závislých osob).

Z celkové částky rozpočtu 74,3 mil. Kč (přesně 74 317 260 Kč) bylo **v roce 2022 vyčerpáno 9,4 mil. Kč** (přesně 9 368 186,82 Kč). Celkem od začátku realizace projektu bylo vyčerpáno 59 mil. Kč (přesně 58 975 952,22 Kč).

6.4 Vyhodnocení cílů APZ stanovených na rok 2022

Aktivní politika zaměstnanosti v kraji byla v souladu s přijatou Strategií APZ pro rok 2022 zaměřena především na podporu uchazečů o zaměstnání znevýhodněných na trhu práce.

Hlavní pozornost byla věnována aktivním a preventivním opatřením pro uchazeče o zaměstnání nejvíce znevýhodněné na trhu práce, ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností a sociální exkluzí. U uchazečů o zaměstnání ohrožených ztrátou pracovních návyků a ztrátou motivace k hledání vhodného pracovního uplatnění bylo využíváno nástrojů a opatření APZ jako motivačního a aktivizačního prvku.

Přednostně byly do nástrojů APZ zařazovány tyto cílové skupiny uchazečů o zaměstnání:

- dlouhodobě evidovaní uchazeči o zaměstnání (déle než 12 měsíců)
- uchazeči do 25 let věku, zejména absolventi škol bez praxe
- rodiče pečující o dítě do 10 let věku
- uchazeči starší 50 let věku
- osoby se zdravotním postižením
- uchazeči, kteří jsou osobami v hmotné nouzi, zejména osoby, které vykonávají nebo nedávno vykonávaly veřejnou službu
- uchazeči s kumulovanými handicapy ve vztahu k trhu práce (nepříznivý zdravotní stav, vyšší věk, sociální vyloučení, délka evidence, absence kvalifikace apod.).

Zvýšená pozornost byla věnována především klientům, u nichž docházelo ke kumulaci handicapů ve vztahu k trhu práce (nepříznivý zdravotní stav, vyšší věk, absence kvalifikace apod.).

Pro umístění uchazečů byly využívány zejména nástroje **Veřejně prospěšné práce a Společensky účelná pracovní místa.**

Stanoveny byly tyto cíle:

1. Zaměřit se na co nejrychlejší návrat osob propouštěných v důsledku pandemie COVID-19 na trh práce pomocí poradenských aktivit a rekvalifikací.

Zvýšit počet klientů zařazených do rekvalifikací o 30%

Tento cíl byl naplněn. V roce 2021 bylo do rekvalifikací zařazeno 929 klientů, v roce 2022 1510 klientů, tzn. o 62,5 % více. Nutno poznamenat, že na tomto mimořádném navýšení se velkou měrou podílela realizace kurzů českého jazyka pro utečence z Ukrajiny, avšak i bez realizace kurzů ČJ by cíl byl naplněn (**bez kurzů ČJ zařazeno** v roce 2022 1 295 klientů, tzn. **o 39,4 % více.**)

2. Podporovat uplatnitelnost osob se zdravotním postižením na otevřeném i chráněném trhu práce.

Z podpořených osob na pracovních místech mělo být minimálně:

15 % UoZ se ZP

Tento cíl se rovněž podařilo naplnit. Na pracovních místech bylo podpořeno celkem 1 294 osob, z toho 235 UoZ se ZP, tedy **18,2 %**.

3. Věnovat zvýšenou pozornost dlouhodobě evidovaným uchazečům s nízkou kvalifikací, kteří jsou nejvíce ohroženi sociálním vyloučením.

Cílem bylo podpořit **na pracovních místech (SÚPM a VPP)**
minimálně 200 uchazečů s délkou evidence nad 12 měsíců

Tento cíl se rovněž podařilo naplnit. Na pracovních místech SÚPM a VPP bylo podpořeno celkem **369 uchazečů s délkou evidence nad 12 měsíců** (123 VPP, 113 SÚPM národní + NIP, 99 SÚPM RIP, 27 SÚPM-SVČ, 1 Vytvořené místo, 6 Sdílené místo).

7 Cíle APZ pro rok 2023

Aktivní politika zaměstnanosti v kraji bude zaměřena na podporu uchazečů o zaměstnání znevýhodněných na trhu práce. Ke klientům bude Krajská pobočka v Brně přistupovat individuálně, bude komplexně posuzovat kompetence a možnosti uchazeče o zaměstnání, uplatnitelnost na trhu práce, ekonomickou situaci klienta a ohrožení sociálním vyloučením z důvodu setrvávání v dlouhodobé nezaměstnanosti. V oblasti poradenství bude důraz kladen na prevenci vzniku dlouhodobé nezaměstnanosti, zejména prostřednictvím celoživotního kariérového poradenství. Poradenské programy budou orientovány zejména do oblasti finanční a digitální gramotnosti.

Vhodnost použití jednotlivých nástrojů bude zvažována s ohledem na aktuální situaci na regionálním trhu práce a na strukturu uchazečů o zaměstnání tak, aby prostředky APZ byly vynakládány co nejefektivněji a nejúčelněji, aby nedocházelo k podpoření UoZ, jemuž je možné nalézt zaměstnání na volném trhu práce. Pro zabezpečení komplexního posouzení vhodnosti poskytnutí příspěvku na umístění konkrétního UoZ bude stálým členem každé hodnotící komise na VKoP zástupce útvaru NSD.

Prioritami pro rok 2023 bude:

- Podpora uplatnitelnosti osob dlouhodobě nezaměstnaných, zejména s nízkou nebo chybějící kvalifikací, osob v hmotné nouzi, osob starších 50 let a osob ohrožených sociálním vyloučením.
- Realizace rekvalifikačních a vzdělávacích aktivit zaměřených především na rozvoj digitálních kompetencí a na oblast Průmyslu 4.0.
- Využívání nástroje VPP *Integrační pracovní místo* pro řešení situace UoZ dlouhodobě nebo opakovaně evidovaných, s nízkou kvalifikací, ohrožených sociální exkluzí a v hmotné nouzi. Tato skupina klientů je na volném trhu práce prakticky neumístitelná a VPP se jeví jako mnohdy jediná možnost uplatnění. Pro účelné a pružné sjednávání VPP je nutné posílit spolupráci s obcemi a místními neziskovými organizacemi formou pravidelné komunikace a zapojením do poradních sborů. Podporována bude spolupráce s neziskovými organizacemi a sociálními odbory městských a obecních úřadů při komplexním řešení sociální situace klientů, zejména ze sociálně vyloučených lokalit. Tato spolupráce se osvědčuje jako podpora udržení klientů ohrožených sociálním vyloučením na pracovních místech a jako podpora jejich dlouhodobé uplatnitelnosti s využitím dostupného zaměstnávání.
- Posílení aktivní spolupráce se zaměstnavateli, veřejnou správou, vzdělavateli, a dalšími subjekty působícími na trhu práce, návazně na aktuální trendy na trhu práce, zejména Průmysl 4.0. K tomu využívat organizaci společných setkávání, burz práce, seminářů a zapojení do poradních sborů. Pro komunikaci využívat regionální zastoupení Hospodářské komory, Svazu průmyslu a dopravy, na celokrajské úrovni Radu pro rozvoj lidských zdrojů Jihomoravského kraje.

Na rok 2023 si stanovujeme tyto konkrétní cíle:

1. Zařadit do rekvalifikačních a vzdělávacích aktivit zaměřených na rozvoj digitálních kompetencí a na oblast Průmyslu 4.0

minimálně 800 klientů

2. Podporovat uplatnitelnost osob nad 50 let na trhu práce. Z podpořených osob bude minimálně:

25 % osob nad 50 let

3. Zvýšit využití nástroje VPP *Integrační pracovní místo* a posílit spolupráci s obcemi místními neziskovými organizacemi při komplexním řešení sociální situace klientů dlouhodobě nebo opakovaně evidovaných, s nízkou kvalifikací, ohrožených sociální exkluzí a v hmotné nouzi.

Cílem je v rámci každého Kontaktního pracoviště nastavit systém pravidelných setkání zainteresovaných aktérů pro výměnu informací a zkušeností docílit, aby v rámci každého KoP byla vytvořena minimálně tři integrační pracovní místa.

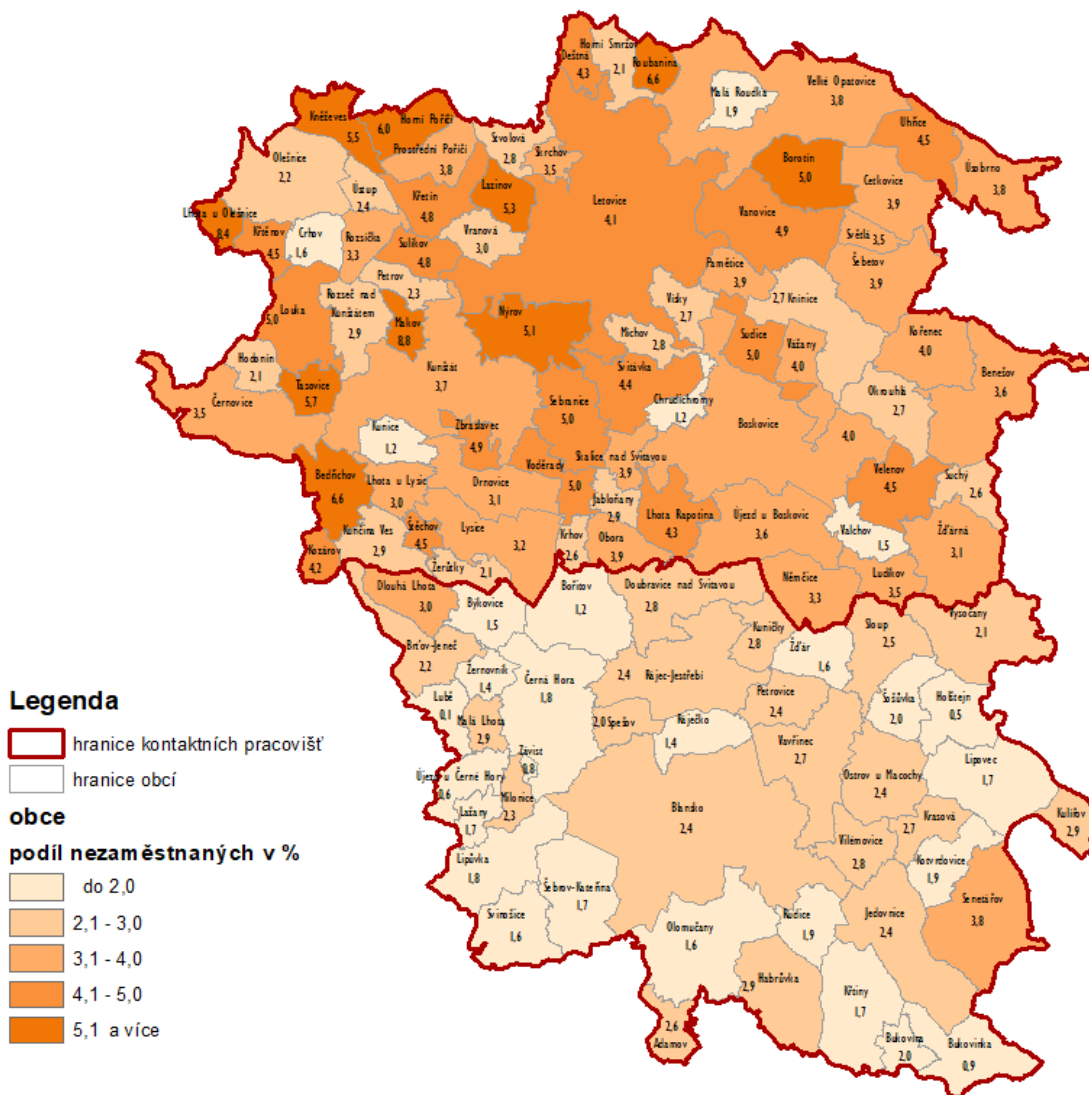

8 PŘÍLOHY

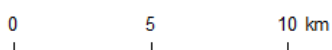
PŘÍLOHA 1

PODÍL NEZAMĚSTNANÝCH NA OBYVATELSTVU VE VĚKU 15-64 LET

v roce 2022 v obcích okresu Blansko (roční průměr)

Kontaktní pracoviště	okres Blansko	3,0 %
Blansko	2,2 %	Jihomoravský kraj 4,0 %
Boskovice	3,8 %	Česká republika 3,4 %

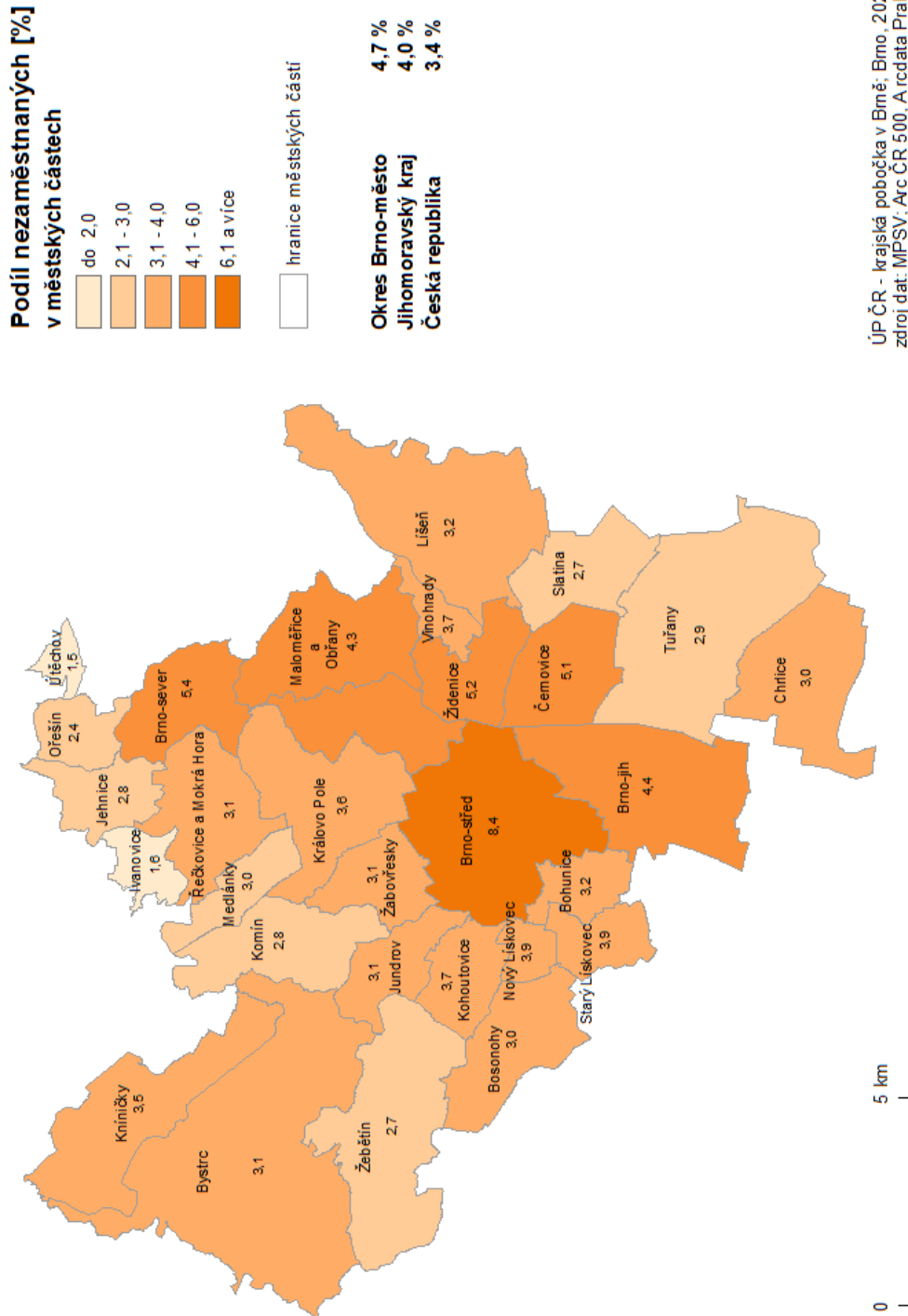
ÚP ČR – Krajská pobočka v Brně; Brno, 2023
Data: MPSV; ArcČR 500v.3.2., Arcdata Praha

PŘÍLOHA 2

PODÍL NEZAMĚSTNANÝCH NA OBYVATELSTVU VE VĚKU 15 - 64 LET

v roce 2022 v Městských částech Brna (roční průměr)

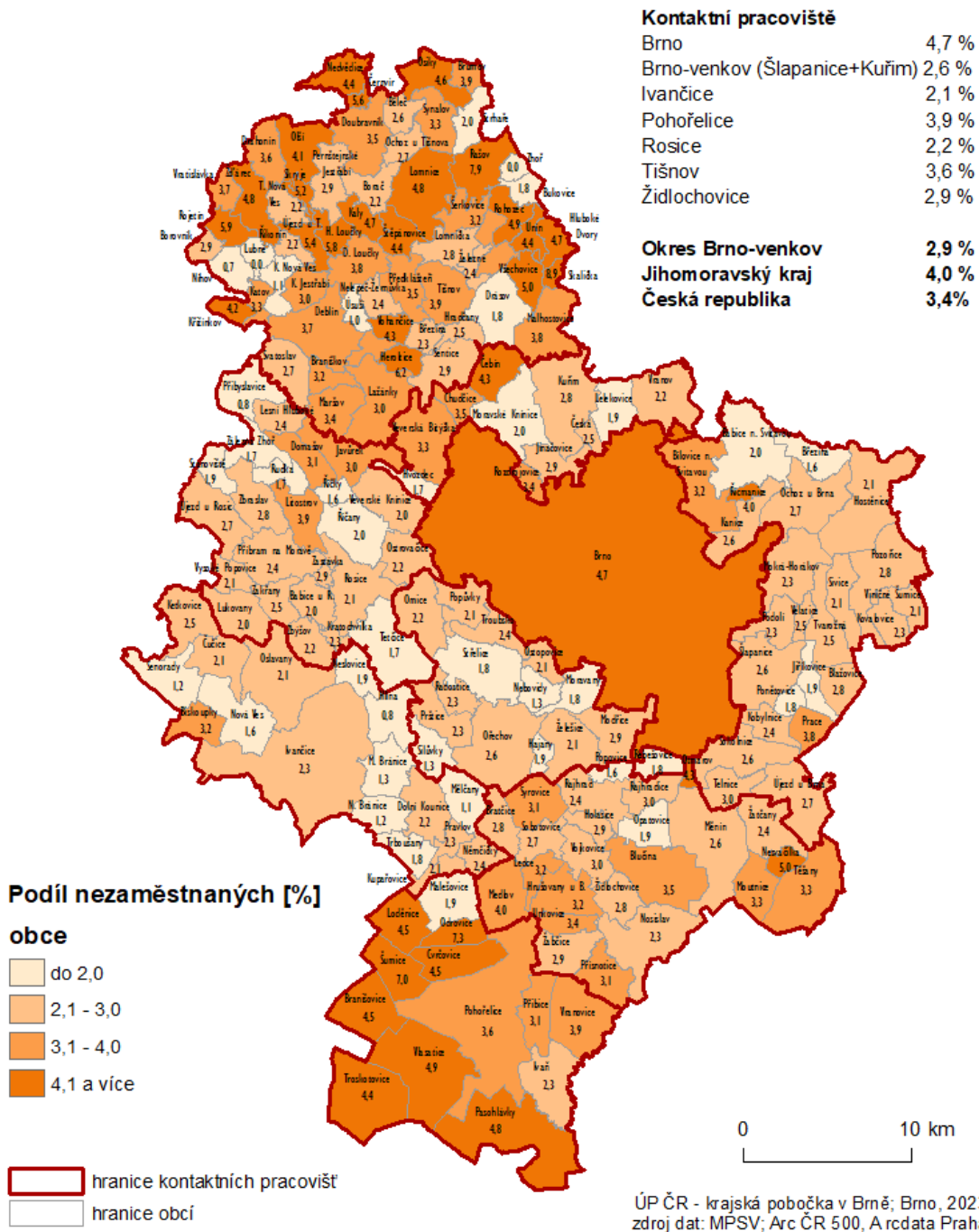

ÚP ČR - krajská pobočka v Brně; Brno, 2023
zdroj dat: MPSV; Arc ČR 500; Arcdata Praha

PŘÍLOHA 3

PODÍL NEZAMĚŠTNANÝCH NA OBYVATELSTVU VE VĚKU 15 - 64 LET
v roce 2022 v obcích okresů Brno - venkov a v Brně (roční průměr)

PŘÍLOHA 4

PODÍL NEZAMĚSTNANÝCH NA OBYVATELSTVU VE VĚKU 15 - 64 LET

v obcích okresu Břeclav v roce 2022 (roční průměr)

Kontaktní pracoviště

Břeclav	3,2 %
Hustopeče	2,5 %
Mikulov	4,2 %

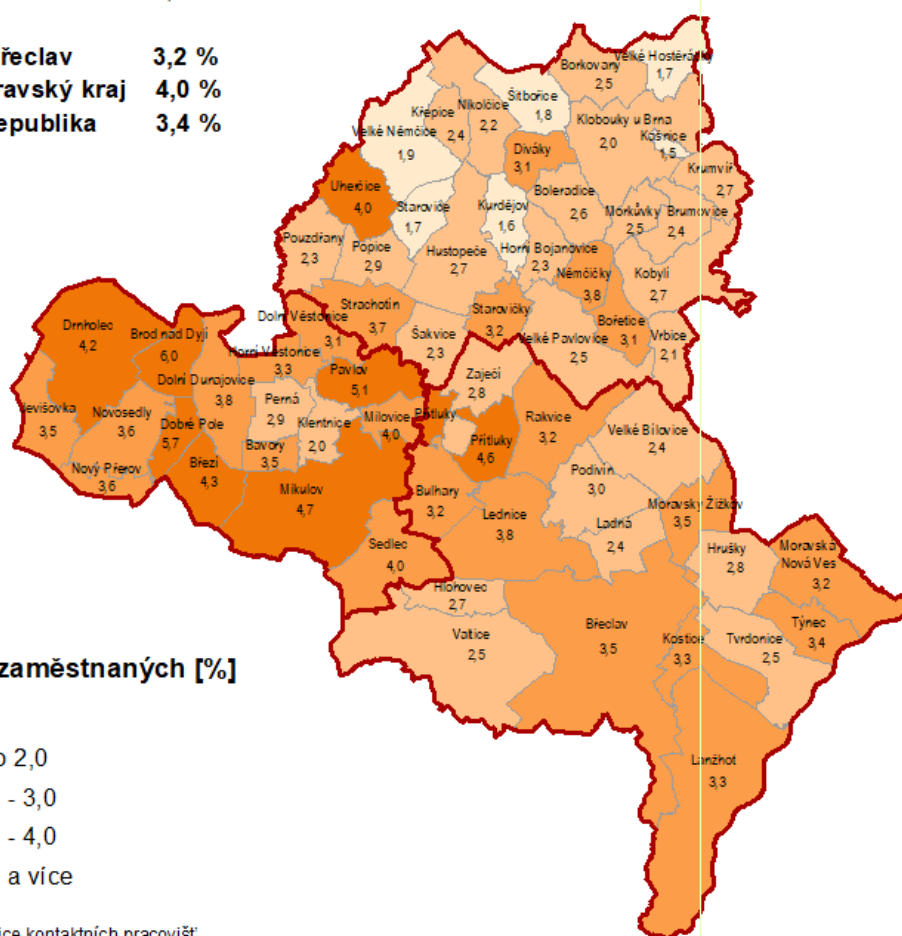
Okres Břeclav	3,2 %
Jihomoravský kraj	4,0 %
Česká republika	3,4 %

Podíl nezaměstnaných [%]

obce

	do 2,0
	2,1 - 3,0
	3,1 - 4,0
	4,1 a více

	hranice kontaktních pracovišť
	hranice obcí

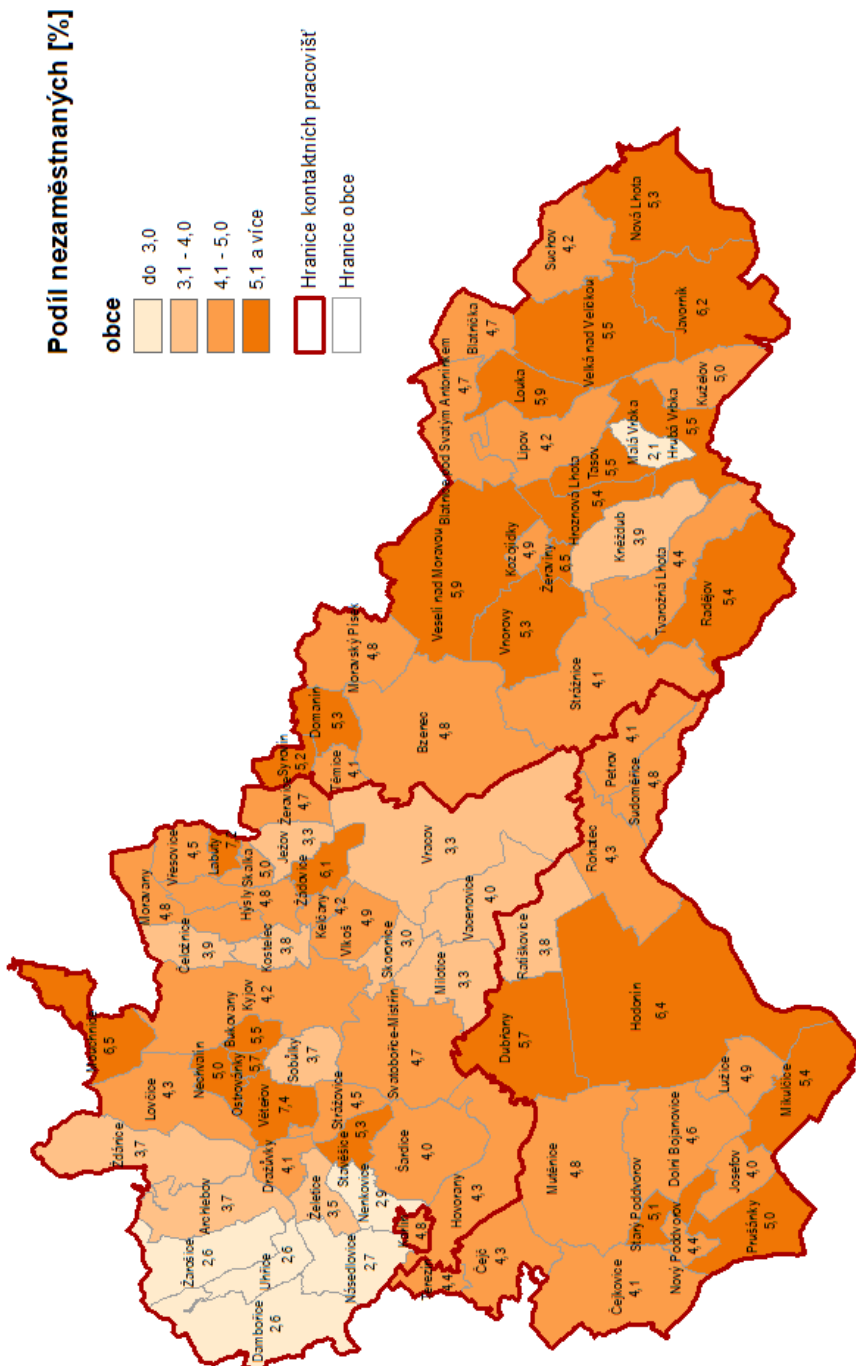

0 10 km

ÚP ČR - krajská pobočka v Brně, Brno, 2023
zdroj dat: MPSV, Arc ČR 500, Arcdata Praha

PŘÍLOHA 5

PODÍL NEZAMĚSTNANÝCH NA OBYVATELSTVU VE VĚKU 15 - 64 LET
v roce 2022 v obcích okresu Hodonín (roční průměr)

PŘÍLOHA 6

PODÍL NEZAMĚSTNANÝCH NA OBYVATELSTVU VE VĚKU 15 - 64 LET
v roce 2022 v obcích okresu Vyškov (roční průměry)

Kontaktní pracoviště

Bučovice	3,1 %
Slavkov u Brna	2,4 %
Vyškov	2,0 %

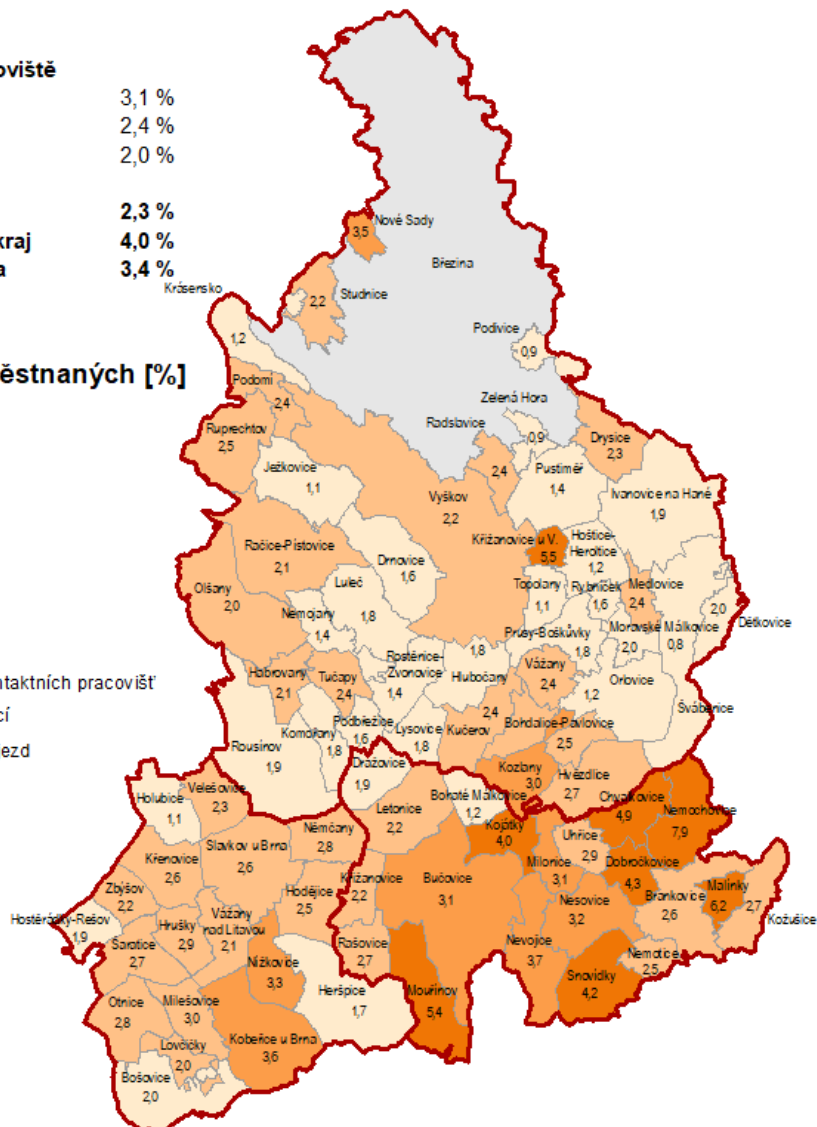
Okres Vyškov	2,3 %
Jihomoravský kraj	4,0 %
Česká republika	3,4 %

Podíl nezaměstnaných [%]

v obcích

	do 2,0
	2,1 - 3,0
	3,1 - 4,0
	4,1 a více

	hranice kontaktních pracovišť
	hranice obcí
	vojenský újezd

ÚP ČR - krajská pobočka v Brně; Brno, 2023
zdroj dat: MPSV; Arc ČR 500, Arcdata Praha

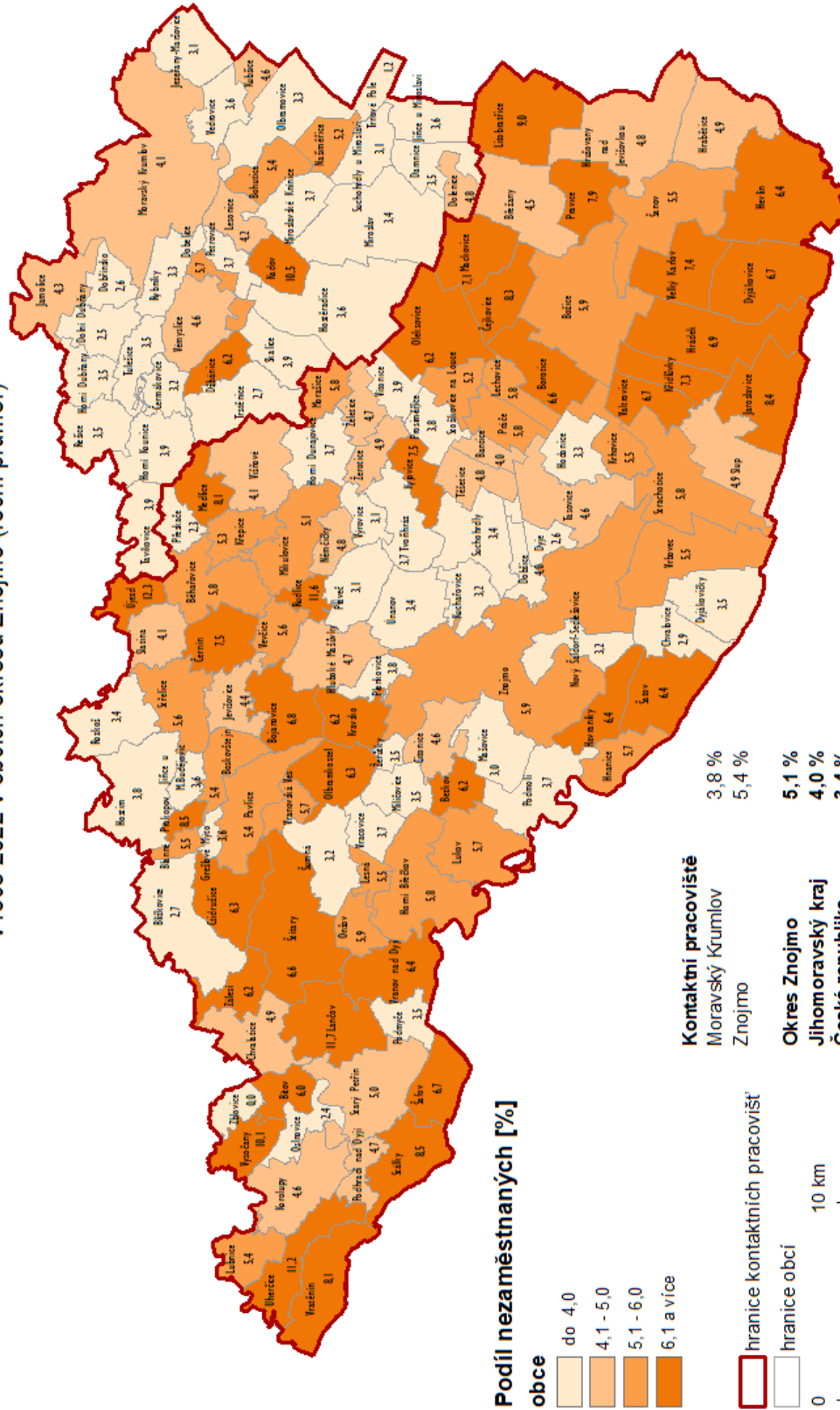
0 10 km

PŘÍLOHA 7

PODÍL NEZAMĚSTNANÝCH NA OBYVATELSTVU 15 - 64 LET

v roce 2022 v obcích okresu Znojmo (roční průměr)

ÚP ČR - krajská pobočka v Brně; Bmo, 2023
zdroj dat: MPSV; Arc ČR 500; Arc data Praha